DVD + CD

2006'da çıkacak müthiş oyunlar 212

Diskiniz dolduysa Web'e taşının

Bedava veri depolarıyla dosyalarınıza her yerden ulaşın 94

AYLIK YAYINDIR • ISSN: 1300-9419 • 112415 • YIL: 11 • SAYI: 2006/08 • 5.99 YTL

08 2006 CHIP

CHIP

Ağustos /2006 www.chip.com.tr

TEKNOLOJİ • İLETİŞİM • BİLGİSAYAR

5 dakikada Windows kurun!

Tüm sisteminizi sadece birkaç dakikada yenileyin 166

MSN SIRLARI

MESSENGER

- Sohbet yazılımının bilmediğiniz yönleri sizi şaşırtacak
- Mobil sohbet ve MSN Live'ın çarpıcı özellikleri
- MSN ve ICQ karşı karşıya: Hangisi daha güvenli? 44

MP3 çalarlar 108

- Flash bellekli 37 MP3 çalar CHIP Test Merkezi'nde yarıştı

Geleceğin işlemcileri

- Günümüz teknolojisi geleceğin işlemcileri için yetersiz. Yeni teknolojiler yolda 68

Çift katman DVD + CD

BEDAVA 4 TAM SÜRÜM

ACID XPRESS 5.0
Nota bilgisine gerek olmadan etkileyici şarkılara imza atın

Banana Cash Book 4: Bütçenizi sıkı bir takibe almak için mükemmel bir çözüm

Gunz the Duel: İnternette tüm dünyadan rakipler sizi düelloya davet ediyor

Super Cosplay War Ultra: Street Fighter hastaları için yeni bir dövüş oyunu

Firewall 160

Yeni güvenlik açıklarına ve saldırılara karşı korunma

CPU overclock

130 $'lık Pentium'u 1.000 $'lık işlemciye dönüştürdük! 156

Şık telefonlar 98

Şık ve havalı bir cep telefonu arayanlar için

MSN sırları • Geleceğin işlemcileri • Test: MP3 çalarlar • Web'de ücretsiz depolama • 5 dakikada Windows kurun • Firewall • CPU Overclock

Seyir def 7/24/06 8:56 AM Page 3

Ufuk Yamankılıçoğlu,
Genel Yayın Yönetmeni

Telekom'dan sözde ADSL indirimlerine devam

Türk Telekom tarafından açıklanan ve yaklaşık 2,5 milyon internet kullanıcısını ilgilendiren yeni ADSL indirimi yine kimseyi memnun etmemiş görünüyor. Kotalı kullanıcılar hızın 1 megabite yükselmesine rağmen kotalarının artırılmamasına isyan ederken, sınırsız hat kullanıcıları ise yapılan indirimi yetersiz buluyor ve hızlarının kotalı kullanıcılar gibi artırılmasını talep ediyorlar. En büyük şikâyet ise "üvey evlat" muamelesi gören ve limitsiz kullanıcıların büyük bir çoğunluğunu oluşturan 256 kilobit sınırsız hat kullanıcılarından geliyor. Bu kullanıcılara hiçbir indirim ve hız artışı yapılmadığı gibi açıklanan tarifelerden de kaldırılmış görünüyorlar. Kotalı kullanıcıların katlanan hız sonrasında limit aşımına çok dikkat etmeleri gerekiyor (3 GB'lık kota, 1 megabitlik sürekli tam hız kullanımda 7 saatte doluyor), zira kota aşımı daha önce maksimum 124 YTL ile sınırlıyken, yeni tarifeler sonrasında bu sınır 175 YTL'ye yükselmiş oldu. Son olarak bazı ülkelerin internet erişimi için ne kadar ücret ödediklerini örnekleyelim: Japonya 100 megabit için 53$, Almanya 16 megabit için 36$, ABD 3 megabit için 28$, Brezilya 512 kilobit için 36$, Türkiye 512 kilobit için 60$ (yeni tarifeye göre). Maalesef dünyanın en pahalı benzinini kullanan ülkelerden biri olduğumuz gibi, aynı zamanda en pahalı internetini de kullanıyoruz. Türk Telekom'un göstermelik indirimlere son verip gerçek indirim ve hız artışları sunmasını bekliyoruz.

Intel ve AMD arasındaki rekabet çift çekirdek cephesinde devam ediyor. Core 2 ile büyük bir atağa kalkan Intel karşısında AMD'yi zor günler bekliyor. Çift çekirdek teknolojisiyle tanışmak isteyenler yazılım desteğinin yeterli olmaması yüzünden şimdilik acele etmiyorlar, ancak Intel'in giriş seviyesi çift çekirdek modeli Pentium D 805, yaklaşık 130 dolar'a oldukça uygun bir çift çekirdek çözümü. Üstelik overclock edildiğinde bir anda üst uç bir işlemci haline gelebiliyor. Bu işlemciyi kolayca nasıl overclock edebileceğinizi 156'daki yazımızda okuyabilirsiniz. Yine Intel ve AMD'nin araştırma laboratuarlarında geliştirdiği çok çekirdekli süper işlemcilerle ilgili raporumuzu 72'de okuyabilirsiniz.

uyaman@chip.com.tr

CHIP COMPACT

Orijinal CHIP içeriğinin aynısını kompakt boyutlarda ve sadece 3,5 YTL'ye, CD ve DVD promosyonsuz olarak sunan CHIP Compact, dergiyi her yerde kolayca okumanızı ve saklamanızı sağlıyor. Sınırlı sayıda basılan CHIP Compact'ı D&R mağazalarında ve seçkin kitapevlerinde bulabilirsiniz.

CHIP OYUN ÖZEL

Devasa online oyunlar dünyası, web tabanlı oyunlar ve flash oyunları gibi çok özel dosya konularıyla Ağustos ayının başında bayilerde ve seçkin kitapevlerinde satışa sunulacak olan CHIP Oyun Özel sayımız, 2006 yılının en iyi PC ve Playstation 2 oyunlarının, klasik oyunların incelemelerine ve yeni konsol savaşlarıyla ilgili bir dosya konusuna da yer veriyor. Tükenmeden alın.

icindekiler 7/24/06 8:58 AM Page 4

İÇİNDEKİLER 08/2006

KAPAK KONUSU

44 **A'dan Z'ye MSN Messenger:** Bilmediğiniz yönleriyle Live Messenger; en iyi eklentiler ve gizli araçlarla sorunsuz sohbetler

GÜNCEL

8 **Formula 1:** IT devleri yarış pistinde
10 **Güncel haberler ve köşe yazıları**
22 **Güvenlik raporu**
30 **Solid State Disk:** Sabit disklerde devrim
38 **Radar:** CHIP, yeni teknolojilerin gelişimini ve piyasa marjlarını öngörüyor
39 **Güncel PC fiyatları**
42 **En yeni ve ilginç teknoloji ürünleri:** Yeni ve kışkırtıcı teknoloji örnekleri

TEST & TEKNOLOJİ

68 **Intel'in süper işlemcileri:** 128 çekirdekli yeni CPU'lar devrim yaratacak
76 **Sinema teknolojileri:** Sinema teknolojiye yön veriyor
80 **Vista ön bakış:** İkinci bölümde ağ ve internet büyüteç altında
84 **Windows'lu Mac'ler:** XP yüklü Apple bilgisayarlar testte
86 **Microsoft Live:** Yeni Live ürünleri ve sundukları özellikler büyüteç altında
88 **Robocup 2006:** Robotların dünya kupasında bilim adamları ve teknolojiler mücadele ediyor
94 **Bedava dosya depolama:** Online dosya barındırma hizmetleri incelemede
98 **Estetik cep telefonları:** Yeni cep telefonları şıklıklarıyla göz kamaştırıyor
104 **Videolu MP3 çalarlar:** Her yerde film izlemenizi sağlayan becerikli MP3 çalarlar

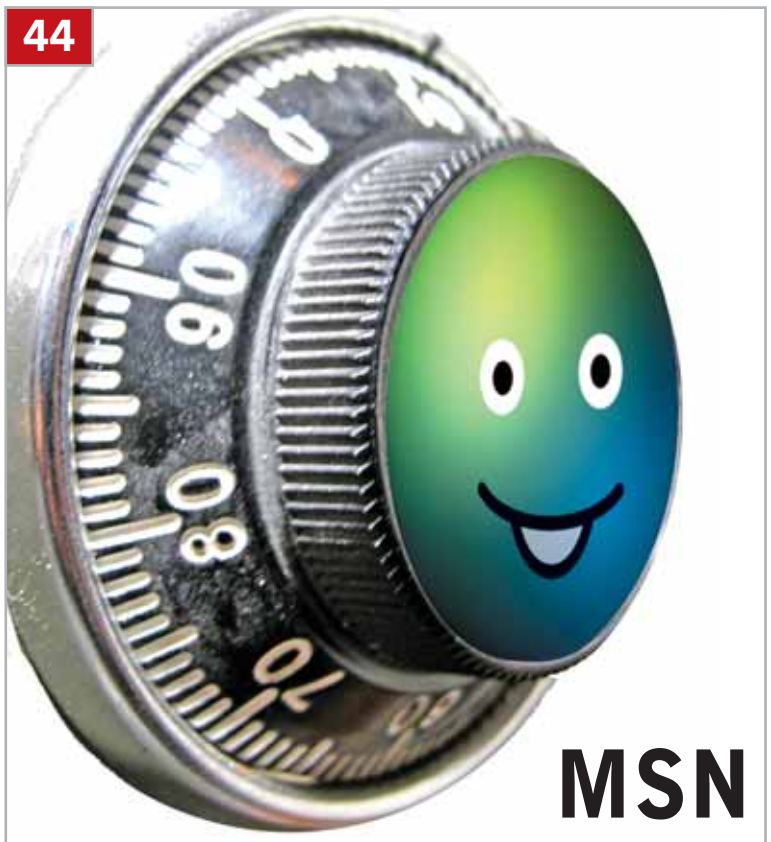

MSN Messenger Sırları

İnternet bağlantısına sahipseniz bilgisayarınızdaki vazgeçilmez yazılımlar arasında yer alan Messenger hakkında bilmediğiniz o kadar çok şey var ki !

Geleceğin İşlemcileri

Günümüzde kullandığımız teknolojiler yeni nesil işlemciler için yeterli değil. Planlanan tüm yenilikler bu yazımızda.

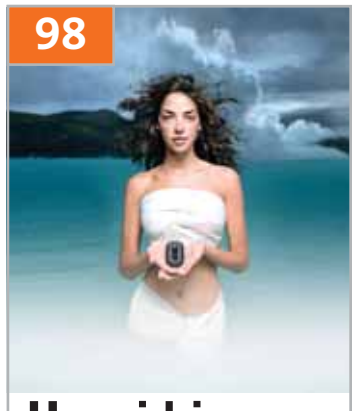

Hepsi birer inci tanesi

Eğer cep telefonu seçerken özellikler kadar estetiğe de önem veriyorsanız bu modelleri mutlaka inceleyin.

108

Test: MP3 çalarlar

Flash bellekli 37 MP3 oynatıcıyı test merkezimizde karşılaştırmalı olarak test ettik. Size uygun MP3 çaları seçin!

212

Geleceğin oyunları

Yeni nesil oyunlar yolda. 2007 yılındaki oyunlar çok daha büyük, çok daha hızlı ve çok daha renkli olacak.

156

Az maliyet, yüksek performans

130 dolarlık yeni nesil çift çekirdek işlemciden 1000 dolarlık Pentium Extreme Edition gücü almak isteyenler için 3 alternatifli overclock uygulaması.

160

Kusursuz firewall

İnternet'ten gelebilecek tehlikelere karşı bilgisayarınızı korurken performanstan da ödün vermek istemiyorsanız bilmeniz gerekenler bu yazıda.

TEST & TEKNOLOJİ

108 **Test - Flash bellekli MP3 çalarlar:** Tam 37 adet yüksek kapasiteli MP3 çalar karşılaştırmalı testte

120 **Yeni ürünler:** Donanım, yazılım ürünleri testte

142 **Donanım Günlüğü**

144 **CHIP TOP10 Testleri:** En iyi donanımlar

PRATİK

156 **Pentium D 805 overclock:** 130 dolarlık çift çekirdekli işlemci mucizesi

160 **Mükemmel Firewall:** Daha fazla güvenlik hız ve otomasyon

166 **5 dakikada Windows kurulumu:** Tüm belgelerle birlikte kolay sistem kurulumu

170 **En iyi Freeware'ler:** Ücretsiz ve açık kaynak kodlu yazılımlar

178 **En iyi ve en yeni ipuçları:** Windows, uygulamalar, iletişim, internet, donanım

188 **Linux yazı dizisi 4:** CHIP ve ARMADOR Bilişimin ortaklaşa hazırladığı köşede, Linux dünyası tanıtılıyor

194 **Ağustos 2006 DVD/CD içeriği:** DVD ve CD'lerde yer alan ve göze çarpan yazılımlar

196 **Tam Sürümler:** eCHIP'teki tam sürüm programların pratik kullanımı

OYUN

200 **Ön bakış:** Settlers 2

202 **İnceleme:** Sensible Soccer 2006, Auto Assault, Desperados 2, Titan Quest

212 **Yeni nesil oyunlar:** Daha büyük, daha renkli, daha hızlı

DİĞERLERİ

3 **Seyir Defteri**

6 **Okur Yorumları**

186 **Abone Formu**

222 **Vizyon:** Spam gelecekte de daha agresif bir şekilde televizyonlarda, oyunlarda ve cep telefonlarında karşımıza çıkacak

224 **Künye**

225 **Gelecek Sayıda CHIP**

okur-yorum 7/24/06 9:06 AM Page 6

07/2006: CHIP COMPACT

Mini CHIP'i gördüğümde ilk bakışta tanıyamadım. Raftan alıp şöyle bir baktım ve içimden "İnanılmazsınız CHIP Ekibi, yaratıcılık budur" dedim. Senelerden beri CHIP'i alırım ama boyutu yüzünden istediğim yere götüremezdim. Mini CHIP'i aldıktan sonra gün boyunca oturduğum her yerde dergimi küçük poşetinden çıkarıp okudum. Teşekkürler CHIP !

Emre Koç

Hediyeli abonelik seçenekleri

2,5 ay önce yazmıştım CD'siz daha ucuz CHIP için olan fikrimi ve siz hayata geçirdiniz çok teşekkür ederim. Fakat 3 gündür 7-8 adet ana bayi dolaşmama rağmen hiç birinde CD'siz sayınıza ulaşamadım. Ulaşmak bir kenara bayilerin hiç bir tanesinin haberi dahi bulunmamaktadır. Bayilere CD'siz derginizden daha fazla göndermenizi rica edeceğim. Ayrıca CD'siz sayınız için de hediyeli abonelik seçenekleri sunmanızı bekliyorum. Stabil yayın hayatınızın devamını dilerim.
İyi çalışmalar

Çağrı Yardımcı

CHIP: CHIP Compact'ı şimdilik D&R mağazalarında ve bazı büyük ölçekli merkez bayilerde bulabilirsiniz.

Daha fazla yazılım

Merhaba Sayın CHIP ailesi, yaklaşık beş yıldır derginizi takip ediyorum. Derginin içeriğini ve CD'lerle verilen yazılımları her zaman takdirle karşılıyorum. Bu gayretinizden dolayı teşekkür ediyorum. Ancak okuyucuların isteğinden dolayı donanıma daha fazla yer verdiğinizi belirtiyorsunuz. Bir bilgisayar kullanıcısı bir donanımı bir defa alır ama bir yazılımla her gün iç içedir. Dolayısıyla yazılımlara var olandan daha fazla yer verilmesi gerektiğine inanıyorum. Ayrıca derginin hep ayın üç ila beşinde elime ulaşmasından rahatsızdım. Bu ay ayın birinde elime ulaşmasına çok memnun oldum umarım bu hep böyle devam eder.
Çalışma hayatınızda başarılar dilerim.

İbrahim Yıldırım

CHIP'ten acil çözüm

4 Temmuz 2006 tarihinde bilgisayarımla ilgili bir problem yaşadım saat 17:00 geçmesine rağmen CHIP dergisini aradım problemimi anlattım ve çözüm getirdiniz ve işe yaradı ilgilendiğiniz için çok teşekkür ederim.

Ali İhsan Salık

3DMax hakkında

Derginizi ilgiyle takip ediyorum. 3D Max gibi programlar hakkında öğretici bilgilerinizi daha çok bekliyorum. Ve sizin aracılığınızla 3dmax kullanıcılarına buradan seslenmek istiyorum. Bildiklerimizi ve bilmediklerimizi paylaşabiliriz...

Levent Biçer

DVD'de Vista Beta 2

Geçen sayınızda Office 2007 Beta'yı vermiştiniz bu bizi çok memnun etti, yalnız Microsoft tarafından downloada açılan Vista Beta 2, kotalı ADSL kullanıcıları veya dial-up modem kullanan kullanıcılar tarafından daha görülme fırsatı bulamadı. Çift katman DVD'nizde gelecek ay Vista Beta 2'ye yer verirseniz kullanıcıları çok mutlu edeceğinize inanıyorum.Başarılarınızın devamı dileğiyle.

Murat Özavcı

CHIP: Microsoft, Vista Beta'nın dergi DVD'lerinde dağıtımı için henüz izin vermedi. Bu izin çıktığında elbette biz de Vista Beta sürümüne DVD'mizde yer vereceğiz.

Dijital fotoğraf makineleri testi

Merhaba, derginizi birkaç ay önce takip etmeye başladım ve çok beğeniyorum. Hazıran sayınızdaki fotoğraf makinaları karşılaştırmanız çok hoşuma gitti, uzun süredir internette böyle bir şey aradım bulamadım ama siz imdadıma yetiştiniz, böylece nasıl bir makina almam gerektiğini kavradım. Bu arada önünüzdeki sayılardan birinde püskürtmeli yazıcıların karşılaştırmasını verirseniz sevinirim. Derginiz gerçekten bir nimet. Çalışmalarınızın devamını dilerim

Gökalp Yıldız

Çift katmanlı DVD güzel

Aboneniz olarak sizinle gurur duyuyorum. Çift katman DVD bir harika. Benim dergime de bu yakışırdı. Sizden isteğim, program anlatımlarına daha çok yer vermeniz. Programların swf anlatımlarını verirseniz çok işimize yarayacaktır. Birde son günlerde yayılmaya başlayan 360 dereceli fotoğraf yapımıyla alakalı program ve tanıtımını verebilirseniz çok memnun kalacağım. Selamlar.

Abdulaziz KOÇER

İnternet siteleri tanıtımı

Değerli Chip ailesi derginizi her ay takip ediyorum. Sizden bir ricam olacak. Derginizde daha önceden internet adreslerine yer verirdiniz. Fakat şimdi göremiyorum. Mümkünse internet sitelerini ve içeriklerini yayınlarsanız sevinirim.
Teşekkürler.

Süleyman Sevinç

CHIP'E ULAŞIN

Okur mektupları
CHIP Yazı İşleri
Vefa Bayırı Sokak Gayrettepe
İş Merkezi B Blok No: 6 34349
Gayrettepe / İstanbul
yorum@chip.com.tr

Teknik sorular
yardim@chip.com.tr

Dergi ve CD ile ilgili sorular
dergi@chip.com.tr

Abonelik, eski sayı sipariş ve özel sayılar
Tel: (212) 217 93 71
Faks: (212) 217 94 23
abone@vogel.com.tr
http://abone.vogel.com.tr

Yorumlarınıza hediye!
Yayınlanan yorumlarınız için 11 YTL değerinde bir **CHIP Özel Sayısı** kazanın

Diğer gerekli tüm adres bilgilerini Künye'de bulabilirsiniz: 224

formula 7/24/06 9:08 AM Page 8

Formula 1 pistindeki bilişimciler

Formula 1 yarışları artık sadece otomobil sanayisinin kapıştığı bir er meydanı olmaktan çıktı. Bilişim dünyasının dev şirketleri de rekabeti Formula 1'in gürültülü yarış pistine taşıdılar.

Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr

Takım	MCLAREN-MERCEDES
Sponsor	SIEMENS

Mclaren'in sponsorlarından Siemens, yarış takımı için 57 bin metrekare alana kurulu dev bir ar-ge merkezinde rüzgâr tüneli testlerine yardımcı oluyor. Takım ayrıca, otomobil elektroniği ve iletişim ürünleri için Siemens'ten destek alıyor.

Takım	RENAULT
Sponsor	LINUX

Test sisteminde Linux kullanan Renault F1 takımı bu sayede test için harcadığı zamanı 3 haftadan 18 saate düşürdü. Linux, Renault F1 takımının motor ve şase analizleri için harcadığı zamanı % 90 azalttı. Takım, geliştirme maliyetlerini düşürdü.

Takım	WILLIAMS
Sponsor	PHILIPS

İngiliz takımı Williams, teknoloji devi Philips ile ortak. Ancak bu ortaklık Philips'in erkek tıraş makinelerinin tanıtımı için yapılmış. Williams takımının pilotları sinek-kaydı tıraşlarını Philips'e borçlular. Pilotların karizması da F1'de önemli bir etken.

Takım	TOYOTA
Sponsor	PANASONIC

Panasonic, Toyota takımını son teknoloji ürünlerle besliyor. Otomotiv elektroniği, telekomünikasyon, BT, ses ve görüntü ürünleri ihtiyacı Panasonic tarafından sağlanan Toyota takımı pistte yarış bilgilerinin izlendiği LCD monitörlerden, mühendislerin kullandığı dayanıklı dizüstü bilgisayarlara, hafıza kartlarından, GPS sistemlerine kadar Panasonic ürünleriyle donanmış durumdalar.

Takım	FERRARİ
Sponsor	AMD

AMD, Ferrari Formula 1 takımına AMD Opteron, AMD Athlon 64, Mobile AMD Athlon 64 ve AMD Athlon 64 FX işlemci tabanlı, güçlü ve güvenilir iş istasyonları ve taşınabilir PC sistemleri sağlıyor. Bu sistemlerle Ferrari takımı gerçek zamanlı performans ölçümleri, akışkan dinamiği simülasyonları ve telemetri uygulamaları gibi, yarışlar için yaşamsal önem taşıyan birçok işlemi gerçekleştiriyor.

Takım	BMW Sauber
Sponsor	INTEL

Intel, BMW takımı için telemetri verileri, aerodinamikler ve diğer kritik taslaklar ile performans konuları gibi yarışlarla ilgili çeşitli teknolojiler konusunda destek veriyor. Intel teknolojileri, F1 takımının merkezindeki sunuculara, çalışma ünitelerine, dizüstü bilgisayarlara ve diğer işlevsel aygıtlara da eklendi. Ayrıca BMW sattığı tüm otomobillerde Intel teknolojilerini kullanacağını açıkladı.

Agustos haber 7/24/06 9:58 AM Page 10

Read.me

Mahmut Karslıoğlu
mahmut@chip.com.tr
Yayın Koordinatörü

Sözde ADSL indirimi

■ ADSL ile ilgili olarak uzun zamandır kulaktan kulağa yayılan açıklamalar en sonunda resmî olarak da yapıldı. Yapılan açıklamaya göre, bundan sonra en düşük sınırlı bağlantı hızı 1 Mbit olacak. İlk bakışta gerçekten etkileyici duran bu gelişme, konunun detaylarına inip değerlendirildiği zaman ne yazık ki etkisini yitiriyor. Hatta yapılan bu değişikliğin internet kullanıcılarından çok Türk Telekom'a faydalı olacağı söylenebilir. Çünkü açıklamada çok ön planda olmayan bir detay, kotanın artırılmayacağıydı. Yeni düzenleme ile kullanım hızı 1Mbit'e yükseleceği için, büyük bir ihtimalle kullanıcılar kotalarını da iki katı bir hızda tüketecektir. Dolayısıyla geriye kalan süre, yani ekstra kullanım süresi de uzayacak. Üstelik üst kullanım sınırı eskiden sınırsız 512 Kbit ücreti üzerinden hesaplanırken, yeni düzenleme ile bu sınır da 1 Mbit seviyesine, yani yukarı çekilecek. Bu da kendini engelleyemeyen tüm kullanıcılardan daha fazla kâr elde edileceği anlamına geliyor. Kota artırılmadığı sürece istenirse her kullanıcıya 10Mbit hız verilsin, bu bir gelişme olarak sayılmamalıdır. Çünkü hız artıkça beklentiler artacak ve sonuç olarak artırılmayan kotalar daha hızlı tükendiğiyle kalacaktır. Diğer taraftan Türk Telekom'un göstermelik yapılan %18 indirim ile de kimseyi mutlu edebileceğini pek sanmıyorum.

MS'de online güvenlik

Windows Live Safety Center

■ Microsoft'un web araçlarında ve servislerde sık sık yaptığı yenilikler, yazılım devinin Google'ın baskısını hissettiği yönünde yorumlara neden oluyor. Windows Live Safety Center, Windows'un bu yönde sürdürülen çalışmanın meyvelerinden. ActiveX scriptinin kurulmasıyla, kullanıcılara anında güvenlik ve bakım servisleri sunuluyor. "Koruma" ise Windows'ta virüs taraması yapıyor ve tespit edilen zararlıları ortadan kaldırıyor. "Temizleme", geçici dosyaları ve kullanılmayan kayıt defteri kayıtlarını siliyor. Ayrıca, sistemi frenleyen etkenleri ortadan kaldırıyor. Sunulan üçüncü servis "Ayarlama" ise sabit diskin parçalı bir yapıda olup olmadığını gözden geçiriyor.
Bilgi için: http://safety.live.com

Koşana da coşana da

Nike-Apple ortaklığı: iPod destekli ayakkabı

■ Spor ürünleri üreticisi Nike ve iPod'un muciti Apple, iPod nano'yla iletişim kurabilen özel bir spor ayakkabısı geliştirdi. "Nike + iPod Sport Kit" ayakkabı, içindeki bir tür SIM kartından ve müzik çalara bağlanan bir alıcıdan oluşuyor. Koşma hızı, kat edilen yol ve harcanan kalori gibi bilgiler müzik çalara aktarılıyor. Sonuçları iPod ekranından ve kulaklıktan takip etmek mümkün. Bu sonuçları PC ile senkronize edebilir ve internetteki listelerde paylaşabilirsiniz. iPod Sport Kit yurt dışında 29 Dolarlık fiyatla satışta. Ayakkabılar ise 100 Dolar ve üzeri etiketlerle piyasaya sürüldü. Nike'ın önümüzdeki sonbaharda yeni ayakkabı modellerini duyurması da bekleniyor.
Bilgi için: www.apple.com

Foxconn anakart

Intel P965 üzerinde Core 2 Duo

■ Foxconn P9657AA-8EKRS2H model anakartında Intel P965 yonga setiyle Intel Core 2 Duo mikro işlemciyi desteklediğini duyurdu. Anakart ayrıca Intel Core Duo, Pentium Extreme Edition, Pentium 4 işlemcilerle çalışabiliyor. Ürün sistemin soğutulması için dinamik fan kontrolünü ve ısı yönetimi sistemlerini destekliyor. Güç kontrol yetenekleriyle ana kartın güç harcaması en aza indirgenirken, sistem performansı üst uçlarda seyrediyor. 8GB'a kadar hafızayı destekleyen ana kart PCI Express x16, PCI Express x4, PCI Express x1 ve üç tane PCI yuvasına sahip.
Bilgi için: www.foxconn.com

computeks 7/24/06 10:44 AM Page 22

MSI: Teknoloji yıldızı karşınızda

Cep televizyonu: MSI'ın en ilgi çekici ürünü, karasal dijital yayın destekleyen D310 oldu.

MSI, Computex fuarı sonrası CHIP'i konuk etti ve geleceği şekillendirecek yeni teknolojileri ile vizyonu konusunda bilgiler verdi.

■ Haziran ayında Tayvan'ın Taipei şehrinde yapılan Computex 2006, her sene olduğu gibi bu sene de çok hareketli geçti. Bunda işlemci üreticilerinin yeni ürünleri duyurmalarının ve donanım üreticilerinin tüketici elektroniği ürünleri hazırlamaya başlamalarının büyük etkisi var. Fuar sonrasında bize ev sahipliği yapan MSI firmasının Tayvan'daki merkezini ziyaret ettik. Burada dünyanın en büyük anakart üreticilerinden birisi olan firmanın, yakın bir gelecekte görebileceğimiz ürünleriyle tanışırken, üst düzey yöneticileriyle sohbet etme ve firmanın farklılaşan vizyonu hakkında bilgi sahibi olma şansına da eriştik.

Odak noktası: Dizüstü ve Tüketici Elektroniği

Kuruluşunun 20. yılını kutlayan MSI, bu sektörün en eski üreticilerinden birisi. Firmanın, anakart tasarım ve üretimi dışında, barebone sistem, dizüstü bilgisayar, optik depolama cihazı, sunucu ve iş istasyonu, haberleşme cihazı ve ekran kartı gibi çeşitli donanım bileşenleri üretiminde uzman olduğunu söyleyebiliriz. MSI, 2001 yılında üretimine başladığı ekran kartı alanında dört sene üst üste en büyük üretici seçildi. Anakart konusunda ise Tayvan'da en büyük üçüncü, dünyada ise en büyük beşinci üretici konumunda yer alıyor.

Dual CoreCell: Yeni yonga ile sessiz, ısınmayan, hızlı ve tasarruflu bir sistem.

Ar-Ge: ISO-9001 ve ISO-9002 sertifikalı üretim

Firmanın başkan yardımcılarından Jeans Huang ve Henry Lu ile yaptığımız görüşmede, firmanın dizüstü ve tüketici elektroniği konusunda büyük hedefler belirlediğini öğrendik. Birçok büyük firmaya barebone dizüstü hazırlayan MSI'ın, kendisi için geliştirdiği MegaBook markası da bugüne dek birçok tasarım ve performans ödülünü toplamayı başardı. Firma, MP3 çalar ve taşınabilir eğlence cihazlarının gelecekteki yerinin önemli olduğunu görüyor ve bu konuda önemli yatırımlar yapıyor. Bu cihazlar da, her yıl piyasaya çıkan teknolojik ürünlere verilen iF gibi ödüllere layık görülmüş. Firmanın yönetim merkezinden, R & D (Araştırma ve Geliştirme) bölümüne geçtiğimizde yeni dizüstü tasarımlarını yapan ekibin, MegaBook serisinin devamını getirecek yeni konseptler bize gösterildi. Daha sonra gördüğümüz, oluşturulan yeni modellerin ilk örneklerinin çeşitli dayanıklılık testlerine tabi tutulduğu özel üretim bantları oldukça etkileyiciydi. Burada örnekler tamamen oda koşullarından farklı olacak şekilde ısı ve basınç testleri yapılıyor. Bu da MSI'ın tüketiciye en kaliteli ürünü ulaştırmasını sağlıyor. Ayrıca parçaların olası arızaları tespit edilerek, bunlara karşı çözümler üretiliyor. Bu çözümler ürün piyasaya çıkmadan şekillendirilerek entegre ediliyor. Dolayısıyla tüketicilerin yaşayabileceği sorunlar en aza indirgeniyor.

MSI'ın yeni gözbebeği: Dual CoreCell yongası

Firmanın piyasaya yeni çıkacak ürünleri arasında, AMD ve Intel'in yeni işlemcilerini destekleyen anakartlar kadar, nVIDIA ve ATI'ın yeni grafik yongalarını taşıyan ekran kartları da yer alıyor. MSI, yeni anakartlarında rastlayacağımız Dual CoreCell adını verdiği teknoloji üzerinde fazlaca duruyor. Anakart üzerinde bulunacak olan Dual CoreCell yongası dört ana işlev üzerinde yoğunlaşıyor. Bunlar yüksek performans, sessizlik, imaj keskinliği ve ses keskinliği. Yüksek performans yazılım veya BIOS üzerinden bellek ve çekirdek frekansları ile voltajlarının ayarlanmasını sağlayacak. Buna ek olarak, FSB hızı ve PCI, PCI Express gibi arabirimlerin voltajları da ayarlanabilecek. Sessizlik için anakart üzerinde etkili bir soğutma sağlayan pasif bloklar kullanılacak. Keskinlik konusunda ses ve grafik yongasının yüksek tanımlı ses ve görüntü desteğinden faydalanılacak. Yazılımın overclock yapabilmenin yanında getirileri ise, ısıyı ve gürültüyü azaltmak kadar güç tasarrufu yapmak olacak. Tüketici elektroniği alanında ise en etkileyici ürünün D310 adlı taşınabilir televizyon olduğunu belirtmeliyiz. Dijital karasal yayın destekleyen bu cihazın, harici bir antene gerek duymadan oldukça kaliteli bir yayın sunduğunu gördük. MSI, bir diğer yandan AMD'nin yeni çift çekirdekli dizüstü işlemcisi olan Turion X2'ye sahip dizüstü bilgisayarı ve ev eğlencesi için hazırlanan çift çekirdekli Mega PC ile kendinden söz ettireceğe benziyor. ■

Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 12

Blu-ray yazıyor!

Blu-ray'li Sony Vaio vgn-ar11s'i önce ve sadece CHIP Test Merkezi'nde inceledik

■ Blu-ray ve HD-DVD arasında süregelen yarışta en azından bir cephede daha kazanan belli oldu: Dünyanın ilk slim Blu-ray yazıcısı, Sony'nin 17 inç ekranlı yeni nesil dizüstü bilgisayarı Vaio VGN-AR11S'teki yerini aldı. CHIP olarak bu modeldeki Blu-Ray yazıcıyı test ettik. Matshita BD-MLT UJ-210S, çift optik sistem sayesinde farklı ihtiyaçları karşılayabiliyor. Cihaz Blu-ray ve DVD'ler için mavi, CD'ler içinse kırmızı lazerden yararlanıyor ve HD-DVD dışındaki tüm medyalara yazabiliyor. Yine de cihazın Blu-Ray disklerde çok başarılı olduğunu söylemek güç. Bir kez yazılabilir BD-R disklerle gerçekleştirdiğimiz ilk deneme başarısızlıkla sonuçlandı. Ancak ikinci denemede kullanılan Sony diskte herhangi bir sorun yaşanmadı. 25 GB verinin tek hızda yazılması yaklaşık 1.5 saat sürdü. Oysa Pioneer'ın masaüstü PC'ler için geliştirdiği BDR-101'de işlem iki kat daha hızlıydı. Yazdırdığımız disk, cihaz tarafından okunabildi. Ancak yeniden yazılabilir BD-RE'de sonuç olumsuzdu. Öte yandan DVD ve CD kopyalamada herhangi bir sorunla karşılaşılmadı. Ancak Matshita DVD'leri (-R/+R) 8x yerine maksimum 6x'te yazabildi. Yalnızca DVD-RAM'larda tam hızla; yani 5x'le; kopyalama mümkün oldu. Sony'nin bu dizüstü bilgisayarı optik okuyucu dışında da son derece dikkat çekici bir ürün. Cihaz, 2 GHz hızında çift çekirdekli Core Duo işlemciye, hızlı bir GeForce 7600GT ekran kartına, 100 GB'lık iki RAID sabit diske ve 1 GB DDR belleğe ve 1080p HD çözünürlüğe destek veren 17 inç ekrana sahip. Bilgisayar; HDMI çıkışı üzerinden HD-TV'lere de bağlanabiliyor. Yaptığımız testler sonucunda ilk slim Blu-Ray yazıcının kusursuz çalıştığını söyleyemiyoruz. CD ve DVD'lerde herhangi bir sorun yaşanmadıysa da, yazma hızı beklenenin altında kaldı. Asıl değerlendirme kategorisi olan Blu-ray disklerde kopyalama birçok kez başarısızlıkla sonuçlandı. Sorunun giderilmesi yurtdışında 2.800 Euro gibi bir fiyatla satılan ürünün cazibesini arttıracaktır.

Bilgi için: www.sony.com

Online işletim sistemi

Araştırmacılar online işletim sisteminde çalışıyor

■ Bir Microsoft yetkilisi kısa bir süre önce CHIP'e yaptığı açıklamada, web tarayıcıların işletim sistemi işlevi kazanacağını ön görmediğini belirtmişti. Oysa Massachusetts Institute of Technology (MIT) çalışanları, yeni web teknolojisi Ajax'ı temel alan bir işletim sistemini duyurdu. Bu işletim sistemi; internet tarayıcı penceresi içerisinde e-posta istemcisi, metin düzenleme yazılımı ve RSS okuyucu gibi farklı araçlar çalıştırabilen klasik bir masaüstünü canlandırıyor.

Yani işletim sisteminden bağımsız bir işletim sistemi olarak çalışıyor. İlk anda zihinleri bulandıran bu fikir kendine özgü avantajlara sahip. YouOS kullanıcıların evde ya da internet cafe'de, bulundukları ortamdan bağımsız olarak kendi kişisel çalışma ortamına ulaşabiliyor. Dosyalar yerel olarak saklanmıyor ve depolama görevini ağdaki sunucu üstleniyor. Ancak şifresiz bir bağlantı oluşturulduğundan gizlilik taşıyan belgelerin YouOS üzerinden kopyalanması tavsiye edilmiyor.

YouOS geliştiriciler için de bazı avantajlar sunuyor. Yazılımcılar kısa sürede kendi yazılımlarından yararlanan kullanıcı sayısını gözlemleyebiliyor. Bu işletim sistemi hobi programcıları için de oldukça ideal. Çünkü JavaScript ve HTML dışında ek bir programlama bilgisi gerektirmiyor. Bu sayede kısa sürede uygulama hazırlamak ve YouOS'u kişisel gereksinimlerine uygun hale getirmek mümkün.

Sonuç: Henüz deneme aşamasındaki YouOS, Web 2.0'ın sunduğu olanaklardan başarıyla yararlanıyor. Ancak Microsoft'un bu yazılım karşısında titremesi gereksiz. Çünkü YouOS'un çalıştıracak web tarayıcı MacOS, Linux ya da Windows gibi "gerçek" bir işletim sistemine muhtaç.

Bilgi için: www.youos.com

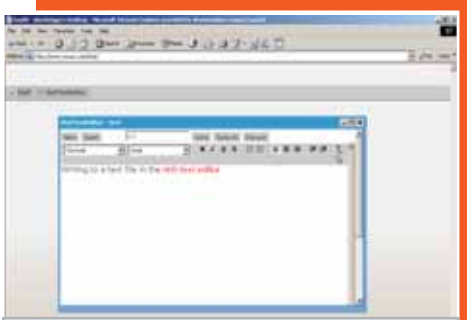

Her şey web'te: Gelecekte tüm işletim sistemini web üzerinde kullanmak mümkün olabilir.

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 14

En iyi 3G telefon

Motorola RAZR V3x Türkiye'de

■ Tüm dünyada ilgi toplayan ve geçtiğimiz şubat ayında düzenlenen 3GSM Dünya Kongresi'nde aldığı yılın en iyi 3G telefonu ödülüyle bu başarısını pekiştiren Motorola RAZR V3x, mobil eğlence cihazlarında gelinen son noktayı temsil ediyor. Telefon yalnızca 3G gibi gelişmiş teknolojik özellikleriyle değil, kusursuz tasarımıyla da göz dolduruyor. İlk bakışta, gerçek zamanlı iki yönlü görüntülü konuşma ve yüksek hızda veri aktarım gibi özellikleriyle dikkat çekiyor. 2 megapiksellik kamerasının yanı sıra iki yönlü görüntülü konuşma için ek VGA kameraya da sahip olan Motorola RAZR V3x ile yüksek kalitede video kayıt, video izleme ve fotoğraf çekimi yapılabiliyor. Geniş saklama kapasitesi, USB bağlantısı, Bluetooth vb... gibi özellikler ise telefonu daha da çekici kılıyor.

- 2 megapiksel kamera ve 8x zum
- 262.000 renk TFT ekran
- Gerçek zamanlı iki yönlü görüntülü konuşma için ek VGA kamera
- Micro SD / TransFlash hafıza kartı yuvası
- 512 MB'a kadar artırılabilir harici hafıza
- Video çekme ve oynatma
- AAC+, MPEG4, WMV, WMA, MP3 ve Real Video/Audio desteği
- Sesli arama, WAP 2.0, Bluetooth, USB
- SyncML ile PC senkronizasyonu
- 96 x 80 renkli CLI dış ekran
- Ağırlık: 125 gram
- Konuşma/bekleme süresi: 207-228 dak./264-290 saat
- Boyutlar: 99 x 53 x 19.6 mm
- Tüketici fiyatı: 410 Euro

Çocuklu evlere

Aileler için Siemens Gigaset E450

■ Siemens'in çocuklu aileleri düşünerek tasarladığı Gigaset E450 şoka, toza ve su sıçramalarına karşı ekstra dayanıklıklarıyla dikkat çekiyor. Telefonlar bebek telsizi, renkli ekran, ahizesiz görüşme, SMS fonksiyonu ve geniş telefon rehberi gibi aile hayatını kolaylaştıran pek çok özelliğe de sahip. Telefonlar kauçuk kaplı özel dış yüzeyleri sayesinde şoka, toza ve su sıçramalarına karşı ekstra dayanıklılar. Bebek telsizi özelliği de bulunan E450'in bir diğer özelliği ise 150 adet isim ve numara kaydetme imkanı sunan geniş telefon rehberi. Telefon rehberine kaydettiğiniz kişilere özel melodiler atayabilir ve telefonunuz çaldığında açmadan kimin aradığını anlayabilirsiniz. Bunun için E450'de 15 farklı melodi seçeneği bulunuyor.

Bilgi için: www.siemens.com.tr

Güfteler ekranda

BenQ Siemens'ten müzik telefonu

■ BenQ Mobile'ın farklı tasarımı dikkat çeken yeni telefonu E61 tam müzik tutkunları için üretilmiş bir müzik telefonu. Tasarımıyla anında müzik keyfi yaşatmayı amaçlayan telefonun üst bölümündeki beş tuştan bütün müzik işlevleri kontrol edilebiliyor. Turuncu ya da gümüş rengi ve farklı şekliyle BenQ-Siemens E61 tam bir moda aksesuarı. Ergonomik formu ve yüksek-kaliteli yüzeyiyle çok rahat bir kullanım sağlıyor. Görsel bir ayrıntı olarak, 2x/4x dijital zumlu VGA kamerası telefonun arkasında yer alıyor. Telefon müzik çalarken 1,8 inçlik renkli TFT ekranda şarkının sözlerini de görüntüleyebiliyor. MiniSD kart ile cep telefonunun belleğini 1 GB'a kadar genişleterek kişisel müzik koleksiyonunuza her zaman ulaşabilirsiniz. Önceden yüklenmiş olan "Hi Kevin" ve "Twin" adlı oyunlar ile hareket halindeyken de eğlenceli vakit geçirmek mümkün.
Bilgi için: www.benq-siemens.com

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 16

ADSL'de indirim

Yurt sathında şok dalgaları meydana geldi (!)

■ ADSL hizmeti konusunda pazarın hâkim oyuncusu durumunda olan TTNET, temmuz ayı sonunda yaptığı açıklama ile ADSL tarifelerinde değişikliğe gittiğini açıkladı. Yeni tarifeye göre kotasız bağlantıların aylık abonelik bedellerinde %17,5 indirim yapıldı. Kotalı hatlarda ise fiyat indirimine gidilmezken bağlantı hızları ikiye katlandı, ancak kota miktarları değişmedi. Haberin duyurulmasından sonra halkımızın internet ve bilgisayar okuryazarlığını 25. yüzyıla taşıyacak bu eşsiz imkân nedeniyle mutluluktan gözyaşları döken bazı editörlerimiz, hislerini kelimelerle ifade edemediklerini de vurguladılar.

Bilgi için: www.ttnet.net.tr

SINIRSIZ ADSL

ADSL Erişim Hızı (Kbps'e kadar)	Eski Aylık Ücret (YTL)	Yeni Aylık Ücret (YTL)
512/128	99	89
1024/256	169	139
2048/512	269	229

KOTALI ADSL

Eski ADSL Erişim Hızı (Kbps'e kadar)	Kota (GB)	Yeni ADSL Erişim Hızı (Kbps'e kadar)	Aylık Ücret (YTL)	Kota Aşımı (YTL/megabyte)
512/128	3	1024/128	29	0,01
512/128	6	1024/128	49	0,01
512/128	9	1024/128	69	0,01

Gmail cepte

Google'dan mobil atak

■ Google yeniliklere doymuyor. Artık mobil cihaz kullanıcıları telefonları üzerinden Gmail aracılığıyla arkadaşlarına ve ailelerine ulaşabilecekleri gibi, en son haberleri de Google News'tan takip edebilecek. Mobil aygıtlar üzerinden Gmail'e ulaşmak için Gmail kullanıcıları, mobil cihazlardaki internet tarayıcısı üzerinden http://m.gmail.com adresini ziyaret ederek aynı web'deymiş gibi Gmail hesaplarına girebilecek. Kullanıcılar aynı zamanda ekli fotoğraf ve dokümanları telefonlarından görünteleyebilecek ve Gmail hesabında telefon numarası saklanan kişileri arayarak cevap verebilecekler.

Bilgi için: http://m.gmail.com

CeBIT'e yabancı akını

Türk bilişimi dünyaya açılıyor

■ Avrasya'nın en büyük bilişim fuarı CeBIT Bilişim Eurasia, bu yıl 5-10 Eylül tarihleri arasında, İstanbul TÜYAP Beylikdüzü Fuar ve Kongre Merkezinde gerçekleştirilecek. Yurt çapında bilişim sanayicilerinin toplanacağı fuar için hükümet tarafından davet edilen yabancı katılımcıların ihracat anlaşmaları yapmaları bekleniyor. Ayrıca, yenilikçi ve ticarîleştirilebilir ürünler geliştiren firmalara özel destek sağlanan fuarda, Türk Telekom ilk defa tüm bir salonu kapatıp, yeni hizmetlerini kullanıcılarla buluşturacak. Fuarda, dünyada ilk defa sergilenecek ürün ve hizmetlerin bulunduğu stantlarda dev bir el figürü ile "burada yeni bir ürün var" işareti yer alacak. Böylece ziyaretçiler kolayca yeni ürünleri deneyebilecek.

Bilgi için: www.cebitbilisim.com

CeBIT eurasia Bilişim

Fotoğraf severlere

Olivetti çok işlevli foto yazıcılar pazarda

■ Türkiye'de tek Olivetti distribütörü olarak anlaşma imzalayan Aymaksan Bilişim, ilk etapta Olivetti Simple, Olivetti Bluetooth, Olivetti Photo ve Olivetti My_Way Portable modellerini ev ve ofis kullanıcılarının beğenisine sunarak, pazar payını artırmayı hedefliyor. My_way portable modeli dışındaki tüm modeller yazıcı-tarayıcı-fotokopi özellikleriyle ev ve ofis kullanıcılarının tüm ihtiyaçlarını karşılıyor. Bunun yanı sıra Olivetti yazıcı modellerinin yüksek kalitede fotoğraf baskısı yapabilme özellikleri de bulunuyor. Tüm modeller bilgisayar bağımsız çerçevesiz olarak A4 ve 10x15 fotoğraf kâğıdına baskı yeteneğine sahip. My_Way Portable modeliyse derli toplu boyutları, şarj edilebilir batarya ve araba çakmağından çalışabilme özellikleriyle şimdiden fotoğraf meraklılarının sevgilisi olmaya aday...

Bilgi için: www.aymaksan.com.tr

guvenlik raporu 7/24/06 9:23 AM Page 22

Güvenlik Raporu

Yeni fidyeci virüsler

Ya paranı ya dosyalarını!

Fidyeci olarak nitelendirilebilecek yeni bir virüs türü akla gelebilecek en uç yöntemlerden birine başvuruyor ve bulaştığı bilgisayardaki dosyaları şifreliyor ya da siliyor. Amaç, kurbanın talep edilen fidyeyi ödemesini sağlamak. Kullanıcılar bugüne dek yalnızca Hollywood filmlerinde karşılaşılan yöntemlerle baskı altına alınıyor. Yeni eğilimin en güncel temsilcilerinden biri Arhiveus adlı virüs.

Sanal şantaj

Bu virüs "Belgelerim" klasörünü şifreliyor ve kullanıcılardan Rusya merkezli şüpheli bir çevrimiçi eczaneden alışveriş yapmasını talep ediyor. Literatürde "ransomware" olarak adlandırılan (ransom=fidye) bu virüsler bilgisayar dünyasındaki en kötü niyetli zararlılar arasında gösteriliyor. Anti virüs uzmanlarından Trend Micro'ya göre bu kategorideki virüslerin sayısı ikiye katlanmış durumda ve gözetilen tek hedef kullanıcıların paralarını çalmak. Saldırı Nisan ayı içerisinde Ransom-A ile başlamıştı. Virüs fidye talebini "Listen up mothafucka" diyerek duyurmuş ve kullanıcıları 11 dolarlık ödemeyi yapmamaları durumunda her 30 dakikada bir dosyalardan birini silmekle tehdit etmişti. Zippo adlı virüs ise küstahlığın dozunu artırarak fidye miktarını 300 dolara çıkarıyor. Zippo, sabit diski tarayarak tüm Office dokümanlarını ve veritabanı dosyalarını şifrelenmiş bir ZIP dosyasına yerleştiriyor. Kullanıcı ZIP dosyasını açabilecek parola için ödeme yapmak durumunda. Ransomware virüslerini anti virüs yazılımlarını güncelleyerek tespit etmek ve silmek mümkün. Ancak şifrelenen dosyalara yeniden ulaşmak için doğru parolayı edinmek şart. Çünkü söz konusu parola Brute-Force saldırılarıyla aşılamayacak uzunlukta. Neyse ki fidyeci virüslerin de şu an için bir açığı var: Virüs kodu içerisinde bir yerlerde ZIP dosyasının parolası kayıtlı. Anti virüs uzmanları bu açıktan hareketle Zippo ve Arhiveus'ta nispeten kısa bir süre içerisinde parolaya ulaşmayı başardı.

Bilgi için: www.sophos.com

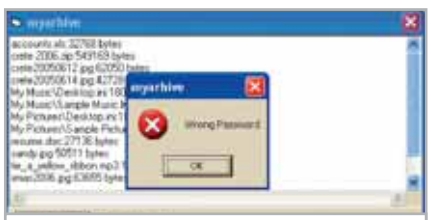

Rehin alındı: Arhiveus "Belgelerim" klasörü içeriğini şifreliyor.

KISA... KISA...

BAROMETRE

Hacker'lar avcı e-postalarla adres defterlerini güncelliyor. Yaz sonunda büyük çaplı saldırılar için bir işaret bu.

CHIP, güncel güvenlik istatistiklerinden yola çıkarak web gezintilerinin tehlike potansiyelini değerlendiriyor.

SPAM KAYNAKLARI

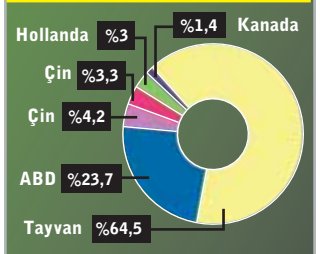

Tayvan spam sunucularının sayısında başı çekiyor. Sebep, düşük maliyetler.

TOP 5 VİRÜS

1. **MyTob.C (%27.61):** e-posta üzerinden kendisini dağıtıyor.
2. **LovGate.w (%10.01):** Outlook üzerinden dağılıyor.
3. **NetSky.q (%6.13):** E-posta ve P2P ağları üzerinden yayılıyor.
4. **LovGate.ad (%5.83):** Uzaktan erişim için bir arka kapı açıyor.
5. **NetSky.t (%4.77):** Adres defterindeki kişilere gönderiyor.

YENİ GÜVENLİK AÇIKLARI

WINDOWS 98/ME

Microsoft, 11 Temmuz itibariyle Windows 98/ME için sunduğu desteği kesmiş bulunuyor. Bu durum, şu an bilinen güvenlik açıklar için bile yeni güncelleme yayınlanmayacağı anlamına geliyor. Örneğin manipüle edilmiş bir web sayfası, kullanıcıyı bir uzak dosya sunucusuna yönlendirerek hazır COM nesneleri üzerinden (Component Object Model) herhangi bir kodun çalışmasına aracılık edebiliyor.
Çözüm: Şu an için herhangi bir çözüm bulunmuyor. Daha güncel bir işletim sistemine geçmeyi tercih edebilirsiniz.

FILZIP

Ücretsiz dosya paketleme yazılımı Filzip **(www.filzip.com)** güncel 3.05 sürümüyle bir güvenlik açığını kapatırken, bir diğerine sebep oluyor. Manipüle edilmiş arşivler, dosyaları belirlenen klasörün dışına açarak onların sistem dosyalarının üzerine yazılmasını sağlayabiliyor. RAR, TAR, JAR ve GZ biçimleri için risk söz konusu.
Çözüm: Filzip ile arşiv açmak istediğinizde sınırlı haklara sahip bir misafir kullanıcıyla (Guest) oturum açabilirsiniz.

OPENOFFICE

İlk OpenOffice makro virüsü tehlikeli olmaktan çok sinir bozucu: "Stardust" adlı script, standart belge şablonunu değiştiriyor ve her yeni belgede internetten indirilen bir pornografik resmin görüntülenmesine yol açıyor.
Çözüm: OpenOffice **(www.openoffice.org)** ve StarOffice'i **(www.sun.com)** güncelleyerek bu güvenlik açığından kurtulabilirsiniz.

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 17

YORUM FARKI

» Windows Vista, XP'nin yerini kısa sürede alabilecek mi?

Yeni işletim sistemi Vista, zengin özellikleri ve pek çok yeniliği ile kullanıcıları cezbedecek. Ancak yüksek sistem gereksinimleri bir soru işareti oluşturuyor.

Evet Cenk Tarhan, Windows & .NET Magazine Genel Yayın Yönetmeni

Yenilikler önemli

Her ne kadar Microsoft, Windows Vista'nın iş dünyasına yönelik bir işletim sistemi olduğunu her fırsatta vurgulamaya çalışsa da, arabirim, kullanım kolaylığı ve sunduğu yeni iletişim seçenekleri ve geniş donanım desteği ile Windows Vista birçok Windows XP kullanıcısının ev bilgisayarlarında görmek isteyecekleri, en azından bir kere mutlaka deneyecekleri bir işletim sistemi. Microsoft sözünü tutar ve ürünü zamanında, hazır olarak piyasaya sürerse yayılma konusunda ciddi bir ivmeye sahip olacağını düşünüyorum. Elbette, çağdaş bir işletim sistemi olan Windows Vista'nın donanım ihtiyaçlarının görece olarak yüksek olması, Windows 95'ten Windows 98'e geçerken yaşanan hızlı dönüşümün Windows XP ile Windows Vista arasında aynı hızda yaşanmayacağının sinyallerini veriyor.

Hayır Ozan Ali Dönmez, CHIP Yazılım Editörü

Zamanlama önemli

Windows Vista Beta 2'ye duyulan ilgi Microsoft'un kendi tahminlerini bile zorlamışa benziyor. Ancak yalnızca bu veriyle yetinerek, yeni işletim sistemi yayınlanır yayınlanmaz tüm PC'lerde XP'yle yolların ayrılacağı düşünülmemeli. Bugün satılan bilgisayarların büyük bir bölümünün Vista'nın sistem gereksinimlerini ucu ucuna karşılayabilen 512 MB bellekle gelmesi bile, geçiş sürecini kullanıcılar açısından sancılı hale getirebilecek bir etken. Bilinçli kullanıcılar, geçmiş tecrübelerden de hareketle işletim sisteminin yeni silâhlarını ortaya çıkaracak donanımlar ve hatta yepyeni bir bilgisayar satın alana dek beklemeyi seçebilirler. Bu tercih kimseyi şaşırtmamalı. Elbette ReadyDrive, ReadyBoost, Superfetch gibi teknolojilerin beklenenden daha kısa sürede geniş kitlelere ulaşmasıyla geçiş ivme kazanabilir.

NEC teknolojisi

600 dolara yeni dizüstü bilgisayar

NEC'in masaüstü PC'lerinden sonra, yine kaliteli ve performanslı ürünlerle bilişim sektörüne hizmet veren UFOTEK tarafından getirilen M serisi dizüstü bilgisayarları da fiyat avantajları ile kullanıcıların beğenisine sunuluyor. Intel Celeron 1.5 GHz işlemcili ve 256 MB DDR belleğe sahip olan NEC M5210, 40 GB sabit disk, 15 inçlik GA (1.024 x 768) TFT ekran, 128 MB paylaşımlı ekran kartı ile olumlu bir tablo çiziyor. Performans açısından başarılı olan bu ürünün 599 $ olan fiyatı ise, piyasadaki birçok rakibinden ayrılmasını sağlıyor.

Bilgi için: www.ufotek.com

Sony havlu attı

Kopya koruma dramında yeni perde

Uzun süredir tartışılan kopyalama koruması XPC, Sony BMG'ye pahalıya mal oluyor. Firma, New York bölge mahkemesi tarafından, Electronic Frontier Foundation (EFF) adlı sivil toplum örgütüyle uzlaşmaya gitmekle yükümlü kılındı. EFF, ABD'de XPC korumalı CD satın alan tüm kullanıcılara albümlerinin içeriğini ücretsiz indirme ya da yaklaşık sekiz dolarlık bir tazminat alma imkânı yarattı. Hatırlanacağı üzere XPC, yalnızca büyük PC problemlerine neden olmayan, aynı zamanda virüs ve solucanların bilgisayarı istila etmesini kolaylaştıran tehlikeli bir rootkite dönüşmüştü.

Bilgi için: www.eff.org

kose yazisi 7/24/06 9:24 AM Page 26

SİLİKON VADİSİ'NDEN

Tom Sanders
toms@chip.com.tr
Serbest gazeteci Tom Sanders CHIP'e köşe yazıları yazıyor.

YORUM

Microsoft blog efsaneleri

Robert Scoble'ın önlenemez yükselişi ve Microsoft'un dönüşüm çabaları blog dünyasını derinden etkiledi.

Robert Scoble, Microsoft'un son beş yıldaki en iyi yatırımıydı. Yılda 85.000 dolardan daha az para karşılığında, normalde milyonlarca dolara patlayacak bir pazarlama başarısına imza attı: Yazılım firmasına insanî bir yüz kazandırdı. Scoble geçen ay Microsoft'taki işinden ayrılıp PodTech.net adında bir Silikon Vadisi şirketine geçeceğini duyurdu. Bu ayrılış Microsoft'un sadece en önemli blogçusunu değil, önde gelen değişim yöneticisini de kaybetmesi anlamına geliyor. Microsoft şu anda acımasız bir tekelciden ılımlı bir kurumsal kişiliğe dönüşme sancıları çektiğinin farkında. Firmanın yöneticisi Steve Ballmer yöntemleri değiştirmeye kararlı da olsa, Microsoft'un elinde yıllar boyunca kurumsal savaş meydanında hiçbir kuralın geçerli olmadığına inanarak yetişmiş bir ordu dolusu çalışan var. İşte bu grubun tekelcilikten uzaklaşması gerekiyor. Bunu, yıllardır beyni yıkanan bir ulusun bireylerinin, başlarındaki diktatör devrildikten sonra yeniden eğitilmek zorunda olmasına benzetebiliriz. Eski Microsoft'a birinin sürekli şunu hatırlatması gerekiyor: Firmanın, rakipleriyle mücadele etmek için tüm kurumsal nükleer silahları seferber edebileceği günler geride kaldı artık. Bunun yerine çok daha atik bir Microsoft geldiyse de, ne tesadüftür ki eski alışkanlıklarına tekrar dönme yolunda ilerliyor. Robert Scoble resmî olarak Channel 9 web sitesinde çalışıyor, yazılım geliştiricileri Microsoft projeleri hakkında daha iyi bilgilendirmeyi amaçlayan video röportajlar hazırlıyordu. Ama tekelcilikten vazgeçme sürecinde, kişisel blog'u sayesinde çok daha önemli bir rolü vardı. Scoble kişisel blog'unu Microsoft'un rakiplerini, (Apple ve Google dâhil) yaratıcı becerilerinden dolayı alenen övmek için kullanıyordu. Hatta büyük bir hata yapıldığında (mesela RSS teknolojisi 'web feed' olarak yeniden adlandırılmak istendiğinde) Microsoft'u kıyasıya eleştirmekten geri durmuyordu. Dahası, Scoble dünyanın ilk kurumsal blogçularındandı, yani kendi işi hakkında yazan maaşlı bir elemandı. Eskiden olsa, böyle sözünü sakınmadan dobra dobra konuşmak, kendi bindiği dalı kesmek olurdu. Ama yaptıkları Scoble'ın yanına kâr kaldı; hatta devam etmesi için teşvik bile edildi. Çünkü bu eleştiriler yazılım geliştiricinin "kibirli" imajını yıkmakla kalmıyor, eski Microsoft'a bu değişim meselesinin sadece propaganda olmadığını, lafta kalmadığını gösteriyordu. Scoble'ın ünü bir anda yayıldı. Blog arama motoru Technorati'ye bakılırsa, Scoble'ın blog'u dünyanın en popular 22. blog'u. Yazılım geliştiricilere Microsoft için çalışan üç kişinin adını verin deseniz, yanıtın "Gates, Ballmer ve Scoble" olması kuvvetle muhtemel. Bu tabii ki akla Scoble'ın çok güçlenip güçlenmediği sorusunu da getiriyor. Doğrusunu isterseniz evet, Scoble gitgide büyüyerek güdümsüz bir füzeye dönüştü. Üstüne üstlük, işi de neredeyse bitmişti artık. Microsoft artık yazılım geliştiricilerin patronlarının sözünü körü körüne dinlediği kapalı bir kale değil. Bugün şirkette 3.000'den fazla blogçu var. Artık kötü haberleri halkla ilişkiler numaralarıyla örtbas etmeye çalışmıyorlar. Bunun yerine, sorumlu müdür her kimse blog'una yazı yazıyor, sorumluluğu kabul ediyor ve işler böyle yürüyor. Geçen aylarda Microsoft, Scoble'ın elini kolunu bağlamaya başladı. Yapılan şeyler arasında, Scoble'ın katıldığı blogçuluk konferanslarının masraflarını kendi cebinden ödemeye zorlanması da vardı, çünkü patronu faturayı ödemeyi reddediyordu. Ama Scoble öyle kolayca kapının önüne konmayacak kadar ünlüydü. Yolları ayırmanın en iyi yolu, daha ince bir strateji izleyerek, onu ayrılmak zorunda bırakmaktı. Bir milyon dolar kazandıran ucuz bir yatırımdan kurtulmanın en ucuz yolu buydu.

> "Microsof bir tekelden ılımlı bir kişiliğe dönüşme sancıları çekiyor"

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Sörfçüler izleniyor

İstihbarat görev başında

■ Sörfçüler için en popüler buluşma mekânlarından olan MySpace, benzeri internet portalları barındırdıkları kişisel bilgiler nedeniyle istihbarat servislerinin de ilgisini çekiyor. NSA; My-Space'in yanı sıra Flicker ve YouTube gibi portalları da dikkatle izliyor. Amaç; çevrimiçi gözetlemeyle ABD'de gerçekleştirilmesi muhtemel terör saldırılarına karşı daha etkin bir koruma sağlamak. Web topluluklarına üye olan kullanıcılar kişisel tercihlerini ve hatta politik görüşlerini açığa vurmaktan çekinmediğinden, NSA, kullanıcıların profillerini oluşturmakta zorlanmıyor. Bu tabloda esas ilginç olan görüntü ise birçok bilgi güvenliği uzmanının ve web topluluğunun veri casusluğuyla mücadele ederken, kullanıcıların büyük bir kısmının çeşitli web portallarında kendileriyle ilgili özel bilgileri diğer kullanıcılarla paylaşmaktan çekinmemesi ve tuzağa kolayca düşmesi.
Bilgi için: www.myspace.com

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 18

TOSHIBA HD-A1

İlk HD-DVD oynatıcı önce ve sadece CHIP Test Merkezi'nde

■ Uzun süredir gündemde olmasına karşın bir türlü hayata geçirilememesi bazı çevrelerde HDTV teknolojisinin "hayalet bir teknoloji" olarak kalacağı endişesinin uyanmasına neden olmuştu. Ancak geç de olsa Premiere gibi ücretli yayınların başlamasıyla birlikte bu durum değişti ve ilk oynatıcılar da piyasada boy göstermeye başladı. Toshiba yeni HD medyalar için iki farklı model geliştirerek bu alandaki ilk üretici olmayı başardı. HD-XA1 ve HD-A1 modelleri şimdilik yalnızca Japonya ve Amerika'da satışa sunuluyor. Ancak CHIP HD-A1'i test etmeyi başardı.

İlk kullanıcılar sabırlı olmalı

Oynatıcının açılış süresi kullanıcıların sinirlerini zorlayacak kadar uzun. Cihazın kendi bileşenlerini kullanıma hazır hale getirmesi 80 saniye alıyor. Bu süre zarfında sürücü çekmecesinin kullanılamaması da ayrı bir sorun. HD-A1 normal kullanımda bile uzaktan kumanda komutlarına oldukça geç yanıt veriyor ancak komutların hiçbirini atlamıyor. Bu nedenle aynı tuşa birkaç kez dokunan sabırsız kullanıcılar için bu bekleme süreleri katlanarak artıyor. "Son Samuray" filminin HD-DVD sürümünü sürücüye yerleştirdiğinizde kopya koruma denetiminin tamamlanması ve "HDCP-Error" mesajının kaybolması yaklaşık olarak 30 saniye sürüyor. Ancak bu bekleme süresi sona erdiğinde ekrana gelen görüntü gerçekten etkileyici. Bununla birlikte test için kullanılan 37 inç TFT ekran alt sınır olarak görülüyor. 1080 satırlık çözünürlüğe rağmen normal izleme mesafesinde fark edilebilen detay miktarı 720 satırlık bir projektördekinden daha düşük. Öte yandan HD-DVD'nin netlik derinliği konusunda diğer teknolojilerle arasındaki fark çok daha belirgin. Resim geleneksel DVD'lerle karşılaştırıldığında daha "plastik" bir görünümde. Ancak bu netlik derinliği bazen bir sorun halini de alabiliyor ve özel efektlerde resimlerin gerçekçilikten uzaklaşmasına yol açabiliyor.

Net görüntü: Bu kare HD-DVD'nin üstün olduğunu anlamak için yeterli.

HD filmler şimdilik güvende değil

Test öncesinde HD-DVD'lerdeki AACS kopya korumasının yaratabileceği güçlükler konusunda aklımızda soru işaretleri vardı. Ancak oynatıcı ve ekran senkronizasyonu tamamlandıktan sonra herhangi bir sıkıntı yaşanmadı: Her şeyden önce HD-DVD'leri analog olarak da tam çözünürlükte oynatmak mümkün. Test edilen ürün DVD'lerde gereğinden fazla sınırlayıcı bir tablo çizdi ve PAL-DVD'lerin izlenmesini engelledi. HD- DVD'lerin artık ülke kodundan yararlanması can sıkıcı bir durum olabilir. Amerika'da ülkemizde kullanılan PAL'den farklı olarak NTSC standardının geçerli olması HD-DVD'lerin farklı bölgelerde kullanımını güçleştiriyor.

Sonuç: Sunulan resim kalitesi, yüksek çözünürlüklü ev sineması keyfini yaşamak isteyen kullanıcılara uzun bekleme sürelerini unutturabilir. Temel sorunların giderilmesi yaklaşık 500 dolarlık bir fiyatla satılan bu ürünün fiyat/performans değerlerini yukarıya çekecektir. Ürün çok iyi bir ses kalitesine ve düşük gürültü düzeyine sahip.
Bilgi: www.toshiba.com

ARTILAR VE EKSİLER

- \+ Etkileyici resim kalitesi
- \+ Düşük gürültü düzeyi
- \- Aşırı uzun açılış süresi
- \- PAL-DVD'leri oynatamıyor

Dedikodu kazanı

Windows XP SP4 mü geliyor?

■ Şu günlerde internette dolaşan bir söylentiye göre Microsoft, Windows XP için resmi duyurusu yapılan Service Pack 3 sonrasında bir diğer büyük güncelleme yayınlamayı planlıyor. Bu güncellemenin işletim sistemine hangi ek özellikleri kazandıracağı bilgisi, olası yayınlanma tarihi gibi tam bir muamma. Birçok firmanın kısa vadede Windows Vista'ya geçiş yapması beklenmediğinden, Windows XP için yeni servis paketlerinin yayınlanması doğal karşılanmalı.
Bilgi için:
www.microsoft.com.tr

"A"nında görüntü

Doğan Telekom A tipi lisans aldı

■ Doğan Telekom, A Tipi Uzak Mesafe Telefon Hizmeti (UMTH) lisansı aldı. Doğan Telekom bugüne dek C Tipi UMTH lisansı kapsamında kodlu arama sistemi sunuyordu. A Tipi lisans sayesinde artık uzak mesafe aramalarda kodsuz erişim sağlanacak. Telefon ahizesini kaldırıp sadece görüşülmek istenen numarayı tuşlamak yeterli olacak. Bilgi için: www.dogantelekom.com

SOLID 7/24/06 10:03 AM Page 22

Solid state disk: Sabit disk devrimi

Solid State ve Hybrid diskler, yakın gelecekte bilgisayarlarımızın daha sessiz, daha dayanıklı ve çok daha hızlı olmasını sağlayacak.

■ Yepyeni bir bilgisayarda, kısa bir süre önce kurulan işletim sisteminin başlatılması uzun zaman almaz. Ancak bu işletim sistemine birkaç yeni yazılım yükledikten ve DLL kitaplıklarıyla sistem klasörünü, yeni anahtarlarıyla Kayıt Defterini doldurduktan sonra, eski hızdan eser kalmıyor. Bu durum flash bellekler sayesinde tarihe karışmak üzere. Sistemin başlatılması için gereken süreyi en aza indirecek, son kullanıcıya yönelik iki farklı teknolojinin yakın gelecekte yaygınlaşması bekleniyor: Solid State Disk (SSD) ve Hybrid Hard Ddrive (HHD)

SSD'ler: Manyetik disk yerine bellek yongası

SSD, uçucu olmayan (non-volatile) flash bellek yapıtaşlarından oluşan ve geleneksel sabit disklerin yerini alması beklenen yeni bir depolama birimi. Diskteki verilerin uçucu olmaması, diske yazılan dosyaların güç beslemesinin kesilmesi durumunda bile korunacağı anlamına geliyor. Ancak geçici depolama için kullanılan ve bilgisayarın ana belleğini oluşturan belleklerde güç kesildiği anda tüm veriler anında siliniyor. Flash bellek, tıpkı bellek gibi elektronik bir bileşen. Dolayısıyla veri aktarımı sırasında herhangi bir mekanik sistem devreye girmiyor. Solid State diskler bu sayede bir milisaniyenin altında, son derece düşük sayılabilecek erişim hızlarına ulaşabiliyor. Sonuçta sistemin tepki süresi hissedilir ölçüde kısalıyor. Bir karşılaştırma yapacak olursak, geleneksel sabit disklerde yazma kafasının manyetik disk üzerinde doğru veri izini bulabilmesi için 7 ila 15 milisaniye arasında bir zaman harcadığını söyleyebiliriz. Buna karşın flash belleklerde daha farklı bir sorun gündeme geliyor: Düşük veri aktarım hızları. Üreticiler şu sıralar bu sorunla mücadele halinde. Birden fazla bellek yongasına eş zamanlı olarak erişen SSD'ler güncel 3,5 inçlik sabit disklerin veri aktarım hızını yakalıyor. (Bk. alt tablo) Ancak geleneksel sabit diskler sıralı veri yazma testlerinde, örneğin büyük bir fotoğraf dosyasının yazılmasında bir adım önde. Bununla beraber, işletim sistemi depolama biriminin farklı noktalarına paralel olarak erişmek ve dosya parçacıklarını yüklemek ya da yazmak istediğinde flash bellekler günümüz disklerine nal toplatıyor. SSD'lerin üstün olduğu başka noktalardan söz edebiliriz. Bu depolama birimleri manyetik disklerle aynı boyutlarda olmalarına karşın çok daha hafif, ayrıca çok daha sessiz çalışıyor. SSD'ler düşük güç tüketimiyle de dikkat çekiyor. SSD teknolojisi bu yönüyle özellikle taşınabilir cihazlar için cazip bir çözüm.

Karşılaştırma: Solid state diskler, sabit disklere karşı

	Samsung Solid State Disk (1,8 ya da 2,5 inç)	Hitachi Travelstar 7K100 (2,5 inç)
Kapasite	32 GB	100 GB
Okuma hızı	57 Gb/sn	41 Gb/sn
Yazma hızı	32 Gb/sn	38 Gb/sn
Erişim süresi	1 ms'nin altında	12,2 ms
Güç tüketimi (beklemede)	0,1 Watt'ın altında	0,6 Watt
Güç tüketimi (kullanımda)	0,5 Watt'a kadar	2,8 Watt
Ağırlık	15 gram	120 gram
Fiyat	Yaklaşık 1.200 Euro (tahmini)	Yaklaşık 160 Euro

Daha hızlı, daha hafif ve daha tutumlu: Solid state disk'ler sabit disklerden daha düşük erişim sürelerine sahip. Bu disklerin güç tüketim değerleri ve ağırlıkları çok daha az. Ancak SSD'lerin fiyatları henüz astronomik.

Geniş kitleler hedefleniyor: Fiyatlar düşecek

Solid State diskler belirli dezavantajlara da sahip. Örneğin flash bellek hücrelerinde yeniden yazma sayısı sınırlı. Teoride bu bellekler birkaç yüz bin yeniden yazma sonrasında ömrünü dolduruyor. Üreticiler bu nedenle aynı flash yongasının içerisindeki bellek hücrelerini olabildiğince eşit bir sıklıkta kullanan geliştirilmiş dosya dağıtma algoritmalarından yararlanıyor. CHIP Test Merkezi'nde yaptığımız testler, bu algoritmaların ne derece başarılı olduğunu ortaya koyuyor: Verbatim marka flash bellekte ilk veri kayıpları 250 milyon yazma işlemi sonrasında gerçekleşiyor. Öte yandan askeri kullanıma yönelik ürünler sunan M-Systems kendi teknolojisinden o kadar emin ki, 5 yıllık garanti vermekten çekinmiyor. Geleneksel sabit disklerde bile yoğun kullanımda bu süreyi aşmak güç. Yeni teknolojideki belki de en büyük sorun fiyat. Flash bellekler manyetik sabit disklerden çok daha pahalı. Samsung'un 32 GB kapasiteli SSD'sinin bu son baharda resmi olarak piyasaya sürüldüğünde bazı dizüstü bilgisayarlardan dahi daha yüksek bir fiyatla satılması bekleniyor. Bu nedenle söz konusu disk-

SOLID 7/24/06 10:03 AM Page 23

ler şimdilik yalnızca sınırlı bir alanda, örneğin orduda ve bazı endüstri dallarında kullanılabilecek. Ancak Samsung'a göre teknolojinin geniş kitlelere yayılması ve dolayısıyla fiyatların gerilemesi uzun sürmeyecek. Firma SSD'den elde ettiği ciroyu 2010 yılına kadar 540 milyon dolardan 4,5 milyar dolara çıkartmayı hedefliyor.

Melez diskler: Flash bellekli sabit diskler

Samsung ve Microsoft nispeten daha düşük maliyetli bir sabit disk çeşidi üzerinde çalışıyor. Bu disk, flash belleklerin düşük erişim sürelerini ve güç tüketimini geleneksel sabit disklerin yüksek veri aktarım hızları ve düşük maliyetleriyle aynı potada eritmeyi hedefliyor. Samsung bu amaçla 128 MB'lık bir flash belleği geleneksel bir sabit diske entegre etti ve ilk Hybrid Harddrive (karma sabit disk) tasarımını tamamladı. İşletim sisteminin HHD tarafından sağlanan ekstra depolama alanından yararlanabilmesi için özel bir yazılımsal çözüm gerekiyor. Microsoft bu nedenle Windows'un yeni sürümü olan Vista'da birden fazla yeni teknolojiyi kullanıma sunuyor: "Superfetch" daha sık kullanılan uygulamaları belirleyerek, flash belleğe aktarıyor. Bu yolla, söz konusu yazılımlara en kısa sürede erişilebiliyor. "ReadyDrive" ise bellekteki en önemli verilerin sistem uyku moduna geçmeden ya da kapatılmadan önce flash diske yazılmasını sağlıyor. Veriler uçucu olmayan flash yongalarında saklandığından en son kullanılan yazılımlara bilgisayarı açar açmaz doğrudan erişilebiliyor. Flash bellek ayrıca güç tasarruf modu için özel bir ara bellek olarak kullanılabiliyor. Manyetik diske olan ihtiyaç azaldığından sistem daha az güç tüketiyor ve darbelere karşı daha dayanıklı hale geliyor. HHD teknolojisi bu özelliğiyle tablet ve dizüstü bilgisayarlar için ideal.

KARMA DİSKLER: FLASH HIZI

Melez depolama birimlerinde geleneksel manyetik disklerle birlikte boyutları 128 MB ile birkaç GB arasında değişen flash bellekler kullanılıyor. Flash bellekler düşük erişim süreleri sayesinde yalnızca sık kullanılan dosyalara anında erişim sağlamakla kalmıyor, aynı zamanda ara bellek görevi de üstlenerek güç tasarrufu sağlıyor.

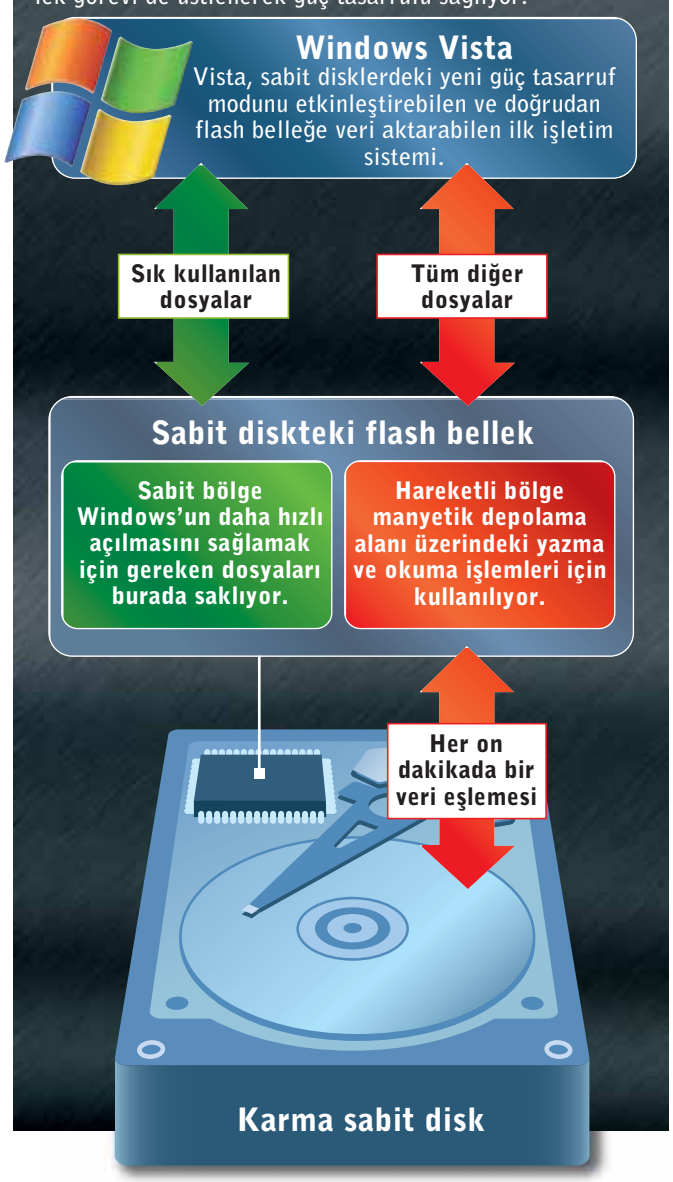

Flash hızı: Sistem belleği yerine USB disk

PC'leri flash bellek yardımıyla hızlandırmak için geliştirilmiş ve yeni bir sabit disk teknolojisi öngörmeyen başka projeler de söz konusu: "ReadyBoost" Vista'nın USB belleği sistem belleği olarak, Microsoft'un kendi ifadesiyle Harici Bellek Aygıtı (External Memory Device) olarak görmesini sağlıyor. Bu ek bellek alanı, örneğin geçici dosyaların saklanması için kullanılabiliyor. Bu noktada işletim sisteminin hangi verileri flash bellekte saklayacağına ve hangilerini sabit diskten çağıracağına karar vermesi gerekiyor. Microsoft, bu algoritmayı daha şimdiden Windows Vista'ya eklemiş durumda. Ayrıca flash bellek yuvasından çıkarıldığında dahi herhangi bir veri kaybı yaşanmıyor ve sistem, kararlılığını koruyor. Intel'in geliştirdiği "Robson" teknolojisi de Microsoft'un çözümüne benzer nitelikte. Ancak bu kez flash bellek, anakart üzerindeki özel bir soket ya da karta entegre ediliyor. Robson'un özel bir donanım sürücüsüne başvuracak olması onu teoride Windows XP gibi nispeten eski sistemler için de kullanılır kılıyor. Ancak Intel'in Robson teknolojisindeki en temel sorunlarından birini nasıl aşacağı henüz açıklık kazanmış değil: Gelinen noktada sabit disk bilgisayardan çıkarıldığında eksik veriler nedeniyle anakarttaki flash bellekle veri bütünlüğü ortadan kalkıyor.

Sonuç: Birkaç saniyede boot eden sistemler

Solid State Diskler (SSD) hem arazide güç koşullardaki, hem de evdeki oturma odasındaki PC kullanıcıları için bir ihtiyaç. Öte yandan HHD ve Robson şu anki maliyetler göz önünde tutulduğunda daha cazip görünüyor. Benzer teknolojilerle örneğin ofiste işletim sistemini yeniden başlatırken kaybedilecek zamanın da önüne geçilebilecek. Flash teknolojisi sayesinde darbelere karşı daha dayanıklı, daha hafif ve batarya ömrü daha uzun dizüstü modelleri geliştirilebilecek. Mevcut teknolojinin geniş kitleler için sağladığı bu açılımlar, yarının PC'leri hakkında fikir edinmek isteyen bizlerin günümüz askeri sistemlerine ilgisini artırıyor.

ME/Ozan Ali Dönmez,
ozand@chip.com.tr

kose yazisi 7/24/06 9:24 AM Page 27

LİNUX DÜNYASI

Ali Kızıl
koseyazilari@chip.com.tr
Armador Bilişim A.Ş BT Müdürü

YORUM

Bill Gates Emekli Oluyor!

Microsoft ailesinin lideri Bill Gates'in 2008'de emekli olması, Linux için büyük bir fırsat olabilir.

Geçtiğimiz günlerde Bill Gates, 2008 Temmuz'unda emekli olabileceği sinyalini verdi. İki sene uzun bir zaman görünse de, Gates gibi bir devin hareket etmesi, dünyanın da onunla birlikte hareket etmesi anlamına geliyor. Ve bu adım, Linux'un bilişim pazarındaki ivmesini artırmasını sağlayabilir. Nasıl mı?

Evet; Gates olmadan bile Microsoft'un, Dede Korkut hikayelerindeki Tepegöz'ün her gün 100 koyun ve insan yemesi gibi, masaüstü ve sunucu pazarını silip süpürdüğünü ve dev bir güç olarak göründüğünü biliyorum. Ama, hepimiz Tepegöz'e ne olduğunu biliyoruz, değil mi? Geçmişte de çok büyük şirketlerin var olduğunu ama günümüz rekabet ortamlarında bunların silindiğini size hatırlatabilirim. Bundan bir iki sene öncesine kadar Türk Telekom'un rakipsiz olması, şu an ise sahada birçok telekomünikasyon firmasının yer alması verilebilecek en basit örnek. Sonuçta, tarih tekerrürden ibarettir! Bugünlerde rekabet o denli arttı ki, lider değişikliğinin yaratacağı etkiler olmadan bile Microsoft cephesinin kara bulutları altında fırtınalar kopuyor. Microsoft'un şimşekleri üzerine çektiği kesin çünkü, Avrupa Birliği ve Kore'de tekel oluşturduğundan dolayı Microsoft Windows Vista sürümünün Internet Explorer, Media Player ve MSN Messenger olmadan dağıtılması karara bağlanmakta. Firefox, MPlayer, Gaim vb. açık kaynaklı ve özgür yazılımlar, platform üzerinde hazır olarak sunulan rakiplerinin yer almamasından ötürü, kendilerine daha kolay boy gösterecek ve kullanıcılar tarafından daha çabuk benimsenecektir.

Nihayetinde, işletim sistemini kullanılır yapan, üzerinde çalıştırdığı uygulama zenginliğidir. Benzer kararların alınması ve Google gibi firmaların Windows tabanlı yazılımlarını (Picasa – Google Earth) Linux üzerinde çalışabilir hale getirmesi ve desteklemesi, kullanıcıların Linux'u tercih etmesini sağlayacaktır. Dolu yağmuru niteliğinde bir havadis de, Microsoft Windows XP sürümlerinden geldi. Kurulu sistemin korsan olup olmadığını algılayan "Windows Genuine Advantage (WGA)" yazılımı, sizi bilgilendirmeden her gün Microsoft merkezi ile konuşmakta, tam olarak nasıl bir bilgi alışverişi yaptığı bilinmediğinden, Amerika'da bazı eyaletlerde casus yazılım olarak ilan edilmekte. Devamında gelişen olaylar, Microsoft'un kritik güncelleme çıkararak, bu özelliğini devre dışı bırakmasına, lisans sözleşmesine daha belirgin bir şekilde WGA'yı açıklamasına sebep olmuştur. Karar sizin: Mavi hap, sizi uykunun en derinliklerindeki, tüm bu gelişmelere rağmen hala kaygı duymadan güvenmeye devam ettiğiniz matrix'e gönderiyor. Kırmızı hap ise size özgürlüğün ve güvenliğin kapılarını ardına kadar açmakta.

> **"80'lerde Gates'e kaptırılan masaüstü pazarı tekrar elde edilebilir."**

Fırtınadan dolayı yollar yağışlı, Microsoft Office 2007'nin çıkış tarihinde kayma oldu. Ertelemenin duyurulması ve Microsoft teknolojileri üzerine ürün planması yapan iş çevrelerinde Vista'nın da tekrar ertelenme kaygılarının yaşanmasına sebep oluyor. Kırmızı kurdesi ve gıcır gıcır görünümüyle internette, indirip - yüklemeden test sürüşü yapabileceğiniz Microsoft Office 2007'yi denedikten sonra, OpenOffice 2.0'ı denemenizi öneririm. Çünkü onlar, test sürüşünden sonra arabayı eve götürmenize izin veriyor. Görünen o ki, bu çalkantılarla Microsoft'un dış cephesinde kan kaybı devam ederken, huzursuz ortamda lider değişikliğinin olması iç cephede de çatışmalar doğuracak. Bu süreç, Linux cephesinin bir araya gelerek, ortak karar alma ve üreticilerle – işletmelerle anlaşma zamanı. Bu sayede, 80'lerde Gates'e kaptırılan masaüstü pazarı tekrar elde edilebilir. Microsoft'un geçiş devresi, Linux'un saldırma evresi.

Bu konuda siz ne düşünüyorsunuz?

CHIP forum sayfalarındaki **CHIP'te Bu Ay** bölümünde CHIP editörleri ve diğer okurlarla tartışın!
www.chip.com.tr

Opera 9 hazır

Final sürüm geliyor

■ Geliştiriciler çok sayıda beta sürümünün ardından, uzun süredir beklenen Opera 9'u nihayet ücretsiz olarak kullanıcılara sundu. Dışarıdan bakıldığında yeni sürümü öncekilerden ayırt etmek güç. Çünkü asıl yenilikler detaylarda. Widget adı verilen araçlar, tarayıcıya tetris ve saat gibi yeni özellikler kazandırarak kullanımı daha eğlenceli kılıyor. Adres komutu üzerinden çalıştırılabilen "opera:config" komutu, uzman kullanıcılar için düşünülmüş. Bu komutla standart menüler üzerinden erişilemeyen Opera ayarlarına ulaşabilirsiniz.

Bilgi için: www.opera.com

Agustos haber 7/25/06 12:13 PM Page 19

Arama motorları

Web'de aramanın lideri Google baskı altında

■ Arama motorları arasında ilk sırayı kimselere kaptırmayan Google'ın piyasa değeri 100 milyar doları bulmuş durumda. Bu başarının tesadüf olduğunu söylemek güç. Firma, kişiye özel internet reklamlarının ticari potansiyelinin farkına tam zamanında vardı ve yalnızca geçtiğimiz yıl içerisinde %99'u bu başarılı reklam pazarlama yöntemi üzerinden, toplam 1.5 milyar dolar gelir elde etmeyi başardı. Microsoft'un planı Google'a tam da bu cepheden saldırmak: Google'ın sunduğu reklâmların yeterince renkli olmadığını düşünen Windows'un geliştiricileri Web2.0'ın avantajlarından yararlanmak istiyor. İnternet kullanıcıları bu yolla kendi web sayfalarını hazırlarken Microsoft için detaylı bir profil oluşturacaklar. Kendi web sayfası üzerinde otomobillerle ilgili bilgilere yer veren bir kullanıcının ilginç bir otomobil reklâmına tıklayabileceğini tahmin etmek güç değil. Microsoft'un CEO'su Steve Ballmer'ın nam salmış konuşmalarından birinde "Advertisers, Advertisers, Advertisers" sözüyle yaptığı vurgu firmanın önceliklerinin anlaşılması açısından çok önemli. İlk adım daha şimdiden atıldı. Microsoft'un internet için geliştirdiği MSN markası Google'ın AdSense ağının bir türevi olan AdCenter daha şimdiden devrede. Ayrıca MSN içinde bulunduğumuz şu günlerde Windows'un Web2.0 hizmeti olan "Windows Live Services"ı başlatmış durumda. Firma bu hizmetle internet kullanıcılarına kişisel web sayfaları için kişiselleştirilmiş reklâmları kabul etmeleri koşuluyla ücretsiz web alanı sunmayı hedefliyor. Ancak Microsoft'un web sayfasını daha az sayıda kullanıcının ziyaret etmesi ciddi bir sorun. (Bk. Grafik) Elbette bu durum bir süre sonra değişebilir: Internet Explorer 7 arama yapan sörfçüleri otomatik olarak kendi web sayfasına yönlendiriyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

Piyasada lider konumdaki Google tam da yolumuzun üzerinde

Microsoft'un CEO'su Steve Balmer, Windows'u geliştiren firmanın önceliklerini açıklıyor.

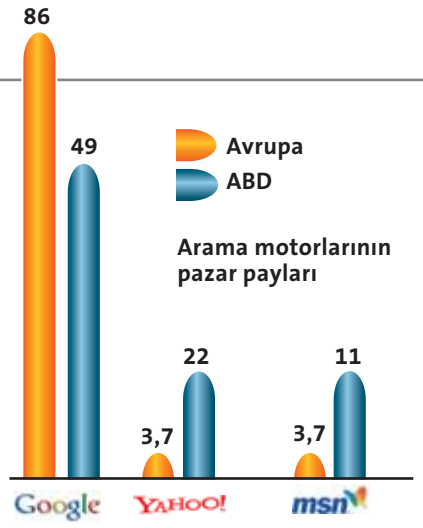

Explorer desteği: Internet Explorer 7'nin sörfçüleri Microsoft'un arama motoruna yönlendirmesi hedefleniyor.

Microsoft korsan kopyaları

Yasadışı Windows kopyaları şimdi de hacker'ların hedefinde

■ Korsan kopya kullanıcıları bugüne dek Microsoft Windows'un yasadışı sürümlerini herhangi bir sorunla karşılaşmadan kullanabiliyordu. Yazılım devi bu kullanıcılar için ikinci önem derecesindeki bazı dosya indirmelerini engellese de görevini eksiksiz bir şekilde yerine getiriyordu. Ancak bugün artık bu durum farklı: Microsoft, gerçek zamanlı yeni bir onaylama sistemi sayesinde (WGA-Check) kullanıcıları korsan kopyalardan uzak tutmayı planlıyor. Bilgisayardaki Windows kopyasının orijinal olmadığının Microsoft tarafından tespit edildiğini belirten uyarı mesajı her oturum açılışı sonrasında masaüstünde beliriyor. Gelecekte otomatik güncelleme olanağının yalnızca orijinal ürünler için sunulması hedefleniyor. Kritik güncellemeler tüm kullanıcılara ulaştırılmaya devam edecek. Ancak Microsoft'un kritik olarak derecelendirmediği açıklar yasadışı bilgisayarlarda yamanmayacağından söz konusu korsan kopyaların bir süre sonra hacker'ların iştahını kabartacağı tahmin edilebilir. Bahsedilen korsan kopya sınamasının önümüzdeki günlerde etkin bir biçimde kullanıma gireceği söylentiler arasında.

Microsoft'a göre amaç müşterileri cezalandırmak değil. Microsoft'un güvenlik uzmanlarından Thomas Baumgärtner'e göre kullanıcıların sistemlerindeki kopyanın korsan olduğundan habersiz. Baumgärtner "Hedefimiz kopya yazılım satarak kolay yoldan para kazanan satıcılar" diyerek söze devam ediyor. Baumgärtner'e göre korsan kopyaların kalitesinin artması onları orijinallerden ayırt etmeyi güçleştiriyor.

Bilgi için: www.microsoft.com

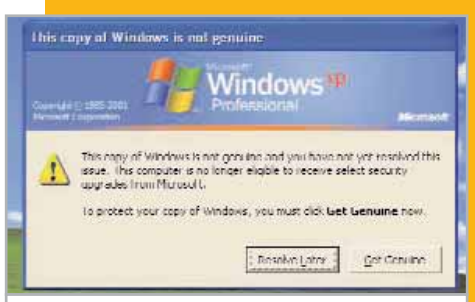

Kopyaya destek yok: Kopya WinXP'ler hacker'ların bir numaralı hedefi olacak.

ra dar 7/24/06 9:30 AM Page 38

CHIP RADAR

Yazıcılar

Yeni teknolojilerin piyasaya sunumu ve fiyat seviyeleri ne şekilde gelişim gösteriyor?

■ Yeni bir teknoloji, neredeyse daha ürünler piyasaya sürülmeden yarıştan çıkıyor. Sektördeki uzmanların aklını en çok meşgul eden soru ise şu: Bir teknolojinin doğru zamanlaması nedir? Soruya her ay yüzlerce ürün test eden ve haberi gözden geçiren CHIP Test ve Haber Merkezi'ndeki gözlemlere dayanarak hazırlanan Radar cevap veriyor. Diyagram karışık görünse de, okuması kolay: Beyaz üçgen, söz konusu teknolojinin üreticisi tarafından ilk kez duyurulduğu tarihi gösteriyor. İçinde ünlem olan pembe flaş işareti ürünün veya teknolojinin patlama yaptığı dönemi ifade ediyor. Gri dairenin içindeki mezar taşı ise söz konusu teknolojinin "öldüğü" dönemin işareti. Renk kodlu çubuğu okumaksa çok kolay. Kırmızı renk, o ürünün "çok pahalı" olduğu dönemi, sarı renk ürünün yaygın kullanım için hâlâ pahalı ama ilgi duyan kullanıcılar için uygun fiyatlı olduğu orta süreci, yeşil renk ise ürünün yaygın üretim imkânı bulduğu veya fiyatının rakip veya üstün teknolojiler karşısında eriyip çok ucuzladığı dönemi ifade ediyor.

Çok işlevli renkli lazer yazıcılar: Hemen hemen bütün yazıcı üreticileri günümüzde ürün yelpazelerinde çok işlevli renkli lazer yazıcılara sahipler. Ancak ikinci nesilden itibaren tüm kopyalama fonksiyonları sunulabilecek.

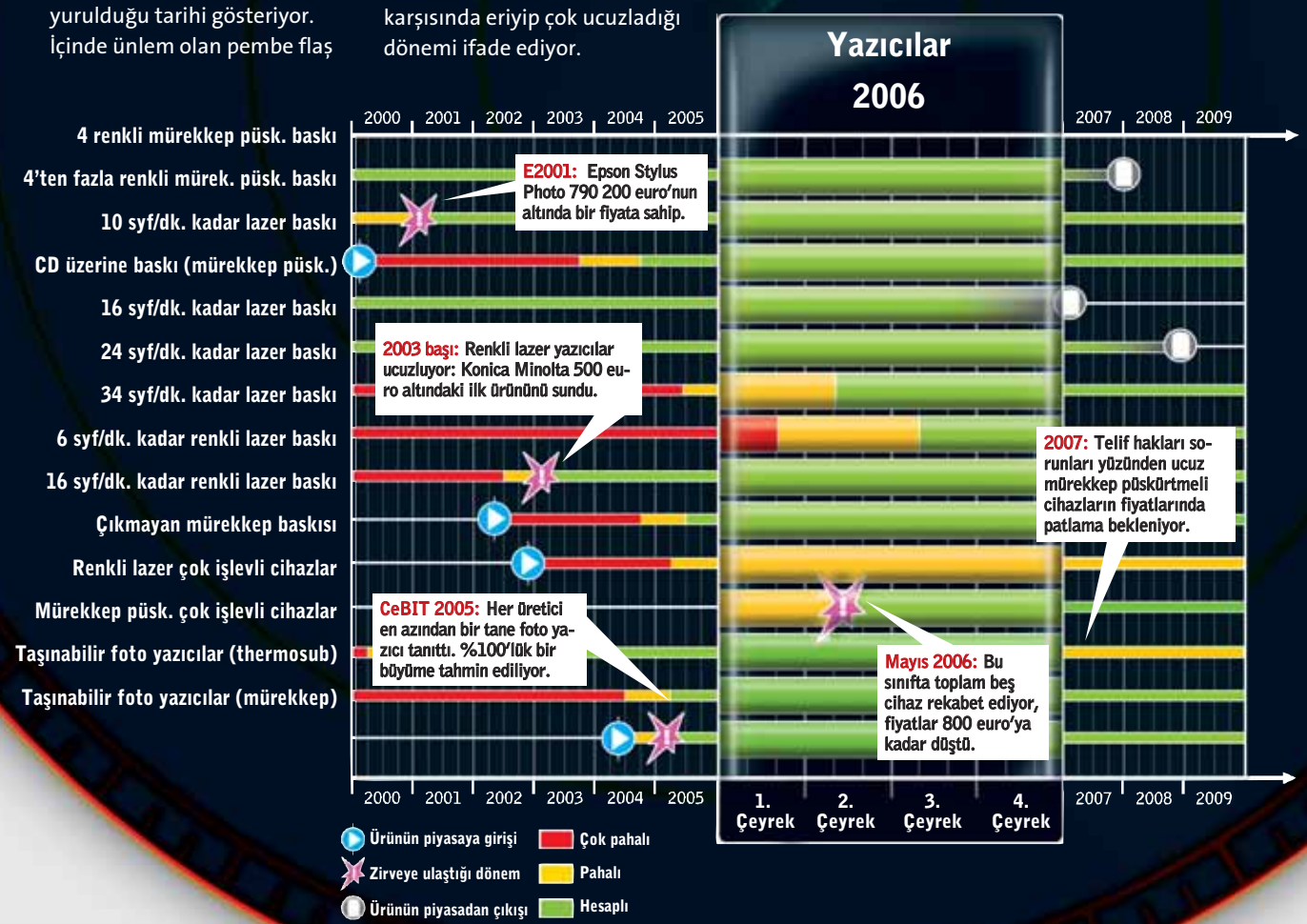

ra dar 7/24/06 9:30 AM Page 39

CHIP PC FİYAT DANIŞMANI

CHIP Test Merkezi her ay üç adet PC sistemi oluşturup bu sayfalardan sizlere duyuruyor. Ofis, Multimedya ve Profesyonel kategorilerine ayırdığımız bu PC sistemleri, her kesimden kullanıcıya rehberlik etmeyi hedefliyor.

OFİS-PC		MULTİMEDYA-PC		PROFESYONEL-PC
300 Watt güç kaynaklı standart ATX	KASA	400 Watt güç kaynaklı Midi-Tower ATX	KASA	500 Watt güç kaynaklı Big-Tower ATX
Intel i915G yonga seti/ nForce 4 ve Lan, Sound, USB 2,0	ANAKART	Intel i945P yonga seti / nForce4 Ultra ve Gbit Lan, 7,1 Sound, USB 2,0	ANAKART	Intel i975 yonga seti/ nForce4 SLI ve Gbit Lan, 7,1 Sound, Firewire 800
Intel Celeron D 511 (2,8 GHz) / AMD Sempron 3200+ (1,8 GHz)	İŞLEMCİ	Intel Pentium D 830 (2x3,0 GHz) / AMD Athlon X2 3800+(2x2,0 GHz)	İŞLEMCİ	Intel Pentium D 950 (2x3,4 GHz) / AMD Athlon 64 X2 4800+(2x2,2 GHz)
512 MB DDR400	BELLEK	1 GB DDR2-533 veya 1 GB DDR 400 (2x512 MB)	BELLEK	2 GB DDR2-667 veya 2 GB DDR 400 (2x1.024 MB)
GeForce 6200/ Radeon X1300 128 MB	EKRAN KARTI	GeForce 7600 GT / RadeonX1800 GTO 256 MB	EKRAN KARTI	Radeon X1900 XT ve Geforce 7900 GTX 512 MB
160 veya 200 GB 7200 RPM	SABİT DİSK	300 GB 7200 RPM	SABİT DİSK	2X250 GB 7200RPM (Raid 0/1)
16X DVD-ROM (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)	OPTİK SÜRÜCÜ	16X DVD Yazıcı (Çift katman)
DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T / Analog	TV KARTI	DVB-T /Analog
Kablolu klavye ve kablolu scroll fare	KLAVYE+ FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare	KLAVYE+ FARE	Kablosuz klavye ve kablosuz scroll fare
Microsoft Windows XP Home	YAZILIM	Microsoft Windows XP Media Center Edition	YAZILIM	Windows XP Professional
Yaklaşık 650 $		**Yaklaşık 1.300 $**		**Yaklaşık 2.000 $**

BİLEŞENLERDEKİ FİYAT DEĞİŞİMİ

İŞLEMCİ

İntel Pentium D 830 Socket 775 boxed

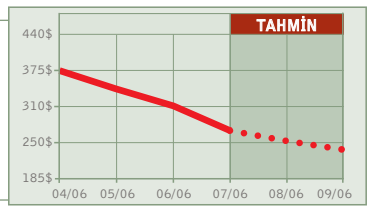

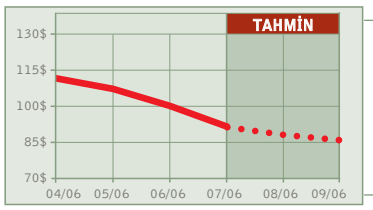

IDE SABİT DİSK

Samsung SpinPoint P120 250 GB (SP2514N)

SECURE DIGITAL CARD

SanDisk Card 1GB

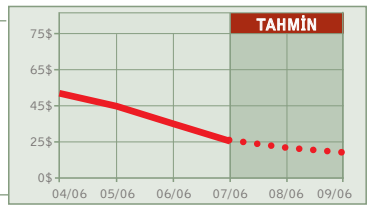

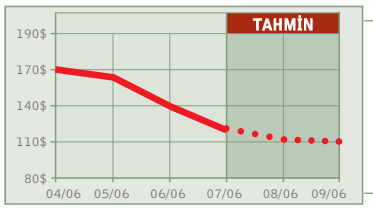

PCIE EKRAN KARTI

Sapphire Hybrid Radeon X1600 Pro, 256 MB

32 INÇ LCD-TV

Toshiba 32WL66Z

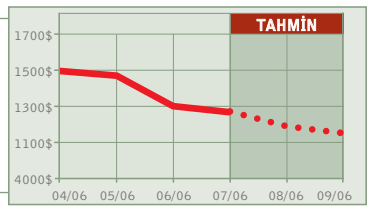

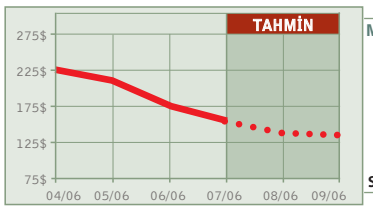

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ

SAMSUNG SYNCMASTER 930BF

Yeni Conroe işlemcilerle Intel, eski işlemcilerinin fiyatlarını düşürmeye devam ediyor. Sabit disklerde yeni nesil Perpendicular etiketiyle ve yüksek kapasiteyle geliyor, bu da "normal" modeller için fiyatları düşürüyor. Daha ucuz bellekler Secure Digital Card ve USB Stick'ler üzerinde büyük etki gösteriyor. Ekran kartlarında gelişmiş üretim yöntemleri daha ucuz fiyatlar sağlıyor. LCD televizyonlar ve mürekkep püskürtmeli yazıcılar da giderek ucuzluyor.

Fiyat bilgileri ortamala değerleri yansıtmaktadır.

Kaynak: CHIP

kose yazisi 7/24/06 9:24 AM Page 28

KONUK YAZAR

Marco Angelo D'Souza
koseyazilari@chip.com.tr
CHIP Hindistan Genel Yayın Yönetmeni ve donanım uzmanı

YORUM

Çift başlı canavarlar

Birden fazla işletim sistemi aynı anda çalıştırma devri başlıyor.

Kişisel bilgisayar dünyası iki yeni gelişmenin etkisiyle çalkalanıyor. Birisi Apple'ın Boot Camp yazılımı, diğeriyse çift çekirdekli işlemciler. Uygulamaların her iki teknolojik devrimi de tümüyle desteklemesi an meselesi. Bu daha büyük bir şeyin başlangıcı da olabilir.

Hiç sunucu bölümlendirme veya sanallaştırmayı duydunuz mu? Bunların bir de masaüstü platformuna taşındığını düşünün. 2005 Haziran'ında Apple radikal bir karar alarak, bundan böyle tüm Apple kişisel bilgisayarların Intel işlemcilerle donatılacağını duyurdu. Bunu ilk işittiğimde, gözlerimin önünden Windows'u ve sevdiğim bütün yazılımları muhteşem tasarımlı Macintosh bilgisayarlarında çalıştırma hayalleri belirdi. Sonra bir de 14.000 dolar ödüllü yarışma ortaya çıktı. "Narf" lakaplı biri işe soyundu, Intel tabanlı Mac'i üzerinde değişiklikler yaparak bilgisayarda hem Windows XP hem de Mac OSX çalıştırdı. Teknik bir gözle bakıldığında Narf'ın çözümüne XOM.efi ya da sadece XOM adı veriliyor. Eğer bu açılış yükleyicisi hakkında daha fazla bilgi almak ya da sıkça sorulan soruları okumak isterseniz **http://onmac.net** adresini ziyaret edin.

> **"Gelecekte ikili ya da üçlü işletim sistemleriyle açılışı yapabilecek bilgisayarlar görmeyi bekliyorum"**

Apple bu yarışmayı ne destekledi ne de sponsorluk yaptı ama Steve Jobs ve Apple'ın önde gelenleri, Windows XP'nin Mac üzerinde çalışmasının faydaları üzerinde kafa yormaya başladılar. Meslekî olarak Windows uygulamalarına bağımlı oluşumuz, uyumluluk kaygılarıyla birleştiği zaman bizi "Mac dünyası"na adım atmaktan alıkoyuyor. Ama ya bir Mac çıkıp da bütün o gözde programlarımızı ve Windows'u sıradan bir Intel tabanlı PC kadar verimli çalıştırabilseydi?

Apple'ın Boot Camp adlı (XOM'a benzer) yazılımı bunun üstesinden gelmenin bir yolu. PC sabit disklerinin Windows 2000, XP ya da Linux'ta açılış yapmanızı sağlayabilecek şekilde bölümlendirilebildiği, hepimizin bildiği bir şey. Ama bunu daha önce bir Macintosh'ta başarabilen çıkmamıştı (gerçi deneyenler olmuştu). Bu, Windows ve Macintosh işletim sistemlerinin farklı açılış tarzlarından ve donanım mimarîsindeki farklılıklardan kaynaklanıyor.

Şu ana kadar iki "native" çözüm var: Biri XOM, diğeri Boot Camp. Böyle bir çözümde makine tek bir işletim sistemiyle açılıyor ve tüm sistem kaynakları işletim sisteminin emrine amade oluyor. Ama ya Mac'te bir multimedya uygulaması kullanıyorsam ve aniden Windows kontak listemdeki bazı isimlere ihtiyaç duyarsam? Bu geçiş zaman alıcı olabilir çünkü Mac'teki tüm uygulamaları kapatmam, sistemi yeniden başlatıp Windows'a geçmem gerekecektir. Bu, Boot Camp'le çalışmanın dezavantajlarından biri.

Çözüm Windows XP'yle Mac OS X'i eşzamanlı çalıştırmaktan geçiyor. Bu da "sanallaştırma" adlı teknoloji sayesinde mümkün. Parallels firmasının Parallels Workstation for Mac OS X yazılımı bu işin altından kalkıyor.

Ücretsiz beta sürümünü **www.parallels.com** adresinden indirebilirsiniz. Parallels Workstation, tek bir PC'yi birkaç "sanal makine"ye bölmenize olanak tanıyan bir masaüstü sanallaştırma çözümü.

Her bir sanal makine kendi işletim sistemini ve uygulamalarını işletebiliyor. Bu uygulamanın en güzel yanı Mac OS haricinde diğer işletim sistemlerini de çalıştırmanıza izin vermesi. Bu işletim sistemlerine Windows, Linux, OS/2, MS-DOS, Solaris ve Free BSD de dâhil. Firma nihai sürümün birçok işletim sistemini eşzamanlı çalıştırabileceğini söylüyor. Tabii ki bu da sadece sanallaştırma teknolojisini destekleyen işlemcilerle çalışacak. Söylemek lüzumsuz ama Intel'in Core Duo işlemcileri (Intel tabanlı Mac'lerde bulunan) sanallaştırmayı destekliyor.

Bu yeni bir teknik değil. VMWare'in öncülüğünü yaptığı eski sunucu sanallaştırma teknolojisinden miras kalma. Sanallaştırmada, sunucu üzerinde eşzamanlı çalışan iki ya da daha fazla işletim sisteminiz olabiliyor. Tek önkoşul, sunucunun çoklu işlemciye ve SMP (simetrik çoklu işleme) desteğine sahip olması. Tabii ki bol miktarda belleğe ve disk alanına da ihtiyaç var. Bu kaynaklar bölümleniyor ve sanal makinelere bölünüyor. Her bir işletim sistemi ve uygulamalar kendi sanal makine çevresinde ya da "penceresinde" çalışıyor.

Bunun masaüstü kullanımında ne gibi bir faydası olabilir? Eğer bilgisayarınız heterojen bilgisayar platformlarından oluşan bir P2P ağında yer alıyorsa aynı anda birkaç şey gerçekleştirebilirsiniz: Mac'iniz bir filmi render ederken Linux'unuzda P2P uygulaması çalıştırabilir, bir yandan da Windows'ta yerel ağ üzerinden oyun oynayabilirsiniz. Üstelik hepsi için de tek bir bilgisayar yeterli!

Windows'ta çoklu görev bir zamanlar çok zorluydu ama artık çocuk oyuncağı gözüyle bakılıyor. Bir gün işletim sistemlerinde çoklu görev yaygınlaşacak; bu yüzden de gelecekte ikili ya da üçlü işletim sistemleriyle açılış yapabilecek sistemler ve çift işlemcili bilgisayarlar görmeyi bekliyorum.

COOL-TECH 7/24/06 9:31 AM Page 42

Cool Tech

Gelişen teknolojinin en ilginç örnekleri

Su geçirmez radyo

Müziksiz banyo keyfi olur mu?

■ Şarkı söylemeden, şarkılara eşlik etmeden banyo keyfi olur mu? Ancak pahalı müzik çalarları banyoya sokmak eşyanın tabiatına aykırıdır ve banyo yapan insan için müzik hep evin diğer köşesindeki bir odadan gelen gürültüden ibarettir. Ama son günlerde popülerleşen banyo radyoları ile iş değişiyor. İster müziğinizi dinleyin, ister sabah işe gitmeden önce aldığınız duş sırasında haberlere kulak kabartın. Duş kabininin içine asabileceğiniz su geçirmez radyolara internet üzerinden ulaşabilirsiniz.

Fiyat: 25 dolar

Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

iPod için şarj cihazı

Monitör boyutunda iPod aparatı!

■ Voller isimli bir enerji firması, yeni tasarladığı yakıt hücreli şarj cihazı için ilginç bir yöntem bulmuş. Cihazın Apple iPod'ları şarj ettiğini vurgulayan firma, küçük bir ayrıntıyı dile getirmeyi ise unutmuş. Cihaz aslında 15 inçlik bir CRT monitör boyutlarında. Tabii cihazın asıl amacı, elektriğin olmadığı dağ başında bir tatil yapmaya hevesli kullanıcıların iPod'larını veya dizüstü bilgisayarlarını kolayca şarj etmesini sağlamak. Bunun için de Voller firmasının sattığı hidrojen yakıtı tüplerinden yedeklemek, ayrıca cihazı taşımak için bir 4x4 arazi aracına sahip olmak gerekiyor. Tek bir yakıt tüpüyle bir iPod'u bir hafta boyunca durmadan çalıştırmak mümkün. Yalnız şu da var: Bu cihazı satın alana kadar 20-30 tane iPod alabilir, dağ başında tatildeyken her gün birini dinleyerek 30 gün idare edebilirsiniz.

Fiyat: 7.200 dolar

Bilgi için: www.voller-energy.com

Blast Bazooka

Ofisler sıkıcı olmak zorunda değil

■ Yeni bir ofis eğlencesi hızla yayılıyor. Bu küçük bazuka, süngerle yumuşatılmış mermiler atıyor. Ancak, ateşlendikten sonra hedefine doğru uçan mermi havada ıslık çalarak ilerliyor. İş gününün gerginliğini masalar arasından birbirine ıslık çalan sünger mermiler atarak azaltmak isteyen çalışanlar, bir yandan da müdürlerinin odaya baskın yapma ihtimaline karşı kapıyı gözetlemek zorunda. Tabii müdür de elinde bir sünger bazukayla içeri girerse, değmeyin keyfe.
Fiyat: 23 dolar
Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Partilere akalım

Ekolayzırlı Tişört: t-qualizer

■ Kendilerini dünyanın daha güzel bir yer olması için paralayan batılı bilim adamları şimdi de sigara dumanı altındaki ve yüksek müzik sesinden kimsenin kimseyi duymadığı çılgın partilerde sessiz yardım çığlıkları atan mahsun gençlerin kendilerini daha iyi ifade edebilmeleri için uyumamışlar dinlenmemişler, ekolayzırlı bir tişört icat etmişler. Tişörtün üzerindeki incecik dijital panel, tişörtün içine saklanmış küçük bir pille çalışıyor ve müziğin ritmini yansıtıyor. Böylece toplumun onu anlamadığını düşünerek kederlenen biricik yavrucaklarımızın mutlu olmaları için bir fırsat daha doğmuş oluyor. Teşekkürler teknoloji.
Fiyat: 50 dolar
Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

Meccano etkileşimli robot

Robotek'i hatırlayan var mı?

■ Meccano firmasının geliştirdiği etkileşimli robot, bilgisayar üzerinden yüklenen hareket ve kişilik algoritmalarıyla farklı oyunlar yapabiliyor. Yine bilgisayar üzerinden MP3 şarkıları yüklenebilen robot, bu şarkılar eşliğinde güzel danslar da sergileyebiliyor. Farklı görev ve şekiller için kullanmak için 600 parçası bulunan robot, ünlü Japon çizgi filmi Robotek'teki gibi şekilden şekle girebiliyor. Münzeviliğin huzurlu yalnızlığında kendine bir arkadaş arayanlar için ideal bir karakter.
Fiyat: 130 dolar
Bilgi için: www.boysstuff.co.uk

MSN sürümü 7/24/06 9:33 AM Page 50

MSN MESSENGER sırları

Mesajlaşma yazılımınızı daha eğlenceli hale getirecek yazılımları denemeye ne dersiniz? Listenizdekileri şaşırtabilir, eğlendirebilir ve şakalar yapabilirsiniz.

Windows Live Messenger ya da eski adı ile MSN Messenger'ı kurduktan sonra listenizdeki kişilerle sohbet ederek zaten yeterince eğlendiğinize ve keyifli zamanlar geçirdiğinize şüphemiz yok. Ama her şeyin daha fazlasını isteyenlerdenseniz, o zaman bu yazıda anlatacağımız 3. parti yazılımlarla anında mesajlaşma deneyiminizi daha da eğlenceli hale getirebilir ve listenizdekileri şaşırtabilirsiniz. Bu ek yazılımlara geçmeden önce, mesajlaşma yazılımının en yeni sürümünü kullandığınızdan emin olmalısınız. Anlatacağımız 3. parti yazılımlardan faydalanabilmek ve en güncel servislerden yararlanarak güvenlik açıklarını önlemek için Windows Live Messenger'ı tavsiye diyoruz. Kurulum dosyasını CHIP DVD'sinde bulabilirsiniz.

YENİ NESİL

Messenger Plus! Live ile sınırları zorlayın

Windows Live Messenger'ın eski MSN Messenger'a göre ne kadar çok değiştiğini, yeni servislerini daha yakından inceleyerek sizler de gördünüz. Bu değişimi yetersiz buluyorsanız o zaman size sıkı bir yazılım tanıtacağız: Messenger Plus! Live. Bu yazılım ile Windows Live Messenger'da neler yapabildiğinizi görünce heyecanlanacağınızdan şüphemiz yok. Kurulumunu ve kullanımını anlatacağımız bu yazılımın ücretsiz olduğunu hatırlatmış olalım. **http://msgpluslive.net/download/** adresinden indirebileceğiniz 4,33 MB'lık kurulum dosyasını çalıştırdığınızda karşınıza gelen dil seçenekleri arasında Türkçe

Kurulum: Messenger Plus! Live'ın son sürümü, Yahoo ve MSN bütünleşmesini de kapsıyor.

Yeni buton: Messenger Plus! Live'ı yükledikten sonra mesajlaşma yazılımınıza bir buton ekleniyor.

bulunmuyor. Ancak daha sonradan eklenebilen bazı dosyalarla yazılımı Türkçeye çevirmeniz mümkün.

Messenger Plus! Live'ı bilgisayarınıza kurmak için ek bir şey yapmanıza gerek kalmıyor. Kurulumu başlattığınızda karşınıza gelen yönergeleri takip etmeniz yeterli. Kurulum ilk adımında gelen dil seçeneklerinden sonra sponsor yazılımı da kurmak isteyip istemediğiniz size soruluyor.

Bu adımda, hangisini seçeceğiniz size kalmış. Ek bir yazılım kurmadan alttaki seçeneğe tıklayarak kuruluma devam ettik. Anlaşmaya da imza attıktan birkaç saniye sonra Windows Live Messenger'ın yeteneklerini arttıran eklentiyi kurmuş olacağız.

Normalde, bilgisayarınıza bir program kurduğunuzda ya masaüstüne bir kısayol eklenir ya da yazılımın kendisi çalışır. Messenger Plus! Live'ın kurulumundan sonra ise Windows Live Messenger çalışıyor. Bu durumu yadırgamayın çünkü kurduğumuz yazılım sadece bir eklenti ve Windows Live Messenger olmadan hiçbir işe yaramaz.

Windows Live Messenger'ın ilk açılışından hemen sonra kullanıcı adı ve şifrenizi girip çevrimiçi olduğunuzda yeniden Messenger Plus! Live penceresi ile karşılaşacaksınız. Bu pencerede size bazı seçenekler sunulacak. Messenger Plus! Live'ın yeteneklerini bu pencereden de anlatmamız mümkün, ancak bizim önerimiz bu pencereyi iptal etmeniz. Yazılımın yeteneklerini, Windows Live Messenger üzerinden ulaşabileceğiniz butonlar sayesinde karşınıza çıkan seçeneklerden keşfedebilirsiniz. Bunun nedeni, seçenekleri değiştirmek istediğinizde kurulumdan hemen sonra gelen karşılama penceresini göremeyecek olmanız.

ÇOKLU KULLANIM

Aynı anda birden fazla hesap kullanın

İş için ayrı, özel arkadaşlarınız için ayrı MSN hesabınız olabilir. Bu hesapları aynı anda kullanmak, normal şartlar altında maalesef mümkün değil. Normal şartlar derken, CHIP'in size öneriler sunmadığı zamanlardan bahsediyoruz. Aynı anda ve istediğiniz kadar MSN hesabını çevrimiçi olarak kullanmak istiyorsanız aşağıdaki ayarları yapmanız yeterli:

- Windows Live Messenger'ı başlatın
- *Messenger Plus! Live* butonuna basın ve çıkan menüden *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- *Messenger* sekmesine tıklayın ve *Allow me to connect to several accounts simultaneously* onay kutucuğunu işaretleyin.
- *OK* butonuna basın.

Artık Program Files veya Hızlı Başlat

Çoklu MSN: Messenger Plus! Live sayesinde birden fazla hesabınızı aynı anda kullanabilirsiniz.

araç çubuğunda yer alan Windows Live Messenger kısayoluna ikinci kez tıkladığınızda, eskiden olduğu gibi o anda çevrimiçi olan hesap değil, yeni bir MSN açılacak ve sizden kullanıcı adı ve parola isteyecektir.

Bu ayarları yaptığımız pencerede bahsetmemiz gereken bir diğer özellik de Windows Live Messenger arabiriminin şeffaflaştırılmasına olanak sağlayan *Transparency* ayar çubuğu. Bu sayede diğer işlerinize daha fazla konsantre olabilirsiniz.

GÜVENLİK

Yazışmalarınıza şifre koyun, gizli kalsın

Windows Live Messenger, yazışmalarınızı saklayabilir. Saklamasına saklar ama başkaları da bunu bir güzel okuyabilir. Bunlar, sizin özel yazışmalarınız ve başkalarının görmesi bazen ciddi problemler doğurabilir. En iyi şekilde saklamak için şifrelemeniz gerekir. Messenger Plus! Live, bunu en iyi şekilde yapıyor. Aşağıdaki uygulamayı gerçekleştirerek siz de yazışmalarınızı kayıt altına alabilirsiniz;

Yazışmalarınız: Özel yazışmalarınızın en iyi şekilde saklanması için onları Messenger Plus! Live ile şifreleyin.

- Messenger Plus! Live butonuna basın ve çıkan menüden de *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- Önce *Conversations* sekmesine, sonra da *Logs Encryption* butonuna basın.
- *Protect my chat logs with a password* seçeneğini onaylı bırakın ve hemen alttaki yazı alanına şifrenizi yazın.
- *OK* butonu ile işleminizi sonlandırın.

SEKMELER

Sekmeli sohbet ile tasarruf edin

Sohbet etmesini seven bir insansanız (yapımız böyle) ve net ortamında da çevreniz genişse o zaman size aynı genişlikte bir de masaüstü gerekiyor. Her kişi için ayrı açılan yazışma pencereleri, zamanla masaüstünde iş yapmak için size yer bırakmaz ve takibi zor olduğundan, sohbetten de keyif alamayacak konuma gelebilirsiniz. Açık kaynak

MSN sürümü 7/24/06 9:33 AM Page 52

Sekmeli mesajlaşma: Masaüstünde yer kalmıyorsa sekmeli sohbet penceresine geçin.

kodlu tarayıcı Firefox'un en sevdiğimiz özelliklerinden biri olan sekmeli sayfa mantığını, Windows Live Messenger'da da kullanabileceğinizi biliyor muydunuz? Bu uygulamayı etkinleştirmek için aşağıdaki yönergeleri uygulayın:

- *Messenger Plus! Live* butonuna basın ve çıkan menüden *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- *Conversations* sekmesine, sonra da *Tabbed Chats* butonuna tıklayın.
- Onay kutucuklarını işaretleyin daha sonra da *OK* butonuna basın.

Bu adımları gerçekleştirdikten sonra mesajlaştığınız bir kişinin penceresi açık iken, bir diğer kişi ile mesajlaşmak istediğinizde, o pencere de sekme olarak aynı pencereye dâhil olacaktır.

TAM SİPER!

Eyvah patron geldi, MSN'i saklayın

Windows Live Messenger, bizim için en iyi iletişim araçlarından biri. Herkesin görüşü bu şekilde olamayabiliyor. Bazıları da "Boşa vakit harcamamıza neden olan geyik aracı" olarak niteleyebiliyor. Tıpkı patronunuz gibi. Hem Windows Live Messenger'dan vazgeçemiyorsanız hem de başkalarının gözünde "Sabahtan akşama kadar MSN'in başından ayrılmayan biri" olarak tanınmak istemiyorsanız, size biraz da sihirbazlık öğretelim ve Windows Live Messenger'ı iki tuşa basarak saklayıp istediğiniz zaman açabilin. Üstelik mesajlaşma pencereleriniz kaybolmadan.

- Messenger Plus! Live butonuna basın ve çıkan menüden de *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- Önce *Messenger* sekmesine daha sonra *Messenger Lock* butonuna tıklayın.
- Onay kutularını etkinleştirip *OK* butonuna basın.

Artık, mesajlaşırken bu pencereleri aniden gizlemek istiyorsanız [Ctrl]+[Space] tuşlarına aynı anda basmanız yeterli. Tüm pencereler gizlenecek ve sistem çubuğunda Windows Live Messenger'ın simgesi de sabit disk simgesine dönüşecektir. Dileyenler, bu penceredeki seçenekler yardımı ile bu simgeyi değiştirebilir ve o anda yazışma yapılan kişiye gönderilecek otomatik mesajı da belirleyebilirler.

YAKIN TAKİP

Kişileri yakın markaja almak isteyenlere

Kişi listenizdeki bazı isimleri daha yakından takip etmek isteyenler olabilir. Bunun nedenlerine girmeden sadece bu isteğin varlığını kabul edelim ve bununla beraber güzel bir haber verelim. Yakın markaja almak istediğiniz kişiler, online olduklarında, takma adlarını veya statülerini değiştirdiklerinde anında haberdar olabilir ve bu değişikliklerin raporlarını, bilgisayar başında olmasanız da daha sonra uygun bir zamanınızda izleyebilirsiniz. İşte çözüm;

- Messenger Plus! Live butonuna basın ve çıkan menüden de *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- Önce *Messenger* sekmesine daha sonra da *Event Logging* butonuna tıklayın.
- Onay kutularını işaretleyin ve *Apply* butonuna basın.
- *Tansparency* ayar çubuğu ile, değişikliklerin size bildirildiği ekranın şeffaflığını ayarlayın.
- *File Options* seçenekleri yardımı ile bu değişikliklerin nereye ve hangi biçimde kaydedileceğini belirtin.
- *OK* butonuna basın.

KİŞİYE ÖZEL

MSN'de özel kişiler için özel buton

Windows Live Messenger listeniz ne kadar kalabalık olursa olsun, çok sık yazıştığınız kişilerin sayısı büyük ihtimalle bir elin parmaklarını geçmiyordur. Onlar için bilgisayarınızda farklı ve özel bir şey yapmak ister misiniz? Nasıl mı? Mesela, küçücük bir buton olsun ve siz o butona tıkladığınızda doğrudan mesajlaşmak istediğiniz kişinin penceresi açılsın. Yani siz, Windows Live Messenger'ı açmak, kişiyi bulmak ve mesajlaş-

Patron butonu: Ayarları yaptıktan sonra [Ctrl]+[Space] tuşlarına bastığınızda bütün pencereler gizlenecektir.

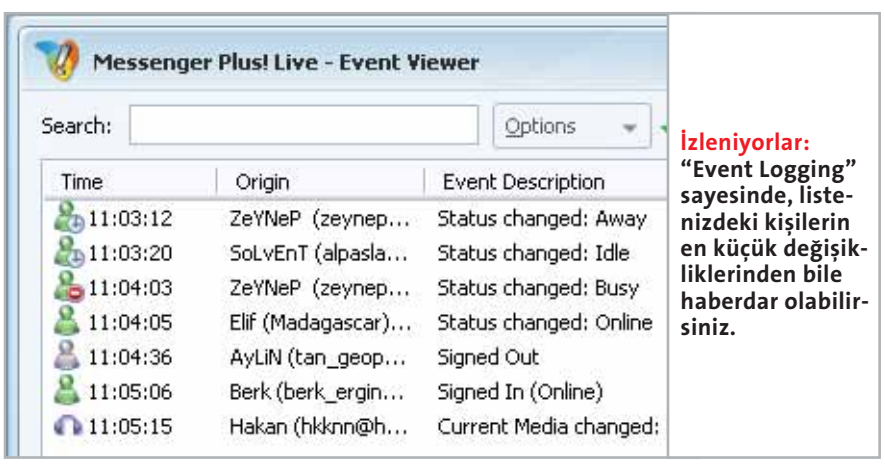

İzleniyorlar: "Event Logging" sayesinde, listenizdeki kişilerin en küçük değişikliklerinden bile haberdar olabilirsiniz.

MSN sürümü 7/24/06 9:33 AM Page 54

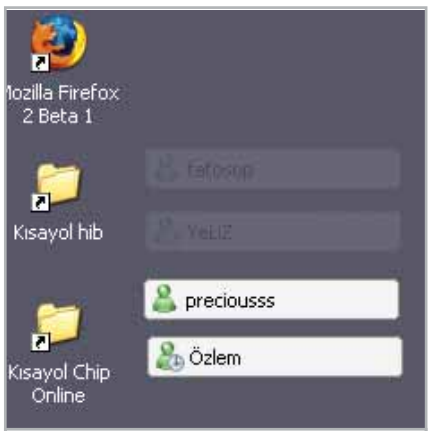

Özel buton: Sık iletişim kurduğunuz kişilere buton atayarak işlemleri kolaylaştırıp zaman kazanabilirsiniz.

ma penceresini açmak için zaman kaybetmemiş olun. Messenger Plus! Live, bunu da yapıyor.

- Messenger Plus! Live butonuna basın ve çıkan menüden de *Preferences* seçeneğine tıklayın.
- Önce *Messenger* sekmesine daha sonra da *Contacts on Desktop* butonuna tıklayın.
- Masaüstüne yerleşecek olan küçük butonlar için özel renkler ve şeffaflık ayarlarını buradan yapın.
- *OK* butonuna basın.
- Windows Live Messenger'daki kişi listenizde, buton yapmak istediğiniz bir ismin üzerine farenin sağ tuşu ile tıklayın ve çıkan menüden *Messenger Plus! Features* sonra da *Display on Desktop* seçeneğine tıklayın.
- Masaüstünde o kişiye özel küçük bir buton oluştuğunu göreceksiniz.

Masaüstüne yerleşen bu butona çift tıkladığınızda anında mesajlaşma penceresi çıkacaktır. Bu butonun her zaman üstte yer almasını istiyorsanız buton üzerinde sağ tuş tıklayarak *Always on top* seçeneğine tıklayın. Butonu masaüstünden kaldırmak içinse buton üstünde yine sağ tuş tıklayın, çıkan menüden *Remove from desktop* seçeneğine tıklayın.

KISAYOL TUŞLARI

Hazır mesajlarla zaman kazanın

Yoğunsanız ve Windows Live Messenger'ı aynı zamanda iş ilişkilerinizde kullandığınızdan dolayı kapamak istemiyorsanız o zaman bazı kişilere verilecek hazır cevaplarınız olması lazım. Bu cevapları tekrar tekrar yazmak yerine hafızaya alarak, isterseniz kısayol tuşları atayarak isterseniz de iki fare tıklaması ile hazır yazıları gönderebilirsiniz. Bunun için gönderilmesi muhtemel hazır cevapları hazırlayalım.

- *Messenger Plus! Live* butonuna basın ve çıkan menüden de *Preferences* seçeneğine tıklayın. Şimdi *Conversations* sekmesine, sonra da *Quick Texts* butonuna tıklayın.
- Gelen penceredeki *Add* butonuna tıklayın.
- Yeni pencereden *Fast Send Shortcut* bölümündeki seçeneklerden birini işaretleyin. Seçtiğiniz tuş birleşimi, aynı zamanda birazdan yazacağınız hızlı cevap için kullanacağınız kısayol anlamına geliyor.
- *Message(s)* bölümüne, göndereceğimiz metni yazalım.
- *OK* butonuna basarak işlemi tamamlayalım.

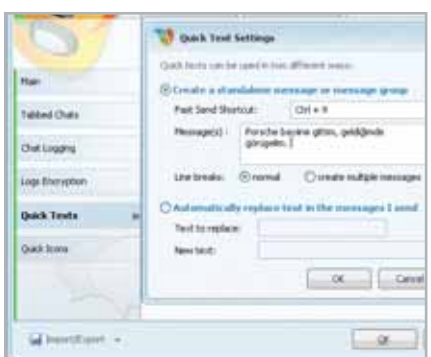

Hazır cevap: Hazırladığınız hazır cevapları iki tuşa basarak göndermek isterseniz, kaydetmeniz yeterli.

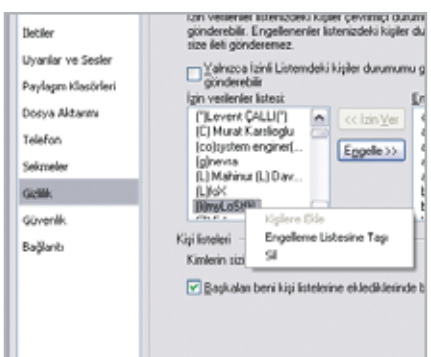

Şüphe: Sizi listesinden silen kişileri öğrenmek isterseniz ek bir yazılıma ihtiyacınız olmadığını bilmelisiniz.

MSN İFADELERİ

Windows Live Messenger ya da eski sürümlerinden birisini kullanıyorsanız ve mesajlaşma yazılımınızı daha da eğlenceli hale getirmek istiyorsanız sizi ifade eden minik resimler işinize yarayabilir. Bu resimleri, mesajınızdaki ifadelerde veya görüntü resminizde kullanabilirsiniz. CHIP editörlerinin sizler için topladığı bu eşsiz arşivi DVD'de bulabilirsiniz.

- Herhangi bir mesajlaşma penceresi açtığınızda isterseniz, daha önceden oluşturduğunuz mesajınız için atadığınız tuş birleşimini kullanın, isterseniz mesajlaşma penceresinde yer alan *Messenger Plus! Live* butonuna, sonra da çıkan menüden *Quick texts* seçeneğine ve ardından mesajınıza tıklayın.

LİSTEDE MİSİNİZ?

Sizi silenlerin kimler olduğunu görün

Windows Live Messenger ve eski sürümlerde de yapabileceğiniz ilginç bir uygulama var. Zamanında listenize eklediğiniz kişilerin sizi silip silmediğini öğrenmek biraz zor olabilir. Bunun nedeni ise eklenen kişi, sizi listesinden silse bile sizde çevrimiçi görünmeye devam eder ve sizin de bundan haberiniz olmaz. Bu şüpheden kurtulmak isteyenleriniz varsa size bir önerimiz var ve bu öneri kesin sonuç veriyor.

- Windows Live Messenger'ı açın.
- *Araçlar / Seçenekler* penceresini açın.
- *Gizlilik* sekmesine geçin.
- Sağ tarafta listeden isimlere sağ tuş tıklayın.
- Çıkan menüdeki *Sil* seçeneği etkin olan kişilerin listesinde değilsiniz. ■

Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr

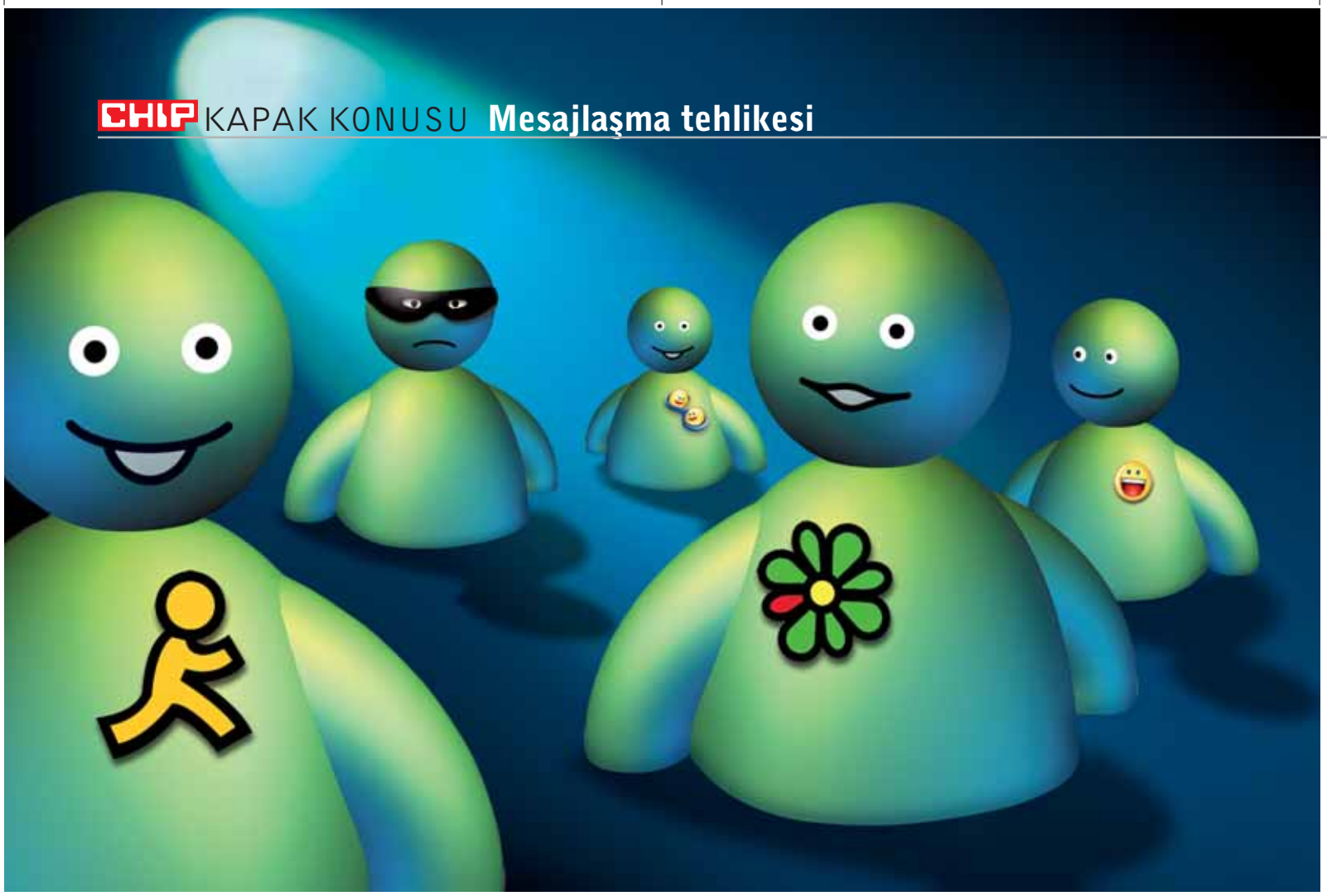

Anında mesaj tehlikesi: Windows tehdit altında

MSN ve benzeri programlar virüslere, şifre hırsızlığına ve casus yazılımlara karşı size yeterince güvenlik sağlıyor mu?

İnternette bir fotoğrafınızın bulunduğuna dair bir cümlenin ardından mesaj satırında gözüken bağlantıya tıkladığınızda, vaat edilen resim dosyasının yerine "I-Worm.NewPic" isimli solucan bilgisayarınıza bulaşıyor. Klasik bir arka kapı programı olan bu solucan sayesinde hackerlar sisteminize girebilir, kurbanın dosyalarını gösterebilir ve bu dosyaları saldırganın adresine gönderebilir.

Son zamanlarda internet mafyası, muhabbet düşkünlerini hedef kitlesi haline getirdi ve anında mesajlaşma programları üzerinden zararlı programlar yaymaya başladı. "FaceTime Security Labs" firmasının yaptığı bir araştırmaya göre, mesajlaşma programlarına yapılan saldırılar, bir yıl içerisinde yirmi kat arttı. Saldırıdan nasibini alanların başında Microsoft'un çok sevilen MSN programı geliyor ama AOL, ICQ ve Yahoo da hedefler arasında. Can alıcı nokta ise, MSN Messenger ya da yeni adıyla Live Messenger kullananların yaklaşık yüzde ellisinin işyerlerinde de MSN kullanarak, çalıştıkları firmanın güvenlik duvarı sisteminde bir delik açıp en iyi koruma mekanizmasını bile devreden çıkarması. CHIP sizler için, altı ayrı mesajlaşma programını güvenlik kontrolünden geçiriyor. Bu testte ayrıca Microsoft ve Yahoo'nun en yeni sürümleri de yer alıyor. Oluşturduğumuz test hesaplarını çeşitli bağlantılarla bombardıman ettik, güvenlik duvarı sisteminden içeri sızdık ve konuşmaları ele geçirdik. Sonunda ise korktuğumuz

TEST SONUÇLARI

Bugüne kadar yaptığımız testler içerisinde bu kadar çok programın sınıfta kaldığı pek az görülmüştür. Testin birincisi olan Microsoft Live Messenger bile, güvenlik testindeki iki önemli noktada başarısızlığa uğradı. Testimiz gösteriyor ki, hacker'lar için güvenlik duvarı içerisinden geçen ilk kapıyı, mesajlaşma programları açıyor. Üreticiler kendilerini geliştirene kadar tavsiyemiz, anında mesajlaşma programlarının kullanılmaması.

başımıza geldi: Gördüğümüz kadarıyla güvenlik açıkları çok büyük. Ayrıca test ettiğimiz programların hiçbiri çocuklar için güvenlik önlemleri sunmuyor.

ZAYIF NOKTA İNSAN

Phishing ve casus araçlar sohbetleri tehdit ediyor

Hackerlar, internet üzerinden muhabbet edenlerin iyi niyetini istismar ederek Truva atları yayıyor ya da şifrelerini ele geçiriyor. Çoğu saldırıda, içerisinde ufak bir bağlantı bulunan kısa mesaj gönderiliyor. Mesaja bakıldığında bağlantıda bir resim ya da video görülüyor. Üstüne tıkladığınızda ufak bir program bilgisayarınızdaki bütün güvenlik yazılımlarınızı devre dışı bırakıyor. Böylelikle hacker artık sisteminize rahatça girebiliyor ve ilgisini çeken şeyleri kendi bilgisayarına indirebiliyor. Ardından bir arka kapı açarak ileride yapacağı saldırılar için kurbanın bilgisayarını kobay olarak kullanmaya başlıyor.

E-postalarda rastlanan phishing saldırıları da benzer bir yöntemle gerçekleştiriliyor. Bu sefer kurban internet bankacılığı bilgilerini girmek üzere sahte bir siteye yönlendiriliyor. Phishing ve spyware gibi saldırıların sadece e-posta ile sınırlı kalmadığının bir kanıtı ise, AOL ve MSN kullanıcılarının rastladığı en yeni solucanlardan "Maniccum".

Tehlike: Bu konuda, yabancılardan gelen hiçbir dosyayı açmamak gibi bir altın kural pek geçerli değil çünkü solucanlar çoğunlukla muhabbet edenin kişi listesini kullandığı için, size gönderilecek olası tehlikeli dosyalar, en yakın arkadaşlarınızdan bile gelebilir.

Yardım: Şu ana kadar hiçbir program yığın posta (spam) ya da phishing filtresi sunmadığı için, en önemli koruma kuralı devreye giriyor: Muhabbet sırasında size gönderilen hiçbir dosyayı kabul etmeyin. Eğer kabul etmek istiyorsanız, en azından diğer bilgisayarın ucundakinin gerçek bir kişi olduğundan emin olabileceğiniz bir soru sorun ve cevap bekleyin. Öyle bir soru sorun ki, özel olarak programlanmış bir solucanın otomatik olarak cevaplayamayacağı türden olsun. Güncel bir virüs tarayıcı ya da internet koruma programı ile temel güvenlik önlemlerini alabilirsiniz.

YAZILIM HATALARI

Araçlardaki açıklar hacker'lar için fırsat

Her program için geçerli olan tek bir şey varsa o da, internete bağlanmaya çalışan her program bir güvenlik riski ortaya çıkardığıdır. Anında mesajlaşma programlarının bugüne kadar pek saldırıya uğramamış olmasının nedeni, programın güvenli olmasından değil, mesajlaşma için kullandığı iletişim yönteminden kaynaklanıyor. Çoğu istemci birbiriyle doğrudan bağlantı kurmaz. Yapılan konuşmalar sohbet hizmetini sunan firma üzerinden iletilir. Böylece çoğu saldırı firmanın sunucularında filtrelenir.

Bir sohbet programına internet üzerinden saldırabilmek için, hacker'lar bir tür güvenlik açığına ihtiyaç duyuyorlar. Muhabbet programında bu güvenlik açığı, üzerinden veri paketleri gönderilen bağlantı noktasının kendisidir. Paketlerin gönderimi sırasında uygulanan klasik senaryo, taşıma işlemi sırasında tampon bellek taşması yaratmaktır. Hacker bir paket gönderir, kurban bilgisayar, bu paketi yanlış değerlendirir ve o sırada bir Truva atını etkinleştirir.

Tehlike: Test ettiğimiz mesajlaşma programlarının yarısında büyük çaplı güvenlik açıkları ortaya çıkartmamıza rağmen güncelleme özellikleri bulunmuyor. Hacker'lar kendi internet sayfalarında bu güvenlik problemlerinin neye benzediğini gösteriyor ve bu açıkları kötü amaçlarla kullanabilen programlarını sunuyorlar. Çeşitli yöntemler uygulayarak sadece Messenger'ı çökertmekle kalmıyor, Windows'u da beraber çökertebiliyorlar. Kod yazmaya yeni başlayan yeni yetmeler için bu tip saldırılar artık normal hale gelmiş ama gerçek hacker'lar sürekli saldıracak yeni yollar keşfediyor. →

Etkili çözümler: Güvenlik denetimi

- **Bağlantılara ve dosyalara dikkat:** Bilmediğiniz birisinden gelen bir dosyayı asla açmayın. Eğer tanıdığınız birisinden geliyorsa, karşı taraftaki kişinin gerçekten de tanıdığınız kişi olduğundan emin olduktan sonra kabul edin.
- **Güncelleyin:** Casus yazılımlar ve Truva atları mesajlaşma programları üzerinden bulaşsa da, bulaşmaya çalışırken işletim sisteminizdeki bilindik güvenlik açıklarını kullanırlar. Windows'unuzu ve mesajlaşma programınızı sürekli en güncel haliyle kullanın.
- **Güvenlik duvarı ve virüs tarayıcı çalıştırın:** Etkin bir güvenlik duvarınız yoksa hacker'ları açık kapı bırakmış olursunuz. Güncel virüs tarayıcıları bilgisayarınızı korur.
- **Muhabbetinizin izlenmesine izin vermeyin:** Yaptığınız her sohbet izlenebilir. Bu yüzden bütün konuşmalarınızı SimpLite ya da benzeri programlarla şifrelemelisiniz.

CHIP MESAJLAŞMA YAZILIMLARI

Phishing filtresi, çocuk koruması, güncelleme ve şifreleme özellikleri artı puanlar getirdi. Bunun dışında, kullanıcıların engellenebilmesi ya da programın güvenlik duvarı ve virüs tarayıcıyla sorunsuz çalışabilmesi etkili oldu.

PUAN DAĞILIMI

Sohbet için hangi programı kullanıyorsunuz?

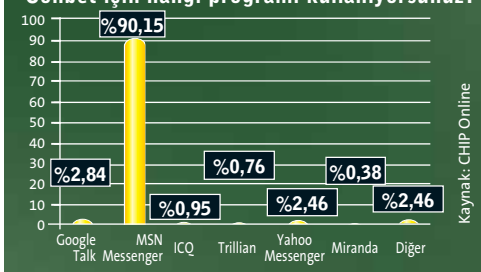

CHIP okuyucularının tamamına yakını MSN Messenger kullanıyor.

TEHLİKE KEHANETİ

MESSENGER SALDIRILARI

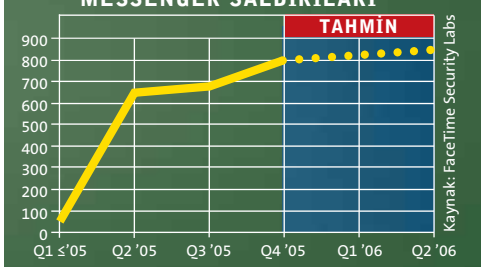

2005 yılının başından bu yana saldırıların sayısı artıyor, tahminler yine artış gösteriyor.

ICQ 7/21/06 12:18 AM Page 52

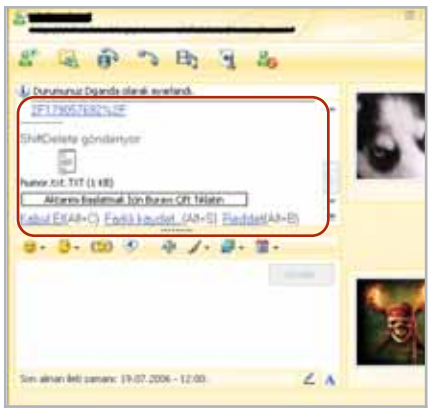

Phishing: Humor.txt gibi bağlantılar ya da dosya isimleri, meraklı kullanıcıları kandırıp casus yazılım yükletiyor.

Yardım: Elinizdeki mesajlaşma programının en güncel sürümünü kullanmaya özen gösterin. Bazı programlarda bulunan güncelleme özelliğini sık sık kullanmanızda yarar var. Microsoft'un "Live Messenger" programı, Windows Update ile güncelleştirilebiliyor. AOL ya da Trillian gibi diğer programlar bazı güncelleme özelliklerine sahip. Yahoo, Google ya da ICQ kullanarak muhabbet edenler sık aralıklarla yeni sürümlerin internete konup konmadığını kontrol etmeliler. Çünkü bu programların bir güncelleme özelliği yok, bu da programın bariz bir zayıf noktasını oluşturuyor.

EKSİK KONTROL

Sohbet ağlarında çocuklarda hedef

Pedofillerin çocukların güvenini kazanmak için son derece sinsice yaklaştığı biliniyor.Geçtiğimiz aylarda ülkemizde de MSN ve benzer yazılımlarla çocuklara ulaşmaya çalışan bir çete tespit edildiğini hatırlatalım. Uzmanların sürekli tekrarladığı tavsiyelere rağmen, hiçbir mesajlaşma programı mesela ayarlarda yapılacak değişikliklere karşı bir şifre koruması sunmuyor.

Sadece ICQ, bilinmeyen kişileri ve listeye kişi ekleme taleplerini engelleyen bir özelliğe sahip. Fakat günümüzün bilgisayar nesli için tek bir tıklamayla bu özelliği devre dışı bırakmak zor değil. Testimize katılan diğer mesajlaşma programları da çocuk koruması konusunda sınıfta kaldı.

Tehlike: Test ettiğimiz programlardan hiçbiri, üreticinin böyle bir özellik eklemek konusunda bir zahmete girdiğini göstermiyor. Mesajlaşma hizmeti sağlayanlar olayın başka bir boyutuna yoğunlaşmış durumda. Yaşları 12 ya da 13'ün altında olan çocukların programı kullanmasına izin verilmiyor. Ayrıca servis sağlayıcı da bağlantı noktasını anında kapatma hakkını elinde bulunduruyor.

Ama bütün bunlar, çocukların kendi mesajlaşma hesaplarını oluşturmalarına engel teşkil etmiyor. Anlaşıldığı kadarıyla 12 yaşın altındaki çocuklar engel tanımadan internette muhabbet edebiliyor. Yaptığımız testlerde buna mani olabilecek bir engele rastlayamadık. Mesela doğum tarihi yanlış girildiyse, servis sağlayıcının muhabbet eden kişinin gerçek yaşını öğrenebilmesi imkânsız hale geliyor. Asıl eksik olan şey, bilgisayarın başındaki kişi hakkında yanlış verileri ortadan kaldırabilecek denetleme noktaları; mesela kimlik doğrulaması.

Yardım: Ebeveynler çocuklarını muhabbet üzerinden gelebilecek tehlikelere karşı bilgilendirmeli, açık ve net kurallar koymalılar. En önemli koruma ise çocukların hiçbir zaman muhabbet ettikleri kişilerle buluşmaması. Siz en iyisi, tecrübesiz çocukları ve gençleri korumak için muhabbet sırasında omuzlarının üzerinden ekranlarını takip edin. Sadece bu yolla gerektiğinde onları koruyabilirsiniz. Çocuğunuz ve gençler için iyi denetlenen sohbet odaları ve ayrıca bu konuda birçok yararlı tavsiyeyi **www. microsoft.com/turkiye/athome/security/children/kidtips13-17.mspx** adresinde bulabilirsiniz.

RİSK KAYNAĞI

Sırlarınızı bilen çalışma arkadaşlarınız

Sırlarınız herkesin eline geçebilir. Teknik olarak, mesajlaşma hizmetini veren firma için sizin muhabbetlerini izlemek sorun değildir. Her ne kadar Messenger kullanım sözleşmesi diğer kullanıcıların takibini açıkça yasaklasa da ağ üzerinden gönderilen her bilgi izlenebiliyor.

Tehlike: Hangi program ya da hangi hizmet sağlayıcı ile muhabbet ederseniz edin, iki kullanıcı arasındaki veri iletimi şifrelenmemiştir. Ayrıca muhabbetin her iki tarafındaki kişinin bilgisayarında kayıtlı olan muhabbet, herkesin okuyabileceği şekilde kaydedilmiştir. Bu konuşmaları izlemek, sadece ağ yöneticileri için kolay değil, aynı zamanda hacker'lar için de çocuk oyuncağı. Klasik saldırı noktaları, halka açık bağlantı noktalarıdır. Çünkü konuşmayı gözetleyebilmek için sadece bir tane koşulun bulunması yeterlidir: Saldırmayı planlayan kişinin ağda muhabbet eden iki kişi arasına girebilmesi. İnternetten böyle bir saldırı yapmak mümkün değil. Eğer hacker ve kurbanı aynı ağ içerisindeyse saldırgan, "Ethereal" (**www.ethereal.com**) ya da "Cain & Abel" (**www.oxid.it**) programlarını kullanarak bütün verileri görebilir ve içerisinden ilginç bilgiler çekebilir, mesela muhabbet kayıtları, şifreler ya da adresler.

Yardım: Kendinizi korumanın tek yolu, sohbeti ve konuşma kayıtlarını kendiniz şifrelemeniz. Sohbet kayıtlarınızı meraklı bakışlardan korumanın en kolay yolu, konuşma kaydı tutmamanız. Testimize katılan her program, sohbet kayıtlarını kapatma özelliği sunuyor.

Övgüye değer: Live Messenger, AOL ve ICQ için ileti geçmişini kaydetme özelliğini etkinleştirin. Bu özelliği açmadığınız sürece ileti kayıtlarınız güvence altındadır. Diğer mesajlaşma programlarında bu ayarı *Setup* menüsünden yapabilirsiniz. Eğer bunu yapmazsanız, şifrelemesiz bir iletişim protokolü oluşturulacaktır. Google Talk, hacker'lar için başka bir engele sahip. Aksi belirtilmediği sürece, yapılan bütün mesajlaşmalar Gmail hesabınıza bağlı sunucuda →

ICQ 7/21/06 12:18 AM Page 54

depolanıyor. Bu şu anlama geliyor: Hacker bilgisayarınıza girmeyi başarsa bile, ileti geçmişinizi göremiyor.

Yukarıda anlattığımız güvenlik risklerine rağmen ileti geçmişinizi kayıt altında tutmak istiyorsanız, açık kaynak kodlu TrueCrypt aracını (◎ eCHIP-Code Freeware) tavsiye ediyoruz. Böylece şifrelenmiş bir sürücü oluşturabilir ve Messenger'ı bu sürücüye yükleyebilirsiniz. Ancak bunu yaptıktan sonra, bilgisayarınızı her açışınızda ve muhabbet etmek isteyişinizde, sürücüyü bir şifre yazarak açmanız gerekiyor.

Fakat bütün bunlar yeterli değil. Çünkü kendi bilgisayarınıza kaydettiğiniz ileti geçmişiniz güvence altında ama internet üzerinden gelip giden veriler hâlâ tehlikede. Bu sorunu aşmak için, veri akışını şifreleyen bir eklenti ya da bir araca ihtiyacınız olacak, mesela "SimpLite". (www.secway.fr) Bu araç, güvenlik duvarı destekleyen her türlü mesajlaşma programıyla beraber kullanılabiliyor. PGP veya buna yakın güçte bir kriptografik anahtar oluşturduktan sonra, hiçbir şey yapmanıza gerek kalmıyor. Bu araç, genel olarak kullanılan muhabbet istemcilerini otomatik olarak ayarlıyor, ancak tanıyamadığı bazı programlar için ayarları kendiniz yapmanız gerekiyor.

ZARARLI YAZILIMLAR

Sohbet programı kılığında Truva atları

Muhabbet programlarının yakın bir akrabası olan VOIP programı Skype, böyle bir durumla karşılaşan ilk program. Güvenlik uzmanları uzun zamandan beri Truva atlarının ya da botların kendilerini muhabbet ya da VOIP programı olarak tanıtabileceğine karşı insanları uyarıyordu. "MyTob" isimli bot, korkulan fikri gerçeğe dönüştürdü.

Tehlike: Zararlı program, sisteme bulaşıyor ve hacker'la bağlantı kurarak, ağdaki veri akışını sanki bir muhabbet programının ileti akışı gibi gösteriyor. Güvenlik duvarı zararsız zannettiği bu bağlantıya izin veriyor ve hiçbir engelleme yapmadan internete bağlanmasına izin veriyor.

Yardım: Güvenlik uzmanlarının çarpıcı bir önerisine göre, bütün muhabbetler yasaklanmalı. Ağ yöneticisi bütün sohbet trafiğini engellerse, ağ da doğal olarak daha güvenli bir yer haline gelecektir. Fakat bu tip bir düzenlemeyi sadece firmalar kendi ağlarında gerçekleştirebilir. Sohbetleri engellemek istemiyorsanız, o zaman veri akışını en azından bir Proxy ya da şifre korumalı güvenlik duvarıyla güvence altına almalısınız. Eğer bir Truva atı içeri sızarsa o vakitten sonra şifre koruması bile işe yaramayacaktır. Bu noktada en iyi korumayı güvenlik duvarı ve virüs tarayıcılardan oluşan güvenlik programları sağlıyor. Ancak bunların da en güncel vaziyette tutulması gerekiyor. Truva atları ne kadar yeni ve akıllı olursa, güvenlik programları da o kadar çaresiz kalıyor. Symantec firması mesajlaşma programları için özel bir güvenlik programı geliştirdi. CHIP olarak bu programı en kısa zaman içerisinde test edeceğiz ve mesajlaşma programları üzerinden gelen saldırılara karşı sizleri korumaya devam edeceğiz. ■

VP / Mete Pınar, mete@chip.com.tr

Genel bakış	1	2	3	4	5	6
Ürün	Live Messenger	AIM	Trillian Basic	ICQ 5	Google Talk	Yahoo Messenger
Üretici	Microsoft	AOL	AOL	ICQ	Google	Yahoo
Freeware / Reklamlı	Adware	Freeware (Kendi reklamı)	Freeware	Adware	Freeware (Kendi reklamı)	Adware
İnternet (www.)	http://ideas.live.com	aim.com	ceruleanstudios.com	icq.com	http://talk.google.com	yahoo.com
Güvenlik testi						
Güvenlik puanı	74 Puan	67 Puan	67 Puan	61 Puan	48 Puan	47 Puan
Phishing kelime filtresi	● (sadece bağlantı filtresi)	–	–	●	–	–
Kullanıcı engelleme	●	● Uyarı ve blok	●	●	●	–
Yeni kullanıcı izni	●	●	●	●	●	● (Gözardı etmek)
Otomatik güncelleme	● Windows Update ile	●	●	–	–	–
Çocuk koruması	–	–	–	–	–	–
İletilerin şifrelenmesi	–	–	–	–	–	–
Bağlantı kesme	●	●	–	●	Google sunucusu ile	–
Virüs tarama	●	●	●	–	– (Veri gönderimi yok)	–
Güvenlik duvarı desteği	Socks/Proxy	Socks/Proxy	Sadece Proxy	Socks/Proxy	Sadece Proxy	Socks/Proxy
Diğer						
VOIP desteği	Şimdilik sadece ABD	Kendi doğrudan bağlantısıyla	Kendi doğrudan bağlantısıyla	Kendi doğrudan bağlantısıyla	Kendi doğrudan bağlantısıyla	Yahoo Voice üzerinden
Video sohbet	●	●	Sadece Pro sürümünde	●	–	●
Temalar	Sadece arkaplan ve simgeler	●	●	●	–	●
Konferans	–	–	●	●	–	●
Dosya gönderimi	Her kullanıcıya bir klasör	Ortak klasör, doğrudan gönderim	Ortak klasör, doğrudan gönderim	Ortak klasör, doğrudan gönderim	–	Doğrudan gönderim
E-posta desteği	Sadece Live/Hotmail	AIM.com ve POP3	Sadece Pro sürümünde	–	Sadece Google e-posta	Sadece Yahoo e-posta
SMS	●	–	–	●	–	–
Diğer özellikler	Oyun ve MTV servisleri	Borsa eklentisi, şehir planı hizmeti	sadere Pro sürümünde	Oyunlar, arkadaş arama	–	Oyunlar, haberler

● var – yok Uç sınıf (100-90) Üst sınıf (89-75) Orta Sınıf (74-45) Bütün değerlendirmeler puan cinsinden (en çok 100)

Live messenger 7/21/06 12:26 AM Page 58

Messenger canlandı

Microsoft'un online yüzü değişirken, sohbet aracı olan MSN Messenger da değişikliklerden nasibini alarak Live Messenger adını aldı.

Son yıllarda Windows İşletim Sistemi'ne olduğu kadar, web ve online hizmetlere de eğilerek sınırlarını zorlayan Microsoft, bilgisayar kullanıcıları Vista'yı beklerken tüm online servislerini yenileyerek Live! adı verilen bir yapılanmaya geçti. Windows Vista ile uyumlu olacak bu yeniliklerden biri de, Live Messenger adını taşıyor. Yeni mesajlaşma yazılımı olan Live Messenger, MSN Messenger'ın yerini alıyor.

Microsoft, online sohbet dünyasının gelişimini erken fark ederek Windows içerisine Messenger yazılımını 1999 yılında entegre etmişti. Daha sonra ayrıca indirilerek kurulan MSN Messenger yazılımını hazırlamış ve bu yazılım kısa sürede dönemin yaygın mesajlaşma yazılımı olan ICQ'nun tahtına oturmuştu. Görüntülü ve sesli sohbet imkânı da sağlayan MSN Messenger üzerinde yapılan birçok değişiklik, Live Messenger'ın ortaya çıkmasını sağladı.

SOHBETİN YENİ YÜZÜ

MSN Messenger gitti, Live Messenger geldi!

Live Messenger, bugüne kadar Microsoft'un online merkezi olarak görülen MSN ağı altında değil, yeni sundukları Live! sayfasında (**messenger.live.com**) yer alıyor. 2005 yılının sonunda duyurulan Beta sürümünden bu yana, kullanıcı geribildirimleriyle geliştirilen Live Messenger, görünüm olarak çok keskin değişiklikler taşımıyor. Ancak sade ve daha fazla kişiselleştirilebilir bir arayüzü bulunuyor. Eski MSN Messenger yazılımını kaldırmadan kurulması ve kurulumdan sonra eski ayarlarınızı koruması pürüzsüz bir geçiş sağlıyor.

Ana penceredeki renk şemasının kolayca değiştirilebilmesi, arkadaş listesindeki kişilerin arasında daha az boşluklar olması daha düzenli bir görünümün ortaya çıkmasında ana unsur olarak göze çarpıyor. Ancak MSN Plus! gibi üçüncü parti yazılımlarla elde edilebilen çeşitli görsel değişiklikler de, Live Messenger ile doğrudan yapılabiliyor. →

Live messenger 7/21/06 12:26 AM Page 60

En üst kısımdaki araç çubuğunun kaldırılarak, minik bir simgeyle tüm işlevlere erişilmesi bu değişikliklerin başını çekiyor.

600 kişilik dev arkadaş listesi online saklanıyor

Yazılımdaki işlevsel değişikliklerin başında, online olarak saklanan arkadaş listesinin genişletilmesi geliyor. Live Messenger ile anında mesajlaşma için ekleyeceğiniz arkadaşların yanısıra, Hotmail ve diğer Live servislerindeki arkadaşlarınıza da erişim imkânı mevcut. Azami 600 kişinin eklenebileceği bu liste, yakın bir zamanda Yahoo IM yazılımının kullanıcılarıyla da haberleşebilmenizi sağlayacak.

Yeni Messenger yazılımıyla birlikte Microsoft, ağ üzerinde de yeniliğe giderek, çevrimdışı olan kullanıcıların mesajlaşabilmesini sağlamış. Eğer Live Messenger kullanıyorsanız, çevrimdışı olduğunuzda diğer kullanıcılara mesaj atabiliyorsunuz. Tüm sürümler çevrimdışı atılan bu mesajları görebiliyor.

Skype'ı ciddi bir rakip olarak görmeye başlayan Microsoft, sesli görüşmeler için yeni işlevler sunuyor. Kullanıcı sayısı 200 milyonun üzerinde olan MSN Messenger, bu yılın Şubat ayında yapılan bir araştırmaya göre dünya genelinde anında mesajlaşma yazılımı kullanıcılarının yüzde 69'u tarafından tercih ediliyor. Bu oranın kısa bir süre önce piyasaya çıkan Skype yazılımı için yüzde 14 olduğunu belirtirsek, herhalde Windows Live'ın bazı işlevlerinin kullanıcılar için ne kadar önemli olabileceği görülebilir.

Bilgisayardan telefon edebileceksiniz

Anında mesajlaşma yazılımları iki PC arası iletişimde büyük bir önem taşıyor. Zira internet üzerinden ses verilerini taşınabildiğinden, telefon görüşmelerinin maliyetleri büyük ölçüde azalıyor. Microsoft zamanında ICQ ile girdiğine benzer bir rekabete Skype ile giriyor. Bunu sağlayacak özellikler ise PC'den PC'ye ses görüşmesi dışında bilgisayarınızı bir telefona dönüştürebilmesi. Bunun için Verizon Web Calling servisinden kontör satın alarak ucuza uluslararası görüşmeler yapılabilecek. Şimdilik bu hizmet ABD, İngiltere, Almanya, Fransa ve İspanya'da kullanılabiliyor. Yakında Avusturya, Belçika, Finlandiya, İrlanda, İtalya ve Hollanda'da da görüşme yapılabilecek. Ayrıca ABD'de Uniden, Avrupa'da ise Philips ile yapılan anlaşmalar sayesinde, MSN ile uyumlu telefonlar yakında piyasada olacak. Motorola da bu yılın sonunda kablosuz bir MSN telefonu hazırlayacağını duyurdu. Ses görüşmesi açısından bakıldığında Windows Live Messenger'ın tek eksiği, sabit hatlardan PC'lerin aranamıyor olması.

Tek tuşla video görüşmesi: **Microsoft'un LifeCam serisi web kameralarından birisi bu ay incelediğimiz donanımlar arasında yer alıyor.**

Görüntülü sohbet de buna paralel bir şekilde geliştirilmiş. Bilgisayarınıza bir web kamerası takarak Messenger'daki arkadaşlarınızla görüntülü olarak sohbet edebilirsiniz. Live Messenger'ın diğer anında mesajlaşma yazılımlarından farkı, görüşmelerin tam ekran 640 x 480 çözünürlükte yapılabilmesi. Görüntü kalitesi açısından oldukça başarılı bulduğumuz Live Messenger için Microsoft'un yakın bir zamanda donanım desteği de bulunacak. Piyasaya çıkartacakları LifeCam VX-3000 ve VX-6000 adlı iki adet web kamerası ile tek tuşla arkadaş listenizi ekrana getirerek bağlantı kurabilecek bu ürünleri yaz bitmeden piyasada bulabileceğiz. Windows Live Messenger'da yer alan bir çizim tahtası uygulaması da kameranın görüntü alanı, zum gibi işlevlerinin kullanıcının dikkatini görüşmeden uzaklaştırmadan kullanılabilmesine olanak sağlayacak. Ayrıca MSN Spaces'in yerini alan Windows Live Spaces'in video blog desteği sayesinde, web kameralarıyla yapılan kayıtlar online olarak saklanabilecek.

İçlerinde Türkçe'nin de bulunduğu 26 dilde kullanılabilen Windows Live Messenger, Windows XP işletim sistemi ile uyumlu çalışacak şekilde hazırlanmasına karşın Windows Server 2003 ve Windows Vista Beta 2 üzerine kurulabiliyor.

MSN, LIVE'A DÖNÜŞTÜ

Bütünleşik Live hizmetleri

MSN Messenger'daki reklam pencerelerinden sıkılanlar için Windows Live Messenger'ın alt kısmındaki minik bölümde video klipler görülebilecek. Burada Video Carousel adındaki bir hizmetten faydalanan Microsoft, MSN içerisindeki video içeriğini basit bir önizlemeyle görüntüleyecek ve dilerseniz bunu bir web tarayıcısında seyredebileceksiniz. RSS yardımıyla yüklenen video başlıkları önemli bir bant genişliğine ihtiyaç duymadıklarından, bağlantınızı yavaşlatmıyor. Şimdilik burada görülen videolar için MSN Video dışında bir içerik sağlayıcı bulunmuyor. Eğer sürekli değişen videoları görmek istemez-

seniz, Live Messenger seçenekleri içerisinden yapacağınız ayar ile eski reklâmlara dönebilirsiniz.

MSN Messenger'ın dosya aktarım işlevi, kullanıcıların sohbet ederken birbirlerine dosyalar gönderebilmesini sağlıyordu. Live Messenger ile bu bir adım ileri götürülerek, Windows'un dosya paylaşım işlevini kullanan gelişmiş bir hal aldı. Artık kullanıcılar bilgisayarlarındaki klasörleri aralarında paylaşabiliyorlar. Bunun Windows ile entegre olmasının sağladığı avantaj ise, bu klasörlerin tıpkı ağ içerisinde paylaşılmış gibi kullanılması. Yani online veya offline kullanılabildiği gibi, tamamen NTFS düzeyinde kullanıcı bazlı bir güvenliğine de sahip olacak. Bunun için elbette paylaşılacak klasörlerin NTFS dosya sistemiyle biçimlendirilen bir sabit diskte olması gerekiyor.

Klasör paylaşımıyla kolay dosya aktarımı

Klasör paylaşımının hiçbir ayar gerektirmeden yapılması kadar, bir klasörü konuşma penceresi üzerine sürükleyerek paylaşımı başlatabilmek de oldukça kullanışlı. Ayrıca, paylaştığınız klasörlerin otomatik olarak arkaplanda eşleştirilebilmesi de dosya aktarım derdini ortadan kaldırıyor. Yazılımın içerisine entege anti virüs tarayıcısı, dosya aktarımının güvenli bir şekilde yapılmasında etkin rol oynuyor. Bunların dışında Hotmail e-posta hesabınız, MSN ağındaki haberler ve diğer içerik sağlayıcılardaki içeriğe Live Messenger penceresinden doğrudan ulaşabiliyorsunuz.

Live Messenger, Windows'a ek olarak kurulan bir MSN Messenger yazılımındansa, Live'ın diğer online servisleriyle bütünleşik, Windows'un güvenlik ve paylaşım işlevlerinden faydalanabilen başarılı bir yazılım haline gelmiş. Dolayısıyla Microsoft Windows altında herhangi bir yazılım gibi görünmektense, Windows'un bir parçası halini alabilecek duruma getirilmesinde başarılı olduğunu söyleyebiliriz. İleride Yahoo IM ile mesajlaşılabilecek ve sesli görüşme yapılabilecek olması kadar, yakın zamanda göreceğimiz Live Messenger'a özel donanımlarla, şimdi olduğundan çok daha popüler olacağına kesin gözüyle bakıyoruz. ■

Messenger telefonu: Philips'in resimdeki ürünü Live Messenger ve sabit hat ile kullanılabiliyor.

Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

POWER QUOTIENT INTERNATIONAL CO., LTD.
14F, No. 16, Jian Ba Road, Chung Ho City, Taipei, Taiwan
Tel: +886-2-82265288 Fax: +886-2-82265268
Web: www.pqi.com.tw E-mail: sales@pqi.com.tw

Authorized Distributor
AYDINLAR DIŞ TİCARET PAZARLAMA LTD. ŞTİ.
HASIRCILAR CADDESİ HASIRCILAR İŞ MERKEZİ SATIŞ VE SHOWROOM 45/317 EMİNÖNÜ/İSTANBUL
Tel: +90-212-5123163, +90-212-5206956 Fax: +90-212-5113581
www.pqi-turkey.com E-mail: info@pqitr.com

PQI and PQI logo are registered trademarks of Power Quotient International Co., Ltd. All other trademarks and logos are the property of their respective owners. The appearance and specifications of all products are subject to change without notice.

Her zaman, her yerde sınırsız sohbet

CHIP, gündelik hayatın ayrılmaz bir parçası haline gelen MSN'e cep telefonu ya da PDA'yla dilediğiniz anda bağlanmanın yollarını açıklıyor.

Sohbet yazılımları, bugün artık bilgisayar kullanıcıları için vazgeçilmezler listesinde ilk sıralarda. Birçoklarının bilgisayarının başına geçer geçmez ilk iş olarak söz konusu anında mesajlaşma yazılımlarından birini başlattığı biliniyor. Ancak aynı kullanıcıların büyük bir bölümü; MSN, ICQ, Yahoo Messenger ya da Google Talk hesaplarına cep telefonu üzerinden kolayca bağlanabileceğinden habersiz. Oysa gelişen mobil teknolojiler sayesinde küçük bir yazılımla Java ve GPRS destekli bir cep telefonu ya da avuçiçi bilgisayar zamandan ve mekândan bağımsız sohbet için yeterli oluyor.

CHIP, cep telefonu ya da avuçiçi bilgisayarınızla ülkemizdeki en popüler anında mesajlaşma ağı olan MSN'e bağlanmanızı sağlayacak araç ve ipuçlarını açıklıyor. Söz konusu ücretsiz araçlara (◎ eCHIP-Code MOBIL MSN)'den ulaşabilirsiniz.

AGILE MESSENGER

Symbian ve Windows Mobil'da mobil sohbet

En kullanışlı ve popüler mobil sohbet yazılımları listesinde ilk sırada Agile Messenger yer alıyor. Agile Mobile tarafından geliştirilen ürünün en önemli avantajı internete erişebilen ve üçüncü parti yazılımların yüklenmesine izin veren hemen her cep telefonu ya da avuçiçi bilgisayar için özel sürümler sunması. Symbian Series 60, Symbian UIQ, Windows Mobile Smartphone, Windows Mobile PPC ve Palm OS 3.5+ desteklenen platformlar arasında. Yazılımı Symbian işletim sistemli telefonlara kurmak için (◎ eCHIP-Code MOBIL MSN)'deki uyumluluk uyarılarını dikkate alarak sürüm seçimini yapmalı ve SIS uzantılı dosyayı bilgisayarınızdan cep telefonuna kopyalamalısınız. Windows Mobile işletim sistemli akıllı telefon ve avuçiçi bilgisayarlarda kurulumu gerçekleştirmek için Microsoft Activesync'in (**www.microsoft.com.tr**) kurulu olması gerekiyor.

Agile Messenger'ın desteklediği anında mesajlaşma ağları arasında MSN'in yanı sıra Yahoo Messenger, ICQ, Google Talk ve AOL da yer alıyor. Oturum açmak için Agile Messenger simgesi üzerinden yazılımı çalıştırdık-

Mobil MSN 7/21/06 12:30 AM Page 64

tan sonra bağlanmak istediğiniz servisi işaretlemeli ve *Connect*'i seçmelisiniz. Cep telefonlarında bu adımda *Internet Access Point* üzerinden GPRS bağlantısı için kullandığınız erişim noktasını belirtin. GPRS bağlantısını daha önce yapılandırmadıysanız mobil operatörünüzden yardım almanız gerekecek. Artık kullanıcı adı ve parolayı girerek sohbete başlayabilirsiniz.

AYARLAR

Kullanımı kolaylaştıran temel seçenekler

Bağlantı kurulduğunda iletişim listeniz ekrana gelecek. Bu listeye yeni isimler ekl*emek için Select / Add new* / Contact menüsünden yararlanabilirsiniz. Yazılım, sunduğu özellikler itibariyle PC'deki benzerlerinden pek de geri kalmıyor. Diğer kullanıcılarla mesajlaşmak için User menüsü kullanılıyor. Unicode desteği Türkçe mesaj alışverişinde herhangi bir sorun çıkmasını engellemiş. Agile Messenger'da farklı kullanıcılarla aynı anda sohbet edebilmek için birden fazla pencere açabilirsiniz. Sohbet sır*asında Menu / Insert smiley* menüsündeki yüz ifadeleriyle duygularınızı daha iyi anlatmak elinizde.

Agile Messenger standart ayarlarla ileti geçmişini doğrudan belleğe kaydediyor. Dilerseniz *Options / Preferences*'taki *History&Groups* sekmesinde güvenliği artırmak için *Do not save history* seçeneğini işaretleyerek bu özelliği devre dışı bırakabilirsiniz. *Clear History*'ye tıklayarak da önceki mesajlarınızı silebilirsiniz.

KULLANIM

Bas-konuş ve fotoğraf makinesi hizmetinizde

User menüsündeki *Send image* seçeneği cep telefonuna önceden kaydettiğiniz fotoğrafları sohbet arkadaşlarınızla paylaşmanızı sağlıyor. Aynı menüde *New* seçeneği ile yeni bir fotoğraf çekerek anında gönderebilirsiniz. Bu ekrandaki *Select / Resolution* menüsü üzerinden ulaşılan çözünürlük seçenekleriyle resim boyutunu küçülterek aktarımı hızlandırabilirsiniz. Yazılım *Push to Talk* özelliği sayesinde standart anında mesajlaşma özelliğinin yanı sıra sesli mesaj gönderimine de izin veriyor. Bu amaçla birçok modelde joystick tuşlarının ortasında yer alan seçim tuşunu basılı tutarak göndermek istediğiniz mesajı kaydetmelisiniz.

Yazılım arka planda çalışırken telefonunun normal işlevlerini kullanmaya devam edebilirsiniz. Yeni bir mesaj geldiğinde kullanıcı ekranın üst kısmındaki kayan bir yazı ile hem sesli hem de yazılı olarak uyarı yapılıyor.

Ayrıca *Options / Traffic Counter* menüsündeki sayaçtan toplam veri aktarımı izlemek ve kullanım bedelini hesaplamak için yardım alabilirsiniz. Yazılım, yeni bir sürüm yayınlandığında kullanıcıları bilgilendirerek doğrudan güncelleme fırsatı sunuyor.

Agile Messenger'ın Symbian sürümü Windows Mobile sürümüyle neredeyse tıpatıp aynı. Tek fark özel okunmayan mesaj ve çevrimiçi kullanıcı sayısının özel bir eklentiyle "Today" ekranında görüntülenmesi.

PC'dekinden farksız: Sohbet sırasında tıpkı MSN Messenger'daki gibi yüz ifadelerinden faydalanabilirsiniz.

Herkes için MSN: eMSN'in Lite sürümü Java destekli hemen her cep telefonunda çalışıyor.

BAĞLANTI ÜCRETİ

Ne kadar ödeyeceksiniz?
MSN servislerinden yararlanmak için tercih ettiğimiz yazılımlar ücretsiz. Ancak cep telefonlarında veri alışverişi için GPRS bağlantısı kullanıldığından, kullanım bedeli KB üzerinden hesaplanıyor. Dolayısıyla bağlantı süresi belirleyici nitelikte değil. Yoğun dosya alışverişi yapılmadığı sürece, cep telefonunuzu bu yazılımlar son derece ekonomik bir iletişim aracına dönüştürebilirsiniz. Öte yandan WiFi destekli cep telefonu ve avuçiçi bilgisayarlarda kablosuz erişim noktalarında bu ücreti ödemenize bile gerek kalmıyor. Güncel GPRS tarifeleri için operatörünüzün web adresini ziyaret edebilirsiniz.
Bilgi için: **Turkcell www.turkcell.com.tr**, Telsim **www.telsim.com.tr**, Avea **www.avea.com.tr**

eMSN / eMSN LITE

Mobil MSN için Java desteği yeterli

MSN'e mobil olarak bağlanabilmek için mutlaka üst uç fiyat sınıfındaki cep telefonu modellerinden birine sahip olmanız gerekmiyor. CHIP DVD'deki eMSN adlı ücretsiz yazılımla MIDP 1.0 ve MIDP 2.0 uygulama programlama arabirimine sahip Java destekli telefonlarla MSN ağından yararlanmak mümkün. Uyumlu telefonlar **/ http://developers.sun.com/techtopics/mobility/device/device** adresinden listeleniyor. Yazılımı cep telefonunuza kopyalayıp kurduktan sonra MSN ağına bağlanmak için e-posta adresinizi ve parolanızı girin ve erişim noktası seçimi yapın. Mesajınızı oluştururken *Option / Emoticon* menüsünden ulaşabileceğiniz 35 farklı yüz ifadesinden herhangi birini mesajınıza ekleyebilirsiniz. Herhangi bir kullanıcının üzerine gelerek *Options / E-mail*'den çevrimdışı kullanıcılara e-posta gönderme şansına da sahipsiniz. Ayrıca çektiğiniz fotoğrafları anında diğer kullanıcılarla paylaşmak için *Snap menu / Send* menüsünü kullanabilirsiniz. Yetersiz bellek nedeniyle bu yazılımdan yararlanamayan kullanıcılar için son alternatif eMSNLite (**www.funrungames.com**). Ancak bu sürümde cep telefonu kamerası desteği bulunmuyor. ■

Ozan Ali Dönmez, ozand@chip.com.tr

68 SÜPER İŞLEMCİLER

Daha yüksek frekans ve daha fazla transistor geleceğin işlemcileri için artık yeterli değil.

88 ROBOCUP 2006

Dünya Kupası'na paralel olarak düzenlenen Robocup'ta, 2.000'e yakın bilim adamı ve robotlar yarışıyor.

108 FLASH BELLEKLİ MP3'LER

Farklı özellikleriyle ön plana çıkan ve satın almada büyük karmaşaya yol açan flash'lı MP3 çalarlar inceleme altında.

testteknoloji

CHIP TEST MERKEZİ

10 YILDIR CHIP TEST MERKEZİ TEGRÜBELİ, GÜVENİLİR, TARAFSIZ

Ay içinde zaman zaman çeşitli olaylar ve bizi şaşkınlığa uğratan ürünlerle karşı karşıya kalıyoruz. Bunları sizlerle paylaşalım istedik.

Conroe sonunda geldi; hem de öyle bir geldi ki tüm testlerin altını üstüne getirdi. Yaptığımız testlerde 2,4 GHz'lik bir Intel Conroe işlemcisi ile son derece yüksek 3D Mark sonuçları elde ettik. Bu, özellikle oyunlarda güçlü olan AMD'nin tahtını Intel'e kaptıracağı anlamına gelebilir. AMD'nin yeni işlemcisi olan AM2'nin Conroe'ya karşı ne yapacağını çok merak ediyoruz. Her şey bununla kalsa iyi.

Intel temmuz sonunda işlemci fiyatlarında büyük bir indirime gidiyor. Tek çekirdekli P4, çift çekirdekli P4 ve Celeron D işlemciler %40-%50'e kadar ucuzlayacak. Benzer bir durum AMD için de geçerli. Aynı tarihlerde AMD de fiyat kırıyor. Bu da ağustos ayında PC sistemlerinin fiyatlarında düşüş olacağı beklentisi yaratıyor. Geçen ay nVidia'nin yeni ekran kartının elimize geçtiğinden bahsetmiştik. Geforce 7950 GX2'in testleri devam ediyor. Bu kart için şimdilik söyleyebileceğimiz, en az Radeon X1900XTX kadar iyi olduğu ve hatta bazı kategorilerde X1900XTX'i geçtiği. Radeon X1900XTX'in Crossfire modunda neler yapabileceğini ise önümüzdeki ay ayrıntılı bir testte inceleyeceğiz. Tabii o zaman kadar X1900XTX'in bir sonraki sürümü olan R580+'ın da gelme ihtimali var.

Bilgi için: ww.chip.com.tr/forum

Son olarak büyük bir zevkle test ettiğimiz bir üründen bahsetmek istiyoruz. Ağustos sayısında ayın ürünü olan Benq'nun CP-120 adlı projeksiyon cihazı, küçük yapısı ve üstün performansı ile özellikle futbol maçlarında bize tam bir şölen yaşattı. DLP teknolojisini en iyi şekilde temsil eden bu ürün, Carl Zeiss optik lensi sayesinde üstün bir görüntü kalitesi sağlıyor.

Taşınabilir dev: Benq CP-120, dünya kupası maçlarını büyük bir zevkle dev bir ekranda seyretmemizi sağladı.

İÇİNDEKİLER

68 Intel'in süper işlemcileri
76 Sinema teknolojileri
80 Vista ön bakış
84 Windows Mac'ler testte
86 Microsoft Live ürünleri
88 Robocup Dünya Kupası
94 Bedava dosya depolama
98 Estetik cep telefonları
104 Videolu MP3 çalarlar
108 Test: MP3 çalarlar
120 Yeni ürünler incelemede
142 Donanım günlüğü
144 TOP 10 listeleri

Intel 7/21/06 12:53 AM Page 68

Intel'in yeni

Küçük mimari, yüksek saat hızı, artan transistor sayısı geleceğin işlemcileri için artık yetersiz. İşlemcilerin yeni yol haritası bu yazımızda.

Günümüz işlemcileri, elektrikli bir ankastreden tam 10 kat daha fazla ısınıyor. Intel ve AMD gibi üreticiler, yonga setlerinin saat hızını normal yöntemlerle arttıramayacak bir noktaya geldi. Uzmanlar, ulaşılan cm^2 başına düşen 100 Watt'lık değerin bir sınır oluşturduğunda hemfikir. Gerçi bazı akıllı soğutma yöntemleriyle yonga seti başına 300 Watt'lık bir değere ulaşmak mümkün. Fakat bunun dahi çözüm olamayacağı görüşü yaygın. Yakın bir gelecekte daha yüksek bir performans artışı için 1.000 Watt'lık bir değerin gerekliliğini tüm üreticiler söylüyor. Ama normal şartlarda bunu yapabilmenin neredeyse imkânsız olduğunun herkes farkında.

40 yıldır üzerinde çalışılan çözüm, yonga setlerinin üzerinde daha küçük yapılar kullanmaktan ve böylece düşük elektrik kapasite değerleriyle daha az güç tüketimi sağlamaktan geçiyor. Üreticiler başarıya ulaşmak için "Nano" dünyasına adım attı. Örneğin günümüzde satılan işlemciler 65 nanometreye göre üretiliyor. 65 nanometre, transistorların ana birleşenlerin ortalama değerini oluşturuyor.

Çekirdekler gün geçtikçe daha da ısınıyor: Yonga setleri üzerindeki yapının değişmesi ile (Intel'in 45 Nanometre mimariye sahip Wafer'i) işlemci çekirdeği üzerindeki ısı da aşırı derecede artıyor. Artık farklı çözümler, ihtiyaçtan çıkıp zorunluluğa dönüştü.

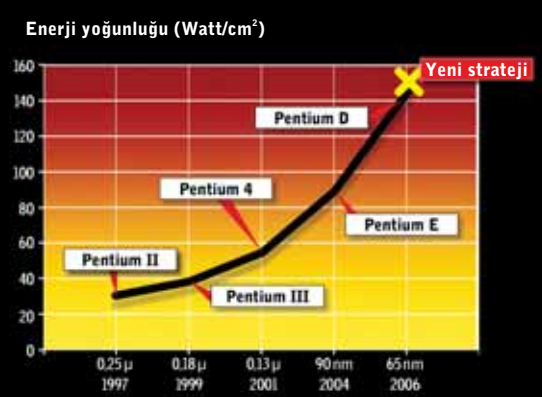

Foto: D. Umberger, Purdue News Services; G. W. Meek, Georgia Institute of Tecnology; N. Michalke, Forschungszentrum Jülich

süper işlemcileri

Bu değerin insan saç telinin binde biri inceliğinde olduğunu düşünürsek, burada kullanılan teknolojinin ne kadar gelişmiş olduğu daha iyi karşılaştırabiliriz.

Gelişen teknoloji ile önemli yapılar neredeyse birkaç atom inceliğine kadar indi. Dolayısıyla kullanılan Silisyum oxit malzemesi artık yeterince iyi bir yalıtım sağlayamıyor. Bundan dolayı, doğan sızıntı ısı değerini ister istemez artıyor. Diğer bir konu ise mimarinin küçülmesiyle, işlemcilerin üzerinde daha çok transistorun entegre edilmesi. Bu her ne kadar büyük bir avantaj gibi görünse de olumsuz yanları da bulunmuyor değil. Örneğin sayıları artan transistorların tümünün ısınması gibi. Zaten bir sorun olan ısı artışı daha fazla transistorla daha zor kontrol edilebilir hale geliyor. Dolayısıyla minyatürleştirme ile kazanılan avantaj, kendini kolayca sıfırlayabiliyor.

Yongalar gün geçtikçe verimli ve akıllı oluyor

Saat hızının artması da ısının artmasına bir neden. Bu yüzden eskilerde yaşanan MHz yarışı sona ermiş durumda. Bu da söz verilen 10 GHz işlemcilerle yakın bir gelecekte tanışmayacağımız anlamına geliyor. Intel ve AMD her ne kadar farklı alanlara yönelmiş durumda olsa da, 10 GHz'lik işlemcinin üretildiği duyumlar arasında. Öyle ki, Intel'in Hillsboro'daki mikroişlemci laboratuvar müdürü Joseph Schütz, bu işlemciyi ürettiklerini ancak asıl hedefin bu olmadığını bizzat açıkladı. Neden olarak da, 10 GHz'lik işlemci üretiminin endüstri için uygun olmaması ile istenilen verimi sunamaması. Tabiî ki fiyat politikasını da unutmamak gerekiyor. Dolayısıyla asıl hedef, güç tüketiminden tasarruf ederek, yonga setlerinden daha verim almak.

Jülich Araştırma Enstitüsü'nde bilgisayarların gelecekteki teknoloji değişimlerini araştıran Prof. Rainer Waser, işlemcilerin MHz değerlerinin artık pek artmayacağını söylüyor. Waser'in yaptığı araştırmalar yarı iletken endüstrisince yakından takip ediliyor. Waser'in çalışmalarının bir gün büyük katkılar sağlayacağına kesin gözüyle bakılıyor. Yine de o günün bugün olmadığı kesin. Çünkü üreticiler, Waser'in tahmininden daha fazlasını ortaya çıkarmayı başarmış durumda. Örneğin sistemlerin bölüşülmesi, yonga setlerinin akılı hale getirilmesi ve paralel çalışmanın artırılması gibi.

Yine de iş bu kadar basit değil. Yonga setlerindeki transistor sayısını arttırmak, beraberinde pek çok sorun getiriyor. Örneğin yonga setlerinin üzerinde bulunan öğelerin kontrolü gün geçtikçe daha zorlaşıyor. Sunucu sistemlerde kullanılan işlemcilerin 1 milyar transistor sınırına dayanmış olduğunu düşünürsek, bu durumun ne kadar zor olduğunu daha iyi anlayabiliriz. İşin ilginç yanı ise işlemci üzerinde bulunan →

Yonga setlerine mikro soğutma: Akıllı bir soğutma yöntemi ile işlemcilerden çok daha fazla performans almak mümkün. Bunun farkında olan Purdue Üniversitesi'ndeki bilim adamları, bir mikro soğutma yöntemi üzerinde çalışıyor. Yöntemin ana fikri, yonga setinin içine bir pompa sistemi entegre edilmesi ve mikro kanallar sayesinde geçirilen sıvı ile soğutmanın gerçekleştirilmesi.

Intel laboratuvarlarında Star Wars teknolojisi: Soğuk savaş döneminde, Amerikanın Star Wars programında kullanılmak üzere tasarlanan lazerler, EUV-Litografya'nın ışık kaynağını oluşturuyordu. Intel, mimariyi 32 nanometreye kadar düşüren bu teknolojiyi 2010 yılına kadar kullanmak istiyor. Hatta bunun için gerekli olan tesis yapım aşamasında.

Intel 7/21/06 12:53 AM Page 70

AMD ve IBM'den büyük atak: AMD, 45 nanometre mimarisi ile Immersion litografyasına geçiyor. Endüstrinin büyük ortaklarından IBM ise sıvı aydınlatmalı yapılarla 30 nanometre'nin olanağını gösteriyor. Bu değişim şirketin EUV'ye geçmesini erteleyeceğe benziyor. TSMC gibi Taywwanlı firmalar, bu işlemi küçük yonga setlerinde kullanmaya başladı.

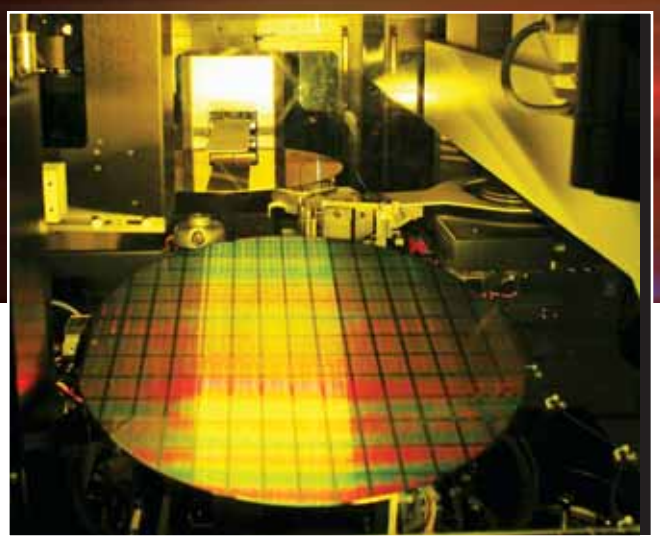

Işıklandırma yerine damga: Nanoimprint-Litografyasında artık maske ve foto plakalar kullanılmıyor. Bunun yerine, elektron ışınların yardımı ile yapıları yumuşak malzemelere işleyebilen damgalama işlemi kullanılıyor. Sandia-Laboratuvarları'ndaki bilim adamları bu işlemi pratiğe uyarlamak için test aşamasındalar.

transistorların sadece %1'lik kısmının verileri işlemesi. Rainer Waser'ın belirttiği üzere transistorların %99'u yerel bellek, veri aktarım işlemi ve kontrol işlemleri için çalışıyor.

Endişe yaratan durum transistorların sürekli artması ve bu artışla doğru orantılı olarak efektif kullanımı beraberinde getirememesi. Bu durum, yarı iletken teknolojisi için 15 yıl sonrasına kadar yol haritalarını belirleyen International Technology Roadmap for Semiconductors (ITRS) adlı kuruluşun da ilgisini çekmiş. Endüstri için binlerce sayfalık teknik gereksinimleri belirleyen ITRS, geçmişinde ilk kez bu konuda endişe duyduğunu dile getiriyor.

Yol haritalarına bakıldığında, çeşitli gelişmeler için belli başlı renk kodlar kullanıldığı görülüyor. Burada her bir rengin kendine ait bir açıklaması var. Örneğin beyaz renk, o görevin içine çözümün de entegre edildiğini; sarı, o isteğin bilinen bir çözüme sahip olduğunu ve kırmızı da şu an herhangi bilinen bir çözüm olmadığını imliyor.

Bu renk kodları endüstri için her ne kadar önem taşısa da, özellikle kırmızı alanlar için pek ciddiye alınmıyordu. Nedeni, bunun için er ya da geç bir çözümün ortaya çıkacağından herkesin emin olmasıydı. Oysa şimdilerde her şey çok farklı. ITRS'in en son açıklamasına baktığımızda çatlak sesleri fark edebiliyoruz. Gelişen teknolojide oluşan açıklar, özellikle tasarım alanında, bir krizin sinyallerini veriyor. Üretim konusunda, haftasına kadar tarihler verilebiliyor. Fakat ürünleri geliştirmenin, aylar hatta yıllar sürmesi birçok belirsizliği beraberinde getiriyor.

"Intel, mikroişlemcilerin mimarilerini her iki yılda bir değiştirecek."

Paul Otellini, CEO Intel

Büyük teknoloji değişiminde geri sayım

Intel, ITRS'in bu çağrılarına şimdilik pek aldırmıyor. Nedeni de Intel'in bu konudaki ev ödevlerini tamamlamış olması. Intel'in CEO'su Paul Otellini, şirketin kendi yol haritası olduğunu vurguluyor. Otellini, sözü edilen bu yol haritasının, enternasyonal yol haritasına kıyasla bazı noktalardan birkaç yıl önde olduğunu da belirtmeden geçmiyor. Intel, 2010 yılında tamamen farklı bir mimariye sahip yeni nesil işlemcilerle piyasaya girmeyi hedefliyor. Bu hızlı değişim ile daha küçük yapılar için yeni üretim teknikleri ve mikromimari teknolojisinin önemi ön plana çıkacak. Bu planlar sayesinde Intel, AMD'ye büyük bir darbe indirme niyetinde.

Zaten 2006 yılının yol haritasına bakıldığında Intel'in bu plana şimdiden başladığı görülüyor. Conroe ve Merom ile 65 nanometre üretim ve yeni bir mikro mimari ile Core 2 Duo işlemciler bu yıl piyasaya girecek. Yongalar 2008 de Penryn olarak tabir edilen 45 nanometre üretimi ile daha da küçülecek. Aynı sene Nehalm adı altında yeni bir mikromimari ile tanışılacak. 2010 yılında öngörülen Nehalm-C ile, ilk 32 nanometre işlemciler piyasaya sunulacak. Gesher adlı yeni bir mimari, Intel'in 2010 yılına kadar olan yol haritasının son değişimi olacak. Yukarıda aktardığımız bu değişimlerin gerçekleşmesi ve bu sayede geleceğin işlemcilerini de üretmek için birden fazla tasarım grubu paralel olarak çalışıyor. Bununla birlikte yalıtkan madde olarak kullanılan Siliziumoxid maddesinin yerine daha iyi bir malzeme için yapılan ar-ge faaliyetleri de oldukça yoğun. Intel, 45 nanometre yongalarını, bilinen optik litografya yöntemi ile üretmeyi planlıyor. Esas değişim 32 nanometre işlemcilerin piyasaya girişi ile yaşanacak. Bu işlemciler büyük bir teknoloji değişimi sonrasında EUV Litografyası (Extreme Ultra Violet) ile üretilecek. Intel yenilik için uzun süredir hazırlık içinde. Fakat yine de kesin bir tarih verilemiyor. →

Intel 7/21/06 12:53 AM Page 72

TEKNOLOJİ TRENDLERİ VE OLASI ALTERNATİFLER

Optik ve Nanoimprint-Litografya malzemeler Top Down Teknolojileri adı altında işleniyor. Oysa Bottom Up teknolojileri daha ince yapılarla göze çarpıyor. Bu alanda kullanılan kimyasal süreçler, sürekli yeni yapıların ortaya çıkmasını sağlıyor. Nanomanipulation ise tekli atomları kaydırabiliyor.

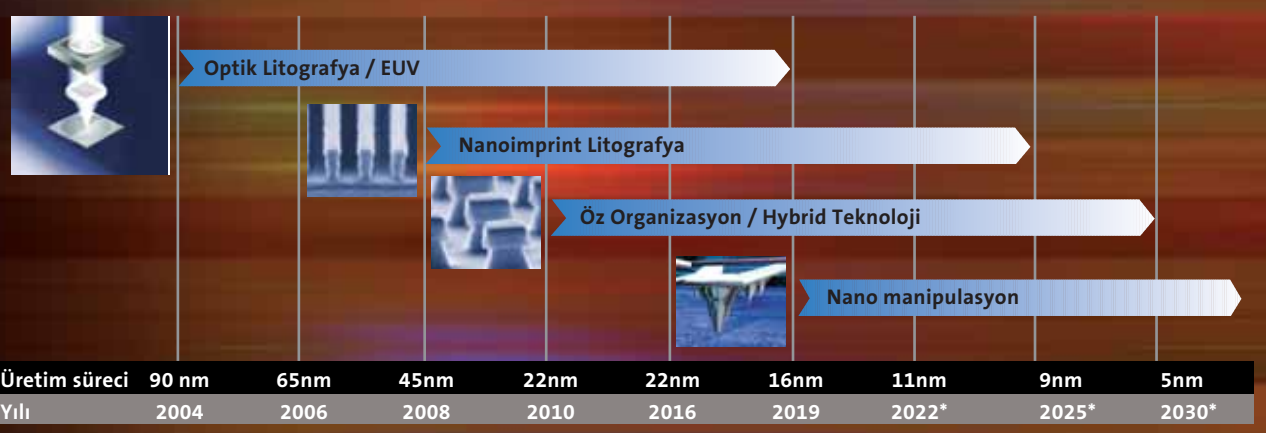

Yeni teknoloji ile ortaya çıkan sorunlar ve yüksek maliyetler tüm birimlere yansıyor. Bu da EUV'ye geçişi sürekli erteliyor. Yapılan hesaplamalarda EUV'ye geçişte her üretim bandı için 50 milyon dolarlık bir harcama belirlendi. Bu değer, optik litografya yönteminin çok üstünde. Kaldı ki tüm fabrikayı bu işlemden geçirmek için yaklaşık 10 adet almak gerekiyor ki, bu da maliyeti 500 milyon dolara çıkartıyor.

Bitmedi… Ayrıca çalışma, yüksek vakumlu bir ortamda gerçekleşmeli. Çünkü 13,5 nanometre büyüklüğündeki dalga boyları kısa kalıyor ve ışınım yayılmadan emiliyor. Işıklandırma ve çeşitli yansımalar için kullanılan lensler de aynı nedenle kullanılamıyor.

Otellini'nin belirttiğine göre Intel, sadece yongaların yapılarını küçültmekle kalmayacak. Yeni işlemcilerle yeni mimariler çok yakında görünecek. Bu esasında yabancı olduğumuz bir durum değil. Çünkü dört ya da altı yılda bir işlemcilerin mimarileri de değişiyor. Fark bu değişimin artık iki yılda bir gerçekleşmesi. En azından bu Intel'in Tera Scale araştırma programındaki hedefi.

İşlemci çekirdek sayısında üreticiler iddialı

Dünya çapında yer alan yüzlerce bilim adamı 80'nin üstünde olan çeşitli projelerle güç birliği yapmış durumda. Intel bunun sayesinde çoklu çekirdek stratejisini oldukça güçlü hale getirme çabasında. Örneğin bu sene işlemciler iki çekirdekli olarak piyasaya sürülüyor. Seneye işlemciler dört çekirdekli olarak piyasaya sunulacak. Hedef ise toplam 100 çekirdeği üzerinde barındıran işlemciler üretmek.

Tera Scale programı Avrupa'da da hızını almış durumda. Öyle ki yapılan araştırmalarda belirlenen hedeflerin hiç de düşünüldüğü kadar uzak olmadığı görülmüş. Bu laboratuvarlarda FPGA'lar (Field Programmable Gate Array) yardımlarıyla lojik devreler ve işlemci çekirdeklerinin çalışmaları simule edilebiliyor. Bu yöntem ile sistem, 128 çekirdekli bir işlemci gibi çalıştırılabiliyor. Sözü edilen çalışma, Intel'in gelecek ile ilgili planlarını da ortaya koyuyor: İşi paylaşan çift çekirdekli işlemcilerin aksine, her biri ayrı iş yapan veya belli başlı uygulamaları çalıştıran çoklu çekirdekli sistemlerin geliştirilmesi.

Intel ve AMD bildikleri yoldan ilerliyor

Peki AMD'nin eli boş mu duruyor? AMD'nin önümüzdeki yıllar için elbette bir yol haritasına ihtiyacı var. Yol haritası her ne kadar değişimleri kâğıt üzerinde gösterse de, bu yılın sonuna kadar 65 nanometre üretiminden çıkan çift çekirdekli işlemcilerin satışa sunulacağı söyleniyor. AMD, Intel gibi yeni işlemcilerini 45 nanometre yapısında üretmek için hazırlıklarını sürdürüyor. Her ne kadar AMD, Intel'le aynı politikayı güdüyor gibi görünse de aslında strateji çok farklı. Intel belirlediği Litografya ile üretim yapmayı hedeflerken, AMD Immersions Litografya kullanmayı tercih ediyor. Immersions Litografya'nın farkı, çeşitli sıvılarla ışığı daha güçlü odaklamak ve bu sayede hesaplama özelliklerini arttırmak. AMD bu alanda IBM ile sıkı bir işbirliği içinde. Öyle ki, bu işbirliğinin 2011 yılına kadar süreceği resmi olarak belgelenmiş durumda. IBM, laboratuvar ortamında yaptığı sunumlarda, 193 nanometre büyüklüğünde bir UV ışını ile 30 nanometre'nin altında ya-

INTEL'İN YENİ TASARIM MODELİ

Intel, iki yılda bir yeni bir mikromimari başlatmak için bir önceki işlemci yapısını küçültmek veya bir türevini piyasaya sunma niyetinde.

Yıl	Üretim süreci	İşlemci
2006	65 Nanometre	**Yapının küçülmesi/türevi:** Presler, Yonah, Demsey **Yeni mikro mimarii:** Merom, conroe, Woodgrest
2008	45 Nanometre	**Yapının küçülmesi/türevi:** Penryn **Yeni mikro mimari:** Nehalem
2010	32 Nanometre	**Yapının küçülmesi/türevi:** Nehalem-C **Yeni mikro mimari:** Gesher

Intel 7/21/06 12:53 AM Page 74

Sinirlere sahip yongalar: Canlılar, bilgileri herhangi bir işlemciden çok daha hızlı işleme özelliğine sahip. Bilim adamları bundan yola çıkarak sistemleri biyolojik ve elektrik arabirimler üzerinden etkileşime sokmak istiyor. Bunun için de transistorları sinir hücreleriyle birleştirme niyetindeler.

Veri aktarımı için spin'lerin kullanılması: Elektronların elektrik yüklenmesi ile gerçekleşen veri iletim yöntemi, yerini elektron spin (döngü impuls'ları) teknolojisine bırakıyor. Laboratuvarlarda yapılan deneylerde, lazer yardımı ile geliştirilen malzemelerden tekli elektronlar koparılabildi. Bu yöntem geleceğin yongalarının temel teknolojisini oluşturabilir.

pılar oluşturulabileceğini gösterdi. Bunun anlamı 45'den sonra 32 nanometre üretiminin de mümkün olabileceği. Oldukça yüksek maliyete sahip olan EUV girişimi bu kadar olumlu değil. Dolayısıyla Intel cephesinde gerçekleşmesi beklenen radikal teknoloji değişimi daha uygun maliyetli alternatifler çıkana kadar gecikebilir. Böyle düşünmemizin nedeni, IBM'in de Nanoimprint Litografyasına el atmış olması. IBM, maske ve foto plakalarla ışıklandırma yerine ince yapılara damgalar işleyebilen malzemeler kullanmayı tercih ediyor. Bu fark, bir sonraki adımlar için IBM'in temel yapıtaşlarını oluşturuyor. Kaldı ki bu teknolojinin oturması için oldukça bol zaman var. Buna en iyi örnek, ITRS'in 32 den 22 nanometreye geçişin ancak önümüzdeki on yıl sonrasında mümkün olacağını belirtmesi.

> "Çoklu çekirdek sistemler geçici bir çözüm. Bir sonraki adım tamamen büyük ve farklı bir yenilik olmak durumunda."
>
> Prof. Rainer Waser, Jülich Araştırma Enstitüsü

Evrim gerçekleşti. Sıra geldi devrime

Şöyle bir gerçek var: Intel, AMD ve IBM önümüzdeki yıllarda süper işlemcilerini piyasaya sunacak. Mimari değişiklikleri ile önemli bir performans artışı sağlanacak. Hatta bu değişim birkaç nesil için yeterli olacak. Uzmanların bu konudaki görüşleri, günümüzün CMOS teknolojisi ile en az 2020'ye kadar Silisyum bazlı işlemcilerin üretilebileceği yönünde.

Prof. Rainer'e göre günümüz teknolojisi önemli bir değişim getirmiyor. Jülich Enstitüsü uzmanları, çoklu çekirdek tekniğinin geçici bir çözüm olduğunu vurguluyorlar. Çünkü eninde sonunda ısı sorunu yine ortaya çıkacak ve o zaman tamamen yeni çözümlere ihtiyaç duyulacak. Çoklu çekirdek, günümüz teknolojisinin geliştirilmiş bir çeşitlemesinden başka bir şey değil. Bu yüzden artık evrim basamaklarından bir devrime sıçrama ihtiyacı kesinleşti.

Jülich, devrim niteliği taşıyacak olan teknolojiye aday olarak da HP'nin Crossbar -Latch-teknolojisini gösteriyor. Bu teknolojide ince yapılı tel bir örgü, transistor ve önemli bağlantıların yerine kullanılıyor. Bu tel örgüler, Intel'in laboratuvar ortamında kullandığı FPGA'ya benzer şekilde bir "Matrix" olarak programlanabiliyor. Bu işlem sayesinde lojik devreler ve bellek hücreleri üretilebiliyor.

Sistemin avantajı, FPGA'dan çok daha ucuz ve seri üretime daha yatkın olması. Diğer bir artı ise hata toleransı taşımaması. Bağlantılarda meydana gelecek olan herhangi bir hata, farklı bir bağlantı noktasına yönlendirmeyle giderilebiliyor.

Crossbar yapısına sahip bellek öğelerinin, önümüzdeki 10 yıl içinde üretilmesi mümkün görünüyor. Bu teknolojiye uygun olarak üretilecek işlemciler ise ancak 15 ile 20 yıl sonra piyasada bulunabilecek.

Tabii Silisyum'un yerini alacak materyallere yönelik de çeşitli çalışmalar yok değil. Silisyum bileşenlerini, çeşitli materyal ve teknoloji ile tamamlayan melez sistemlere yönelik çalışmalar başlamış durumda. Bilim adamları yongalara Karbon Nano tüpler ve yarı iletkenlere de canlı hücreler entegre edip deneyler yapıyor. Buna ek olarak Silisyum'un yerini alabilecek materyal arayışında, manyetik alan ve spin ölçümleri de alternatifler arasında. Kısaca, daha yüksek bir işlem performansı elde etmek için başlatılan yarış devam ediyor. ■

MF / Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

public.itrs.net: Yarı iletkenler için enternasyonal yol haritası
www.intel.com/technology/silicon: Intel Silisyum hakkında bilgi
www.amd.com: AMD'nin ana sayfası

Filmler teknolojiyi nasıl etkiliyor?

Sanatın hayatı taklit ettiği günler geride kaldı. Günümüzün teknolojisi birçok konuda Hollywood filmlerine çok şey borçlu.

Film demek yalnızca eğlence demek değildir. Eğer film iyiyse unutulmaz; bir süre sizinle yaşar. Eğer gerçekten iyi bir film söz konusuysa, insanlar bununla ilgili diğer şeylere ve hatıralık eşyalara da para harcar. Film harikaysa, tekrar tekrar izleyenler, fırsatını bulduğu anda repliklerden alıntı yapanlar ve herkese tavsiye edenler de çıkabilir.

Filmlerin üzerimizde bu tarz etkileri vardır. Sinema salonundan çıkıp evimize yürüdükten çok sonra bile içimizde onlardan bir şeyler kalır. Filmlerde çoğu zaman için, "sonsuza dek mutluluk" amacına ulaşmak için farklı düşünmemizi öğütleyen öykülere yer verilir. Toplum ve genel olarak kültür üzerinde sinemanın etkisi büyüktür.

İnsanlar fan kulüpler oluşturmuş, toplantılar düzenlemiş, hatta büyük filmleri konu edinen müzeler kuracak kadar işi ileri götürmüşlerdir. En sevdikleri film karakteri gibi giyinen, kahramanlarının repliklerini ve hareketlerini ezberleyen, onlara dair düşler kuranlar da vardır. Tüm bu cafcaflı etkilerin altında, sinemanın ilhamının bu kadar bariz olmadığı alanlar da var: Örneğin teknoloji.

İLETİŞİM AYGITLARI İMDADA YETİŞİYOR

Orijinal Uzay Yolu (Star Trek) dizilerinde kullanılan ünlü iletişim aygıtının tasarımı bugünün standartlarıyla bakıldığında hayal gücünden yoksun gözükebilir. Ama görünüşün ötesine geçerseniz, günümüzde cep telefonlarının çoğunda rastlanılan gayet yaratıcı özellikler hemen göze çarpıyor. Açılır kapaklı tasarım ve hoparlör ile sesin dışarı verilebilmesi bunlardan bazıları. Örneğin Star Trek:

The Next Generation dizisinde kullanılan ve üniformaların göğsüne iğnelenmiş, ok şekilli basit broşları andıran iletişim aygıtları, günümüzde kullanılan Bluetooth kulaklık setlerini andırıyor. Tabii ki bu setleri göğsünüze değil kulağınıza takmanız gerekiyor ama sesle arama özelliği bulunan, kulaklıklı bir cep telefonunun dizideki yeni nesil iletişim aygıtına ne kadar benzediği ortada.

FAZERLERİN SALDIRISI

Yine Uzay Yolu dizisini takip etmiş olanlar bilecektir ki, ciddiye binen tartışmalar adına "fazer" denilen futuristik lazer silahlarıyla çözümlenir. Ama niyetiniz rakibi öldürmek değil de sersemletmekse, bunu yapmanızı sağlayan bir ayar düğmesi de bulunur.

Bu tarz sersemletici silahlar, beklenmedik saldırganlara karşı kaba güçten daha iyi bir çözüm alternatifi olarak görülüyor. Tamam, günümüzün sersemletici tabancaları Uzay Yolu'ndaki fazerlere pek benzemiyor olabilir, ama aynı etkiyi gösterdiğinizden şüpheniz

EV ANDROİDLERİ

İster Star Wars'taki C3P-O, isterse Lost in Space dizisindeki B-9 olsun, yanında robot arkadaş bulundurmayan bilimkurgu kahramanında bir şeyler eksiktir. Bilimkurgu türünün doğuşundan beri, emrine amade bir robot bulundurma fikri çok kullanılmıştır. Gerçek hayatta bu düzeye henüz ulaşamadıysak da, köşe başındaki elektronik mağazasından bir ev androidi satın alacağımız gün belki on yıl kadar yakın. Söz gelimi, Honda'nın Asimo'suna bir bakın. Bu robot konuşabiliyor, görebiliyor, ileri derecede yürüme işlevselliğine (koşma dâhil) ve bir dereceye kadar konuşma tanıma becerisine sahip. Evet, teknoloji mevcut ama hâlâ emekleme aşamasında. Asimo şu anda dünya çapında bazı müzelerde tur rehberi ve yüksek teknolojili birkaç şirkette karşılama görevlisi olarak çalışıyor.

→

Sinema teknolojileri 7/21/06 4:07 AM Page 78

UÇAN ARABALAR

Kişisel jet uçakları pahalı ve hantal, ayrıca iniş kalkış için pist gerektiriyor. Peki, küçük bir uçan arabaya ne dersiniz? Büyük rahatlık olmaz mıydı? Yıllardan beri, çoğu bilimkurgu yazarının geleceğin otomotiv teknolojisinden bahsederken değindikleri ortak gelişme (ister gelişmiş bir hovercraft olsun isterse yerçekimini yensin) uçan arabalar olmuştur.

İşte gerçek bir uçan araba! Skycar M400 pist gerektirmeden dikey olarak havalanabiliyor ve saatte 600 km. maksimum hızla yol alabiliyor. Trafik keşmekeşine, tıkanan yollara ve hız sınırlarına kalıcı bir son verecek bu aracın prototipi çalışır durumda. Ama henüz kitlesel üretime geçecek hale gelmiş değil. Dişimizi biraz daha sıkmamız gerekecek.

Casusluk etkeni

Teknolojiyi tek etkileyen bilimkurgu filmleri değil: Kökten yenilikçi fikirler üreten başka sinema türleri de var elbette. Bunlar arasında casusluk ve uluslararası haber alma gibi konulara değinen filmler öne çıkıyor. Örneğin James Bond ve Görevimiz Tehlike serileri, her zaman üzerinden inanılmaz bir çekicilik akan casusları ve her teknoloji tutkununun ağzının suyunu akıtacak aygıtlar içermiştir. 007, gündelik aygıtlarla dâhice bütünleştirilmiş ve dünyanın hâkimi olmaya çalışanlara karşı kullanılabilecek faydalı eşyalar kullanır. Bu filmlerde gösterilenler çoğu zaman için ustaca tasarlanmış göstermelik şeyler olsa da, casus filmlerinden ilham alıp bu aletlerin seri üretimine geçenler de olmuştur. ■

Savaş Murat Alkım, smalkim@chip.com.tr

YOK EDİCİLER ARAMIZDA

Şu anda aramızda Terminator filmindeki gibi bir yok edici dolaşmıyor ama insana tıpatıp benzeyen ve öyle davranan bir androidimiz var. Repliee adındaki bu robot, Japonya'daki Osaka üniversitesinden Hiroshi Ishiguro'nun çabalarının bir meyvesi. Elinde silah tutmuyor; aslını isterseniz birkaç basit üst gövde işlevinden fazlasını yerine getiremiyor. Repliee'nin öne çıkan yanı, gerçekten farksız silikon dış iskeleti. Repliee gibi androidlerden pratik bir yarar beklememiz daha uzun vakit alacak olsa da, geleceğe şöyle bir bakmak daima faydalı. Yine de siz siz olun, ellerinin altında silah ve cephane bulundurmayın.

Bilim mi, kurgu mu?

Bilimkurgu, düş kuranların geleceğe ait vizyonu olmuştur hep. Bilimkurgu yazarlarının büyük kısmının ünlü bilim adamları olması ve öykülerini, teknolojinin kesintisiz gelişimi olmadan mümkün olamayacak şeyler üzerine oturtmaları da bilinen bir gerçek.

Gelecek nesiller onların hayallerinden esinlenip, eserlerinde betimledikleri şeylerden birçoğunu yaratmaya çalıştılar ve günümüzde yaşanan teknoloji patlamasına bu sayede şahit olduk. Teknoloji dendiğinde, Uzay Yolu'nun büyük etkisi yadsınamaz.

Dizinin asıl gayesi yabancı ırklar arasında uyumu öne çıkarmak olsa da, yıllar boyunca sergilenen teknoloji adeta büyüleyiciydi. Bariz olan uzay yolculuğu teması bir yana, dizide günümüzde görebileceğimiz irili ufaklı birçok aygıt görülüyordu.

KONUŞAN ARABA

Kara Şimşek, bir detektif ve insan gibi etkileşime geçebilen akıllı bir arabayı konu ediyordu. Elbette arabanın yüksek hız gibi daha birçok özelliği bulunuyordu. (Bk. Günümüzün Batmobil'leri kutusu.) İnsanı anlayıp yanıt veren bir taşıt fikri düşlerdeki arabirim gibi görünse de, GPS sistemlerindeki bazı büyük yenilikler sayesinde, bugün size gitmeniz gereken yolu öneren arabalar mevcut. Ama can sıkıcı bir yolculuk sırasında sizinle hoşbeş edecek araçlar çıkana kadar daha epey vakit geçecek.

vista 7/21/06 12:59 AM Page 80

Gözler Vista'da

CHIP, 2007'den önce piyasaya çıkması beklenmeyen Microsoft'un yeni işletim sistemi Vista'nın anahtar teknolojilerini inceliyor.

/ YENİ SERİ / 2. Gözlem: Ağ ve internet /

2006 yılının başlangıcı için planlanıyordu, sonra ekim ayına, şimdi de 2007 yılı başlangıcına ertelendi. Vista'nın piyasaya sürüleceği gerçek tarih ne olursa olsun, işletim sistemindeki bütün yeniliklerden sizi şimdiden haberdar ediyoruz. Bu bölümde ağ ve internet özellikleriyle ilgili bütün yenilikleri öğrenebilirsiniz..

NETWORK CENTER: Kuşbakışı ağ

Microsoft, Vista'ya konforlu bir "Network Center" eklemiş. Burada LAN ve W-LAN bağlantılarınızı birkaç fare tıklamasıyla düzenleyebilirsiniz. "Network Center" bunun dışında bağlantıların çalışmadığı hallerde, hataların nerelere gizlendiğini gösterebiliyor.

Daha büyük ağları gözlemlemek ve yönetmek daha zordur. Vista, işi kolaylaştırmak için ağdaki bilgisayarları, yönlendiricileri ve hub'ları listeleyebilen bir harita sunuyor. Fakat bu özelliğin olgunlaşması için zamana ihtiyaç var. Çünkü yazılım haritada sadece Vista yüklü bilgisayarları belirleyip gösterebiliyor. Ağa bağlı PC'lerin IP adresleri gibi bilgileri ise gösteremiyor.

PEOPLE NEAR ME: İletişim

İster oyun oynamak için, ister bilgisayarlar arasında dosya paylaştırmak için olsun, bugüne kadar doğru dürüst bir ağ ayarı yapmak mümkün değildi. Vista ile bu zahmetten kurtuluyorsunuz çünkü "People Near Me" özelliğine sahip. Bluetooth, W-LAN ya da lan üzerinden benzer ilgi alanlarına sahip kullanıcıları arayıp bulan bir arama hizmeti sunuyor. Tabii bilgisayarınızın bu özelliğini etkinleştirdiğinizi varsayıyoruz. Aynı düşünce tarzıyla, mesela canınız çektiğinde bir el soliter için davet gönderebilirsiniz. Bahsettiğimiz bu uygulama kendini otomatik olarak ayarlıyor. Testimizde denediğimiz bu yeni iletişim özelliği gayet kolay, hızlı ve sorunsuz bir biçimde çalıştı.

VISTA COLLABORATION: Sunum

Güçlü bir sunum ve iletişim programı olan Vista Collaboration ile takım çalışmalarını en verimli hale getirmek artık mümkün. Katılımcılar "People Near Me" özelliğini kullanarak çalışma grubuyla bağlantı kuruyor. Grubun lideri, takım arkadaşlarına belirli pencereler ayırabilir ya da bütün masaüstünü kullanabilir, üstelik gerçek zamanlı. Sürükle - bırak tekniği kullanarak herkese →

Windows Vista'nın yeni ağ özellikleri

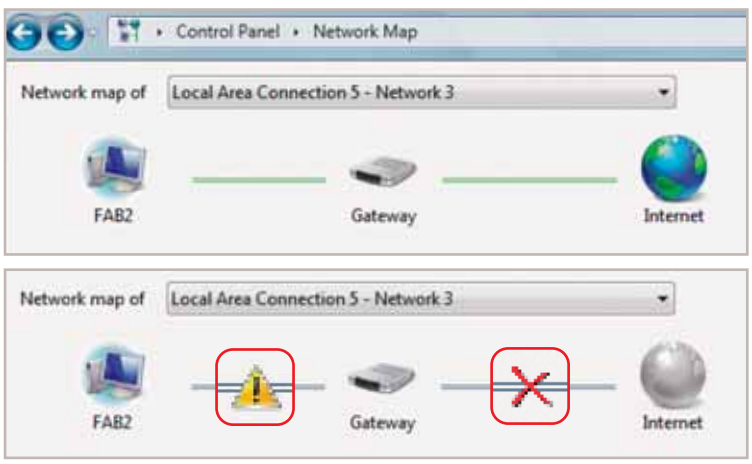

Arıza tespiti: Network Center, ağ ayarlarındaki hata ve arızaları görsel öğelerle gösteriyor. X harfi, kayıp bir bağlantıyı temsil ediyor. Ünlem işareti ise arızanın kaynağına işaret ediyor.

Genel bakış: Network Center ile ağ bağlantılarınıza dair tüm önemli bilgileri bulabilirsiniz. Örneğin, bilgisayarınızın internete bağlı olup olmadığı gibi.

++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++

vista 7/21/06 12:59 AM Page 82

Vista'daki gecikmeye dair

BT sektöründeki en önemli otoritelerin Vista'nın gecikmesiyle ilgili yorumları.

Microsoft diyor ki: "Vista 2006'da piyasaya çıkacak ama sadece kurumsal kullanıcılar için. Bireysel kullanıcılar ürünü 2007 yılı başından itibaren kullanmaya başlayabilir. Önem taşıyan iki temel noktadan biri ürün kalitesi, diğeri ise iyi bir 'Out of the Box' deneyimi." (Jim Allchin, Microsoft Platform ve Servisler Bölümü Başkan Yardımcısı.)

Rakipler diyor ki: "İğneyi kendimize, çuvaldızı başkasına batırmayalım. Çünkü biz de en yeni Linux sürümünü yaklaşık dört hafta gecikmeyle piyasaya sunuyoruz." (Martin Lasarch, SuSE Linux Teknik Önsatış Uzmanı.)

CHIP diyor ki: Microsoft, kendi zaman planına uymayı başaramadı. Bu ilk defa olmuyor. Bunu telafi etmek için 2007 yılının başında artık olgunlaşmış, güvenilir ve dengeli bir işletim sistemiyle karşımıza çıkmalı. Gecikmenin telafisi böyle mümkün görünüyor.

Bilgisayarların yüzde 92'sinde Windows kullanılıyor

İnternet anketi gösteriyor ki, Vista'nın piyasaya geç çıkışı, Microsoft'un tekelden farksız piyasa liderliğini etkilemiyor.

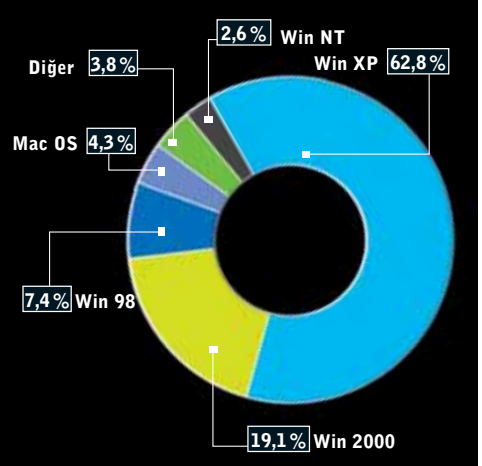

ufak notlar gönderebilir. Programı kapsamlı bir testten geçiremedik çünkü mevcut beta sürümünde bütün özellikler çalışmıyordu. Fakat Collaboration büyük bir potansiyele sahip diyebiliriz. İnternet üzerinden yapılacak sunumlar için biçilmiş kaftan.

NET PROJECTOR: Kablolara son

Sunumunuz sırasında kablolara takılıp dizüstü bilgisayarınızı ve yansıtıcıyı masadan aşağıya düşürmek istemiyorsanız, Vista sayesinde sunumuzu kablosuz yapabilirsiniz. Net Projector isimli program, projeksiyon aygıtını W-LAN ya da LAN üzerinden idare edebiliyor. Toshiba TW300 (2.600 Euro) gibi modern cihazlar bu özelliğe sahip. Testimiz sırasında Net Projector gayet kolay bir biçimde çalıştı. Arama özelliği sayesinde Vista yüklü bilgisayar, aygıtı otomatik olarak buldu.

IE 7: İnternette güvenlik

Güvenlik kavramı, yeni IE7'de sunulan daha iyi ve rahat kullanım kadar ön planda tutulmuş. Rahatça sörf yapabilmek için IE artık sekme desteği ile birden çok internet sayfasını sadece bir pencere üzerinden yönetebilmenize olanak sağlıyor. Microsoft, bu özellik için Opera ve Firefox'tan kopya çekmiş. Ayrıca bütün açık pencerelerin minyatür görünümlerini yan yana dizmek de Microsoft için yeni sayılır. En yakın rakibi Apple bu özelliği kullanmaya başlayalı yaklaşık bir sene oluyor. Apple'da bu özelliğe. "Expose" deniyor ve sadece internet sayfalarını minyatür pencerelerde göstermekle kalmıyor, aynı zamanda çalışan programlar da minyatür pencerelerden izlenebiliyor. IE7'de daha yüksek güvenlik sağlayabilmek için artık zorunlu hale gelen açılır pencere engelleyicisine ek olarak bir anti phishing filtresi de bulunuyor. Bu sayede, bir internet sayfasının güvenlik sertifikaları hala geçerli olup olmadığı kontrol ediliyor ve olası saldırılara karşı uyarı veriyor. Test ettiğimiz bu koruma özelliğine dair ilk izlenimler olumluydu. Tabii gerçek hayatta aynı güvenliği sağlayıp sağlamadığını, beta sürümünden söylemek zor. IE 7 hakkında daha fazla detay için CHIP 03/06 sayısına bakabilirsiniz.

CALENDER: Kapsamlı ve güncel

Vista Calender programındaki çevrimiçi takvim düzenleyicisi, en büyük yeniliklerden biri. Mesela bir internet sayfasında etkinlik takvimi varsa, kullanıcı bu takvimi doğrudan Vista takvimine ekleyebiliyor. Birden fazla sayıda çevrimiçi takvimin birbirine karışmaması için, değişik tarihlerdeki etkinliklere farklı renkler atayabilirsiniz. Asıl pratiklik, Windows Filofax programının, takvimi sürekli güncel durumda tutması. Takvimin çevrimiçi sürümünde değişiklik yapıldığında, bilgisayarınızdaki takvim de otomatik olarak değişiyor. RSS üzerinden çalışan bu özellik, takviminize bağlı internet sayfalarındaki güncellemeleri kontrol ediyor.

WINDOWS MAIL: Arayın ve silin

Günlük e-posta selini engelleyebilmek için iyi bir yığın posta filtresi ve etkili bir arama motoru şart. Microsoft her ikisini de, Outlook Express'in takipçisi olan Windows Mail'de bir araya getirmiş.

Arama özelliği, Firefox'un e-posta programını kullananlar için pek de yeni değil: Bazı maskeleme teknikleriyle kullanıcılar, e-posta iletilerini gerçek zamanlı bir biçimde filtreleyebiliyor. Arama sonuçlarına uymayan iletiler, Windows Mail tarafından ayıklanıyor.

Tonlarca reklâm malzemesinin bilgisayarınıza akmasını önlemek içinse Microsoft, Smart Screen teknolojisini geliştirmiş. Bu teknik, yığın posta ve phishing iletilerini otomatik olarak silerek anti-spam özelliği sağlıyor.

SONUÇ: Başarılı ama daha çok iş var

Ağ ve internet konularında gelişme sağlanmış. Ağ merkezi, önceleri büyük zahmetlere girerek edineceğiniz bütün önemli bilgileri tek bir bakışta görebilmenizi sağlıyor. IE7 ve Vista Mail, yaptığımız testlerde iyi bir izlenim bıraktı. Fakat final sürümüne kadar Microsoft'un yapması gereken çok iş var çünkü işletim sistemi uzun zamandan beri sorunsuz çalışamıyor. ■

FK / Mete Pınar, mete@chip.com.tr

Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Ocak 2007 ++ Start: Oca

Winmac 7/21/06 1:16 AM Page 84

Dünyanın en şık bilgisayarı

Tasarım harikası Apple Mac'lere Windows XP yüklemek artık mümkün. CHIP, bu yeni Win-Mac'lerin performansını test ediyor.

Bu gelişmeyi kimse aklının ucundan dahi geçirmemişti. Apple'ın iPod için tasarladığı tek bir deri kılıfı tanıtmak için bile basın toplantısı düzenlemekten kaçınmayan Steve Jobs'un geçtiğimiz aylarda Boot Camp'i sessiz sedasız duyurması, tüm çevreleri şaşırttı.

Söz konusu yazılım, Mac tutkunlarının Intel işlemcili yeni Apple bilgisayarlara Windows XP kurabilmesini sağlıyor. Pek çok Mac kullanıcısının anlamlandıramadığı bu gelişme, "bağnazlığı" elden bırakabilen PC kullanıcılarına yepyeni fırsatlar yaratıyor. Biz de, Mac satın almanın kimler için anlamlı olduğu sorusuna yanıt aradık.

Boot Camp'in kurulumu son derece basit. Yazılım, kullanıcıların gerekli firmware güncellemesini tamamlamasına ve yeni disk bölümü oluşturmasına yardımcı oluyor. Boot Camp CD'si, eksik sürücüleri de sağlıyor.

Yüksek performans, yetersiz batarya

Maalesef CHIP Test Merkezi'nde yeni işletim sistemine geçişin sorunsuz bir şekilde tamamlandığını göremedik. Core Duo işlemcili Mac Mini'deki Intel entegre grafik çözümü için sunulan sürücüler XP'yle %100 uyumlu değil. Yine de Windows XP sürücü güncellemeleri ve grafik hızlandırma devre dışı bırakıldığı sürece sorun yaşanmıyor.

Oysa aynı yolla üzerine Windows XP kurulan MacBook Pro, hem çoklu ortam hem de 3B uygulamalarında kusursuz çalışıyor. Aygıt Yöneticisi'nde üç farklı bilinmeyen donanım uyarısı verse de işletim sistemi 3B oyunlarda ve HDTV videolarda bile herhangi bir soruna neden olmuyor.

XP yüklü MacBook Pro, sistem performansı testlerinde oldukça etkileyici sonuçlar üretiyor: CineBench 2003'ün işlemci testi aynı donanım özelliklerine sahip Acer Travelmate 8204'e çok yakın değerler elde etti. (Bk. Tablo) Ancak ekran kartı performansı testlerindeki sonuçlar biraz kafa karıştırıcıydı. Apple bilgisayarın daha sessiz çalışması uğruna ATI ekran kartında (Mobility Radeon X1600) gerçek performansın %70'iyle yetinmiş. Bu nedenle MacBook Pro

WINDOWS XP TESTLERİ: ACER VS. APPLE

Bu bilgisayarlar benzer özelliklerde. Farkı yaratan sürücüler.

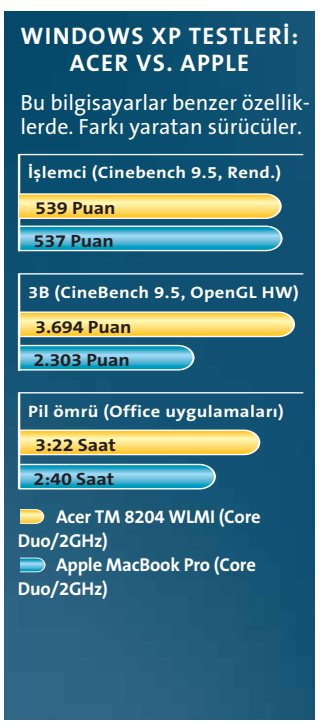

herhangi bir ince ayar yapılmadığı sürece, gerçek bir Windows PC'nin gerisinde kalıyor. MacBook Pro'nun batarya ömrü de beklenenden kısa.

Apple'ın çözümü henüz olgunlaşmadı

Mac kullanıcıları Boot Camp yardımıyla yeni nesil Intel işlemcili Apple bilgisayarlara kolayca Windows XP yükleyebiliyor. Söz konusu çözümün özellikle uzman kullanıcılar için henüz tavsiye edilmemesinin ikinci bir nedeni daha var: Apple, Windows XP için herhangi bir destek sunmuyor. Ancak bu durum kısa bir süre içerisinde değişebilir. Mac OS X'in "Leopard" kod adlı bir sonraki sürümüyle birlikte Apple, Boot Camp yazılımını işletim sistemine entegre edecek.

PC kullanıcıları için yeni bir açılım

Yakın bir gelecekte yeni bir bilgisayar satın almayı kullanıcılar için Apple oldukça iyi bir alternatif. CHIP, sağda Apple'ın yeni bilgisayarlarını dünyada başı çeken PC üreticilerinin eşdeğer sistemleriyle karşılaştırıyor. Apple ürünlerinin ihtiyaçlarınızı karşılayıp karşılayamayacağı noktasında bu tablodan yardım alabilirsiniz.

Son olarak Apple'ın Mac OS X gibi son derece konforlu bir işletim sistemi sunduğunu hatırlatalım. Mac'ler Apple'ın işletim sistemini kısa süreli test etmek isteyen Windows XP kullanıcıları için oldukça cazip. Ayrıca Apple'ın Boot Camp'le dolaylı yoldan yeni Mac OS X tutkunları kazanacağını tahmin etmek zor değil.

Bilgi için: apple.com.tr ■

Ozan Ali Dönmez, ozandchip.com.tr

PC üreticileri Apple'a karşı

SONY VGC-V3S (ALL-IN-ONE-PC, 20 INÇ TFT)	
Fiyatı	Yaklaşık 2.400 Euro+KDV
Sistem	Pentium 4 550 (3.4 GHz), 1 GB RAM, GeForceFX Go 5700, 250 GB Sabit disk, DVD Yazıcı, TV Tuner
Bağlantılar	4x USB 2.0, Firewire, LAN, W-LAN, S-Video

+ Tüm gerekli yazılımları içeren çoklu ortam çözümü
– Eski ekran kartı nedeniyle düşük 3B performansı
– Yüksek fiyatlı ve temin edilmesi güç

APPLE IMAC (ALL-IN-ONE-PC, 20 INÇ TFT)	
Fiyatı	Yaklaşık 1.800 Euro + KDV (Win XP lisans bedeli hariç)
Sistem	Intel Core Duo T2500 (2 GHz), 1 GB RAM, ATI Radeon X1600, 250 GB sabit disk, DVD yazıcı, web kamerası
Bağlantılar	3xUSB 2.0, 2x Firewire, LAN, W-LAN, Bluetooth

+ Çok sessiz çalışma
– Uzaktan kumanda Windows altında çalışmıyor.
– Çoklu ortam özellikleri daha kısıtlı (TV Tuner yok).

ACER TRAVELMATE 8204 WLMI (15.4 INÇ TFT)	
Fiyatı	Yaklaşık 2.400 Euro+KDV
Sistem	Core Duo T2500 (2 GHz), 2 GB RAM, ATI Mob. Radeon X1600, 120 GB sabit disk, DVD yazıcı, web kamerası
Bağlantılar	4x USB 2.0, Kart Okuyucu, LAN, W-LAN, Bluetooth

+ Mükemmel donanım özellikleri (RAM, sabit disk)
+ Kendi sınıfında en iyi 3B performansı
– Tam yük altında gürültülü (3.5 Sone)

APPLE MACBOOK PRO (15.4 INÇ TFT)	
Fiyatı	Yaklaşık: 2200 Euro + KDV (Windows XP lisans bedeli hariç)
Sistem	Core Duo T2500 (2 GHz), 1 GB RAM, ATI Mob. Radeon X1600, 100 GB Sabit disk, DVD yazıcı, web kamerası
Bağlantılar	2x USB 2.0, kart okuyucu, LAN, W-LAN, Bluetooth

+ Mükemmel tasarım (işçilik, klavye aydınlatması)
+ Çok düşük gürültü (maks. 1.1 Sone)
– 3B performansı Acer'dan %30 düşük

AOPEN MINIPC DUO MP945-VXR	
Fiyatı	Yaklaşık 800 Euro (Tahmini)
Sistem	Core Duo T2300 (1,66 GHz), 512 MB RAM, INTEL GMA 945, 80 GB sabit disk, DVD yazıcı
Bağlantılar	2x USB 2.0, 1xFirewire, LAN, W-LAN

+ Windows MCE 2005 ve uzaktan kumanda seçeneği
– Beraberinde az sayıda yazılım geliyor.
– USB portu sayısı yetersiz

APPLE MAC MINI	
Fiyatı	Yaklaşık: 800 Euro + KDV (Windows XP lisans hariç)
Sistem	Core Duo T2300 (1,66 GHz), 512 MB RAM, Intel GMA 950, 80GB Sabit disk, DVD Yazıcı
Bağlantılar	4x USB 2.0, 1x Firewire, LAN, W-LAN, Bluetooth

+ Yüksek performanslı işlemci (Dual Core)
+ Yeterli dijital bağlantı noktası (USB 2.0, Bluetooth)
– Entegre Intel ekran kartıyla XP altında sorunlar

Live Serisi 7/21/06 5:06 AM Page 86

Live serisi

Microsoft'un web üzerinden sunduğu hizmetleri topladığı Live.com'daki servislerinin tümünden haberdar mısınız?

Web üzerindeki hizmetler dendiğinde aklımıza Google geliyor. Bu da Microsoft için, bir şeylerin yolunda gitmediğinin göstergesi. Servisleri internet üzerinden sunmanın bir moda değil, gereksinim olduğu şu günlerde Microsoft, Live serisi ile övünüyor. Google'a karşı verdiği mücadelede en önemli silahlarını bu ürün serisinde toplayan Microsoft'un en ilginç ve faydalı servisleri, mercek altında.

Açılış sayfanız: Live.com

Her bilgiye tek sayfadan ulaşılabiliyor Evet, Live.com'dan bahsediyoruz. Eğer bir Windows Live Messenger hesabınız varsa sizi en bir an önce **www.live.com** adresine girmeye davet ediyoruz. Giriş yaptığınızda, karşınıza sürükleyip bırakabileceğiniz pencereler çıktığını göreceksiniz. Bu bölüme, bulunduğunuz şehrin hava durumunu, takip ettiğiniz sitenin RSS'i ile son başlıkları, e-posta hesabınıza gelen mesajları ekleyebiliyorsunuz. Aslında buraya ekleyebileceğiniz o kadar çok şey var ki, tek tek saymak yerine sizi sayfanın üstünde bulunan *Öğe ekle* bağlantısına tıkladığınızda açılan çok sayıda seçenekle baş başa bırakıyoruz.

Windows Live Toolbar Beta

Herkes tarafından bilinmeyen bir diğer Live öğesi ise Windows Live Toolbar Beta. Bu araç çubuğunu indirmek için **http://g.microsoft.com/8SEURL/EN30TbarMSCOMDownloadURLTbar** adresini ziyaret etmeniz yeterli. Kısa sürede indirebileceğiniz yazılımı çalıştırdığınızda, aracı hangi seçeneklerle kullanmak istediğinizi soran kısa birkaç kurulum adımından sonra yükleme işlemi tamamlanacak ve araç çubuğu hizmete başlayacaktır. Google Toolbar'ın bir benzeri olan bu araç çubuğu sayesinde kolayca arama yapabilir, e-posta hesabınızı kontrol edebilir, MSN Space'e kolayca yeni konu girebilir, haritalar arasında dolaşabilirsiniz.

Windows Live Safety Center

Windows Live Safety Center'dan bahsetmeden geçmeyelim. Türkçe arabirime sahip olan bu hizmet sayesinde virüsleri tarayarak silebiliyor, tehlikeler hakkında bilgi edinebiliyor ve bilgisayarınızın performansını artıracak bazı uygulamaları gerçekleştirebiliyorsunuz. Ancak, bu hizmetten faydalanmak için biraz sabırlı olmanız gerekiyor. Dört adet ActiveX kontrolünün yüklenmesi sırasında, Microsoft'un kendi tarayıcısının yine kendi ActiveX'lerine "Güveniyor musun bu ActiveX'e?" diye sormasını da mantıklı bulmanız gerekiyor. **http://safety.live.com/site/tr-tr/default.htm?s_cid=ideas_wlsc** adresinden bu hizmeti inceleyebilirsiniz.

Windows Live Mail Desktop

Live serisinin en beğenilen ürünlerinden olan Windows Live Mail ile .Net Passport hesabınıza gelen e-postaları kolayca yönetebilirsiniz. Kolay kullanılan ve pratik seçenekleri sayesinde size zaman kazandıran bu yazılıma masaüstü e-posta istemcisi unvanı da veriliyor. Bu e-posta istemcisinden faydalanmak için Windows Live hesabınızın olması gerekiyor. Böyle bir hesabınız varsa ve yazılımı denemek isterseniz **http://morethanmail.spaces.msn.**

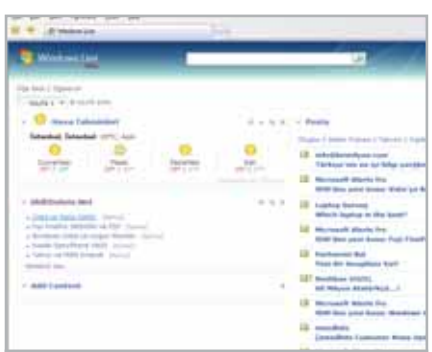

Tek sayfa: Live.com sayfasını kendinize göre özelleştirebilir, içeriği kendi zevkinize göre oluşturabilirsiniz.

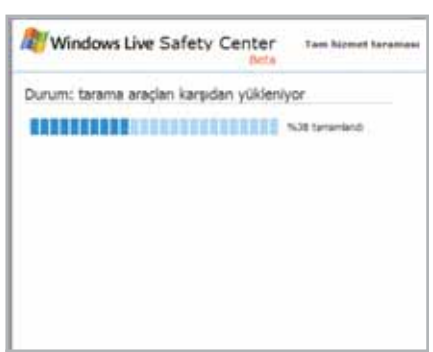

Tam güvenlik: Web sayfası üzerinden tehlikede olup olmadığınızı öğrenebiliyorsunuz.

com/PersonalSpace.aspx adresini ziyaret edebilirsiniz.

Windows Live OneCare

Microsoft, işletim sisteminin güvenliğini korumak için bir anti virüs yazılım şirketini satın alarak, performanslı bir güvenlik aracı çıkarmayı planlıyordu. Sonunda dediğini yaptı. Ancak ironik bir durum söz konusu. Güvenli olduğu söylenen bir işletim sisteminin açıklarından faydalanan virüslerden korunmayı hedefleyen bu yazılım, ücretli. Deneme sürümünü **http://onecare.live.com/** adresinden temin edebileceğiniz yazılım, Türkçe Windows işletim sistemlerinde şu anda çalışmıyor.

E-posta altyapısı Microsoft'tan

Microsoft, e-posta altyapısını, web sitesi sahiplerinin hizmetine sunuyor. Bir web siteniz var ve siz o siteye ait alan adı ile sınırsız sayıda e-posta hesabı dağıtmak istiyorsunuz. Oysa bunun için ne programlama bilginiz ne de sunucunuzun performansı yeterli. Microsoft, Live serisi hizmetlerinden biri olan Windows Live Custom Domains ile bu uygulamayı başarıyla gerçekleştiriyor. Web sitesi sahiplerinin bu teknik altyapıdan ücretsiz olarak faydalanmak için öncelikle **https://domains.live.com** adresine kayıt olmaları gerekiyor. Daha sonra da DNS değişikliğini gerçekleştirmeleri şartı var. MX kaydını değiştirmek konusunda bilgisi olmayan web sitesi sahiplerini, barındırma hizmeti aldıkları firmadan yardım isteyerek değişikliği kolayca sağlayabilirler.

Sık kullanılanlar: Sık ziyaret ettiğiniz web adreslerini bilgisayarınızda değil internetteki hesabınızda taşıyın.

Alışveriş: İnternetteki en popüler alışveriş sitelerini bu portalda birleştiren Microsoft, size zaman kazandırıyor

En büyük süpermarket

Alışveriş sitelerinin sayısını kimse hesap edemez herhalde. Her geçen gün bir yenisi ekleniyor ve neyi nerede, hangi fiyata bulacağınızı bazen şaşırıyorsunuz. Microsoft, bu arayışa bir son vermek için alışveriş portalını kurarak, popüler alışveriş sitelerinin ürünlerine kolayca ulaşma ve birbirleri ile kıyaslama imkânını sunuyor. Bu siteler arasında Türkiye'deki alışveriş siteleri bulunmuyor ve arabirim de İngilizce. Servise **http://shopping.live.com/** adresinden ulaşılabiliyor.

Sık kullanılanlar web sitenizde

Web alışkanlıklarınızın bir göstergesi de tarayıcınıza kaydettiğiniz web sitelerinin adresleridir. Uzun süren tecrübeler sonucunda edindiğiniz bu site adreslerine sadece kayıtlı olan bilgisayarınızdan ulaşmak, şimdiye kadar bir sorundu. Şimdiye kadar diyoruz, çünkü Microsoft Live Favorites ile sık kullandığınız web sitesi adresleri artık internette. **http://favorites.live.com/** adresinden giriş yaptığınız bu siteye, şu ana kadar kaydettiğiniz siteleri aktarabiliyor ve internet olan her yerden de bu listeyi güncel tutabiliyorsunuz. Aktarma aracını yüklemek için bir ActiveX yüklemeniz gerekiyor ve Firefox'taki adresleri de buy araç sayesinde listenize kaydedebiliyorsunuz.

Live serisindeki diğer hizmetler

http://ideas.live.com adresinden takip edebileceğiniz Windows Live hizmetleri sık sık güncelleniyor. An itibarı ile yukarıda kısaca anlattığımız hizmetlere ek olarak sunulan hizmetlerin isimleri şu şekilde:

- Windows Live Search Beta
- Windows Live Messenger
- Windows Live QnA Beta
- Microsoft Office Live Beta
- Windows Live Product Search
- Windows Live Local Beta
- Windows Live Academic Beta
- Windows Live Search Beta – mobile
- Windows Live Expo ■

Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr

Kolay posta: Windows Live Mail Desktop'u indirip e-posta istemcisi olarak kullanabilirsiniz.

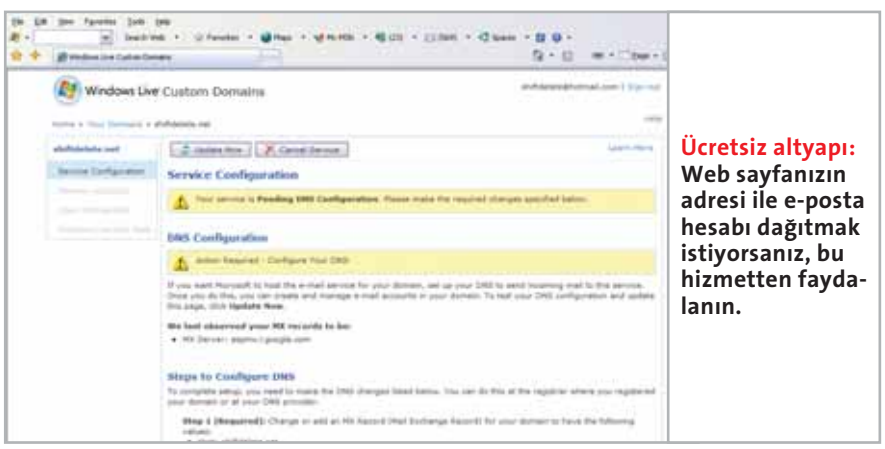

Ücretsiz altyapı: Web sayfanızın adresi ile e-posta hesabı dağıtmak istiyorsanız, bu hizmetten faydalanın.

informatik 7/21/06 4:02 AM Page 88

Futbol oynayan robotların Dünya Kupası olarak sayılan RoboCup 2006, Bilişim Yılının en önemli etkinliklerinden biri. Mühendislik sanatının yapay zekâyla harmanlanması, akıllı makinelerin gelişiminde büyük rol oynuyor.

BÖLÜM 1 İnsan ve Makine

BÖLÜM 2 Robotlar ve Futbol

Gol, Gol, GOOL!

Dünya Kupası'na paralel olarak düzenlenen Robocup'a gelen takımlar, kupayı hedefliyor ve 2.000'e yakın bilim adamı ter döküyor.

Ballack'ın bakış açısı, Schneider'in tekniği ve Klose'nin gol tehlikesi, tek oyuncuda toplansın. Üstüne bir tutam da Brezilya futbolu ruhu… Alman milli takımının teknik direktörü Jürgen Klinsmann için bir rüya olan şey, robot futbolunda problem değil. RoboCup 2006'nın organizasyon şefi Dr. Ubbo Visser, nam-ı diğer robot futbolunun Franz Beckenbauer'i, nasıl dünya şampiyonu olunacağını iyi biliyor: "Bremenlilerin koşmadaki gücü ve Dortmund'tan gelen görüntü işleme gücü, temeli oluşturuyor. Diğer takımlardan, bizden daha iyi oldukları konularda yetenek alışverişi yapıyoruz." Bu kavramların ışığında Almanlar, geçen sene Japonya Osaka'da düzenlenen dört ayaklı robotlar liginde dünya şampiyonluğu kazanmış. Güçlerini bir araya getiren Berlin asıllı Aibo Takımı Humboldt, Bremen Byters, Darmstadt Dribbling Dackels ve Dortmund'dan Microsoft Hellhounds takımları, "Alman Takımı" olarak dünya kupasını ellerinde bulunduruyorlar. Bu sene, 16 ve 20 Haziran tarihleri arasında Bremen'de düzenlen kupada yeteneklerini kanıtlayıp, tüm dünyadan katılan 350 takıma karşı koymaları gerekti.

Futbol oynayan robot köpekler, RoboCup organizasyonunda halkın favorisi haline gelmiş. Bu sevgiyi, sadece koşabilmeleri ve topa vurabilmeleri yüzünden hak etmiyorlar. Diğer liglerde tekerlekleriyle sahada gezen ve o sırada topu bulmaya çalışıp basınçlı havayla ya da mıknatıslarla kaleye göndermeye çalışan robotlardan farklılar.

Robot futboluyla uğraşan bilim adamları için dört ayaklılar ligindeki farklılık, donanım platformundan kaynaklanıyor. Bilgisayar mühendisleri için futbol, makinelerin yapay zekâsını geliştirmek için ideal bir yol. Çünkü zaferi de yenilgiyi de (az biraz da şansın yardımıyla) belirleyen tek şey, kullanılan yazılıma dayanıyor. Köpekler halkın karşısında oynarken çalınan devre arası düdüğünde, oyuncuların ne kadar değiştirilebilir oldukları ortaya çıkıyor: Devre arasında sadece yarı sahalar yer değiştirmiyor, köpekler de değiştiriliyor. İlk yarıda kırmızı köpeklerle maça çıkan takım, ikinci yarıda mavi köpeklerle maça devam etmek zorunda ve diğer takım için de tersi geçerli. Bu gerekli, çünkü Aibo isimli robot köpeklerin kameraları kırmızıyı maviden daha iyi ayırt edebiliyor. Değişim yapıldıktan sonra takımların yazılımları yeniden başlatılıyor.

Aibo röveşata bile atıyor

Bremen Üniversitesi Bilgisayar Teknolojileri Merkezi'nde doçent olan Dr. Ubbo Visser, "İnsanlar, kendileri için önemli olmayan şeyleri göz ardı eder. Robotlar ise kendileri için önemli olmayan şeyleri filtrelemek üzere programlanmalılar." diyerek açıklıyor. Makineler düşünemeyeceği için, insanlar onları programlamalılar. "Robotları programlarken, aslında kendi beyninizin bu işlemleri siz farkında olmadan ne kadar hızlı gerçekleştirebildiğini anlıyorsunuz ve beyninize saygı duymaya başlıyorsunuz." diyerek işin felsefi boyutundan bahsediyor. "Robotların algılaması, karşılarındaki görüntüyü çözümlemelerine dayanıyor." Düdük çalındıktan sonra robotlar, oyun sahasında tamamen kendi başlarına hareket ediyorlar. Bunu yaparken ilk önce kendi konumlarını belirlemeliler, diğer oyuncuların hareketlerini ve topun hareketini takip etmeli ve bütün bunları değerlendirerek doğru biçimde tepki vermeliler.

Robot, kendi konumunu tespit ettikten sonra, kaydedilmiş bir komut dizisinden nasıl hareket edeceğine dair yönlendirmeler alıyor. "Topa git" ya da "Geri gel" gibi komutlar, en basitleri. Aibo beş senelik futbol kariyeri boyunca 30 ayrı →

Oyuncu değişikliği

Aibo'lar için Almanya'daki Dünya Kupası, son turnuvalarından bir tanesi. Artık bütün turnuvalar insansı robotlarla gerçekleştirilecek. Tabii insansı robotların öğrendiği ilk şey, topa vururken yere düşmemek. Geniş omuzlu ve kıt zekalı forvet Isaak'in (solda) sadece ayakta durabilmesi, artık yeterli değil.

Simülasyon ligi

Takım: 11 tane sanal oyuncu. Oyuncular sadece simüle ediliyor, gerçek robot donanımları bulunmuyor.

Özellikler: Her oyuncu, simülasyon sunucusundan gelen iletişim ve hareket komutlarına göre oynayan ayrı bir oyuncu. Bu sunucu üzerinden oyuncular durumları ve bulundukları ortam ile ilgili bilgiler alıyor.

Oyun alanı: Sadece bilgisayar ekranı

Bilimsel amaç: Oyuncuların eş güdümü ve iletişimi. Şu ana kadar 11'e 11 maçla düzenlenen tek lig. Stratejiler, taktikler ve sürü davranışları iyi bir şekilde incelenebiliyor. Burada toplanan tecrübeler, insansı robotlara aktarılacak.

Küçük boy lig

Takım: Üzerlerinde az sayıda algılayıcı bulunan tekerlekli beş adet robot.

Özellikler: Robotlar, saha üzerine yerleştirilmiş kameralardan gelen bilgilere göre etrafları hakkında bilgi alıyorlar. Harici bir bilgisayar, bütün robotların konumlarını saniyede 30 defa güncelliyor ve hareketlerini hesaplıyor.

Oyun alanı: 6 x 4 metre

Bilimsel amaç: Robotların tasarlanmasında serbestlik. Malzeme, yapı ve yazılımlar serbestçe seçilebiliyor. Robotların sadece yarıçapları ve yükseklikleri baştan belirlenmiş. Panoramik kamera sayesinde bütün oyuncuların konumları belirlenebiliyor.

vuruş tekniği geliştirmiş, bunların içerisinde çok yetenek isteyen röveşata bile var.

Bütün bu gelişmelere rağmen Aibo'nun günleri sayılı. Sony firmasının maliyetleri göz önünde bulundurarak robot köpeklerin üretimini durdurmak istemesi, robot futbolcuların dünyasında şok etkisi yapmış. Bu gerçeği, üreticinin söz verdiği yedi senelik destek bile değiştiremiyor. Yani artık bu ligin önümüzdeki sene oynanacak maçları, son maçlar olacak. Maçlarda gözlemlenen başka bir olgu, Aibo'nun donanımsal kısımlarının oldukça zorlandığı. Robot köpek aslında bir oyuncak olarak geliştirilmişti ve ilk başta kimsenin aklıma futbol oynamak gelmiyordu. Bremen Byters takımının antrenmanlarına bakılınca, aslında oyuncuların yapıldığı malzemenin ne kadar önemli olduğu ortaya çıkıyor. Sekiz robottan üç tanesi daha işin başında bozuluyor. Aiboların bakımını yapan Dr. Thomas Röfer "En sık rastladığımız sakatlıklar, bacak kırılmaları oluyor, ayrıca birkaç defa da boyun kırılması yaşadık." diyor. Fakat robotun sadece özünde değişiklikler yapılmasına izin var. Bremenliler geliştirdikleri bir yazılım sayesinde Aibo'ların saniyede 42 santimetre yol alabilmesini sağlıyorlar. Bu rakam, seri üretim bir Aibo'nun orijinal Sony yazılımıyla kat ettiğinden 4 kat daha fazla. Topa hızla yetişmek, maçın sonucunu belirleyebilir. Fakat performansın da bir bedeli var: Motorlar çabucak bozuluyor ve piller her maçtan sonra yanıyor. Aibo'ların başka alanlardaki yetenekleri de ne yazık ki sınırlı. Dört ayaklı futbolcular, etraflarındaki dünyayı tanımlamakta zorluk çekiyorlar. Nedeni gayet basit, çünkü üstlerindeki kameranın görüntüsü, bugün piyasada bulabileceğiniz en kötü fotoğraf çeken cep telefonlarından bile daha kötü. Bellek ve işlemci performansları sınırlı. Dört ayaklılar ligindeki kurallara göre köpekler üzerinde donanımsal modifikasyonlara izin verilmediği için, strateji her şey anlamına geliyor. "Bazen daha azı ile daha çok şeye ulaşabiliyorsunuz." diyen Ubbo Visser, bazı meslek sırlarını açıklıyor. Aibolar genellikle karşı tarafın oyuncularını yüzde 25'lik bir olasılıkla tanımlayabiliyor. Bu yüzden, diğer oyuncuları tamamen göz ardı etmek ve dört olasılıktan üç tanesini cebe atmak avantaj sağlıyor.

"2050'de robot futbolcuların dünya kupası, gerçek futbolcuların kupasını sollayacak şekilde geliştirilecek."

Hiroaki Kitano, RoboCup Federation

Oyun sahasının yeni adamları iki ayaklı

Gelecekte bir gün dört ayaklı robotların yerini alacak olan iki ayaklı robotlar, RoboCup organizatörlerinin uzun zamandan beri üzerinde kafa yorduğu bir hedef. Bugüne kadarki en yüksek sınıftaki robotları "Middle Size League" olarak tanımlamaları da şans eseri değil. Geleceğin futbolcuları için ligin üst kısımlarına doğru yer açmak lazım: İnsansılar. Çünkü RoboCup'ın uzun vadeli planları, onlar üzerine kurulu. 2050

Orta boy ligi

Takım: Tekerlekli, tümleşik algılayıcılarla donatılmış dört adet orta boy robot. Yüzey azami yüzey alanı 2.500 cm², azami ağırlık 40 kg.

Özellikler: Nesneler renklerle birbirlerinden ayrılmış. Robotlar arasındaki iletişim W-LAN ile gerçekleşiyor. Robot, tümleşik kamera ile konumunu tayin etmek zorunda.

Oyun alanı: 12 x 8 metre

Bilimsel amaç: Geliştirilen donanım ve yazılımı birleştirmek. Her robotun, algılayıcılardan gelen verileri topladığı, yorumladığı bilgilerle birleştirdiği bir dizüstü PC'si var.

Dört ayaklı ligi

Takım: Beş adet dört ayaklı Sony Aibo ile beraber 20 tane seçenek ve birçok algılayıcı (mesela kamera, uzaklık algılayıcısı, dokunma algılayıcısı).

Özellikler: Nesne tanımlama ve iletişim tıpkı orta boy ligindeki gibi. Hareketler sırasında titreyen kamera görüntüsü ise aşılması gereken en büyük zorluk.

Oyun alanı: 6 x 4 metre

Bilimsel amaç: Hepsi aynı üretim süreciyle üretilmiş ayaklı robotlar. Teknik olarak değiştirilmelerine izin verilmiyor, turnuvada sadece yazılımlar karşılaştırılıyor. Yazılım, her Aibo robotunda çalışabiliyor.

yılına kadar robot futbolcuların dünya kupası, gerçek futbolcuların dünya kupasını sollayacak şekilde geliştirilecek. Fakat insansılar daha işin başında bulunuyor. İnsansılar, ayakta durmayı öğrendikten sonra topu bulmayı ve yaptıkları her vuruşta yere düşmemeyi öğrenmişler. Sadece bu basit hareketler için bile yüksek bir işlemci gücüne ihtiyaç duyuluyor.

Osaka'da düzenlenen ilk turnuvalarda iki bacaklı robotlara insanların ilgisi çok büyüktü. Burada ilk defa ısınma hareketlerinin ötesine geçerek gelecek vaat eden futbolcu robotların yetenekleri görülebiliyordu. Her şeyin ötesinde, gerçekten de heyecan veren bazı goller, hem seyircileri hem de robotları coşturmaya yetti.

Osaka'daki gerçek şovu ise ev sahibi Japon takımın kalecisi yaptı ve aynı zamanda Japon takımı kupanın sahibi oldu. Dünya kupasına gidiş vizesi sayılan ikiye iki maçlar Freiburg'da oynanacak. Almanların şu ana kadar bir kalecisi olmadığı için, iki orta saha oyuncusuyla maça katılmak zorunda kaldılar. "Böylece iki robottan bir tanesinin topa dokunarak gol atması ihtimali daha yüksekti." diyen Freiburg'lu bilgisayar mühendisi Dr. Sven Behnke, Freiburg'luları final maçına kadar taşıyan taktiği açıklıyor. Bremen'de düzenlenecek olan ve azami 60 santimetre boyundaki insansı robotların oynayacağı Kid Size liginde her takımda iki futbolcu olacak. Teen Size liginde azami boyu 120 santimetre olan robotların az sayıdaki takımları karşı karşıya gelecek. Behnke'ye kalsaydı, bu sene üçe üçlük maçlar düzenlenecekti ve insansıların iletişim yetenekleri daha da geliştirilecekti. "Böylece bir insansı robot, topun nerede olduğunu takım arkadaşına söyleyebilir ya da saha dışına çıkmaması için durması konusunda uyarabilir." Freiburg asıllı NimbRo takımı her iki büyüklük kategorisinde yeni robotlarla maça çıkacak ve maçların favorisi olarak gösteriliyor.

Bütün konsantrasyonlarını program kodlarında yoğunlaştırmak isteyen bilgisayar mühendisleri için Aibo'dan iki ayaklılara geçiş epeyce erken olmuş. Sadece tek bir donanım platformu üzerinde çalıştıkları günleri özlüyorlar. Çünkü futbol oynayabilen insansıları seri olarak üreten bir fabrika bulunmuyor. Dr. Sven Behnke, bu seri üretimin eksikliğini pek de üzücü bulmuyor, ona göre "Aibo örneği bize, aslında sadece tek üreticiye bağlı kalmanın ne kadar sorunlu olabileceğini gösterdi." görüşü hâkim.

RoboCup'ın kuralları, FIFA'nın gerçek insanlar için hazırladığı dünya kupası geleneksel kural sistemi kadar sıkı değil. Çıta her sene yükseliyor. Gelecek RoboCup turnuvalarında, halkın izleyebilmesi

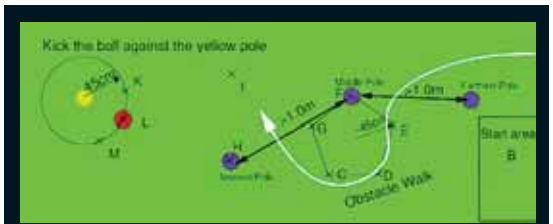

Robot taktiği

Teknik yarışmalarda insansı robotların topu bu tip parkurlardan ilerletmesi gerekiyor. Doğru bir şekilde ilerleyip, engeller arasından geçişler yapmalılar. Tabii sonuç doğal olarak gol!

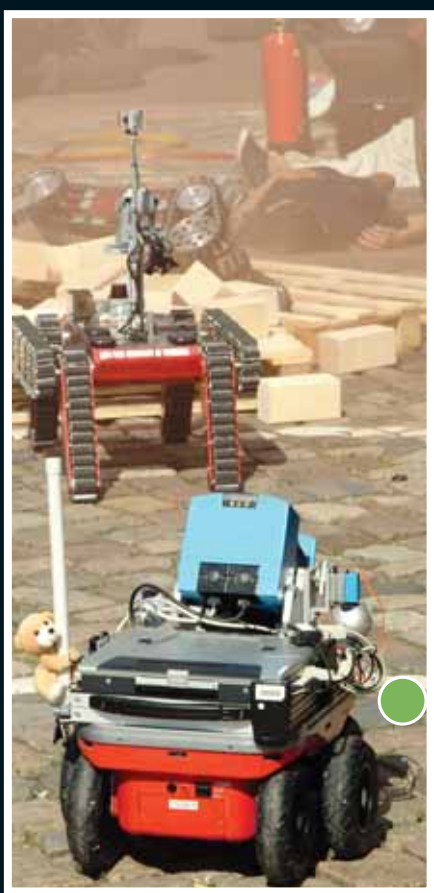

İnsansı (Humanoid) ligi

Takım: İki adet iki bacaklı robot. İki ayrı boyut sınıfı: Çocuk boyu azami 60 cm, genç boyu azami 130 cm.

Özellikler: İnsan benzeri vücut yapısı. Bağımsız, bütün algılayıcılar tümleşik. Sadece iki ayak üzerinde yürümeye ve koşmaya izin var.

Oyun alanı: 4,5 x 3 metre (Çocuk boyu), 6 x 4 metre (Genç boyu).

Bilimsel amaç: Robotun yürüyüşü ve topa vuruşu sırasında denge algılaması. Yere düşen robotlar yine kendi imkânlarıyla ayağa kalkmalı.

RoboCup Rescue

Takım: Tekerlekler, paletler ya da bacaklar üzerinde hareket edebilen bir ya da daha fazla sayıda robot.

Özellikler: Bağımsız ya da uzaktan idare edilen robotlar. Bilgi toplamak ve insanları fark edebilmek için algılayıcılar.

Bilimsel amaç: Felaket durumlarında kurtarma ekiplerine yardım edebilecek robotlar için standartların geliştirilmesi.

ve her sınıftan robotun yeni oyun teknikleri geliştirebilmesi için daha büyük sahalar kullanılacak. Bremen'deki turnuvayı canlı olarak izleyemeyenler için, RoboCup televizyonda yayınlandı. Her gün televizyonlarda prime time'da gösterilen maçlara ek olarak ZDF, gece yarısından sonra makinelerin turnuvasını da yayınladı.

Robocup'ta 2.000 bilim adamı çalışıyor

RoboCup için bilgisayar, fizik, mühendislik bilimleri ve diğer bilim dallarından yaklaşık 2.000 bilim adamının katıldığı söyleniyor. Üniversitelerin ve araştırma enstitülerinin turnuvalardaki varlığı, futbol turnuvalarının arkasında ciddi amaçlar olduğunu gösteriyor. "Robot futbolu, çok değişik araştırma ve geliştirme disiplinlerinin vardığı sonuçların bir arada karşılaştırılabildiği bir konu olarak görülüyor." diyor Dr. Visser. Bunun anlamı: Maçlar için geliştirilen yetenekler, robotik ve mekatronik gibi alanlara kolaylıkla aktarılabiliyor. Yetenekler arasında, bulunduğu ortamı algılayabilme ve tanımlayabilmeye ek olarak, makineler arasındaki iletişim ve eşzamanlı hareket teknikleri ön plana çıkıyor. Robot futboluyla kendini kanıtlayan teknolojiler, evler, ofisler, fabrikalar ya da diğer gezegenlerde kullanılabilir. RoboCup organizatörlerinin çok önemsediği ve ayrı bir disiplinde turnuvalar düzenlediği bir konu ise kurtarma. Kurtarma robotları, deprem bölgelerinden veri toplamak ve hayatta kalanları aramak zorunda. Geliştiriciler birkaç sene içerisinde bu tip robotları, mesela depremlerden sonra yaralıları kurtarma amacıyla kullanıma sunacak. Acil yardım robotları çökmüş binanın içerisine girecek ve tehlike alanının dışarısında kalan insani yardımların nereye ulaştırılması gerektiğini hareketli görüntüler ve ses kayıtları eşliğinde yönlendirebilecekler. Sıcaklığa ve karbondioksite duyarlı algılayıcılar ile ciddi bir felakette hayatta kalanları bulabilecekler. Bu işi başaracak olan robotlar için futbol sahası, sadece nerede bulunduklarını, hangi yolu takip edeceklerini ve birbirleriyle nasıl haberleşebileceklerini gösteren temel bir okuldu. ■

MF / Mete Pınar, mete@chip.com.tr

BAĞLANTILAR

www.informatikjahr.de: Bilişim Yılı ile ilgili tarihler ve bağlantılar

www.robocup2006.org: Bremen'deki Robot Futbolu Dünya Kupası

www.robocup.org: RoboCup resmi sitesi

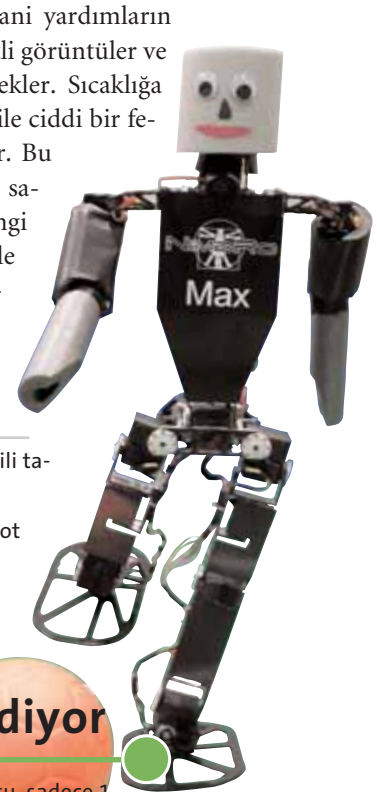

Gelecek vaat ediyor

Freiburg'lu NimbRo takımının yeni robotu, sadece 1 metre yüksekliğinde ve ağırlığı 5 kilodan az. İşte bu yüzden futbol uzmanları, bu robotun Alman milli takımının dünya kupasını kazanma şansından daha fazla şansı olduğuna inanıyor.

Bedava alan 7/21/06 4:50 AM Page 94

Bedava dosya barındırma

Bedava çevrimiçi depolama sitelerini en verimli şekilde kullanabilir, yüksek hacimli verilerinize dünyanın her yerinden kolayca erişebilirsiniz.

Dokümanlarınızı, evde çektiğiniz videoları, ses kayıtlarını, müzikleri ya da fotoğrafları, e-posta hesabını arada bir denetleyen ya da sürekli meşgul olan arkadaşlarınızla paylaşamadığınız olmuştur. Büyük boyutlu dosyalarınızı yüzlerce kişiyle paylaşmaya ne dersiniz? Böyle durumlarda, optik medyaları kullanmak hiçbir işe yaramıyor. Çözüm basit: Dosyaları bir barındırma sitesine yükleyin, bağlantıyı da telefonla, SMS ya da e-posta ile dağıtın. Artık istedikleri zaman, istedikleri yerden bu dosyalara erişebileceklerdir. Üstelik e-posta hesabı olmayan kişiler de bu verilere ulaşabilecek. Dosyaları paylaşmak bir yana, kritik verilerinizin çevrimiçi yedeğini almak için de bu hizmetlerden faydalanabilirsiniz. 1 GB'tan daha fazla barındırma alanı sunan siteler varken, verilerin miktarı önemini yitiriyor. Şimdi dosya barındırma kavramına daha yakından bir bakalım ve bedava dosya barındırma hizmeti sunan siteleri inceleyelim.

Dosya barındırma dedikleri nedir?

Adı üstünde, "dosya barındırma" hizmetleri, internet erişimi olan herhangi bir bilgisayardan ve dünyanın her yerinden erişilebilmesi için, çevrimiçi bir sunucuya yüklenmiş olan dosyaların barındırılmasıdır. Barındırma sunucusu, terabyte'larca depolama kapasitesine ve kesintisiz, yüksek hızlı internet bağlantısına sahip olan bir süper bilgisayardır. Bir barındırma hizmeti için böyle bir donanım canavarının gerekliliği ortada. Milyonlarca kullanıcı hesabıyla, terabyte'larca dosyayla, binlerce eşzamanlı dosya yükleme ve dünyanın her yanından gelen dosya indirme istekleriyle 365 gün, 24 saat başa çıkmak, hiç de kolay bir iş değil.

Dosya barındırma sitelerinin özellikleri

Tek tıklamayla barındırma: Kayıt yaptırmayı gerektiren çoğu web barındırma sitesinin aksine, dosya barındırma sitelerinin büyük kısmı kullanıcı kaydı gerektirmiyor. Bunun yerine, "tek tıklamayla barındırma" dedikleri ilginç bir

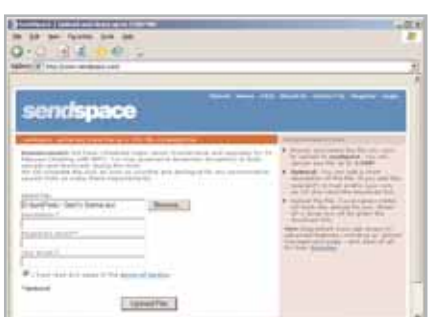

Adım 1: Barındırmak istediğiniz dosyayı seçin.

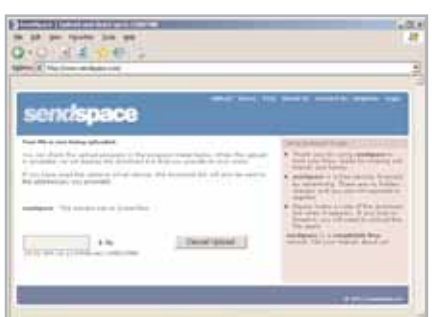

Adım 2: Dosyalarınızı barındırma sunucusuna yükleyin.

Adım 3: Bağlantıyı not edip paylaşıma açın.

ÇEVRİMİÇİ ALBÜMLER İÇİN

Çevrimiçi fotoğraf albümü yaratmanın, **www.gfoto.com**'u kullanmaktan daha basit bir yolu olabilir mi, bilmiyoruz. Siteye kayıt yaptırdıktan sonra, insanlara dağıtabileceğiniz ve albümünüzün herkes tarafından görülmesini sağlayabilecek, kişisel bir URL veriliyor. Küçük görüntü resimlerine ve Windows Gezgini'nden farksız bir arayüze sahip olan applet sayesinde, albüme resim yüklemek çocuk oyuncağı. Resimleri yükledikten sonra döndürebilir ve yorum ekleyebilirsiniz. Yüzlerce fotoğraf içeren çok sayıda devasa albüm yaratabilirsiniz. Sitenin size verdiği alan birkaç MB değil, koskoca 1 GB. Bir dahaki sefere, fotoğraflarda yakalanmış o değerli hatıralarınızı sizden uzaktaki arkadaşlarınızla ve sevdiklerinizle paylaşma gereksinimi duyarsanız, yüzlerini güldürmek için siz de bir çevrimiçi fotoğraf albümü hazırlayın.

özelik sunuyorlar. Kullanıcıya, bir dosya belirleyip karşıya gönderme butonuna basmaktan başka bir şey kalmıyor. Dosya yüklendikten sonra, barındırma sitesi, başka insanlara dağıtılabilecek kısa bir URL satırı veriyor. Bazı barındırma siteleri, yüklenmiş dosyanın URL'ini göndereceğiniz kişilerin e-posta adreslerini belirtebileceğiniz bir hizmete de sahip. Tek tıklamayla barındırma hizmeti sunan sitelerde bir dosyayı silmek de basit, zira dosyanın URL'iyle, silmek için kullanabileceğiniz bir bağlantı da veriliyor. Tıkladığınız anda dosya siliniyor.

Dosyalar çok mu yer kaplıyor?: Büyük dosyalar yüklemeniz sorun yaratamıyor. Bazı barındırma siteleri dosya boyunu 20 – 40 MB ile sınırlasa da, 1,5 GB'lık dosyaları kabul edenler de var. Çoğu tek tıklamayla barındırma sitesi, sadece tek bir dosya kabul ettiği için, büyük boyutlu müzik ve video dosyalarını barındırmak daha kolay. Ama çoklu dosya kabul eden siteler de yok değil.

Depolama süresi: Dosyalar yüklendikten sonra, barındırma sitesinin sözleşmesinde belirttiği süre içinde en az bir kere indirilmesi kaydıyla, sunucu üzerinde sınırsız bir süre kalabilir. Eğer bir dosyayı yalnızca birkaç gün barındırmak istiyorsanız, bir ay ila bir hafta arasında süre belirtmenize olanak tanıyan siteler de mevcut.

Çevrimiçi fotoğraf albümü: Eğer dostlarınızla ya da aile fertleriyle paylaşmak istediğiniz fotoğraflarınız varsa, bunun en kolay yolu bir çevrimiçi fotoğraf albümü yaratmaktan geçiyor. Tüm yapmanız gereken resimleri yükleyip bağlantıyı paylaşmak. Bunun en güzel yanı, hiçbir ek yazılım gerektirmemesi.

E-posta mı, dosya barındırma mı?

Web tabanlı e-posta hizmetlerinin önde gelenleri (örneğin Hotmail, Yahoo ve Gmail) devasa depolama alanları sunuyor, ama aşağıda sıralayacağımız sebeplerden ötürü, bir dosya barındırma hizmetini tercih etmek daha makul:

- Eğer büyük boyutlu bir dosya ekini birden çok kimseye gönderiyorsanız, bir kişinin ismini unutsanız bile başınız belada demektir. Çünkü gönderilen dosyanın bir kopyası elinizde olsa bile, dosyayı tekrar iletmeniz gerekir. Oysa barındırılan dosyanın bağlantısını insanlara dağıtmak daha akıllıca.
- Video görüntüleri ya da yüksek çözünürlüklü resimler, e-posta hesabınızı tıka basa doldurabilir. Bir gün baktığınızda hesabınızın tıkandığını ve yeni iletilerin ulaşmadığını görebilirsiniz. Dosya barındırma bu sorunun da üstesinden geliyor. Böylece ne kadar yer tasarrufu edebileceğinizi bir düşünün.
- Eğer bir dosyayı meslektaşlarınızla ya da okul arkadaşlarınızla paylaşmak istiyorsanız, artık herkesin e-posta adresini bilmeniz gerekmiyor.
- Son olarak, bir barındırma sunucusuna dosya yüklemek ya da sunucudan dosya indirmek, kullanıcının kayıt yaptırmasını gerektirmiyor. ■

AT/ Savaş Murat Alkım,, smalkim@chip.com.tr

BEDAVA ÇEVRİMİÇİ DEPOLAMA SİTELERİ

Web sitesi	Tek tıklamayla barındırma	Kapasite	Dosya türü	En fazla dosya boyutu	Resim galerisi	Saklama süresi
www.mytempdir.com	✓	40 MB	Hepsi	40 MB	✘	21 gün
www.rapidshare.de	✓	100 MB	Hepsi	100 MB	✘	Sınırsız
www.sendspace.com	✓	1,2 GB	Hepsi	1,2 GB	✘	Sınırsız
www.webfilehost.com	✓	Sınırsız	Zip, rar, doc, pdf, txt, mp3, wmv, rm	10 MB	✘	30 gün
www.upload2.net	✓		Hepsi	25 MB	✓	1 yıl
www.zshare.net	✓	100 MB	Hepsi	100 MB	✘	Sınırsız
www.yousendit.com	✓	1 GB	Hepsi	1 GB	✘	Sınırsız
www.filefactory.com	✓	1,5 GB	Hepsi	1,5 GB	✘	Sınırsız
Eng.webfile.ru	✓	20 MB	Hepsi	20 MB	✘	7 gün
www.uploading.com	✓	300 MB	Hepsi	300 MB	✘	Sınırsız
www.gfoto.com	✘	1 GB	Resim dosyaları		✓	Sınırsız
www.putfile.com	✘	Sınırsız	Resim, ses, video, flash dosyaları	25 MB	✘	Sınırsız

cep telefonlari 7/21/06 4:57 AM Page 96

İnci tanesi telefonlar

Piyasada onlarca çeşit cep telefonu var. Seçim yapmak gerçekten de çok zor. İlk bakışta aşka inananlar için tasarlanmış 13 telefonu sizin için inceledik.

Cep telefonlarının başlarda sadece küçük olması makbuldü. TV kumandasıyla yarışır boyutlardaki telefonlar bu trendin hızlandırıcı etkisiyle küçüldü ve gerçekten cebe girecek hale geldi. Derken teknik özellikler ön plana çıkmaya başladı. Hatta hatırlayanlar olacaktır. Bir "WAP'lı telefon" furyasıdır gidiyordu.

Teknik özellikler tabii ki hep önemli olacak fakat günümüzde kullanıcılar, günlük hayatta kendileri için daha fazla pratik olabilecek özelliklerin ayırdına varmaya başladı. Bu özelliklerin başında tabii ki tasarım ve ergonomi geliyor. Yeni telefonlar kabul edilebilir bir fotoğraf kalitesi sunarken, FM radyo, çift ekran ya da MP3 çalar gibi özellikler de standart haline geldi.

Bu noktada telefonu ilk gördüğünüzde ya da elinize aldığınızda sizde uyandırdığı etki satın almadaki en önemli etkenlerden biri oldu. Tercih sebebiniz ne olursa olsun, sürekli yanınızda taşıyacağınız bir eşyanın "güzel ve farklı" olmasını istersiniz. Üreticiler de bunu bildiği için hem teknik özelliklerden nasibini sonuna kadar almış hem de tasarım açısından "ben buradayım" diyen modelleri yaratma peşinde. CHIP olarak sizin için piyasadaki telefonlar arasında tasarım ve teknik özellikler açısından ön plana çıkan modelleri mercek altına aldık. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Barış Alkım, balkim@chip.com.tr

■ Benq Siemens EF81 Çift ekranlı tasarım harikası

Cep telefonlarındaki en son eğilimler nedir denildiğinde, akla ilk olarak metal gövde ve ince tasarım geliyor. Benq'nun Siemens'in cep telefonu satın almasından sonra Benq Siemens adıyla üretime geçen seriden EF81 de bu rüzgârdan payını almışa benziyor. Takdire şayan incelikteki bu 3G telefon, beyaz – gümüş renkli alüminyum gövdesiyle göz alıcı bir görünüme sahip.

Telefonun istediğiniz yöne döndürülebilen, 2 MP çözünürlüklü dijital kamerasıyla çektiğiniz fotoğraflar, aygıtın yüksek çözünürlüklü ekranında göze oldukça hoş yansıyor. Arayanların resimlerini de gösterebilen ikinci renkli ekran da dış kapağın üzerinde yer alıyor. Belleğini transflash kartlarla rahatça genişletebileceğiniz Benq Siemens EF81, çıkıntısız bir tuş takımına ve türlü aygıtlarla bağlantı kurmanızı sağlayan Bluetooth özelliğine de sahip.

FİYAT 932 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.benq-siemens.com

+ İnce tasarım
+ İki adet renkli ekran
+ Başarılı kamera

cep telefonlari 7/21/06 4:57 AM Page 98

■ LG Chocolate Yedek pil ve kulaklıkla geliyor

LG'nin yeni cep telefonu, işlevselliğin yanı sıra tasarıma verilen önemin bir göstergesi. Kenarları yuvarlatılmış dörtgen yapı, çerçevesiz ekran ve kapak kısmında yer alan dokunmatik tuşlarla birleştiğinde, önyüzü tümüyle pürüzsüz bir cihaz çıkıyor ortaya. Parlak siyah gövdeli telefonun üzerinde kırmızı renk parlayan bu dokunmatik düğmeler, görülmeye değer bir manzara sunuyor doğrusu. Hafifliği ve inceliğiyle de göz dolduran telefonun kapağını kaydırdığınızda, çift renkli bir tuş takımıyla karşılaşıyorsunuz. Bluetooth, 1,3 Megapiksel çözünürlüklü kamera ve 128 MB dâhili bellekle donatılan telefon, ülkemizde hayranlık uyandıracak kadar zengin bir aksesuar paketiyle satışa çıkmış: Yanında kulaklığı, koruma kılıfı, hatta yedek bataryası da geliyor.

FİYAT 906 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.lgmobile.com

+ Yeni ön panel tasarımı
+ Zengin aksesuar paketi
+ Hafif ve ince

■ LG P-7200 Mp3 için özel tuşları ve ekranı var

LG'nin kapaklı modelinde, dış kapakta da 65 bin renkli bir ekran kullanılmış. 2 Megapiksel çözünürlüklü kamerası, flaşı, üst kapağın serbestçe döndürülebilmesi ve cihazın arka yüzeyinin klasik bir kompakt dijital fotoğraf makinesi biçiminde oluşu, tasarımcıların görüntüleme alanına verdikleri önemin göstergesi. Bununla birlikte, müzik kullanımı da ihmal edilmemiş. Şarkılar arasında geçiş yapmak, şarkı çalmak ya da durdurmak için cihazı cebinizden çıkarıp kapağını açmanıza, menü seçenekleri arasında kaybolmanıza gerek yok. Dış ekranın hemen altına yerleştirilen navigasyon düğmeleri, cihazın MP3 çalar özelliğinin kolayca kontrol edilmesini sağlıyor. Beraberinde 64 MB hafıza kartı gelen ürüne daha yüksek kapasiteli TransFlash kartları takılabiliyor.

FİYAT 659 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.lgmobile.com

+ Müzik kontrolü ön kapakta
+ İki adet renkli ekran
+ Başarılı kamera

■ MOTOROLA PEBL U6 Bir çakıl taşı kadar yuvarlak

Motorola'nın bu modeli, adıyla uyumlu bir şekilde (PEBL, İngilizcede çakıl taşı anlamına gelen "pebble"ın kısaltması) deniz kıyısında bulabileceğiniz bir taşın yuvarlak hatlarına sahip. Farklı menteşe mekanizması sayesinde tek hareketle kolayca açılıp kapanan kapağın üzerinde, sıra dışı dikey tasarımıyla dikkat çeken küçük bir ekran bulunuyor. Telefonun üzerinde kullanılan malzeme hem cihazda parmak izi kalmasını engelliyor hem de adeta organik yumuşaklığıyla hoş bir dokunma hissi uyandırıyor. Kapağı kaldırdığınızda, Motorola'nın artık birçok modelinde göze çarpan düz yüzeyli özel tuş takımının bu modelde de bulunduğunu görüyorsunuz. Kamerası ne yazık ki sadece VGA (640 x 480) çözünürlükte fotoğraf çekebilen PEBL'ın hafızası artırılamıyor.

FİYAT 557 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.motorola.com.tr

+ Kaliteli malzeme ve işçilik
+ Fark yaratan yuvarlak tasarım
- Bellek yetersiz

■ MOTOROLA SLVR L7 Keşke kamerası daha iyi olsaydı

Motorola'nın yeni isim politikası uyarınca, bu modelin de dış görünümü ismiyle ilişkili (Sliver, İngilizcede "ince dilim" anlamına geliyor). Elinize alır almaz, hayranlık uyandırıcı bir inceliğe sahip olduğunu fark edeceğiniz SLVR'ın tüm gövdesi metalden yapılmış. Bu yüzden, oturaklı bir cep telefonu olduğu hissini derhal veriyor. Telefonun ilgi çekici diğer bir yanı, Motorola'nın başka modellerde de gördüğümüz, düz yüzeyli tuş takımını kullanması. Belleği transflash kartlarla artırılabilen telefonun hoparlörlerinden, bu boyutta bir aygıttan beklenmeyecek kadar kaliteli ve yüksek ses çıkışı almak mümkün. Bu aygıta VGA'dan daha yüksek çözünürlüklü bir kamera yakışırdı.

FİYAT 495 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.motorola.com.tr

+ Metal gövde
+ USB bağlantısı
- Bekleme süresi az

■ NOKIA 7370 Hem zarif hem de akıllı telefon

Metalin ve plastiğin üzerine işlenmiş stilize çiçekler, deri hissi uyandıran yumuşak kaplamalar, cep telefonlarında görmeye alıştığımızın dışında renk ve görünümün işlevle yarıştığı bir tasarım. Zarafetin ön plana çıktığı 73xx serisinde Nokia'nın günümüzün çağdaş ve güçlü kadınını hedeflediği su götürmez bir gerçek. Bu serinin üyelerinden 7370'in kapağı şık bir hareketle 180 derece dönerek açılıyor. Tasarım uğruna telefonun özelliklerinden fazla fedakârlıkta bulunulmamış: Symbian işletim sistemi, 1,3 MP çözünürlüklü kamerası ve Bluetooth desteğiyle 7370 güçlü bir telefon. Tek dezavantajı, yüksek çözünürlüklü fotoğraf çekebilen bir cihaz için kısıtlı kalan ve artırılamayan 10 MB belleği.

FİYAT 659 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.nokia.com.tr

+ Tasarım, kaliteli malzeme
+ Kaliteli kamera
- Hafızası kısıtlı

■ NOKIA 7380 Tutkunlarına işkence

Tasarımıyla tüm diğer cep telefonlarından ayrılan, hatta ilk bakışta cep telefonu olduğuna inanmakta güçlük çekeceğiniz yapıda bir ürün Nokia 7380.

FİYAT 1.054 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.nokia.com.tr

+ Yenilikçi tasarım
+ İnce ve taşınabilir gövde
- Mesaj yazmak zor

Çubuk formu ve tuş takımının olmayışı yüzünden tüm bakışları üzerine toplayan bu cihaza, Nokia'nın diğer telefonlarında yer alan hemen her özelliği bu modele eklediğini görebiliyoruz. 2 MP çözünürlüklü flaşlı kameradan Bluetooth'a, FM radyodan yeterli sayılabilecek (50 MB civarı) bir hafızaya kadar her şey düşünülmüş. Nokia'nın, kadınlardan büyük ilgi gören çiçek desenli serisine ait olan üründe, iç içe geçmiş iki halka ve ortadaki parlak düğme tüm navigasyondan sorumlu. Dış halkada alışıldık *evet / hayır* / menü tuşları bulunurken, iç halka tıpkı Apple iPod'daki gibi menü seçenekleri arasında dolaşmanızı sağlıyor. Ortadaki ışıklı düğme ise seçim tuşu. Bu devrimci tasarım, beklenenin aksine kullanımı imkânsız hale getirmiyor. Yine de vaktinin büyük kısmını SMS yazmakla geçiren kullanıcıların 7380'le metin yazması hiç kolay değil. →

cep telefonlari 7/21/06 4:57 AM Page 100

■ Nokia N91 Kablosuz telefon keyfi!

Paslanmaz çelikten yapılmış dış kasasıyla sağlam bir telefon olduğunu daha ilk dokunuşta hissettiren N91, MP3 çalar işlevine her koşulda erişmenizi sağlayan kaydırılabilir bir tuş takımıyla donatılmış. Nokia N91'in tasarımında müziğin ne kadar merkeze oturtulduğunu gösteren sadece bu değil. 3,5 mm'lik kulaklık girişinin bulunması, istediğiniz marka ve büyüklükteki kaliteli kulaklıklarla müzik keyfinizi artırmanızı sağlıyor. N91 dünyada üzerinde sabit disk bulunduran ilk telefon olma özelliğine de sahip: 4 GB'lık MicroDrive diske binlerce şarkıyı ve 2 MP çözünürlüklü kamerayla çektiğiniz dakikalarca videoyu sığdırabilirsiniz. Nokia piyasaya hem başarılı bir cep telefonu hem de yüksek kapasiteli bir MP3 çalar sunuyor. WiFi özelliği de bulunan telefon, kablosuz internet bağlantısı sunulan her yerden yüksek hızla internete bağlanabiliyor.

FİYAT 1.580 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.nokia.com.tr

+ Eksiksiz müzik çalar işlevi
+ Kablosuz ağ bağlantısı
- Ağır ve büyük

■ Samsung P300 Küçük sevenlere kredi kartı telefon

Tasarımcılar sıra dışı modeller ve ergonomi uğruna yaratıcılıklarını salıverdiğinden beri, telefondan başka her şeye benzeyen cep telefonları görüyoruz. İşte, Samsung'un yeni ürünü P300 bu yeni anlayışın dört dörtlük bir örneği. Dayanıklı metal gövdesi, kredi kartıyla bire bir aynı olan boyutları, deri cüzdanı ve ilginç tuş takımıyla, bu telefonu bildiğimiz hesap makinelerinden ayırt etmek neredeyse imkânsız. Oysa benzerlik sadece görünümde kalıyor ve sadece 89 mm inceliğe ve 81 gram ağırlığa sahip olan P300'ün tam teşekküllü bir cep telefonu olduğunu anlamak için elinize almanız yetiyor. Son derece parlak ve canlı renkler sunan ekran yatay yerleştirilmiş. Bluetooth, MP3 desteği, 1,3 MP çözünürlüklü flaşlı kamera da ihmal edilmemiş. Cihazın deri kılıfının içine yerleştirilmiş olan yedek batarya, bu boyutta bir telefondan beklenmeyecek kadar iyi bir bekleme ve konuşma süresi sunuyor.

FİYAT 889 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.samsung.com.tr

+ Kredi kartı boyutlarında
+ Sağlam metal gövde ve deri kılıf
- Tuş takımı kullanışsız

■ Samsung D820 Artı eksilerden biri eksikti

Oldukça kompakt ve şık bir tasarıma sahip olan D820 epey popüler olacak gibi. Tek hareketle kolayca açılan telefonda tuş takımının erişimi ve kullanımı çok kolay. Dünyanın kaydıraçlı en ince telefonu olarak lanse edilen (15,2 mm) telefonda 73 MB dâhili hafıza var. Fakat kutudan çıkan 256 MB hafıza kartı MP3 konusundaki taleplerinizi için ideal. 1,3 MP çözünürlüklü kamera, stereo hoparlörler ve 240 x 320 piksellik parlak ekran, bu dört bant telefonun diğer özellikleri arasında. Yeri gelmişken telefonun ekranını çok beğendiğimizi de belirtelim. Ürünle gelen Microsoft Office doküman görüntüleme yazılımı sayesinde Word, Excel hatta PowerPoint dosyalarınızı TV çıkışı sayesinde projektöre yansıtabilirsiniz.

FİYAT 765 YTL KDV dahil
BİLGİ İÇİN www.samsung.com.tr

+ TV çıkışı
+ Kaliteli ekran
+ İnce ve zarif

cep telefonlari 7/21/06 4:57 AM Page 102

■ Samsung X820 Zarafet ve şıklıkta son nokta

Piyasaya "dünyanın en ince telefonu" unvanının sahibi olarak duyurulan Samsung X820, sadece 6,9 milimetrelik inceliğiyle her cebe rahatça girebiliyor. Üstelik bu sınıfta yer alan rakipleri ortalama 100 gram ağırlığa sahipken, sadece 66 gram gelen X820'yi üzerinizde taşıdığınızı unutmanız işten bile değil. 2 Megapiksel çözünürlüklü kameranın yanı sıra, bu kamerayla çektiğiniz videoları ve fotoğrafları depolayabileceğiniz 80 MB dâhili hafızaya sahip olan telefon, video çıkışı sayesinde televizyona da bağlanabiliyor. Bu cazip telefonun diğer özelliği de medya desteğinin genişliği sayesinde, MP3 dosyalarına ek olarak WMA'ları da çalabilmesi.

FİYAT 709 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.samsung.com.tr

+ İnce ve hafif
+ TV çıkışı var
- Belleği artırılamıyor

■ Sony Ericsson W800i Walkman konsepti telefonda

Sony Ericsson'un Walkman konsepti kesinlikle çok tutuldu. Diğer üreticiler de kendi modellerine MP3 özellikleri ve artırılabilir bellek olanakları ekleyince ortalık epey şenlendi. W800i bu trendin öncülerinden. Kemik rengi tuş takımı ve turuncu renkli üst kısım oldukça hoş bir uyum yaratmış. Tuşların ve menülerin kontrolü çok kolay. 32 MB dâhili hafızaya ek olarak verilen 512 MB Memory Stick Duo Pro bellek sayesinde, MP3 çalara para ödemenize gerek kalmıyor. Ayrıca RDS özellikli FM radyoyu ve 2 MP kamerayı da hatırlatalım. Lensin çizilmesine karşı, arka kısımda bulunan minik bir düğme oldukça işe yarıyor. Bunların dışında tek tuşla medya oynatıcıya ulaşılabilmesi, walkman konseptini çok iyi tamamlayan bir özellik.

FİYAT 961 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.sonyericsson.com.tr

+ Yüksek hafıza
+ Kaliteli kamera
+ Lens koruyucu düğme

■ Sony Ericsson W900i iki kameralı 3. nesil

Günümüz standartlarına göre biraz büyük ve ağır (148 gr) olan telefon, avucunuza rahatça oturmasıyla bu açığını kapatıyor. Telefonun üst kısmı, parmağınızın tek dokunuşuyla dönerek açıldığında cihazın şaşırtıcı büyüklükteki, yüksek çözünürlüklü ekranını gözler önüne seriyor. Sony Ericsson'ın Walkman serisi bu modelinde bulunan 2 MP çözünürlüklü, otomatik netleme yapabilen kamera, zengin MP3 özellikleri ve FM radyolu (ve kumandalı) kulaklık da ihmal edilmemiş. Tasarımcılar olur da 470 MB'lık dâhili hafızayı yeterli bulmazsanız diye bellek kartı desteği de (2 GB'a kadar Mem. Stick Duo Pro) eklemişler. BT, kızılötesi ve USB bağlantıları destekleyen telefonu bilgisayara ve hemen her tür aksesuara kolayca bağlayabilirsiniz. Gerçek zamanlı video aktarımına izin veren 3G bu telefon, ön kısımdaki minik kamera yardımıyla (2. bir kamera bu) görüntülü konuşma olanağı sağlıyor.

FİYAT 1.318 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.sonyericsson.com.tr

+ Yüksek hafıza
+ Kaliteli kamera
- Ağır ve büyük

Eğlencede sınır

Gelişen MP3 çalar cihazları artık MP3 çalmaktan başka becerilere de sahip. Özellikle video oynatabilen modeller oldukça revaçta

MP3 çalarımızda FM radyo da varsa "e daha ne olsun" düşüncesi hâkimdi yakın zamana kadar. Oysa üreticiler son zamanlarda epey bir yol kat ettiler. Yeni MP3 cihazlarından bazıları "öyle ya da böyle" video oynatabiliyor. Bazıları doğrudan DivX ya da XviD videoları gösterebilirken, bazıları 1-2 saat sürebilecek bir dönüştürme işleminin ardından gösterimi yapabiliyor. Size de kişisel arşivinizi bu medya oynatıcılara yükleyip her fırsatta izlemek/dinlemek kalıyor. Kişisel video arşivinizde, size ait eski videolarınız ya da DVD'leriniz olabileceği gibi internetten indireceğiniz çeşitli videolar ya da filmler de olabilir. Tabii bu noktada yayın hakları ve yasadışı kullanım konusuna da dikkatinizi çekmek isteriz. Bazı cihazlar dijital ortamdaki videoları doğrudan oynatabilirken, bazıları biçim ya da codec değişikliği yapmak isteyebilir. Genellikle bu değişikliği yapmak için ilgili ürünün kutusundan çıkan yazılımı kullanabiliriz. Ücretsiz bir yazılım olan Videora Converter imdadımıza yetişir (**http://www.videora.com**). Videora ile internetten video da indirmek mümkün.

Desteklenen biçimler oldukça çeşitli olabiliyor

Kaç kişinin DVD izlemek için zamanı olur ki? Öte yandan örneğin sabahları servisle işe giderken ya da dönüşte güzel bir film izlemeyi istemez misiniz? Şimdi üç ayrı kategoriden seçtiğimiz altı adet kişisel multimedya oynatıcı cihazı incelemeye başlayalım. ■

Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr

■ Creative Zen Vision: M

Creative, yeni Zen ile Nirvanaya ulaşıyor

Creative, multimedya alanında markasına değer katan ürünlerle sık sık gündeme gelmeyi başarıyor. Zen serisiyle epey ses getiren firma, şu anda MP3 çalar deyince akla ilk gelen markalar arasında. Nitekim test merkezimize gelen Zen Vision: M'e baktığımızda da gerçekten de etkileyici bir ürün görüyoruz. 30 GB kapasite, FM radyo, taşınabilir disk olarak çalışabilme ve tabii ki video ve fotoğraf gösterebilme özellikleriyle donatılmış olan ürün, takvim ve Outlook senkronizasyonu gibi ekstralara da sahip. Zen Vision: M'in en güzel tarafı kuşkusuz video biçimi konusunda çok seçici olmaması. Her ne kadar DivX sertifikası olmasa da, bu cihazla WMV9, MPEG1/2/4-SP, Motion-JPEG, DivX 4, 5 ve XviD videoları izlemek mümkün. DivX filmlerinizi Zen: M'in ekran çözünürlüğü olan 320 x 240'ta video dönüşümüne gerek kalmadan izleyebilirsiniz. Cihazın yazılımı, videoları diske atarken gerekli kontrolü yaparak eğer dönüşüm gerekiyorsa bunu başarılı bir şekilde gerçekleştiriyor. 262 bin renk gösterebilen 2,5 inçlik LCD ekran, tatminkâr bir görüntü kalitesi sunuyor. Ayrıca ses kalitesi açısından müşkülpesent bir kullanıcıysanız Zen Vision: M'e güvenebilirsiniz. Pil tüketiminin düşüklüğü açısından da beğenimizi kazan üründe ne yazık ki önemli bir eksiklik var: USB 2.0 destekli olan Zen Vision: M, standart Mini USB arabirimini kullanıyor fakat bu bağlantı noktası cihazın üzerinde değil ve kutudan çıkan ek bir parçaya ihtiyaç duyuyorsunuz.

FİYATI 530 Dolar+KDV
BİLGİ İÇİN www.tr.creative.com

Ek aparat gerekiyor: Güç ve bağlantıları ek bir parça üzerinde bulunuyor.

+ Mükemmel ses kalitesi
+ Çok iyi video uyumluluğu
- Bağlantı için ek aparat şart

Apple iPod Video

Apple 5. nesil iPod'u videoda gösteriyor

PC'lerdeki işe yarar şeylerin çoğunun Apple tabanlı olduğu söylemek çok da yanlış sayılmaz. Apple gerek arabirim gerekse tasarım açısından PC'lere çok şey kattı. Benzer şekilde, iPod serisi MP3 çalar cihazların da ergonomi, kalite ve uygun fiyat özellikleriyle pazarı olumlu yönde etkileyerek üreticiler arasında sert bir rekabet ortamı yarattığını söyleyebiliriz. İncelememize katılan iPod Video, 30GB ve 60GB olmak üzere iki farklı kapasiteli modelle piyasada bulunuyor. 1,1 cm'lik kalınlığıyla Zen Vision: M'e göre çok daha ince olan iPod Video, tabii ki zarif çizgileriyle öne çıkıyor. Öte yandan iPod Video, video konusunda Creative Zen Vision: M kadar etkileyici değil. 320 x 240 çözünürlüklü 2,5 inç ekran, başarılı bir görüntü sunuyor. Fakat desteklenen video biçimlerinin sınırlı olması, çoğu video için dönüştürme işini elzem kılıyor. İşin kötü tarafı Apple bu dönüşüm için çok etkin bir çözüm de sunmamış. Neyseki Videora Converter gibi çeşitli 3. parti yazılımlar bu iş için kullanılabiliyor. Eğer iPod'unuza internetten video satın alacaksanız sorun yok, fakat kendi filmlerinizi ya da internetten indirdiğiniz DivX filmleri izlemek istiyorsanız iPod Video sizi biraz uğraştıracak. Beyaz ve siyah olmak üzere iki renkte satışa sunulmuş olan iPod video yüksek ses kalitesiyle dikkat çekerken (tabii ki) fotoğraf da gösterebiliyor ve ses kaydı yapabiliyor. USB 2.0 arabirimini kullanan cihazın TV çıkışı bulunduğunu da belirtelim. Bu arada merak edenler için desteklenen video özellikleri:
H.264 video 768 kbps'e kadar, 320 x 240 çözünürlükte saniyede 30 kare; MPEG-4 video 2,5 Mbps'e kadar, 480 x 480 çözünürlükte saniyede 30 kare.

FİYATI 30 GB: 674 YTL, 60 GB: 893 YTL
BİLGİ İÇİN www.bilkom.com.tr

Aksesuarlar: iPod serisi cihazlar aksesuar konusunda çok zengin.

- \+ Başarılı tasarım
- \+ Mükemmel ses kalitesi
- \- Video uyumluluğu sınırlı

IRiver PMP120

Geniş ekranın keyfi de bir başka

Taşınabilirlik kavramının sonu yok. Cebimize sığan cihazları yakın bir gelecekte elbisemizde hatta belki derimizin altında taşıyacağız. IRiver PMP120 cebinize değil de çantanıza sığabilecek bir ürün. Cihazın büyük olmasının en büyük avantajı, kuşkusuz geniş ekranı. 262 bin renk gösterebilen 3,5 inçlik LCD ekranda film izlemek oldukça keyifli. Cihazın genel tasarımı kullanımını oldukça kolaylaştıran bir yapıda. Sağ ve sol taraftaki tuşlara ek olarak sol tarafta bulunan pad ile dört yöne doğru seçim yapmak mümkün. Dâhili FM radyo sayesinde sadece MP3 ya da video dosyalarına bağımlı değilsiniz. Video olarak cihazda XViD ve DivX desteği olduğunu görüyoruz ki uyumluluk adına bu önemli bir özellik. Ayrıca JPG, BMP, ASF, MPG ve MPEG-4 desteği de mevcut. 20 GB kapasiteli IRiver PMP120, USB'den şarj olabiliyor. USB 2.0 desteği sayesinde hızlı dosya aktarımı yapabilen cihazda, JPEG ve BMP desteğine ek olarak TV çıkışı ve Line in girişi de var. Kuşkusuz bu noktada seçim yapmak gerekiyor? Yani Zen Vision: M ya da iPod Video gibi bir cihaz mı, yoksa IRiver PMP120 gibi bir cihaz mı istiyorsunuz? Fiyat olarak arada pek bir fark olmadığını söyleyebiliriz. Öyleyse kararı sizin tercihleriniz belirleyecek. Cebinize sığan bir cihazın minicik ekranı mı, yoksa çantanızdan çıkardığınız cihazın nispeten geniş ekranı mı size daha cazip geliyor? USB host özelliği sayesinde, dijital fotoğraf makinenizden doğrudan fotoğraf kabul eden cihazla birlikte kaliteli Sennheiser kulaklıklar geldiğini belirtelim. Ayrıca ürünle birlikte gelen yazılım ise uyumsuz videoları cihazın gösterebileceği bir biçime çeviriyor.

FİYATI Fiyat: 1.089YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.iriver.com

Rahat kullanım: Cihazın arkasındaki destek, büyük kolaylık sağlıyor.

- \+ 3,5 inçlik ekran
- \+ Kaliteli kulaklık
- \+ USB host özelliği

MP3// 7/21/06 7:37 AM Page 106

MSI MegaView 588

Dijital kayıt merkeziniz avucunuzun içinde

LCD ekranın tek tarafındaki düğmelerle kontrol özellikleri sunan MSI MegaView 588 bu konuda oldukça başarılı. Yani menü ve tuş sistemi itibariyle basit ve

kolay bir çalışma söz konusu. 20 GB'lık kapasiteye sahip olan cihaz ses kalitesi olarak gayet başarılı. MPEG4 SP, DivX 3.11/4.X/5.X, WMV V9 ve M-JPEG videoları destekleyen MegaView 588, metal gövdesi ve USB Host özelliğiyle dikkat çekiyor. Ayrıca cihaz üzerindeki SD/ MMC kart yuvası sayesinde kabloya gerek kalmadan bellek kartını doğrudan ürüne yerleştirerek fotoğraflarınızı aktarıp izleyebilirsiniz. Ayrıca üründe en hoşumuza giden özelliklerden biri sadece video çıkışı değil video girişinin de olmasıydı. Bunun anlamı MSI MegaView 588'in dijital video kaydedici gibi çalışabilmesi. Şarj edilebilir/değiştirilebilir Li-Ion pili video izlerken 5 saat, müzik dinlerken 7,5 saat dayanabiliyor. Ayrıca video girişi olması, ürünü onu bir adım öne çıkarıyor.

FİYATI 893 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.msi.com.tr

SD/MMC yuvası: Kart yuvası ile dijital makineden fotoğraf aktarmak çok kolay.

- + Video girişi
- + SD/MMC kart yuvası
- + Kullanıcı dostu yapı

MPIO FG200

Küçük ve güzel üstelik inanılmaz becerikli

Sadece 34,5gr ağırlığındaki bu minik harikanın neler yapabildiğini okudukça şaşıracaksınız. Cihazdaki 1 inçlik 65 bin renk destekli OLED ekran oldukça keskin bir görüntü sunuyor. Bu önemli bir

özellik, zira küçük ekran boyutları zaten başlı başına bir dezavantaj. Dolayısıyla görüntü kalitesinin mümkün mertebe iyi olması gerekiyor. 1 GB'lık bellek kulağa pek şatafatlı gelmiyorsa da bu boyuttaki bir cihaz için yeterli sayılabilir. MPIO FG200 fotoğrafları gösterebiliyor. Hatta MP3 dinlerken cihazı ekran koruma moduna alıp, MP3 eşliğinde fotoğraflarınıza bakabilirsiniz. Ayrıca metin dosyalarınızı da açabilen bu ufaklık, USB 2.0 arabirimi üzerinden 82 Mbps hızında veri aktarımı yapabiliyor. USB üzerinden şarj olan dâhili Li-Polimer pil 11 saat çalışma imkanı sunuyor. FM radyo ve ses kaydı özelliklerinin bulunduğu cihaz, sıkı durun, video da oynatabiliyor.

FİYATI 341 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.mpio.com

Joystick: Menü ve tuş kontrolü joystick sayesinde çok kolay.

- + Küçük boyutlar
- + Zengin özellikler
- - Bellek artırmak imkânsız

Samsung YP-8TX

Ekranı görece büyük fakat bellek yetersiz

1,8 inçlik ekranıyla dikkat çeken Samsung YP-8TX'in parlak ekranı neredeyse tüm cihazın ön kısmını kaplıyor. 512 MB belleği yazık ki özellikle film izlemek isteyen kullanıcılar için yeterli olmaktan uzak. Daha da kötüsü, bellek artırımı yapmak mümkün değil. Fakat ürünün dikkat çeken artıları da var. Bunların başında büyük ekrana rağmen 25 saatlik pil ömrü geliyor. Ayrıca USB host özelliğini ve Line girişini de unutmayalım. Bunların dışında FM radyo, metin ve fotoğraf gösterebilme, ses kaydı ve MPEG4 oynatma özellikleriyle donatılmış olan ürün OGG, ASF ve WMA biçimlerini de destekliyor.

FİYATI 464 YTL + KDV
BİLGİ İÇİN www.samsung.com.tr

Kontrol tuşları: Ön kısımdaki tuşlara ek olarak yanlarda da tuş var.

- + Düşük pil tüketimi
- + Başarılı ekran
- - Düşük bellek miktarı

TEST 7/21/06 2:34 PM Page 108

Taşınabilir müzik kutuları

Farklı özellikleriyle ön plana çıkan ve satın almada büyük karmaşya yol açan flash'lı MP3 çalarlar inceleme altında.

Otobüste Türkçe pop, uçakta klasik müzik veya koşu yaparken biraz daha hareketli bir tarz. Uygun bir MP3 çalar ile dilediğiniz her yerde, her türden müzik dinleyebilirsiniz. Bunu gerçekleştiren ürünler neredeyse iç cebinize sığacak kadar küçük. Ayrıca sıcaklık, nem, toz, duman ve sarsıntı gibi dış etkenlerden de etkilenmiyorlar.

Dahası, MP3 oynatıcılar sadece müzik çalmakla kalmıyor. Bu ürünler hem veri depolama birimi olarak iş görüyor hem de ses kaydı, metin okuma, radyo, resim gösterimi ve hatta video oynatma amaçlı da kullanılabiliyor. Peki bunları yapan ürünler arasında size uygun olanı nasıl seçeceksiniz? Bu ürünleri satın alırken nelere dikkat etmelisiniz? Aygıtların kendi aralarındaki farklar neler? Tüm bu soruların cevabını bu yazımızda bulacaksınız.

Yaptığımız karşılaştırmalı testte ürünler arasındaki farkları görüp kimin kime hangi konuda üstünlük sağladığını okuyabilirsiniz. Buna ek olarak hangisinin daha uygun fiyatlı olduğunu hazırladığımız tabloda görebilirsiniz. Fakat buna başlamadan önce uygun MP3 oynatıcıya nasıl karar vereceğinizi kısaca anlatalım.

Flash, CD ya da sabit disk: Uygun müzik çaların seçimi

MP3 çalarlarda ilk sırada önem taşıyan özellik, kuşkusuz kapasite değeri. Bununla birlikte, aygıtın büyüklüğü ve ağırlığı da önemli etkenlerden. MP3 çalarların depolama için kullandığı teknoloji, yani flash bellek, CD ortamı ya

da sabit disk, büyüklük ve ağırlık üzerinde de söz sahibi. Bildiğimiz klasik MP3 çalarlar bellek yongalarını kullanıyor. Bu tür aygıtlara bu yüzden flash bellekli müzik çalarlar deniyor ve boyutları bir çakmağınki kadar küçük olabiliyor. Bu ürünlerde herhangi bir mekanik aksam bulunmuyor ve sarsıntılara karşı da dayanıklılar. Verilerin aktarımı aygıtların üzerindeki USB yuvalarından ya da birlikte verilen USB kablosu aracılığıyla gerçekleşiyor. Tam anlamıyla mobil diyebileceğimiz bu ürünler birçok ek özelliği de üzerinde barındırıyor. Dezavantajları, çok yüksek kapasitelere sahip olmayışları. Günümüzde yüksek kapasiteli olanları 4 GB değerine ulaşsa da, uç noktada 8 GB kapasiteli ürünler de yok değil. Ancak genelde flash bellekli MP3 çalarların 512 ila 1.024 GB depolama kapasitesine sahip olduğunu söyleyebiliriz. 6-8 saat müzik keyfi sunan bu ürünlerin fiyatları gayet hesaplı.

MP3 yüklü CD medyaları çalan oynatıcılar piyasanın en ucuz MP3 çalıcılarıdır. Bu cihazlar maksimum 12 saat MP3 çalabiliyor. Ürünlerin en güçlü özellikleri aynı zamanda müzik CD'lerini de çalabilmeleri. Burada kapasiteyi CD medyası belirliyor. Bu ürünlerin en büyük dezavantajları Flash'li oynatıcılarla kıyasla oldukça büyük boyutlarda olmaları. Buna ek olarak sarsıntılara da pek dayanıklı değiller. Dolayısıyla spor yaparken müzik dinlemeyi seven kişilere hiç de uygun değiller.

Sabit diskli MP3 oynatıcılar buna karşın üstün kapasite değerleri ile büyük avantajlar taşımakta. Bu alandaki ürünler 4 GB'tan 40 GB'a kadar değişiyor. Bununla birlikte boyut değerleri de standart değil. Markaya bağlı olarak flash bellek ile CD MP3 çalar arasında olabiliyorlar. En büyük dezavantajları ağır ve pahalı olmaları. Buna ek olarak güç tüketimi de zamanla sorun yaşatabiliyor.

Kalite ön planda: **Ses kalitesine önem veren kullanıcılara bu ürünü gözden kaçırmamalarını tavsiye ederiz.**

Mobilitenin önemi: Flash bellekliler daha avantajlı

MP3 oynatıcılar genelde taşınabilir ürünler. Fakat öyle ürünler var ki avantajları diğerlerinden çok üstündür. Flash bellekli ürünler en hafif, en küçük ve en sağlam olan MP3 oynatıcılardır. Bu ürünler neredeyse hiçbir şeyden etkilenmezler. Dolaysıyla her kullanıcının istediği ürün kategorisidir.

Sabit diskli ürünler yüksek kapasiteli olmalarına karşın pek de stabil değillerdir. Bunun nedeni bu ürünlerde bildiğimiz bir sabit diskin bulunması. Bildiğiniz gibi sabit disk yarı mekanik ve yarı elektronik bir ürün. Mekanik parçalar sarsıntıdan etkilenirler. Dolaysıyla daha çok yer değişmeyen ortamlarda tercih edilirler.

Mobil kullanım için en uygunsuz ürünler bir zamanlar oldukça ilgi gören ama artık pek alıcı bulmayan MP3 CD çalarlar. Bu ürünlerin en az bir CD medya boyutunda olması gerekiyor. Ayrıca bunlar da mekanik aksamları üzerinde barındırıyor.

Ekolayzır deyip geçmeyin: Ses kalitesinin önemi büyük

Birçok MP3 oynatıcılarının ses kalitesi mükemmelikten çok uzak. Bu tarz bir ürünün iyi veya kötü bir ses kalitesine sahip olduğu birlikte verilen kulaklığa bağlı olarak da değişmekte. Yine de Ekolayzır ile müziği istediğiniz kalitede ayarlamak mümkün. Örneğin çalan müziğin Bas ve Tizlerini ayarlayarak daha kaliteli bir ses elde etmek mümkün. Bu yüzden birçok MP3 oynatıcısı Pop, Klasik, Jazz veya Rock gibi önceden hazırlanmış ayarları üzerinde barındırıyorlar.

Dikkat! Bazı üreticiler belli başlı hedef grupları için manipule edilmiş oynatıcılar üretiyor. Bu ürünler örneğin Bass, Pop ya da Rock modlarında oldukça iyi sonuçlar veriyorlar. Bu her ne kadar güzel görünse de oynatıcıların

Video gösterebilen oynatıcılar: **Bazı oynatıcılar video gösterebiliyor. Bu özellik genelde çok başarılı değil.**

esas performansını ortaya koymuyor. Bu yüzden her modda iyi sonuç verebilen ürünler tercih edilmeli.

Tabii ürünlerin ulaşabildiği maksimum ses seviyesini de unutmamak lazım. Ucuz oynatıcılarda bu fazlasıyla görülmekte. Hatta Sony veya Philips gibi markalı ürünlerde de buna rastlandığı oluyor.

Yukarda da dediğimiz gibi, ses kalitesinde kulaklığın da önemi büyük. Creative, Philips ve Sony gibi üreticiler bu konuda ürünleriyle önemli avantajlar yakalıyorlar. Fakat bizim seçimimiz dünyanın en iyi kulaklıklar arasında yer alan ve MP3 oynatıcılarda da görünmeye başlayan Sennheiser marka kulaklıklar. Sennheiser ile en normal MP3 çalar bile mükemmel bir ses kalitesine sahip olabiliyor. İyi bir MP3 cihazında kullanıldığında ise ses kalitesi benzerlerinden açık ara önde oluyor.

Ekstra özellikler: Rahatlık benim için önemli diyenler

Eskiden MP3 oynatıcılardan sadece MP3 çalmaları beklenirdi. Oysa günümüzde bu yeterli değil. MP3 oynatıcılar, ses kayıt, radyo, video gösterimi ve kolay kullanım ile farklılaşıyorlar. Evet, bu şaşırtıcı gelebilir fakat yeni nesil MP3 oynatıcılar video verilerini de oynatabiliyorlar.

Daha çok sabit diskli oynatıcılarda görünen bu özellik yavaş yavaş Flash'lı oynatıcılarda da kullanılmaya başlandı. Bu her ne kadar bir avantaj olara görünse de ekranların küçük olması ve videoların normalden karanlık gösterilmesi bu özelliği büyük bir avantaj olmaktan çıkarıyor.

Resim ve metin gösterimi bu konuda →

Tasarım her şey değildir: MP3 oynatıcılarda en önemli satın alma kriteri her zaman ses kalitesi olmalıdır.

daha uygun bir yöntem. Resimler ekranlarda daha iyi görünüyor. Ayrıca küçük boyutlu metinler de rahatlıkla okunabiliyor. Bu özelliğin daha çok dijital kameradaki resimleri bu ürünlere yedekleyebilmek için geliştirildiği unutulmamalı.

Ses kayıt özelliği buna karşın daha etkili kullanılabiliyor. MP3 oynatıcıların üzerinde yer alan mikrofon ile ses kaydı yapabiliyorsunuz. Bazı oynatıcılar FM yayınlarını da kayıt etmenize olanak veriyor. Kayıt tamamen oynatıcıların kalitelerine göre değişiyor. Dolaysıyla çok iyi kayıt yapabilen ürünlerden tutun, çok kötü kayıt yapan ürünlere kadar geniş bir portföy mevcut.

MP3 dinlemek kadar önemli olan diğer bir özellik kuşkusuz radyo. Ülkemizde radyo özellikli ürünlerde ekstra vergi alındığından dolayı biraz pahalı olabiliyorlar. Bu yüzden radyo özellikli bir ürünün yayın alış kalitesi ve frekansları kayıt etme özelliği kesinlikle aranmalı. Bu tür ürünlerde kulaklık aynı zamanda anten görevini görür. Dolaysıyla kulaklığın kablosu uzun olması bir avantaj.

Bitmedi.Yüksek kapasiteyi doldurabilmek için hızlı bir arabirime ihtiyaç var. USB 2.0 burada biçilmiş kaftan. Buna ek olarak değişiklik arayan kişiler WAV, OGG veya WMA gibi biçimleri destekleyen ürünleri de tercih edebilirler. Buna ek olarak OLED ekran pil tasaruffu sağladığı gibi oldukça renkli ve parlak bir görünüm de verebiliyor.

Neticede hiçbir şey mükemmel değildir. Bu tabiiki MP3 oynatıcılar için de geçerli. MP3 oynatıcılar yaklaşık 8 yıldır piyasadalar. Sekiz yıl IT dünyası için oldukça fazla bir zaman. Yinede MP3 oynatıcılarda çok fazla dikkat etmediğimiz ama zamanla bizi sinir eden eksiklikler ortaya çıkabiliyor. Örneğin başarılı bir ses kalitesine sahip bir ürün görünüm olarak çok hoş, fakat parça yüklemede fazlasıyla yavaş olabiliyor Ya da karmaşık bir arayüz ile size sevimsiz dakikalar yaşatabiliyor.

TrekStor ibeat organix: Bu ürün hakkında daha detaylı bilgi "Test Birincisi" kutumuzda bulabilirsiniz.

Creative Muvo VIDZ: Muvo Vidz oldukça küçük boyutlarına rağmen multimedya üssünden farksız bir ürün. 1 GB kapasiteli Muvo VIDZ, üzerinde bulunan 1,18 inçlik OLED ekranı sayesinde müziğin yanı sıra resim ve video (MPEG-4) gösterimi de yaparak ilgi çekiyor. Muvo VIDZ tam teşekküllü bir ürün. USB 2.0, ses kayıt ve radyo, üzerinde bulunan işlevlerden birkaçı. Creative VIDZ'in diğer bir özelliği testin en iyi aktarım ve erişim hızı değerlerine sahip olması. Gayet başarılı bir ses kalitesinin, yine başarılı ergonomi ve donanım bileşenleri ile birleşimi Muvo VIDZ'i ikinci sıraya taşıyabildi.

Crea A9: Testimize katılan ürünler arasında en ilgi çekeni kuşkusuz Crea'nın A9 adlı ürünü oldu. Görselliğe oldukça

» TEST BİRİNCİSİ

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS vasat

FİYATI 199 $ + KDV
BİLGİ İÇİN www.nt.com.tr

Ses kayıt: TrekStor ibeat organix tek tuşla ses kayıt özelliği sunuyor.

- \+ Yüksek ses kalitesine sahip
- \+ Başarılı ergonomi, zengin işlevler
- \+ Line-In girişi, OLED ekran

TrekStor ibeat organix

Sennheiser farkı

TrekStor organix testimize katılan MP3 oynatıcılar arasında en iyi ses kalitesine sahip ürün. Buna en büyük sebep ise Sennheiser kulaklık.

Testin birincisi olan Trekstor Organix, Flash bellekli bir MP3 çalardan beklenen tüm özellikleri üzerinde barındıran bir ürün. Ses kayıt, radyo, SRS, ekolayzır, Line-In girişi, USB 2.0, WMA-DRM9 uyumu ve OLED ekran gibi özellikler Organix'in artı özellikleri.

Bu özellikler ürüne iyi bir puan kazandırması için yeterli. Fakat Organix'i farklı kılan ve bahsetmeden edemeyeceğimiz önemli bir özellik daha var:

Organix, müzik dinlerken kaliteden ödün vermemeniz için Sennheiser kulaklıklar kullanıyor. Evet yanlış okumadınız, ilk kez bir MP3 çalarla bu kadar kaliteli bir kulaklık geldiğini görüyoruz. Bu göz ardı edilmemesi gereken bir durum çünkü Sennheiser, birçoğun bildiği gibi dünyanın en iyi kulaklıkları arasında yer alıyor. Dolayısıyla Trekstor Organix ile birlikte verilmesi de ses kalitesini önemli ölçüde artırıyor.

Trekstor, ses kalite değerlendirmesinde tüm ürünleri geride bırakmasını bildi. Benzer bir durum ses kayıt özelliği için de geçerli. Organix, ister normal ses kaydı isterseniz de FM radyo kaydında da kalitesini konuşturmasını biliyor. Tek zayıf noktası veri aktarım hızının sadece ortalamanın üstünde olması. Trekstor Organix, neticede kaliteli bir MP3 çalar arayan kişiler için biçilmiş kaftan. →

TEST 7/21/06 2:34 PM Page 112

önem veren Crea, alışılagelmiş yazılımı ile kullanıcıya tam bir görsel şölen sunuyor. A9, 1 GB'lık kapasitesiyle müzik dinletmenin yanı sıra video ve resim de gösteriyor. 9 saat video oynatma veya 23 saat kesintisiz müzik çalma özelliği, Crea'nın uzun bir pil ömrüne sahip olduğunun kanıtı. Bunun dışında, üzerinde bulunan SD kart yuvası ile kapasiteyi artırabiliyorsunuz. Radyo, ses kayıt ve Line-In girişinin yanı sıra Bluetooth özelliğini de üzerinde bulundurması büyük bir avantaj. Böylece Bluetooth kulaklık kullanarak kablo derdinden kurtulmanızı sağlıyor.

Keysmart enjoy: Bu ürün hakkında daha detaylı bilgi Fiyat/Performans birincisi kutumuzda bulabilirsiniz.

Creative Zen Nano Plus: Ufak, hafif ve kullanımı basit. Creative'in Zen Nano Plus ürünü için yapılabilecek en basit tanım bu. 22 gramlık ağırlığı ile büyük bir taşınabilirliğe sahip olan Nano Plus, değiştirilebilir kapak seçenekleri ile kullanıcıya rengârenk bir ürün portföyü sunuyor. Nano Plus'un kullanımı epey basit. Kullanılan yazılım her ne kadar rengârenk değilse de istediğiniz ayarlara hemen ulaşmanızı sağlıyor. Ürünün eksikleri "Hold" tuşunun olmayışı ve birlikte verilen kulaklıkların pek başarılı olmaması. Daha iyi bir kulaklık ile daha iyi bir ses kalitesi elde etmek mümkün. Ayrıca veri aktarım hızı ortalamanın altında.

Arabada MP3 keyfi: MP3 dinlemek için arabanın radyo ve hoparlör aksamını kullanabilirsiniz. Tek ihtiyacınız bir FM ileticisi.

Creative MuVo TX SE: Ortalamanın üstünde veri aktarım hızı ve ses kalitesinin yanı sıra ergonomi ve donanım özelliklerinde de üst sıralarda yer alan Muvo TX SE, özellikle pil kullanım süresinde kendisini farklı kılmasını başarıyor. Bu ürünle 17,5 saat kesintisiz müzik dinlemek mümkün. Gömlek cebine bile rahatça sığabilen küçük yapısı ve mavi ekranı sayesinde ekolayzırdan tutun MP3 etiketlerine kadar birçok ayarı rahatlıkla gerçekleştirmek fazlasıyla basit. Entegre pil yerine bir adet AAA pil kullanılıyor; ayrıca doğrudan USB bağlantısı da düşünülmüş. En büyük eksisi ise, ürünün sunduğu tüm rahatlığa karşın ekranının benzerlerine kıyasla çok küçük olması.

Muzio FS300: 512 MB kapasitesi ve MP3, MP4, WMA, ASF ile OGG desteğiyle Muzio FS300, Creative'in Nano serisinden aşağı kalır yanı olmadığını ortaya koyuyor. Hatta fazlası bile var: FS300, radyo ve ses kayıt desteğinin yanı sıra şarkı sözü işlevi, SRS WOW özelliği ve harici SD/MMC kart desteğine de sahip, son derece iyi bir ürün. Veri aktarım hızı ortalamanın üstünde olan FS300, ses kalitesinde de benzer bir tablo çiziyor.

Ergonomi ve donanım özellikleri de yukarda anlattığımız gibi gayet iyi. Kullanılan yazılım görselliğe hitap ediyor; kullanımı da kolay. Ne yazık ki aygıtın

» UYGUN FİYAT

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS çok iyi

FİYATI 199 $ + KDV
BİLGİ İÇİN www.keysmart.com.tr

Rahat kullanım: Üzerindeki joystick sayesinde rahat bir kullanıma sahip.

+ Kaliteli ses, uygun fiyat
+ Küçük boyutlu ve hafif
- Dosya aktarım hızı düşük

Keysmart Enjoy

Bu ürün kaçmaz

UYGUN FİYAT CHIP TEST MERKEZİ 08/2006

Keysmart Enjoy 2 GB hafıza, radyo, ses kayıt, OLED ekran ve Sennheiser kulaklık gibi zengin donanım özelliklerini en iyi fiyata sunuyor.

■ Keysmart Enjoy, Testin en iyi fiyat/performans değerine sahip MP3. 2 GB hafızası mükemmel fiyat ile birleşimi Enjoy'u bu alanın birincisi yaptı. Ama sadece bu da değil, Enjoy çok sayıda özellik barındırıyor:

Ses kayıt özelliği, MP3, WMA, OGG desteği, FM radyo, iki renkli OLED ekran, Line-In girişi, 8 modlu ekolayzır ve Sennheiser kulaklık her iş için fazlasıyla yeterli. Ses kalitesi bakımından testin birincisi kadar değilse bile yabana atılmayacak derecede kaliteli.

Keysmart'ın bir özelliği üzerinde bulunan joystick sayesinde kullanıcıya rahat bir kullanım sunması.

Dosyalar arası gezinti özelliği de ilk kullanım için zor görünse de bir kez alıştıktan sonra oldukça basit. Genel kullanım genelde rahat. Ürünün tek eksiği kullanılan malzemenin çok kaliteli olmaması. Buna ek olarak dosya aktarım hızı da ortalamanın altında. Bu zaman zaman sıkıntı yaratabilir zira 2 GB'ı doldurmak uzun sürebilir.

Bunun üstesinden gelebilen kullanıcılar için tavsiyemiz bu ürünü gözden kaçırmamaları. Böylece 1 GB'lık bir ürüne vereceğiniz parayla 2 GB'lık bu ürüne sahip olmanız mümkün, üstelik oldukça başarılı bir ses kalitesi ve donanım özellikleri ile birlikte.

TEST 7/21/06 2:34 PM Page 114

Kulaklık deyip geçmeyin: Kaliteli bir müzik zevki için kaliteli bir de kulaklık olmazsa olmazlar arasında.

elde ettiği değerler ortalamanın ancak üstünde. Bu yüzden de aygıt, testimizin 9. sırasında yer alıyor.

Mpio FG200: Testin en küçük MP3 oynatıcısı 32 x 55 x 15 mm boyut değerleri ile Mpio FG200. MP3, WMA ve OGG biçimindeki müzik dosyalarını çalabilen Mpio, sahip olduğu OLED ekranı sayesinde MPEG4, WMV, Divx ve AVI uzantılı video dosyalarını da oynatabiliyor. Radyo özelliği unutulmamış ve resim göstergesi de mevcut.

Tüm bunlar her ne kadar ilgi çekici görünse de birçoğunun pek işe yaramadığını söylemeliyiz. Video gösterimi bu küçük cihazda pek zevkli değil, resim görüntülemesi de daha çok bir ön izlemeye benziyor. Ses kalitesi benzer ürünlerle kıyasla alt seviyelerde. Tek güçlü yanı, veri aktarım hızında oldukça iyi bir değer elde etmesi.

Philips SA177: Oldukça hoş bir tasarıma sahip olan Philips SA117, birlikte verilen kulaklıklarla ilk bakışta etkileyici bir görünüm sergiliyor. Kullanılan malzemenin kalitesi kendini hemen belli ediyor. Kulaklıklar da kulağın içine giren (In Ear) türden. Ayrıca iki renkli OLED ekran ürüne ekstra bir artı katıyor.

Fakat menüler arasında dolaşım zor, tuş kullanımı da pek başarılı değil. Buna ek olarak ses kalitesi her ne kadar iyi olsa da bizim beklemediğimiz düzeyde olduğunu söylemeliyiz. Servis ve Dokümantasyon'da Philips'de her zaman başarılı. Dolayısıyla en yüksek puan haklı olarak ona gidiyor.

Neticede, SA177'nin veri aktarım ve erişim hızları daha iyi olsaydı daha üst sıralarda yer almayı başarabilirdi.

SONY NW-E003F: Hızlı şarj ve kesintisiz 30 saat müzik dinlemek NW-E003F ile mümkün. USB'den doğrudan bilgisayara bağlanabilen Sony'nin 3 dakika şarj edildiğinde 2 saatten fazla çalışması görülmeye değer. Geniş dosya türü desteği ve hoş tasarım da ürünün artılarından. Ürünün yazılım desteği de yabana atılmayacak derecede iyi. OLED ekran ve radyo özelliği önemli bir artı. Fakat ses kayıt özelliğinin olmaması bir eksik. Buna ek olarak, biçimlendirme (format) işleminin cihazın üzerinden yapılması şart.

Windows altında yapılan bir biçimlendirme işlemi ile MP3 dinleme özelliğini kaybetmek mümkün ve bu özelliği geri kazanmak için firmware güncelleme işlemi bile işe yaramıyor.

Sandisk Sansa e130: Sansa e130'e ilk baktığımızda hemen eski tip MP3 çalarlar aklımıza geldi. Eskiden bu tür ürünlerin eni ve boyu birbirine yakındı. Oysa günümüzde özellikle Flash belleklerde kareden çok çakmak şekilli ürünler yer alıyor. Şekline bakıp da Sansa'yı eski zannetmeyin; ürün, USB 2.0, FM radyo, SRS WOW ve SD kart yuvası ile oldukça iyi donanımlı.

1 GB'lık kapasite de çok miktarda veriyi depolamak için yeterli. Ürünün eksiği ise toplam ses çıkış gücünün düşük olması. Buna ek olarak, parçalara göre ses seviyesini sabit tutan otomatik ses seviyesi düzeltme işlevi de yok.

Ecevit Bıktım (MCSE+MCSA), ecevitb@chip.com.tr

Multimedya üssü: Yeni nesil MP3 oynatıcılar müzik dinletmenin yanı sıra video ve resim gösterimi de yapıyor.

MP3 NEDİR?

MP3 herkes tarafından bilinen bir terim. Peki kaçımız MP3'ün esasında ne olduğunu ve nasıl çalıştığını biliyor?

Taş plaktan veya kasetten duyduğumuz müzik analog (örneksel) olarak adlandırılır. Kuramsal olarak analog ses sayısız salınım sonucu oluşur. Sayısallaştırmanın ilk adımı bu salınımların belirli zaman dilimlerindeki genliğini (amplitude) yakalamak ve sıfır ile birlerden oluşan bir sisteme çevirmektir.

Bu şekilde elde edilen veriler dijital ses verilerini oluşturur. Bu verilerin oluşturulmasında elbette çeşitli nitelik değerleri var. Bunlardan biri "sampling rate" olarak da bilinen örnekleme hızı. Müzik CD'lerinde 44.1 kHz olarak belirlenen bu değer, analog sinyalin salınımının saniyede tam 44.100 defa okunup sayısallaştırıldığını gösterir. Bu değer ne kadar yüksekse o kadar iyidir. Benzer bir durum Bit Rate içinde geçerli. Bu değerin yüksek olması MP3 kalitesinin yüksek olması anlamına geliyor.

MP3 nedir, nasıl çalışır?

MPEG Audio Layer-3'ün kısaltılmışı olan MP3, Fraunhofer Enstitüsü tarafından geliştirilen bir ses kodlama işlemi. Normal ses verilerini kendi boyutlarının 1/12 katına kadar sıkıştırabilen MP3, bu işlemi yaparken ses kalitesinden ödün vermemesi ile büyük ilgi topluyor. Bu sayede 1 dakikalık ses verisinin ancak 1 MB yer kaplaması büyük bir avantaj çünkü müzik CD'lerinden bildiğimiz WAV biçimi 1 dakikalık ses kaydı için 10 ila 22 MB kapasite gerektiriyor.

MP3 verilerinin bu kadar az bir kapasite harçamasının nedeni sadece insan kulağının duyabileceği ses verilerini saklaması. Dijitalleşen verilerde insan kulağının duyamayacağı veriler filtreleniyor, geriye kalanlar ise MP3 biçimine dönüştürülüyor. Bu işlem MP3 verilerinin daha az yer kaplamasını ve nitelikten ödün vermemesini sağlıyor.

CHIP TEST & TEKNOLOJİ Flash bellekli MP3 çalar testi

	1	2	3	4	5
Marka	TrekStor	Creative	Crea	Keysmart	Creative
Model	Organix	Muvo VIDZ	A9	Enjoy	Zen Nano Plus
Firma	NT	Multimedya	Crea	Keysmart	Multimedya
Tel	nt.com.tr	(212) 479 46 46	(216) 444 27 32	(212) 444 57 57	(212) 479 46 46
Web (www)	trekstor.com.tr	multimedya.com	crea.com.tr	keysmart.com.tr	multimedya.com
Fiyat ($ + KDV)	199	159	199	199	119
MB başına düşen fiyat ($ + KDV)	0.194335938	0.155273438	0.194335938	0.097167969	0.116210938
Toplam puan	87	84	83	82	77
Aktarım hızı	55	75	67	89	48
Ergonomi + donanım özellikleri	95	85	100	89	77
Ses kalitesi	95	86	80	100	86
Servis ve dokümantasyon	90	90	95	69	90
Fiyat / Performans	vasat	orta	vasat	çok iyi	iyi
Teknik veriler					
Arabirim / Kapasite / Ses biçimi	USB / 1.024 / MP3 / WMA / OGG / WAV / ASF	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 2048 / MP3 / WMA / OGG	USB / 1.024 / MP3 / WMA
Ekran / Radyo / Ses Kayıt / Hold	OLED / ● / ● / ●	1,18" OLED / ● / ● / ●	1,77" LCD / ● / ● / ●	OLED / ● / ● / ●	LCD / ● / ● / –
Doğrudan USB bağ. / Line In / Hoparlör	– / ● / –	– / ● / –	– / ● / –	– / ● / –	– / ● / –
USB kablo / Pil / Kontrol	● / dahili / 8 tuş	● / dahili / 1 joy, 3 tuş	● / dahili / 1 joy, 3 tuş	● / dahili / 1 joy, 4 tuş	● / AAA / 1 joy, 3 tuş
Ağırlık / Boyut	41 / 75 x 16 x 32	33 / 66 x 15 x 32	68 / 84 x 19 x 43	29 / 68 x 13 x 29	34 / 65 x 12 x 33
Sürücü	Windows XP, Mac OS	Windows XP	Windows XP, Mac OS	Windows XP	Windows XP
Diğer	Sennheiser kulaklık, SRS	Video ve foto. gösterimi	Video ve foto. gösterimi	Sennheiser kulaklık	

	11	12	13	14	15
Marka	LG	Mpio	Creative	TrekStor	Creative
Model	FM30	FG200	Muvo S200	Jump	Muvo C100
Firma	Bogaziçi	Hızlı Sistem	Multimedya	NT	Multimedya
Tel	(212) 217 29 29	(212) 454 99 00	(212) 479 46 46	nt.com.tr	(212) 479 46 46
Web (www)	bogazici.com.tr	hs.com.tr	multimedya.com	trekstor.com.tr	multimedya.com
Fiyat ($ + KDV)	199	199	139	119	59
MB başına düşen fiyat ($ + KDV)	0.194335938	0.194335938	0.135742188	0.116210938	0.23046875
Toplam puan	73	70	70	69	69
Aktarım hızı	37	75	8	6	12
Ergonomi + donanım özellikleri	92	69	77	81	89
Ses kalitesi	76	65	87	85	79
Servis ve dokümantasyon	95	90	90	90	90
Fiyat / Performans	kötü	kötü	orta	iyi	kötü
Teknik veriler					
Arabirim / Kapasite / Ses biçimi	USB / 1.024 / MP3 / WMA / ASF / OGG / WAV	USB / 1.024 / MP3 / WMA / OGG	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 1.024 / MP3 / WMA / WAV	USB / 256 / MP3 / WMA
Ekran / Radyo / Ses Kayıt / Hold	1,77" OLED / ● / ● / ●	65000K OLED / ● / ● / ●	LCD / – / ● / –	OLED / – / – / –	LCD / – / – / –
Doğrudan USB bağ. / Line In / Hoparlör	– / – / –	– / – / –	– / – / –	– / – / –	– / – / –
USB kablo / Pil / Kontrol	● / Dahili / 1 joy, 7 tuş	● / dahili / 1 joy, 4 tuş	● / AAA / 1 joy, 2 tuş	● / AAA / 7 tuş	● / AAA / 6 tuş
Ağırlık / Boyut	51 / 66 x 15 x 41	35 / 55 x 15 x 32	38 / 68 x 15 x 37	27 / 82 x 27 x 20	65 / 79 x 21 x 60
Sürücü	Windows XP	Windows XP, Mac OS	Windows XP	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS
Diğer	Video ve foto. gösterim	Video ve foto. gösterimi			SD/MMC kart yuvası

● = *var* – = *yok* ■■■■■ Değerlendirmedeki kutucuklar, CHIP'in buradaki puanlama anahtarına göre belirleniyor.
100–90 Puan = 5 Kutucuk, 89–75 = 4 Kutucuk, 74–60 = 3 Kutucuk, 59–45 = 2 Kutucuk, 44–20 = 1 Kutucuk, 19–0 = 0 Kutucuk.

	6	7	8	9	10
	Creative	Creative	Creative	Muzio	M-bird
	Muvo Chameleon	Muvo TX SE	ZEN NANO	FS300	
	Multimedya	Multimedya	Multimedya	Vega	Vega
	(212) 479 46 46	(212) 479 46 46	(212) 479 46 46	(212) 266 92 00	(212) 266 92 00
	multimedya.com	multimedya.com	multimedya.com	vegateknomarket.com	vegateknomarket.com
	139	79	119	139	99
	0.135742188	0.154296875	0.116210938	0.271484375	0.096679688
	76	76	75	74	74
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
	57	56	50	53	74
	77	77	77	74	84
	80	80	81	80	68
	90	90	90	90	85
	orta	vasat	iyi	kötü	çok iyi
	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 512 / MP3 / WMA	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 512/ MP3 / WMA / MP4 / ASF / OGG	USB / 1.024 / MP3 / WMA / OGG / TVF
	LCD / ● / ● / –	LCD / – / ● / –	LCD / – / ● / –	260K LCD/ ● / ● / ●	renkli LCD / ● / ● / ●
	● / – / –	● / – / –	– / – / –	– / – / –	– / ● / ●
	yok / AAA / 1 joy, 3 tuş	– / AAA / 1 joy, 3 tuş	● / AAA / 1 joy, 3 tuş	● /dahili / 1 joy, 3 tuş	– / dahili / 1 joy, 4 tuş
	45 / 72 x 14 x 36	43 / 73 x 19 x 35	33 / 64 x 12 x 33	44 / 74 x 17 x 36	56 / 64 x 22 x 41
	Windows XP	Windows XP	Windows XP	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS
				SD/MMC kart girişi	Video ve foto. gösterimi

	16	17	18	19	20
	Philips	SONY	TrekStor	Creative	Sandisk
	SA177	NW-E003F	Cebrax	Muvo Slim	Sansa e130
	Philips Türkiye	Sony Eurasia	NT	Multimedya	Turanlı
	(800) 261 33 02	(216) 531 98 50	nt.com.tr	(212) 479 46 46	(212) 216 05 20
	philips.com.tr	sony.com.tr	trekstor.com.tr	multimedya.com	turanli.com.tr
	93	150	109	99	90
	0.181640625	0.146484375	0.106445313	0.193359375	0.17578125
	69	68	68	68	68
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
	47	29	7	49	48
	61	68	77	77	63
	74	78	85	68	73
	100	100	90	90	95
	kötü	vasat	iyi	kötü	kötü
	USB / 512 / MP3 / WMA	USB / 1.024 / MP3 / ATRAC	USB / 1.024 / MP3 / WMA / WAV	USB / 512 / MP3 / WMA	USB / 512 / MP3 / WMA
	OLED / – / ● / ●	OLED / ● / – / ●	LCD / ● / ● / ●	LCD / ● / ● / –	renkli LCD / ● / – / ●
	● / – / –	● / – / –	● / – / –	– / – / –	– / – / –
	● / dahili / 8 tuş	– / dahili / 6 tuş	– / AAA / 1 joy, 2 tuş	● / dahili / 1 joy, 3 tuş	● / AAA / 1 joy, 6 tuş
	35 / 80 x 14 x 29	24 / 77 x 14 x 24	37 / 85 x 30 x 21	46 / 85 x 7 x 55	48 / 75 x 13 x 53
	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP	Windows XP, Mac OS
					SD kart yuvası

NASIL TEST ETTİK?

■ CHIP Test Merkezi, MP3 oynatıcıları toplam dört kategoriye göre değerlendiriyor. Bu kategorilerin yüzdeleri ürünlerin Toplam CHIP puanını belirliyor.

Ses kalitesi: Ses kalite testi için caz, klasik ve pop olmak üzere üç farklı tarz şarkı seçtik. Buna ek olarak basların ve tizleri iyi hissettiren ses verileri kullandık. Ürünleri birlikte verilen kulaklıkla test ettik. Ses yüksekliği de önemli bir rol oynadı, çünkü en üst seviyede birçok ürün seslerde bozulmalar gösterdi. Ürünlerle birlikte gelen kulaklıkların ne derecede başarılı olduklarını ise merkezimizin referans için kullandığı Sennheiser kulaklıklarla kıyasladık. Tüm bunlar toplam puanı %50 etkiledi.

Veri aktarım hızı: Oynatıcıların kapasiteleri artmış durumda. HD Tach adlı Benchmark ile her bir oynatıcının veri erişim hızı, veri aktarım hızı ve rastgele okuma ve yazma hızları ölçüldü. Bu değerler kendi içinde belirlediğimiz yüzdelerle puanlandırıldı. Bu kategori Toplam CHIP puanına ise %20 oranında katıldı.

Ergonomi / Birlikte gelenler: Toplam puanın %20'sini oluşturan bu kategoride ürünlerin boyut değerleri ve ağırlıkları taşınabilirliğin önemini ortaya koyuyor. Dâhili pil, Line-In girişi, video oynatımı, ses kayıt özelliği, radyo ve benzeri niteliklerin hepsi dikkate alındı. Buna ek olarak, desteklenen ses biçimleri, kapasite değerleri ve maksimum çalma süreleri de büyük bir önem taşıdı.

Dokümantasyon/Servis: Türkçe kullanma kılavuzu, ürünlerin Türkçe harf desteği, birlikte verilen yazılımlar ve web sayfası desteğinin yanı sıra telefonla irtibat ve sorunların çözümü, toplam puana %10 etki eden dokümantasyon ve servis puanını oluşturdu.

CHIP TEST & TEKNOLOJİ Flash bellekli MP3 çalar testi

	21	22	23	24	25
Marka	**Sandisk**	**Sandisk**	**LG**	**Sandisk**	**Sandisk**
Model	Sansa e140	Sansa c150	JM53	Sansa c140	Sansa m250
Firma	Turanlı	Turanlı	Bogaziçi	Turanlı	Turanlı
Tel	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	(212) 217 29 29	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20
Web (www)	turanli.com.tr	turanli.com.tr	bogazici.com.tr	turanli.com.tr	turanli.com.tr
Fiyat ($ + KDV)	169	195	269	139	175
MB başına düşen fiyat ($ + KDV)	0.165039063	0.095214844	0.032836914	0.135742188	0.085449219
Toplam puan	67	67	67	65	64
Aktarım hızı	47	47	25	40	51
Ergonomi + donanım özellikleri	60	69	85	69	48
Ses kalitesi	73	68	70	68	70
Servis ve dokümantasyon	95	95	95	95	95
Fiyat / Performans	kötü	iyi	çok iyi	vasat	iyi
Teknik veriler					
Arabirim / Kapasite / Ses biçimi	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 2.048 / MP3 / WMA	USB/8.192/MP3/WMA/ASF/OGG/WAV	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 2.048 / MP3 / WMA
Ekran / Radyo / Ses Kayıt / Hold	LCD / ● / – / ●	renkli LCD / – / ● / ●	1,77" OLED / ● / ● / ●	renkli LCD / – / ● / ●	LCD / – / ● / ●
Doğrudan USB bağ. / Line In / Hoparlör	– / – / –	– / – / –	– / – / –	– / – / –	– / – / –
USB kablo / Pil / Kontrol	● / AAA / 1 joy, 6 tuş	● / AAA / 7 tuş	● / Dahili / 1 joy, 7 tuş	● / AAA / 7 tuş	● / AAA / 8 tuş
Ağırlık / Boyut	48 / 75 x 13 x 53	46 / 77 x 21 x 33	90 / 102 x 16 x 47	46 / 77 x 21 x 33	41 / 78 x 22 x 35
Sürücü	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS
Diğer	SD kart yuvası	Fotoğraf gösterimi	Video ve foto. gösterimi	Fotoğraf gösterimi	

	33	34	35	36	37
Marka	**Minton**	**Unique**	**Crea**	**Mpio**	**Codegen**
Model	MMP3070	UMP-2000	R4	FL350	4 in 1
Firma	Depa	Probera	Crea	Hızlı Sistem	Vega
Tel	(212) 519 50 00	(216) 452 67 37	(216) 444 27 32	(212) 454 99 00	(212) 266 92 00
Web (www)	minton.com.tr	probera.com.tr	crea.com.tr	hs.com.tr	vegateknomarket.com
Fiyat ($ + KDV)	129	139	129	139	86
MB başına düşen fiyat ($ + KDV)	0.125976563	0.54296875	0.125976563	0.271484375	0.083984375
Toplam puan	59	56	55	54	51
Aktarım hızı	9	9	7	9	9
Ergonomi + donanım özellikleri	69	65	53	52	55
Ses kalitesi	68	66	66	65	60
Servis ve dokümantasyon	90	85	95	90	85
Fiyat / Performans	vasat	kötü	vasat	kötü	orta
Teknik veriler					
Arabirim / Kapasite / Ses biçimi	USB / 1.024 / MP3 / WMA / WAV	USB / 256 / MP3	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB/512/MP3/WMA/ASF/WAV	USB / 1.024 / MP3 / WMA
Ekran / Radyo / Ses Kayıt / Hold	OLED / ● / ● / ●	OLED / ● / ● / ●	OLED / ● / ● / ●	LCD / ● / ● / yok	LCD / ● / ● / ●
Doğrudan USB bağ. / Line In / Hoparlör	● / ● / yok	yok / ● / yok	yok / yok / yok	yok / yok / yok	● / yok / yok
USB kablo / Pil / Kontrol	● / Li-ion / 8 tuş	● / dahili / 1 joy, 4 tuş	● / dahili / 7 tuş	● / dahili / 6 tuş	● / AAA / 1 joy, 3 tuş
Ağırlık / Boyut	34 / 44 x 16 x 34	30 / 58 x 15 x 30	20 / 60 x 13 x 30	28 / 50 x 13 x 30	44 / 95 x 21 x 30
Sürücü	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS
Diğer	Ekstra pil				

● = *var* – = *yok* ■■■■■ Değerlendirmedeki kutucuklar, CHIP'in buradaki puanlama anahtarına göre belirleniyor.
100–90 Puan = 5 Kutucuk, 89–75 = 4 Kutucuk, 74–60 = 3 Kutucuk, 59–45 = 2 Kutucuk, 44–20 = 1 Kutucuk, 19–0 = 0 Kutucuk.

	26	27	28	29	30	31	32
	Sandisk	Sandisk	MSI	LG	Codegen	Minton	Packard
	Sansa m240	Sansa m230	Megastick 528	FM20	MTVgo	MMP3059	Bell AP5005
	Turanlı	Turanlı	MSI Türkiye	Bogaziçi	Vega	Depa	Koyuncu
	(212) 216 05 20	(212) 216 05 20	---	(212) 217 29 29	(212) 266 92 00	(212) 519 50 00	(216) 528 88 88
	turanli.com.tr	turanli.com.tr	msi.com.tr	bogazici.com.tr	vegateknomarket.com	minton.com.tr	koyuncu.com.tr
	121	81	125	169	129	129	64
	0.118164063	0.158203125	0.122070313	0.165039063	0.125976563	0.251953125	0.125
	63	63	63	63	61	60	59
	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100	Puan 0 50 100
	46	46	48	30	10	8	9
	48	48	61	66	82	69	69
	70	70	67	69	68	70	69
	95	95	80	95	85	90	90
	orta	vasat	orta	kötü	vasat	kötü	vasat
	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 512 / MP3 / WMA	USB / 1.024 / MP3 / WMA	USB / 512/ MP3 / WMA / MP4 / ASF / OGG	USB/1.024/MP3/WMA/MTV/WMV/WAV	USB/512/MP3/WMA/SMV	USB / 512 / MP3 / WMA
	LCD / – / ● / ●	LCD / – / ● / ●	LCD / ● / ● / ●	260K LCD/ ● / ● / ●	Renkli OLED / ● / ●/●	1,5" OLED / ● / ● / ●	LCD / ● / ● / ●
	– / – / –	– / – / –	● / ● / –	– / – / –	– / ● / –	– / – / ●	● / – / –
	● / AAA / 8 tuş	● / AAA / 8 tuş	● / AAA / 1 joy, 3 tuş	● /dahili / 1 joy, 3 tuş	● / dahili / 1 joy, 3 tuş	● / dahili / 7 tuş	– / AAA / 1 joy, 3 tuş
	40 / 78 x 22 x 35	40 / 78 x 22 x 35	44 / 91 x 18 x 29	44 / 74 x 17 x 36	28 / 60 x 20 x 30	41 / 67 x 16 x 38	41 / 90 x 29 x 28
	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP, Mac OS	Windows XP
				SD/MMC kart girişi		SD/MMC kart okuyucu	

Sonuç

Ecevit Bıktım,
CHIP Test Merkezi Koordinatörü
ecevitb@chip.com.tr

Yavuz Şahin,
CHIP Test Merkezi Editörü
yavuz@chip.com.tr

■ Hangi aygıt bana göre? Bu soruyu cevaplamak için ilk olarak ne kadar depolama kapasitesinin sizi tatmin edeceğini bilmelisiniz. Çünkü kapasite MP3 oynatıcıların fiyatını önemli ölçüde etkiliyor. MP3 arşivini yanında taşımak isteyen kullanıcılar yüksek kapasiteli ürünleri tercih etmeliler. 2 GB kapasitesi ve uygun fiyatı ile Keysmart buna iyi bir örnek.

Alacağı aygıtın üzerinde farklı özellikler de üzerinde barınmasını isteyen kullanıcılarsa ergonomi ve donanım bileşenleri kategorilerinde yüksek puan toplayanlara yönlendirilmeli. Crea'nın A9 adlı ürünü bu konuda tartışmasız birinci. Ama bazen bu da bir müzik çalar için yeterli gelmeyebiliyor zira ses kalitesi öznel olarak yorumlanabiliyor. Basları ya da tizleri daha çok sevenlerin bu aygıtları satın almadan önce kesinlikle denemeleri gerekiyor.

Ses kalitesinin her alanda iyi olmasını isteyenlere tek tavsiyemiz Trekstor'un Sennheiser kulaklıklı ürünlerini kaçırmamaları.

Unutmadan söyleyelim. Test tablomuza baktığımızda Creative'in ürünlerinin genelde iyi sonuçlar aldığı görülüyor. Bunu dikkate alıp Creative yönünde yapacağınız bir seçim sizi hayal kırıklığına uğratmayacaktır. Test esnasında en çok şaşırdığımız olay, bazı oynatıcıların sisteme tanıtılmasında yaşadığımız güçlük oldu.

En çok soruna yol açan marka LG idi. Buna karşın Sony'de daha farklı bir durumla karşılaştık: Sony ürünlerinde biçimlendirme (format) işlemi cihaz üzerinde yapılmalı. Windows altında yapılan bir biçimlendirme işlemi sonrasında, kopyalanan MP3 dosyalarının hiçbirini dinlemek mümkün değil.

Üzerinde USB bağlantısı olan MP3 oynatıcılara dosya aktarımı daha rahat. Ama gelişmiş multimedya özelliklerinden yoksun olan bu MP3 oynatıcılar testimizde son sıralara demir attı.

Otuz yedi MP3 oynatıcının katılımıyla gerçekleştirdiğimiz bu test birçok ürünün bilmediğimiz özelliklerini bizlere gösterdi. Üst sıralardaki ürünlerin multimedya özellikler ve ses kalitesi açısından diğer ürünlere göre daha performanslı olduğunu söylemeliyiz. ■

TEST KRİTERLERİ

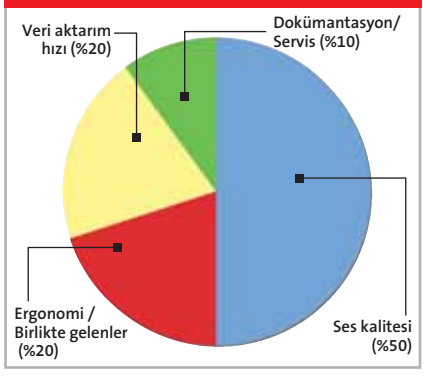

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 120

İÇİNDEKİLER

DONANIM

121 **Güç kaynağı:** FSP Booster x3
TV kartı: Kworld DVB-T 310U
Cep telefonu: Sony Ericsson J100i

122 **Cep Telefonu:** LG Chocolate

124 **Kasa:** Feel Hurricane MIO-733
TV Kartı: Avermedia AverTV Hybrid + FM Cardbus
Projeksiyon cihazı: Epson EMP-S3

126 **Projeksiyon cihazı:** Benq CP-120

128 **IP telefonu:** AirLive ePhone-2000
LCD monitör: ASUS PW201
Anakart: MSI K9N SLI Platinum

130 **Anakart:** Gigabyte GA-965P-DQ6

132 **Dijital fotoğraf makinesi:** Panasonic Lumix DMC-TZ1
Cep telefonu: Motorola C168
Dizüstü bilgisayar Datron Aero ED 20D5K65X

134 **Web kamerası** Microsoft LifeCam VX-6000
Bluetooth kulaklık Logitech Mobile Express Headset
Ağ sunucusu: Digitus DN-13005

136 **ADSL modem:** AirTies RT-102
Cep telefonu: Benq Siemens EL71
Çok işlevli yazıcı: Brother MFC-4720

YAZILIM

138 **Video işleme** Ulead VideoStudio 10 Plus
Ofis yazılım paketi: OpenOffice 2.0
Anti virüs: Avast! Home Security 4.7

Donanım & Yazılım TESTLERİ

CHIP Test Merkezi olarak, piyasadaki yeni ürünleri test ediyor ve sizlere tanıtıyoruz. Her ay bu sayfalarda yeni ve ilginç ürünlerin incelemelerini bulabilirsiniz.

■ Yaz aylarıyla birlikte cep telefonu üreticilerinin çok sayıda modelini görmeye başladık. Sayfalarımızda LG Electronics'in yeni ürünü olan Chocolate'ı bulacaksınız. Dokunmatik ekranlı bu telefonun farklı renkleri de yakında piyasada bulunabilecek. Benq ve Siemens ortaklığının yeni meyvesi EL71 beğendiğimiz cihazlar arasında yer alırken, Motorola ve Sony Ericsson'un giriş seviyesindeki hesaplı telefonları konuğumuz oldu. Gigabyte'ın kararlılığa verdiği önemi, katı kapasitörlü yeni anakartında görüyoruz. MSI ise AMD'nin AM2 yuvasını destekleyen bir anakartını test merkezimize gönderdi. Bunun dışında, Microsoft LifeCam, Brother'ın çok işlevli hamarat cihazı ve Panasonic'in yüksek zum kapasiteli minik kamerasını incelemelisiniz. Yazılım cephesinde ise tatil dönüşü çektiğiniz videoları elden geçirebileceğiniz Ulead VideoStudio ile henüz tatile gidemeyenlerin işlerini kolaylaştıracakları OpenOffice 2.0 incelemesi ilgi çekecektir.

Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

DEĞERLENDİRME

Test & Teknoloji sayfalarında, ürünler hakkında detaylı bilgi ve ürünleri puanlandıran bir not sistemi bulabilirsiniz. Puanlama sisteminin karmaşık olmaması için iki kategori oluşturduk. Bunlar "Toplam CHIP Puanı" ve satın almada önemli bir rol oynayan "Fiyat/Performans Oranı". Tüm ürünleri daha önce belirlediğimiz test platformu ve test kriterlerine uygun olarak inceleyip değerlendiriyoruz. Böylece önceki aylarda yer alan benzer ürünleri de birbirleri ile karşılaştırma fırsatını yakalayabilirsiniz. Bu puan sistemini ürünleri daha kolay değerlendirip sıralandırmak için uygun gördük. Ürünlerin teknik verilerini ayrıca bir kutu halinde vermemizin sebebi ise, ürünler arasında karşılaştırmayı kolaylaştırmak. Burada test edilen donanım ürünleri, eğer puanları tutarsa her ay güncellediğimiz TOP 10 listelerimize yer alabilecekler. Bu sayede piyasada bulunan en iyi 10 ürünü bir bakışta görebilirsiniz.

TOPLAM CHIP PUANI		FİYAT/PERFORMANS	
çok iyi	(100–90 Puan)	çok iyi	(100–90 Puan)
iyi	(89–75 Puan)	iyi	(89–75 Puan)
orta	(74–60 Puan)	orta	(74–60 Puan)
vasat	(59–45 Puan)	vasat	(59–45 Puan)
kötü	(44–20 Puan)	kötü	(44–20 Puan)
çok kötü	(19–0 Puan)	çok kötü	(19–0 Puan)

Güç kaynağı

FSP BOOSTER X3

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	Çözüm
BİLGİ İÇİN	(216) 540 64 74
WEB	www.cozum.com.tr
FİYAT	FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK ÖZELLİKLER

Yuva	5,25 inç.
Giriş voltajı	90 ~ 264 V
Çıkış akımı	2 - 25 A
Çıkış kapasitesi	300 Watt
Boyut	140 x 150 x 84 mm
Diğer	Voltaj, akım, ısı ve kısa devre koruması

EK GÜÇ DESTEĞİ: Fortron Source Power (FSP)'ın yeni ürünü, oyun severlere yönelik farklı bir çözüm. Booster x3 adlı bu ürün, bir adet 5,25 inç yuvası kaplayan bir güç kaynağı. Disk kutusuna benzeyen bu donanımın ön yüzündeki mavi led, ön paneli aydınlatarak kasanıza farklı bir hava katıyor. Kasanın arka tarafına yerleştirilen plakaya, prizden gelen güç kablosunu takarak Booster x3'ün ekran kartlarını beslemesi sağlanıyor. Bu da 400 Watt ve üzeri bir güç kaynağı gerektiren SLI veya CrossFire gibi çift ekran kartlı bir sisteme, standart güç kaynağınızı yenilemeden terfi imkânı sunuyor. Ekran kartı için gereken güç kablolarının kutudan çıkması da beğenimizi kazandı. 300 Watt gücünde çıkış kapasitesi bulunan Booster'ın bağlantılarının kolayca yapılması ve tam yüklemede bile 40 desibelin altında bir ses değeri sunması da diğer olumlu yönleri.

SONUÇ: Çift ekran kartı kullanmak isteyenlere şık bir güç kaynağı alternatifi.

- ⊕ Sessiz ve etkili çalışma
- ⊕ Kolay montaj
- ⊖ Sadece ekran kartına güç sağlıyor

TV kartı

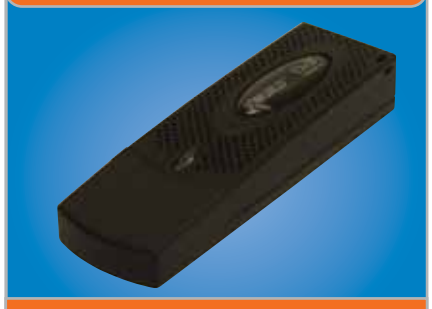

KWORLD DVB-T 310U

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	Merpa
BİLGİ İÇİN	(212) 213 38
73WEB	www.merpazar.com
FİYAT	FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK ÖZELLİKLER

TV broadcast	Full NTSC, PAL ve Full SECAM
Frekans PAL	48.25 - 863.25 MHz
Ses	Mono
Uzaktan kumanda	var
Boyut	105 x 32 x 20 mm
İşletim sistemi	Windows XP

ANOLOG VE DİJİTAL YAYIN BİR ARADA: Dünya kupası yayınlarıyla adını daha sık duyduğumuz dijital yayınların yeni bir türü yaygınlaşıyor. DVB-T adlı karasal dijital yayın, önümüzdeki yıllarda Türkiye'den izlenebilecek. Birçok üretici, DVB-T desteği olan modellerini şimdiden kullanıcıların beğenisine sunuyor. Bu geçiş sürecinin kullanıcıları rahatsız edeceğini düşünen Kworld firması, analog ve DVB-T desteği sunan modeliyle karşımıza çıktı. USB üzerinden bağlanan bu ürünü dizüstü veya masaüstü bilgisayarınızda rahatlıkla kullanabilirsiniz. HDTV desteği bulunan Kworld 310U, 1.080 x 720 çözünürlükte yüksek kalitede TV keyfi sunuyor. Geniş ekran desteği de bulunan ürün ayrıca elektronik program rehberiyle uyumlu. Kayıt özelliğinin MPEG-2 ile sınırlı olması, çeşitli codec'lerle uyumlu kartların yanında zayıf kalmasına neden oluyor.

SONUÇ: Taşınabilir TV isteyenlere dijital ve analog yayını bir arada sunuyor.

- ⊕ HDTV'ye hazır
- ⊕ Uzaktan kumandalı
- ⊖ Benzerlerinden büyük

Cep telefonu

SONY ERICSSON J100I

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	SonyEricsson Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 473 77 77
73WEB	www.sonyericsson.com.tr
FİYAT	150 YTL

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	65.536 renkli STN
Frekans Bandı	900 / 1.800 MHz
Boyutlar	100 x 44 x 18 mm
Ağırlık	79 g
Ses	32 ton polifonik
Diğer	Ajanda, çalar saat, otm. metin girişi

MİNİ CEP: "Cep telefonumla fotoğraf çekmek veya MP3 dinlemek istemiyorum", diyorsanız Sony Ericsson'un giriş seviyesi için hazırladığı J100i sizin için uygun bir çözüm olabilir. Temel cep telefonu özelliklerini kolay kullanılabilir şekilde sunan J100i 'nin sekiz saate kadar konuşma ve 300 saate kadar bekleme süresi oldukça başarılı. Telefonda genel işlevlere erişim hızlı kısayollarla sağlanmış, ayrıca titreşim de unutulmamış. Sony Ericsson telefonlardan alıştığımız menü oldukça basitleştirilmiş. Dört yönlü, aynı zamanda basılabilir dolaşım kontrolüne sahip tuşu sayesinde, menüler arasında rahat ve kolay geçiş yapılabiliyor. Çalar saat, kolay arama ve mesajlaşma, otomatik metin girişi gibi birçok özelliği bulunan J100i'nin ajandası da bulunuyor. Minik ancak renkli bir ekrana sahip ürün, bilgisayar bağlantısıyla bilgileri eşleştirmenizi sağlıyor.

SONUÇ: Sony Ericsson J100i, sade kullanımdan yana olanlara hitap ediyor.

- ⊕ Konuşma ve bekleme süresi
- ⊕ Uygun fiyat
- ⊕ PC bağlantısı var

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 122

Cep telefonu

LG CHOCOLATE

CHIP PUANI

FİYAT/PERFORMANS

+ Oldukça şık ve zarif bir tasarım
+ Multimedya özellik, kolay kullanım
- Harici bellek kartı yuvası yok

FİRMA	Panel
BİLGİ İÇİN	(212) 289 99 99
WEB	www.panel.gen.tr
FİYAT	382 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	176 x 220 piksel TFT, 262K Renk
Bellek	131 MS
Frekans bandı	900 / 1.800 / 1.900 MHz
Boyutlar ve ağırlık	95 x 49 x 16 mm, 86 g
Konuşma süresi	3 saate kadar
Diğer	Touchpad, GPRS, Bluetooth, FM radyo, 1.23 MP fot. mak.

Zarif, soylu ve cezp edici

ASYANIN YENİ ÇİKOLATASI: Çikolata sevenler bilir. En iyi çikolatalar Avrupa'da üretilir. Peki Asyalarının da en az Avrupalılar kadar cazip ve baştan çıkarıcı bir çikolataları olduğunu söylersek ne dersiniz? İnanılması zor ama mümkün. Oldukça modern bir tasarım ve alışılagelmiş işlevleri bir telefona ekleyip onu çikolata olarak adlandırmanız yeterli. Tıpkı LG'nin yaptığı gibi.

Şık ve zarif: LG Chocolate'ın özellikleri

LG Chocolate birçok alanda söz sahibi olan bir cep telefonu. Üzerinde bulunan 1,23 megapiksellik kamera resim ve video çekebiliyor. Müzik oynatıcısı ise bir MP3 oynatıcı olarak görev yapabiliyor. Buna karşın UMTS özelliğine pek yer verilmemiş.

1,23 megapiksellik kamera seri çekim ve beyaz dengesi gibi özellikler de sunuyor. Çekilen resimlerin kalitesi orta seviyede. Burada çok etkilendiğimizi söyleyemeyiz. Çünkü başka cep telefonlarının yakaladığı kaliteyi tutturamıyor. Çekilen resimler MMS ile gerçek boyutunda gönderilemiyor. Nedeni, Chocolate'ın 100 KB'tan büyük dosyaları MMS ile yollamaması. Benzer bir kısıtlama e-posta alımı için de geçerli.

Bluetooth ve USB kablo yardımı ile aktarılan dosyalarda hiçbir sorun yok. Chocolate, Windows XP altında hemen harici bir bellek olarak tanınıyor. Bu birçok telefonun desteklemediği bir özellik. LG'de denediğimiz bir MP3 kopyalama işlemi oldukça basit ve hızlı gerçekleşti. Chocolate ile verilen kulaklıkta MP3 dinlemek büyük bir zevk. Harici kulaklık kullanımını desteklemesi iyi düşünülmüş bir özellik. Ancak, MP3 dinlerken telefonda başka şeylerle uğraşmak oldukça güç. Hafızanın arttırılamaması da önemli bir eksi.

Bulunduğunuz ortamlara göre çeşitli profiller ayarlamak mümkün. Kayıt edilen kişilere birden fazla telefon numarası ve e-posta bilgisi de atanabiliyor. Ajanda işlevi oldukça kolay ve kullanışlı. PC bağlantısı tek bir kablo ile gerçekleşiyor. Chocolate'in bir eksiği sesli arama yapamaması. Buna ek olarak 'handsfree' modu da yok.

Dokunmatik tuşlar, kolay erişilebilir arayüz

Chocolate dokunmatik tuşlar kullanıyor. Bu LG'nin yüzeyini oldukça hassas kıldığından alışmak zaman gerektiriyor. Üste doğru açılan bir yapıya sahip LG, altında normal bir tuş takımı gizliyor. İnce ve zarif dediğimize aldanmayın, tuşların kullanımı çok rahat. 16 mm'lik kalınlık bu ürüne büyük bir hava katıyor. Kullanılan malzeme şık, fakat bir o kadar da hassas. Malzeme, üzerinde parmak izi tutmaya müsait; bu yüzden sık temizlemek gerekebilir.

Menü dağılımı güzel. Tüm işlevler basit simgelerle resimlendirilmiş. Dolayısıyla menü içinde bir özelliğe erişmek oldukça kolay. Alt menülerde yer alan listeler numaralandırılmış. Telefon üzerinde basılan numaralar bu başlıklara hızlı bir erişim sağlıyor. Touchpad ile hızlı erişim de mevcut. Fakat bu da kullanım bakımından belirli bir alışma süresi gerektiriyor.

SONUÇ: Multimedya özelliklere ve estetiğe önem verenlere tavsiyemiz Chocolate'ı gözden kaçırmamaları. Ürünü kullanmak için biraz zaman harcamak şart. Tasarım gerçekten çok hoş. Menü kullanımı da oldukça basit. Kamerası ise megapiksel kalitesinde resim çekebiliyor, MP3 dinlemede sorun yok. Ayrıca PC ile bağlantı da hemen kuruluyor. Ne var ki, harici bir bellek kartı yuvasının olmaması bir dezavantaj.

Dokunmatik tuş takımı: Chocolate kullanıcılara farklı bir telefon deneyimi sunuyor.

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 124

Kasa

FEEL HURRICANE MIO-733

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■□□□
FİRMA	Kont
BİLGİ İÇİN	(216) 528 55 00
WEB	www.kont.com.tr
FİYAT	104 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desteklenen yapı	ATX
Genişleme yuvası	4 x 5,25 inç, 6 x 3,5 inç
Fan	2 adet
Güç kaynağı	550 Watt
Boyut	410 x 200 x 467 mm
Ağırlık	8 kg

İDEAL KASA SİSTEMİ: Kasa alırken dikkat edilmesi gereken konuların başında güç kaynağı geliyor. Güç kaynağınızı sistem gereksinimlerine göre belirlemelisiniz. Orta seviye sistemlerde 400Watt güç kaynağı yeterli olacaktır. Overclock yapanlar ve üst uç ürünler kullananlar ise 550Watt güç kaynağına sahip bir kasa olan Feel Hurricane MIO-733'ü inceleyebilirler. Çok sayıda sürücü yuvası bulunan kasanın ön tarafında 12 cm, yan tarafında ise 25 cm çaplı soğutma fanları mevcut. Yandaki fanın sessiz çalışması ve devir ayarının yapılabilmesi beğenimizi kazandı. Bu fanlar çok sesli çalışmazken, oldukça iyi bir soğutma sağlıyor. Ayrıca kasanın ön panelinde iki adet USB, ses çıkış ve giriş yuvaları bulunuyor. Ancak iç montajda standart bir kasaya oranla, arka paneldeki tornavidasız açılan vidaların dışında bir farklılık yok.

SONUÇ: İyi bir soğutma sistemi ve etkili bir güç kaynağıyla gelen orta seviyede bir kasa.

- ⊕ Hazır hava soğutma sistemi
- ⊕ Etkili güç kaynağı
- ⊕ Bol sürücü yuvası

TV kartı

AVERMEDIA AVERTV HYBRID + FM CARDBUS

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Multimedya
BİLGİ İÇİN	(212) 479 46 46
WEB	www.multimedya.com
FİYAT	139 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	PCMCIA 2.1
Dest. yayınlar	PAL / SECAM / NTSC / DVB-T
Uzaktan kumanda	Var
Video girişleri	Kompozit, S-Video
İ. sistemi	Win 2000 / XP / XP MCE
Diğer	FM, DVB-T, HDTV, EPG, 75 Ohm anten

DİZÜSTÜNDE TV KEYFİ: AverMedia'nın yeni mobil televizyon çözümü, analog yayınların yanı sıra önümüzdeki senelerde seyredebileceğimiz karasal dijital yayınları (DVB-T) da destekliyor. Bu konuda henüz sadece test yayınları yapılıyor. Yeni PCMCIA standardı olan Cardbus yuvasına takılan AverTV Hybrid, ufak anteniyle az sayıda da olsa TV kanalına erişim sağlayabiliyor. Bunun dışında kablo TV bağlantısı yaparak, net bir şekilde TV seyredebilirsiniz. FM radyosu bulunan cihazın yazılımını çok başarılı bulmadık. Sadece karasal yayınlar için bulunan EPG desteğinin tek bir kanalla sınırlı olması bir dezavantaj. Buna karşın uzaktan kumandası bulunması ve DVB-T yayınlardaki HDTV kalitesini desteklemesi beğendiğimiz yönleri oldu. Ayrıca XP MCE desteği de, TV kartını değiştirmeden işletim sistemini güncellemenizi sağlıyor.

SONUÇ: Dizüstünü eğlence merkezine çevirmek isteyenler için kaliteli bir TV çözümü.

- ⊕ Ek video girişleri var
- ⊕ XP MCE 2005 uyumlu
- ⊕ FM ve uzaktan kumanda

Projeksiyon cihazı

EPSON EMP-S3

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Epson Erişim Hattı
BİLGİ İÇİN	(212) 336 03 03
WEB	www.epson.com.tr
FİYAT	619 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Teknolojisi	3LCD
Parlaklık	1.600 Ansi Lümen
Kontrast	500:1
Çözünürlük	(800 x 600) x3
Boyut	246 x 327 x 86 mm
Ağırlık	2,5 kg

MOBİL SUNUMLAR İÇİN PROJEKSİYON : Yeni projeksiyon cihazlarının hafif ve ufak yapıda olmaları birçok işi kolaylaştırıyor. Epson'un EMP-S3 ürünü de taşınabilirliğiyle ön plana çıkan projeksiyon cihazı. Uygun boyut ve ağırlık değerine sahip ürünü, beraberindeki çantasıyla kolayca taşıyabilirsiniz. 3LCD teknolojisi yüksek kalitede görüntü imkanı sunarken, cihazın beş saniye gibi kısa bir sürede açılabildiğini gözlemledik. Kompozit, S-Video, Komponent Video, Video-RGB girişleri her tip cihazla bağlantı sağlıyor. Image Shift ve 30 derecelik dikey trapezoid düzeltme açısı sayesinde farklı konumlardan düzgün bir görüntü sunabilen EMP-S3'ün en beğendiğimiz özelliği, 1,8 metre mesafeden 60 inç boyutunda görüntü yansıtabilmesi. Uzaktan kumandayla yönetilebilen cihazın ses ve ısı problemi olmaması da bir avantaj.

SONUÇ: İyi görüntü kalitesi ve taşınabilirliğinin yanında hesaplı oluşuyla da cezp edici.

- ⊕ Ufak odalar için uygun
- ⊕ Geniş ekran desteği var
- ⊕ Sessiz çalışıyor

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 126

Projeksiyon cihazı

BENQ CP-120

CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS

- Çok hafif ve ufak, çantası var
- Yüksek görüntü kalitesi
- Kablosuz ağ bağlantısı

FİRMA	Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(216) 528 88 88
WEB	www.koyuncu.com.tr
FİYAT	1.799 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Teknoloji	DLP, 802.11a / b / g
Parlaklık	1.500 Ansi Lümen
Kontrast	2.000:1
Çözünürlük	1.024 x 768 XGA
Boyut	218 x 172 x 61 mm
Ağırlık	1,3 kg

Taşınabilir projeksiyon

KABLOSUZ AĞ DESTEĞİ: Ev eğlencesi sektörünün gelişmesi, LCD ve plazma TV'lerin yaygınlaşmasına neden oldu. Bu cihazlar yüksek görüntü kalitesinin yanında ince ve şık yapılarıyla da salona ayrı bir hava katıyor. Ancak bilgisayar bağlantısı kurabilen modellerin az sayıda oluşu bir dezavantaj.

Bu noktada, projeksiyon cihazları öne çıkıyor. Geniş ekranda bilgisayar kullanmak, sunum yapmak veya TV kartı yardımıyla televizyon seyretmek isterseniz, projeksiyon cihazlarını kullanabilirsiniz. Kaliteli projeksiyon cihazları henüz plazma TV'lerin erişemediği büyüklükte bir görüntü alanı sunabiliyor.

802.11a / b / g: Kablo karmaşasına son

Projeksiyon cihazlarını satın alırken, parlaklık, kontrast ve çözünürlük gibi görüntü değerlerinin yanı sıra bağlantılar da ön plana çıkıyor. Benq'nun tüketici elektroniği alanında hazırladığı yeni ürünü olan CP-120, kablosuz bir projeksiyon cihazı. Yani kablosuz ağ destekli. Bu da, dizüstü veya masaüstü bilgisayarınızdan herhangi bir görüntü kablosu kullanmadan projeksiyon cihazına veri aktarabilmenizi sağlıyor.

Eğer sunumlar iş hayatınızın bir parçasıysa, bu cihaz kolay bağlanabilirliğiyle işleri kolaylaştırdığı gibi dizüstü bilgisayarınızı da projeksiyon cihazının yakınına yerleştirme zorunluluğunu ortadan kaldırıyor. Ev eğlencesine katkısı ise, bilgisayarınızı projeksiyon cihazının yakınına koymak zorunda kalmadan film veya TV seyredebilmeniz.

DLP ile evinizde sinema kalitesinde projeksiyon

CP-120'de DLP (Digital Light Processing) adı verilen projeksiyon teknolojisi kullanılmış. Texas Instruments'in patentlediği bu teknolojide, DMD adı verilen bir yarı iletken yongadan faydalanılıyor. Her birinin arkasında bir elektrod bulunan minik aynalardan oluşan yongada, aynalar hareketlenerek ışık kaynağına olan mesafenin değişmesini sağlıyor. Bu aynaların ışık kaynağına olan mesafesi saniyede binlerce kez gerçekleşerek 1.024 farklı gri tonu ortaya çıkartıyor. Sonraki adımda ise yeşil, mavi ve kırmızı renklerden oluşan renk tekerleği devreye girerek, yüksek kalitedeki görüntünün renklenmesi sağlanıyor. Bu sistem, 16 milyonu aşan renk ortaya çıkartıyor. Projeksiyon cihazlarına görüntü açısından büyük bir avantaj katan DLP teknolojisinin kullanıldığı diğer bir alan da sinema salonları. Ancak burada üç ana renk için üç farklı yonga kullanılıyor, dolayısıyla büyüyen alanda görüntü kaybı yaşanmıyor.

Benq'nun DLP teknolojili CP-120 adlı ürünü üzerinde, VGA, S-Video, komponent görüntü girişleri bulunuyor. Ayrıca USB girişini bilgisayara bağlayarak sunumlardaki sayfa geçişlerini uzaktan kumandası ile yapabilirsiniz. Ön ve yan kısımlarda soğutma için aralıklar bulunan cihazın, açılma ve kapanma süresi oldukça kısa. Ekonomik çalışma modunda 3.000 saate varan lamba ömrü bulunan ürünün başarılı görüntü kalitesinde Carl Zeiss optik lensin büyük etkisi var. Kablosuz bağlantı için ağ ayarlarınızı otomatik almanız ve ağ içerisinde göreceğiniz Benq adaptörüne bağlanmanız yeterli.

SONUÇ: Kablosuz bağlantıda fare hızının çok akışkan olmadığını gördük. Film seyrederken ufak atlamalar yaşanabiliyor, ancak klip ve sunumlar için ideal. Ayrıca oldukça ufak ve hafif olması, kutusundan çıkan minik çantasıyla kolayca taşınması da büyük avantaj. Fiyatının çok yüksek olmaması da sevindirici.

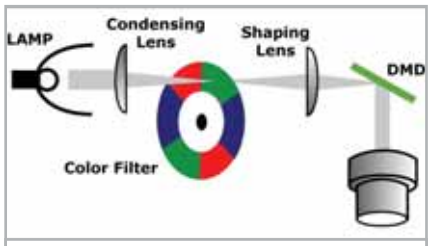

Dijital görüntü işleme: Kullanılan DLP teknolojisi benzerlerinden daha kaliteli bir görüntü çıkışı sağlıyor.

IP telefonu

AIRLIVE EPHONE-2000S

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	Sentim
BİLGİ İÇİN	(216) 528 33 33
WEB	www.sentim.com.tr
FİYAT	FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK ÖZELLİKLER

Arabirim	2 x ethernet, RJ-45
Arama protokolü	RFC3261 (SIP)
Ses sıkıştırması	G.711 A / G.723.1 / G.729 A-AB
Ekran	2 satır LCD
Diğer	PPPoE, DHCP, RTP, SNMP, TFTP

BİLGİSAYAR AÇMADAN VoIP: AirLive'ın ePhone-2000s adlı ürünü, SIP protokolüne uygun ses görüşme bağlantılarını destekliyor. Böylece internet üzerinden alabileceğiniz aboneliklerle, sabit hatları aramaya başlayabilirsiniz. Bu telefonun en büyük farkı, iki adet ethernet bağlantısına sahip olması ve üç adet SIP hesabını desteklemesi. Dolayısıyla normal internet hattınız meşgulken görüşmeler için tahsis edebileceğiniz ikinci bir hattan faydalanabilmeniz mümkün. Birden çok SIP hesabının avantajı da, farklı ülkeleri arayanlar için, daha hesaplı tarifedeki diğer operatörü kullanmak için ek bir ayar yapma ihtiyacı olmaması. Aynı anda iki kişiyle görüşme yapabileceğiniz cihazda, gürültü iptal edici ve ses olmayınca veri gönderimi kesme ve bekleme müziği gibi gelişmiş işlevler mevcut. Ayrıca SNMP ve web yoluyla uzaktan yönetilebiliyor.

SONUÇ: Gelişmiş işlevlere sahip bu cihazla yurtdışı görüşmelerini daha hesaplı yapabilirsiniz.

- ⊕ Uzaktan yönetilebiliyor
- ⊕ Çoklu hesap ve bağlantı
- ⊖ Sabit hat desteklemiyor

LCD monitör

ASUS PW201

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Boğaziçi, Çizgi
BİLGİ İÇİN	(212) 217 29 29, (212) 356 70 70
FİYAT	799 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Desteklediği yayınlar	PAL / SECAM / NTSC
FM alıcısı	Philips MK5 FM 1216
Video decoder	Conexant CX2584X
Uzaktan kumanda	Yok
Desteklediği i. sis	Win XP / XP MCE 2005
Boyutlar	138 x 105 mm

EĞLENCE MERKEZİNE İLK ADIM: Microsoft'un Windows XP Media Center Edition adlı işletim sistemi, bilgisayara bağlı alıcı ve uzaktan kumanda sayesinde fotoğraf, video ve müzik arşivinize kolay erişim sağlarken, bir TV kartı yardımıyla bilgisayarınızı tam işlevli bir kişisel video kaydediciye dönüştürebiliyor. Bunun için Microsoft XP MCE sertifikasına sahip ekran kartlarını kullanmanız gerekiyor. Bu sertifika da üzerinde donanımsal MPEG-2 encoder bulunan TV kartlarına veriliyor. Avermedia'nın yeni ekran kartı da bu sertifikayı taşıyan ve üzerinde FM radyosu bulunan bir ürün. Kaliteli bir yayın amacıyla Philips TV ve FM alıcısını kullanan ürün, 105 mm yüksekliğiyle oturma odası PC'lerine rahatça sığacak boyutta. Ayrıca diğer cihazlardan kayıt yapabilmek amacıyla S-video, kompozit video ile stereo ses girişi de mevcut.

SONUÇ: Oturma odası PC'leri için kolay kurulan ve sorunsuz çalışan cihaz iyi bir seçenek oluşturuyor.

- ⊕ Video ve ses girişi var
- ⊕ XP MCE 2005 uyumlu
- ⊕ Küçük kasalara sığıyor

Anakart

MSI K9N SLI PLATINUM

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Datagate, Multimedya
BİLGİ İÇİN	(212) 321 41 41, (212) 479 46 46
FİYAT	149 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	nVIDIA nForce 570 SLI
İşlemci yuvası	Soket AM2
FSB hızı	2 GHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Yuva sayısı	2 x PCIe x 16, 2 x PCIe x 1, 3 x PCI

YENİ AMD İŞLEMCİYE UYGUN: nVIDIA'nın yeni yonga seti olan nForce 570 SLI'ı taşıyan MSI anakartı, AM2 işlemci yuvasıyla yeni AMD işlemcileri destekliyor. Yeni nForce yongası, eskiye oranla büyük değişiklikler taşımıyor. Bunu söylerken, AMD'nin DDR'dan DDR2 belleklere geçiş yaptığını hatırlatalım ancak ne de olsa AMD bellek yöneticisini işlemci içerisine yerleştiriyor. Dolayısıyla bu anakart, 939 yerine 940 pin'lik bir işlemci yuvasını bulunduruyor. Bunun dışında nVIDIA'nın yongada yaptığı geliştirmeler mevcut. SLI destekleyen bu yonga, Platinum serisi anakartın oyun severlere yönelik olduğunu gösteriyor. nVIDIA'nın çift ekran kartı teknolojisi olan SLI dışında, Seri ATA 3 Gb/sn ve RAID 0 / 1 / 0+1 / 5 destekli altı adet yuva, iki adet entegre Gigabit Ethernet ile yüksek tanımlı ses yongası da unutulmamış.

SONUÇ: Yeni bir oyun PC'si oluşturmak isterseniz, MSI Platinum gereken her şeyi size sunuyor.

- ⊕ Pasif soğutma ile sessizlik
- ⊕ İyi bir donanım performansı
- ⊖ Kart yuvaları sıkışık

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 130

Anakart

GIGABYTE GA-965P-DQ6

CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS

- Conroe destekliyor
- 1.066 MHz bellek çalıştırıyor
- Katı kapasitörlerle üstün kararlılık

FİRMA	Hızlı Sistem, Kont
BİLGİ İÇİN	(212) 454 99 00, (216) 528 55 00
FİYAT	275 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Form faktörü	ATX
Yonga seti	Intel P965P + ICH8R
İşlemci yuvası	LGA 775
FSB hızı	1.066 / 800 / 533 MHz
Bellek yuvası	4 x DDR2 SDRAM
Yuva sayısı	2 x PCIe16X, 3 x PCIe1X, 2 x PCI

Fantastik dörtlü!

EN YENİ INTEL YONGASI: Gigabyte, Intel Conroe işlemcisini destekleyen ilk anakartı test merkezimize ulaştırdı. Yeni işlemci desteğiyle, yeni bir kuzey ve güney köprüsü de geliyor. 'Broadwater' kod adıyla tanıtılan i965 yongasının yanında güney köprüsü de ICH7'den ICH8R'ye terfi edilmiş. Bu ürünle, bilgisayar dünyasında birçok şeyin değişmesine yol açacağını düşünüyoruz. Zira, Intel'in çalışmalarına Gigabyte'ınkiler de katılınca ortaya oldukça iyi bir sonuç çıkmış.

Yeni yonga, eski 90 nanometre mimarisinde hazırlanan işlemcilerin tümünü desteklediği gibi, 65 nanometre mimari kullanılarak üretilen 'Core2Duo' yani 'Conroe' işlemcileri çalıştırabiliyor. Hatta öyle ki, 'Kensington' kod adıyla hazırlanacak dört çekirdekli işlemciler çıktığında bu anakart onları da çalıştırabilecek.

Faster Memory Access: Bellek erişim süreleri düşüyor

Biraz da yeni kuzey ve güney köprüsünün işlevlerinden bahsedelim. i965 yongasının üç farklı çeşidinden birisi olan 965P, ana akım adı verilen bir kitleye, yani kullanıcıların geneline hitap ediyor. 965P üzerinde bellek performansını artıran çeşitli değişiklikler var. Hatırlarsanız, AMD'nin çift çekirdekli işlemcileri DDR2 yerine DDR kullanmalarına rağmen Intel'in çift çekirdekli işlemcilerinden daha başarılı test sonuçları elde ediyordu. Yapılan değişiklikler sonrasında, Intel bu durumu avantaja dönüştürmeyi başardı. Bunda FMA (Faster Memory Access) teknolojisinin etkisi var. FMA belleklere erişim ve gecikme süresini düşürürken, bant genişliğini artırarak sistem performansını artırıyor.

Güney köprüsü olan ICH8R yongası da Matrix Storage desteği kadar, USB 2.0, Firewire, Gigabit LAN MAC, SATA 3Gb/sn ve eSATA desteği sunuyor. Buna ek olarak, ViiV için Digital Office sürümü ve AHCI desteği de bulunuyor. Sistemdeki 'non-execute bit' adıyla bilinen virüs koruması ve Active Management ile uzaktan yönetilebilirlik işlevleri de korunmuş. Entegre olan bir diğer işlev de ses. Burada da AC'97 desteği kaldırılarak HDMI çıkışı ve yüksek tanımlı ses yongası yerleştirilmiş. Dolayısıyla Intel çıtayı oldukça yükseltmiş. Arka yüzünde de bir soğutma bloğu bulunan işlemcinin çevresindeki kondansatörler de anakartın üzerindeki geniş pasif soğutma bloğundan nasibini almış. Burada dikkatinizi transistorlarda kullanılan malzemeye çekmek istiyoruz. Elektrolit yerine alüminyum polimer adıyla bilinen katı bir malzeme kullanılmış. Bu da anakartın kararlılığını büyük ölçüde etkiliyor. Malzemenin ısı dayanıklılığı yüksek ve aşırı yüklenmede erime veya patlama yapmıyor. Öyle ki yaptığımız testlerde voltaj dalgalanması gibi sorunların çıkmadığını görmek bizi sevindirdi. Ayrıca 12 fazlı güç sistemi yüksek voltajlarda bile sorunsuz çalışma sağlıyor. Bu özellik, overclock yapanların beğenisini kazanacaktır.

6-Quad ile güncel bileşenler destekleniyor

6-Quad adı verilen teknoloji dört bloklu pasif soğutma, dört adet Seri ATA ve eSATA yuvası, dört adet bellek yuvası, dört çekirdekli işlemciye hazır olması ve dörtlü BIOS bulunmasından ibaret. Yani bunun Intel'in sunduklarından çok farklı olmadığını ve bir pazarlama stratejisi olduğunu söyleyebiliriz. Dört BIOS ise aslında iki BIOS yongasının, iki adet kopyasını saklamasıyla ortaya çıkartılmış.

SONUÇ: Yüksek performans arayanlara ATI CrossFire destekleyen iki adet ekran kartı yuvası sunan ürünün zengin kutu içeriği oldukça etkileyici. Ancak BIOS sürümünün şimdilik beta olması beklenenin altında bir performansa neden oluyor. Yine de, yüksek sonuçlar alan ürün, her anlamda güçlü bir PC ortaya çıkartmak isteyenler için güncel bileşenleri destekliyor.

6-Quad: Gigabyte performans bileşenlerini dörtleyerek kararlı, hızlı ve güvenli bir ürün ortaya çıkartmış.

yeni urunler 1 7/21/06 2:24 PM Page 132

Dijital fotoğraf makinesi

PANASONIC LUMIX DMC-TZ1

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Tekofaks
BİLGİ İÇİN	(212) 210 69 00
WEB	www.panasonic.com.tr
FİYAT	669 YTL + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Algılayıcı	6,37 MP CCD
Çözünürlük	2.560 x 1.920 piksel
Bağlantılar	USB, TV-out, PictBridge
Bellek	13,4 MB dahili, SD kart
Boyut	112 x 58 x 40 mm
Ağırlık	262 g

YÜKSEK ZUM: Dünyanın en küçük 10x zumlu dijital fotoğraf makinesi olan Lumix DMC-TZ1'in tek hüneri yüksek zumdan ibaret değil. 5 megapiksel efektif çözünürlüğe sahip olan makine ile noise oranı düşük kaliteli fotoğraflar çekmek mümkün. Leice DC Vario-Elmarit objektif, kuşkusuz ürünün başarısında çok etkin. 640 x 480 piksel çözünürlükte saniyede 30 kare video kaydı da yapabilen TZ1, saniyede 3 fotoğraf çekebiliyor (en yüksek çözünürlükte). Vizör bulunmayan makinedeki 2,5 inç 207.000 piksellik LCD ekran, dijital fotoğraf makinelerde rastlayabileceğiniz en iyi LCD'lerden. Şarj edilebilir Li-Ion pil kullanan ürün, Nenus Engine II-I sayesinde tek bir şarjla yaklaşık 300 fotoğraf çekebiliyor. Lumix DMC-TZ1'in bir ilginç özelliği de çözünürlüğü 3 MP'e düşürürseniz optik zum oranının 12.5x'e yükselmesi.

SONUÇ: Gerek tasarımı gerekse genel özellikleriyle dikkat çeken becerikli ve şık bir makine.

- ⊕ Yüksek zum oranı
- ⊕ Düşük gürültülü çekim
- ⊕ Kaliteli LCD

Cep telefonu

MOTOROLA C168

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Motorola Destek Hattı
BİLGİ İÇİN	(212) 317 45 95
WEB	www.motorola.com.tr
FİYAT	89 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

Ekran	128 x 128 piksel CSTN, 4.096 renk
Bellek	640 KB
Frekans bandı	900 / 1.800 MHz
Boyut / Ağırlık	104 x 46 x 14 mm / 78 g
Konuşma süresi	9,5 saate kadar
Diğer	GPRS, MMS, FM radyo

GİRİŞ SEVİYESİ CEP TELEFONU: Cep telefonları o kadar çok özellik sunuyor ki, belki birçoğundan faydalanmadan eski cep telefonumuzu yeniliyoruz. Hal böyleyken, giriş seviyesinde cep telefonu arayan kullanıcıların sayısı artıyor. Motorola giriş seviyesi için hazırladığı C168 ile kolay kullanılabilen bir ürün ortaya çıkartmış. Oldukça uzun bir konuşma süresi sunan bu telefon, temel işlevlerin yanında, bir FM radyoya sahip. Bunun için birçok telefondaki gibi kulaklığı takmanız gerekiyor. Zira, kulaklık radyo anteni olarak da görev yapıyor. Fotoğraf makinesi ve müzik çalma işlevi bulunmayan C168'de bağlanabilirlik açısından WAP ve GPRS mevcut. Multimedya mesajlar için de MMS bulunuyor. Polifonik melodiler çalabilen ürünün ekranı bu seviyedeki telefonlar için ortalamanın üstünde bir büyüklükte.

SONUÇ: Uzun konuşma süresi ve FM radyosuyla basit ve kullanışlı bir cep telefonu.

- ⊕ FM radyo
- ⊕ Uzun konuşma süresi
- ⊕ İnternet bağlantısı

Dizüstü bilgisayar

DATRON AERO ED 20D5K65X

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Ufotek
BİLGİ İÇİN	(212) 336 61 00
WEB	www.ufotek.com.tr
FİYAT	1.229 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER

İşlemci	Intel Pentium M 755 (2.0GHz)
Bellek	512 MB DDR SDRAM
Kapasite	60 GB PATA
Ekran	13 inç WXGA LCD
Boyut	324 x 228 x 33 mm
Ağırlık	2,12 kg

EN MİNİK DATRON: Aero ED serisinin yeni üyesi, hafifliği ve ufak ebatlarıyla dizüstünü yanında taşımak isteyenleri hedefliyor. Sistemdeki 2 GHz hızındaki Dothan işlemci, 915GM anakart ve Intel Pro 2200BG kablosuz kart bir araya gelerek Sonoma platformunu oluşturuyor. Anakarta entegre grafik yongası giriş seviyesinde bir performans ortaya koyuyor. Üründe iki adet 256 MB kapasiteli DDR bellek kullanılmış. Dolayısıyla sonradan bellek eklenebilecek bir yuvası yok. Kullanılan kombo sürücü sistemi giriş seviyesinde konumlandırırken, iki buçuk saati aşan pil süresini başarılı bulduk. Bunun dışında kızılötesi, ethernet, modem, bellek kart okuyucu, USB yuvalar ve VGA ile S-Video görüntü çıkışları unutulmamış. Bir yıl lisanslı BitDefender anti virüs yazılım ve deri çanta hediyesiyle cihaz benzerlerinden ayrılıyor.

SONUÇ: Dizüstünü sık yanında taşıyanlar için giriş seviyesinde üst sınıf bir performansa sahip.

- ⊕ Multimedya yuvaları
- ⊕ Geniş ekran
- ⊖ DVD yazıcısı yok

yeni urunler 2 7/21/06 2:29 PM Page 134

Web kamerası

MICROSOFT LIFECAM VX-6000

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	-
FİRMA	Microsoft Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 336 69 99
WEB	www.microsoft.com.tr
FİYAT	FİRMAYI ARAYINIZ

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB
Algılayıcı	CMOS SXGA
Video çözünürlüğü	1,3 megapiksel
Resim çözünürlüğü	5 megapiksel
Video yakalama hızı	30 fps
Diğer	Mikrofon, LiveCall tuşu

MESSENGER'A ÖZEL: Microsoft tüm online hizmetlerini Live! adı altında bir araya getirirken, MSN Messenger yazılımı da Live Messenger adına aldı. Klavye, fare ve oyun cihazları konusunda titiz çalışmalar yapan Microsoft, beklediğinden çok daha popüler olan online sohbet dünyasında da var olabilmek için web kameraları hazırladı. LifeCam serisinin üst modeli olan VX-6000, 1,3 megapiksellik çözünürlüğü ve interpolasyon ile 5 megapiksel çözünürlükte görüntü kaydedebilmesiyle oldukça başarılı bir cihaz. Yuvarlak altlığı dizüstü bilgisayarlar için pek uygun olmasa da, düz bir yüzeye yerleştirilebiliyor. Ürün üzerindeki tuş ve yankı engelleyen mikrofonu ile Messenger'dan doğrudan sesli görüşme başlatabilirsiniz. Kendi yazılımıyla çektiklerinizi Live Spaces'a aktarabilir, Dashboard ile çeşitli görsel efektler kullanabilirsiniz.

SONUÇ: Live hizmetini desteklemesi dışında kaliteli bir web kamerası arayanlar için uygun.

- ⊕ Yankı önleyen mikrofon
- ⊕ Doğrudan Messenger görüşmesi
- ⊕ Yüksek çözünürlük

Bluetooth kulaklık

LOGITECH MOBILE EXPRESS HEADSET

CHIP PUANI	■■■■■
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	Hızlı Sistem, Logosoft
BİLGİ İÇİN	(212) 454 99 00, (212) 217 55 85
FİYAT	59 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	Bluetooth 1.2
Konuşma süresi	4 saate kadar
Bekleme süresi	250 saate kadar
Çalışma mesafesi	10 m
Ağırlık	16 g
Diğer	Üçlü görüşme, ses ayarı

AZ GÜRÜLTÜ, ÇOK İLETİŞİM: Bluetooth kulaklıklar cep telefonuyla sık görüşme yapanlar için sundukları kolaylık ve sağlık gibi sebeplerle tercih edilir oldu. Logitech'in Mobile Express Headset adlı yeni kulaklığı Bluetooth v1.2 standardında bir arabirime sahip. Bunun eski Bluetooth standardına göre sağladığı bazı avantajlar var. Cihazların tanınma süresi kısalıyor ve ses kalitesi artıyor. Logitech, üründe patentli WindStop teknolojisini kullanmış. Bu da dış kullanımda sadece kullanıcı sesinin karşı tarafa iletilmesini sağlıyor. Bunu yapmak için içerisinde dijital sinyal işleyiciden faydalanıyor. Dahili lityum pil ile çalıştırılan cihazın üzerinde güç girişi ve iki düğme yer alıyor. Bu düğmelerle tekli veya üçlü görüşmenin yanı sıra ses ayarı yapabilirsiniz. Ayrıca telefonunuz destekliyorsa sesle arama işlevinden faydalanabilirsiniz.

SONUÇ: Ses ve bağlantı kalitesini başarılı bulduğumuz, uzun konuşma süresine sahip bir kulaklık.

- ⊕ Her iki kulağa takılabiliyor
- ⊕ Sesle arama desteği
- ⊕ Uzun konuşma süresi

Ağ sunucusu

DIGITUS DN-13005

CHIP PUANI	■■■■□
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Koyuncu
BİLGİ İÇİN	(212) 347 75 40
WEB	www.bimel.com.tr
FİYAT	120 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB, ethernet
İşlemci	ARM 9 (166 MHz)
Bellek	8 MB SDRAM, 2 MB Flash
Dosya sistemi desteği	FAT16, FAT32
İ. sistemi	Win 98SE / ME / 2000 / 2003 / XP
Boyutlar	100 x 70 x 26 mm

ÇOK İŞLEVLİ AĞ SUNUCUSU: Ağ üzerine yeni cihazlar eklemek için sürekli açık bir bilgisayar ve karmaşık ağ ayarlarıyla uğraşmanıza gerek yok. Digitus'un zengin ağ ürünleri yelpazesinde yer alan DN-13005 ile USB bellek çubukları, sabit diskler, kart okuyucular, yazıcı ve çok işlevli cihazlar kolayca ağa entegre edilebiliyor. Oldukça ufak bir yapıya sahip olan ve kutudan çıkan adaptörle çalıştırılan MultiFunction Server üzerinde iki adet USB yuvası yer alıyor. Bu yuvalara takacağınız cihazı Samba (SMB/CIFS) veya FTP yardımıyla ağa paylaştırabiliyor. Üstelik kullanıcı ve yönetici şifresi belirlendiğinde, dosyalara okuma ve yazma hakkı kısıtlanabiliyor. Cihazın ağ bağlantısı ise 10/100 Mbit destekleyen ethernet yuvasıyla yapılıyor. Cihazın dikkat çekici bir yanı da, HP'nin çok işlevli cihazlarındaki tarayıcıları da ağa paylaştırabilmesi.

SONUÇ: Çeşitli eksikleri ve yüksek fiyatı olmasına rağmen, zengin cihaz desteğiyle ilgi çekiyor.

- ⊕ Yazılımıyla kolay ayarlanıyor
- ⊕ HP cihazlara olan destek
- ⊖ NTFS desteği bulunmuyor

yeni urunler 2 7/21/06 2:29 PM Page 136

ADSL modem

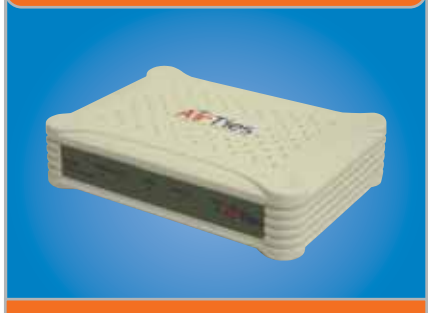

AIRTIES RT-102

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	■■■■■
FİRMA	AirTies Türkiye
BİLGİ İÇİN	(212) 318 62 00
WEB	www.airties.com.tr
FİYAT	46 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
ADSL Desteği	ADSL2 / 2+
Bağlantı	1 USB, 1 ethernet
Download Hızı	24 Mbit/sn
Upload Hızı	1 Mbit/sn
Yönetebilirlik	NAT, DNS, DHCP, SMTP, NATP
Güvenlik	SPI, güvenlik duvarı, DMZ

MİNİK VE MAHARETLİ: Test merkezimize gönderilen AirTies RT-102 bir adet ethernet ve USB yuvasına sahip ADSL modem. ADSL2 ve ADSL2+ standartlarında bağlantı yapabilen cihazın kutusundan çıkan İnteraktif Kurulum CD'si, sesli ve görüntülü bir şekilde kolayca kurulum yapabilmenizi sağlıyor. Adaptör bağlantısı ile çalıştırılan RT-102'de, AirTies'ın yeni yazılımı kullanılarak ayar yapılabiliyor. Eskiden ayrı bir yazılım olan ADSL bant genişliği sayacı, artık bu yazılımın içerisinden tek tıklamayla erişilebiliyor. Buraya şifre ve kullanıcı adı bilgilerinizi girerek kolayca internete bağlanabilirsiniz. Web üzerinden de ayarlanabilen cihazın, yönlendirici, güvenlik duvarı ve port ayarlama işlevleri de mevcut. Donanım ve yazılım açısından eksiksiz kutu içeriği olan AirTies RT-102'nin tek dezavantajı, üzerinde bir açma / kapatma düğmesi bulunmaması.

SONUÇ: AirTies, kendine has değerler katarak, ev ve küçük ofislere özel bir cihaz hazırlamış.

- ⊕ 7/24 telefonla destek
- ⊕ İnteraktif kurulum CD'si
- ⊕ Eksiksiz bağlantı işlevleri

Cep telefonu

BENQ SIEMENS EL71

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	■■■■□
FİRMA	Benq-Siemens
BİLGİ İÇİN	(216) 459 98 98
WEB	www.benq-siemens.com.tr
FİYAT	280 Euro + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Ekran	2 inç, 262K renk TFT
Bellek	16 MB, microSD
Frekans bandı	900 / 1.800 / 1.900 MHz
Boyutlar ve ağırlık	90 x 46 x 17 mm, 94 g
Konuşma ve bekleme süresi	5 ve 300 st.kadar
Diğerleri	EDGE, Bluetooth, 1.3 MP fot. mak.

ZARİF VE EĞLENCELİ: EL71; Benq, Siemens'in cep telefonu departmanını satın aldığından bu yana hazırladığı ürünlerin hepsinden daha başarılı. Test merkezimize gönderilen kuvartz renkteki model ince, küçük ve şık yapısıyla ilk bakışta dikkat çekiyor. Yukarı doğru itilerek tuş takımına erişilebilen cihazın, eğlence yönü ön plana çıkıyor. İçerisinde MP3, AAC ve AAC+ biçimindeki müzik ile MPEG-4 biçimindeki video dosyalarını destekleyen medya çalara, üst kısımdaki kısayollarla erişiliyor. Diğer modellerinde göze çarpan ağır arabirimden, bu üründe eser yok. Bağlanabilirlik açısından baktığımızda Bluetooth, GPRS ve WAP'ın yanı sıra yüksek hızda internet erişimi sağlayan EDGE desteği eklenmiş. 16 MB kapasiteli belleği microSD bllek kartıyla genişletilebiliyor, ancak kartı takmak için telefonu açmanız gerekiyor.

SONUÇ: Dış görünüm ve işlevlere önem verenler için etkileyici ve şık bir ürün ortaya çıkmış.

- ⊕ Zarif ve sağlam dış yapı
- ⊕ Başarılı medya çalar
- ⊖ Harici bellek yuvası yok

Çok işlevli yazıcı

BROTHER MFC-4720

CHIP PUANI	☐☐☐☐☐
FİYAT/PERFORMANS	■■■□□
FİRMA	Altındağ
BİLGİ İÇİN	(212) 501 72 80
WEB	www.altindag.com.tr
FİYAT	380 $ + KDV

TEKNİK ÖZELLİKLER	
Arabirim	USB, paralel
Baskı çözünürlüğü	Maks. 2.400 x 600 dpi
Baskı hızı (s/b)	20 sayfa / dk
Tarama çözünürlüğü	Maks. 9.600 x 9.600 dpi
Boyut	170 x 178 x 132 mm
Ağırlık	9,4 kg

AKILLI ASİSTAN: MFC-4720, USB ve paralel port bağlantısıyla bilgisayara bağlanıyor. Windows ve Mac işletim sistemlerinde çalışan donanım, 600 x 600 dpi gerçek çözünürlükte siyah beyaz baskı yapabilen bir lazer yazıcı olmasının yanında, 600 x 2.400 dpi'a kadar tarama yapabilen, bu iki işlevi birleştirerek fotokopi çekebilen ve faks gönderebilen bir cihaz. 250 kağıt kapasiteli kağıt besleyicisine, 35 kağıt kapasiteli besleme birimi de eklenmiş. 16 MB belleği bulunan cihazın 8 tanesi hızlı olmak üzere 200 kişilik telefon rehberi var. Belleğin ufak olmasına aldanmayın, içerisinde kağıt olmadığında 500 sayfalık faks bilgisini saklayabilmesi oldukça başarılı. Yaptığımız testlerde ortalamanın üzerinde bir baskı kalitesi olduğunu gözlemledik. Windows ve Mac için gereken tüm yazılımlar mevcut. Ancak bağlantı kabloları kutudan çıkmıyor.

SONUÇ: LCD ekranı, kolay yönetimi ve kalitesiyle bulunduğu fiyat aralığında iyi bir seçenek.

- ⊕ Kaliteli sonuç ve yazılımlar
- ⊕ Geniş telefon rehberi
- ⊖ Ethernet yuvası yok

yeni urunler 3 7/21/06 2:27 PM Page 140

Video işleme

ULEAD VIDEOSTUDIO 10 PLUS

CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM	P4/AMD A64 işlemci, 256 MB bellek
BİLGİ	www.ulead.com
FİYAT	100 $

HERKES İÇİN VİDEO İŞLEME: Dijital video, bilgisayarlı yaşantının artarak önem kazanan bir parçası oluyor. Satın aldığımız DivX filmler dışında, fotoğraf makineleri, video kaydediciler, hatta cep telefonları bile video kaydedebilir hale geldi. Ancak bu videoları bir araya getirerek, düzenlemek, sonrasında işleyerek seyredilebilir hale getirmek sanıldığı kadar kolay bir iş değil. Bu iş için kullanacağınız yazılımın, ortaya çıkacak sonuçta büyük bir etkisi var. VideoStudio yazılımının yeni sürümünde yüksek tanımlı videolar kadar, yeni nesil taşınabilir cihazlarda oynatabileceğiniz MPEG-4 biçimli videolar da destekleniyor. Yazılımı çalıştırdığınızda karşınıza editör, film sihirbazı ve DV-to-DVD sihirbazı geliyor. Editör içerisinde önizleme yapabileceğiniz minik bir pencere, zaman çizelgesi ve çeşitli görsel efektlere erişebileceğiniz kısayollar bulunuyor. Üst kısımdan ise yakalama, işleme, efekt uygulama, üst üste bindirme, altyazı, ses ve paylaşım işlevlerine erişilebilir. DV kaset, DV kamera, DVD disk veya taşınabilir cihazlardan video aktarabilen yazılımın, flash animasyon, video filtre ve yazı başlığı eklentileri de beğenimizi kazandı.

SONUÇ: Kolay araçlarla donanan yeni VideoStudio, ev videolarını düzenlemek için birebir.

- ⊕ Anlaşılabilir arayüz
- ⊕ HD DVD desteği
- ⊖ Güçlü bir sisteme ihtiyaç duyuyor

ofis yazılım paketi

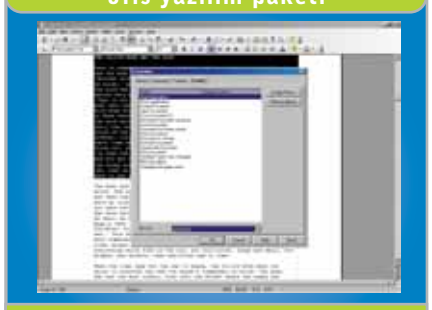

OPENOFFICE 2.0

CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM	128 MB bellek, 200 MB disk
BİLGİ	www.openoffice.org
FİYAT	ÜCRETSİZ

HERKESE AÇIK: OpenOffice ikinci ana sürümünde çok sayıda dil eklentisi ve yeni özellikle donanmış. Base, Calc, Draw, Impress, Math ve Writer olmak üzere beş ana birleşeni kullanarak veritabanı, hesap çizelgesi, vektör çizim, sunum, denklemler hazırlayabilir ve kelime işleme yapabilirsiniz. Write aracı MS Word arayüzüne benzerken, nispeten daha az kontrol tuşuna sahip. Hatta öyle ki, kısayol tuşlarının bile büyük çoğunluğu aynı. İmlâ kontrolü yapamayıp, sadece kelime önerisinde bulunması ise bir dezavantaj. Dokümanlar içerisine ses, video gibi multimedya içeriğin yanında, çeşitli formüller de ekleyebilmesini başarılı bulduk. Calc aracı da tıpkı Write gibi, Excel ile temel benzerlikler taşıyor. Sütun desteği, bu sürümde 65.536'ya çıkartılarak, geniş hesap tablolarının hazırlanmasını olanaklı kılmış. Bu da, kurumsal uygulamalar için büyük önem taşıyor. Java tabanlı veritabanı uygulaması olan Base'in çapraz platform desteği ve mühendislik uygulamalarına has hesaplamalar yapabilen Math uygulamaları bulunuyor. Tüm dokümanların PDF çıktısını alabilmek ise diğer ofis yazılım paketlerinden ayırıyor.

SONUÇ: Nispeten düşük sistem kaynağına ihtiyaç duyan, yetenekli bir ofis yazılım paketi.

- ⊕ Ücretsiz ve nitelikli
- ⊕ PDF çıktısı alabiliyor
- ⊖ MS Office makrolarıyla uyumsuz

Anti virüs

AVAST! HOME SECURITY 4.7

CHIP PUANI
FİYAT/PERFORMANS

SİSTEM	64 MB bellek, 50 MB disk
BİLGİ	www.avast.com
FİYAT	ÜCRETSİZ

ÜCRETSİZ KORUMA: Bugün birçok firma ücretsiz (fakat özellikleri kısıtlı) anti virüs koruması sunuyor. Avast da bu tip uygulamalardan. Anti virüsleri ve ağa izinsiz girişleri engellemekten, e-posta taraması, web koruması, P2P ve messenger taramalarına uzanan geniş kapsamlı bir sistem güvenlik yazılımı olan Avast, kişisel kullanım için ücretsiz bir sürüme sahip. Yazılımın her bileşeni için güvenlik seviyesi kolayca belirlenebildiği gibi, ana ekrandaki bir düğme daha fazla detaya erişebilmenizi sağlıyor. Buradan kullanıcı her bileşenin ayarını yapabiliyor. Örneğin 128 ayrı sohbet aracı destekleniyor. POP ve SMTP desteğiinin yanında e-posta tarama işlevi, IMAP ve NNTP protokolleri için de port yönlendirme ve virüs izi tarama seçenekleriyle geçerli. P2P uygulamalarıyle bilgisayarınıza indirdiğiniz dosyaları da gözlem altına alan Avast, toplam 28 farklı P2P yazılımı için hazır ayarlar barındırıyor. İnternet cephesinde ise HTTP portu üzerinden çeşitli web adresleri engellenebiliyor. Sık yapılan bellek taramalarında virüse rastlandığında, sistem yeniden başlatılarak genel taramayla virüsün kaynağını bulunuyor.

SONUÇ: Avast, kişisel bilgisayarlar için ücretsiz ve kullanışlı bir güvenlik yazılımı sunuyor.

- ⊕ Ücretsiz
- ⊕ Az sistem kaynağı kullanıyor
- ⊖ İsteğe bağlı tarama yok

DONANIM GÜNLÜĞÜ

CHIP Test Editörü Şahin Ekşioğlu, donanım dünyasında dikkatini çeken gelişmeleri, her ay günlüğünde sizlerle paylaşıyor.

Dumanı üstünde yazıcılar

Samsung fabrikasına yaptığım ziyarette optik disk sürücü üretimiyle ilgili aldığım bilgilere ek olarak Blu-Ray ve HD DVD cephesinden de haberler getirdim.

1 Temmuz: Intel Mersin'e AMD tersine

Önümüzdeki günlerde piyasaya çıkacak olan Conroe işlemcisinin ilk testlerde çok başarılı sonuçlar alması, Intel'in keyfini yerine getirmiş olmalı. AMD FX62 ilk testlerde bariz bir şekilde Conroe'nun gerisinde kalmıştı. Bu bir yana, Intel'in performans zaferini fiyat indirimleriyle de desteklemesi ve AMD'den bu konuda hala ses çıkmaması, olayı daha da ilginç bir hale getiriyor. AMD fırtınadan önceki sessizliği mi oynuyor yoksa elinde koz yok mu, bunu kısa bir süre içinde göreceğiz zaten. Fakat AMD ile ilgili sızan ilginç bir habere bakılırsa firma, işletim sisteminin çok çekirdekli işlemcileri tek çekirdekli gibi algılamasını sağlayan bir teknoloji üzerinde çalışıyor. Bu, özellikle başta oyunlar olmak üzere bazı uygulamalar için gerçekten de çok etkili olabilir. Bazı bağımsız kaynaklara göre Athlon 64 X2 ailesinin AM2 yapıdaki üyelerinde bu teknoloji gömülü halde var ve sadece basit bir sürücü/BIOS güncellemesiyle keşfedilmeyi bekliyor. Microsoft'tan gelen bir açıklama ise konuyu daha da dallandırıp budaklandırdı. Buna göre ,hazırlanacak basit bir yama ile mevcut AMD Athlon 64 X2 işlemcilerini, işletim sistemine tek çekirdekli olarak tanıtmak mümkün. Intel'in HyperThreading'inin tersine bir mantıkla çalışan bu yeni teknoloji, FX62'ye Conroe karşısında ne ölçüde avantaj sağlar kestirmek güç. Kesin olan şu ki Intel, Conroe ile floş açmış durumda, AMD floş royal ile şaşırtıcı, etkili ve az rastlanır bir cevap veremezse Athlon efsanesi ciddi bir darbe alabilir.

Sephil'den sevgilerle: Samsung'un Manila yakınlarındaki ODD fabrikasında ayda 2,5 milyon ODD üretilebiliyor.

14 Temmuz: AMD nereye gidiyor?

AMD'nin olası bir tersine HyperThreading teknolojisi üzerinde çalıştığı AMD tarafından resmi olarak değilse de başta The Inquirer olmak üzere sektörün güvenilir isimleri tarafından yalanlandı. 2007 ortasına kadar yeni bir CPU mimarisi ortaya koymayacağı düşünülürse AMD'nin hem performans hem de fiyat açısından alacağı böyle bir yenilgiyi nasıl hazmedeceği ciddi bir merak konusu. Bu poker oyununda henüz rest çekilmediyse de olası kayıpları yüzünden AMD'nin cesur oynadığı günler geride kalacak gibi.

16 Temmuz: Samsung Fabrika gezisi

Türkiye bilişim basının önde gelen editörleriyle Samsung'un Filipinler-Manila'daki fabrikasına yani SEPHIL'e (Samsung Electronics Philippines) yaptığımız gezi oldukça bilgilendiriciydi. Yapılan sunumlarda en çok ilgimi çeken

AMD şaşkın: AMD'nin Athlon X2 ile yarattığı sükse, Intel'in akıllıca atakları yüzünden kısa sürdü.

Hata kontrolü: ODD'lerin elektronik bileşenlerinin yer aldığı PCB hatalara karşı hem elektronik olarak hem de gözle kontrol ediliyor.

noktayı hemen belirteyim: Blu-Ray / HD DVD konusunda Samsung oldukça mantıklı bir yol izleyerek kullanıcıları büyük bir dertten kurtaracak gibi. Buna göre 2007'de Samsung hem Blu-Ray hem de HD DVD biçimlerini okuyup yazabilen bir ODD'yi piyasaya sürecek. Bu cihazların fiyatları tek bir biçimi destekleyen modellere göre biraz daha yüksek olacaksa da bence pek çok kullanıcı bu tür bir çok işlevli cihaz için fazladan para ödemekten kaçınmayacaktır. Benzer bir durum DVD+R ve DVD-R biçimleri arasında yaşanmıştı hatırlarsınız. Bazen bu savaşlar arasındaki galibin belirlenmesi üreticilerin insiyatifinden çıkıyor ve son sözü zaman ve kullanıcı alışkanlıkları belirliyor. Gerek Blu-Ray gerekse HD DVD, kendi avantaj ve dezavantajlarına sahip. Dolayısıyla kullanıcıların nihai bir seçim yapmadan önce tek bir cihazda iki biçimi tanıması kuşkusuz en sağlıklı çözüm. Diğer üreticiler de bu konuda Samsung'u takip edeceklerdir.

Her yer ODD: Üretilen her ODD cihazı çalışanlar tarafından tek tek farklı medyalarla testlerden geçiriliyor.

20 Ağustos: Telekom'dan yeni! bir hamle

Satışının ardından ne yapacağını merakla beklediğimiz TT-dan nihayet bir hareket geldi. Pek çok mecrada dünyanın en pahalı internetini kullandığımızı okuyor/duyuyorsunuz. TT-dan gelen fiyat indirimi bu noktada "başlangıç" için olumlu bir adım olarak nitelendirilebilirse de ülkemizin internet konusundaki pozisyonunda değişiklik yapacak kadar güçlü bir atılım ya da bu yönde ümit veren samimi bir çaba da değil doğrusu. Hatta açık konuşmak gerekirse bu indirim daha önce yapılan "tuhaf" indirimle benzerlik taşıyor. Buna göre sınırsız 256K kullanıcılar için herhangi bir indirim söz konusu değil. Sınırsız 512K kullanıcıları aylık 99 YTL yerine artık 89 YTL ödeyecek. Yani 9 YTL'lik bir indirim var. Sınırsız 1024K kullanıcıları 169 YTL yerine 139 YTL, 2048K kullanıcıları ise 269 YTL yerine 239 YTL ödeyecek. Gelelim işin "tuhaf" kısmına. Kotalı bağlantılarda hız 2 katına çıkıyor. Yani 512K kullanıcıları 1024K bağlantıya sahip olacak. 1 Megabit kulağa hoş geliyor değil mi? Peki tuhaflık bunun neresinde diyeceksiniz. Tuhaflık, hatta komiklik şurada ki, kotalarda bir değişiklik yok. Yani 3-6-9 GB'lık kotalar aynen devam ediyor. Bunun sonucunda ne mi olacak? Kotalar daha çabuk dolacak. Ve kota aşımı yüzünden daha fazla kişinin canı yanacak. Aslına bakarsanız 256K sınırsız bağlantıyla ilgili bir fiyat indirimi ya da hızlanma olmaması, TT'un samimiyeti hakkında yeterince fikir veriyor. Kısaca TT satışından sonra gelen gideni arattı diyemeyiz belki ama gelen ile giden arasında bir fark gören de varsa beri gelsin. "Yeni" tarife 1 Ağustos'tan itibaren geçerli olacak.

CD yazıcılara elveda zamanı

Ziyaret ettiğimiz fabrika, 14 üretim hattında ayda toplam 2.5 milyon adet optik disk sürücü (ODD) üretilebiliyor. Manila'dan 45 km uzaktaki Calamba City'de kurulu olan fabrikada 2.500 kişi çalışıyor. Fabrikada üretilen ODD türlerinin yüzdesi, aslında dünyanın ODD kullanımındaki genel eğilimini de açığa vuruyor. Buna göre üretimin %48'i DVD yazıcı, %21'i kombo, %8'i CD yazıcı, %12'si DVD yazıcı (ince) ve %11'i kombo (ince) olarak gerçekleşiyor. Samsung'un öngörülerine bakılırsa 2007 yılında satılacak 193 milyon ODD'nin 4 milyonu Blu-Ray, 111 milyonu DVD yazıcı, 22 milyonu kombo, 40 milyonu DVD sürücü, 5 milyonu CD yazıcı ve 11 milyonu da CD sürücü olacak. 2008 yılındaysa toplam satış ilginç bir şekilde 187 milyona düşerken yüzdeler Blu-Ray ve DVD yazıcı lehine değişiyor. Peki neden 2008'de satış düşüyor derseniz cevap basit: İnce (slim) ODD'ler diğer taraftan bastırıyor. Zira 2007'de toplam satışı 106 milyon olarak tahmin edilen ince ODD'lerin 2008 de 117 milyon adet satılması bekleniyor. İnce ODD denince tabii ki akla dizüstü PC'ler geliyor. Daha önce de değindiğim gibi dizüstü PC'ler pek çok alanda masaüstü PC'lerin yerini alacak. Üreticiler de buna çoktan hazır gibi.

TOP 10 7/21/06 5:18 AM Page 144

Test cihazları: Donanımların performanslarını ölçmek için hazırlanan cihazlar sayesinde birçok ürünü test etmek mümkün.

En iyi donanımlar

CHIP TOP 10

Donanım pazarındaki en başarılı ürünler CHIP TOP 10 tablolarında her ay listeleniyor. TOP 10 tablolarını incelemeniz satın alma kararınızı olumlu yönde etkileyecektir.

CHIP TOP 10 LİSTELERİ

- SATA sabit diskler 146
- PATA sabit diskler 146
- Mürekkep püskürtmeliler 146
- Intel 775 anakartlar 148
- AMD 939 anakartlar 148
- 200 $ altı lazer yazıcılar 148
- Dijital fotoğraf makineleri 150
- Çok işlevli cihazlar 150
- DVD yazıcılar 150
- PCIe ekran kartları 300 $ üstü 152
- PCIe ekran kartları 150-300$ 152
- PCIe ekran kartları 150 $ altı 152

CHIP TOP 10 tablolarında her ay kendi kategorisinde en iyi on donanımı yayınlıyoruz. Her ay gerçekleştirilen testlerde birçok ürün inceleniyor ve test prosedürümüz doğrultusunda değerlendiriliyor. Değerlendirdiğimiz ürünleri bir veritabanında toplayarak sizlerle paylaşıyoruz. Burda önemli olan bu ürünleri güncel ve doğru olarak yayınlamak. Hazırladığımız bu tabloların en büyük farkı her ay güncellenmesi. CHIP Top 10 tabloları test tablolarından biraz farklı. TOP 10 tablolarında önemli ve kısa bilgiler yer alıyor. Donanım inceleme bölümümüzde yer alan ürünleri ve piyasaya yeni çıkan ürünleri aynı kriterlerle ölçüp TOP 10 tablolarındaki yerlerine koyuyoruz. Testi veya incelemeyi kaçıran okurlarımız ürünleri TOP 10 tablolarından takip edebiliyorlar. Böylece aylar önce çıkan bir ürün ile yeni çıkan bir ürünü kıyaslayabilme şansımız oluyor. Ürünleri ayırırken kategorilerine ve performanslarına göre değerlendiriyoruz. Kategori seçimi çok önemli. Eğer bir ürün yanlış bir kategoride yer alıyor ise bu tüm tabloyu etkiliyor bunun için tabloları tekrar tekrar kontrol ediyoruz. TOP 10 tablolarında fiyat performans oranlarına da yer verdiğimiz için bu bilgileri satın alma rehberi olarak da kullanabilirsiniz. Bu oran yalnızca o ayki tablodaki ürünler arsındaki bir oran olduğunu unutmayın. Yani performansı iyi olan bir ürünün fiyatı da uygun ise tüm diğer ürünlerin fiyat performans puanını değiştirebilir. Ürünlerin performans değerlerini bir bakışta görebilmeniz için renk kodları kullanıyoruz. Yeşil renk test ve incelemede çok iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Sarı renk test ve incelemede iyi performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor. Turuncu renk test ve incelemede orta performans ortaya koyan ürünleri gösteriyor.

Satın alma kararınız için CHIP TOP 10 tabloları

Bir aygıtın sıralaması CHIP Toplam Puanından elde ediliyor. Puanlar eşitse fiyatı daha uygun olan ürün bir üst sırada yer alıyor.

Bir aygıtın CHIP Toplam Puanı tek tek değerlendirmeler baz alınarak hesaplanıyor. CHIP Toplam Puanı sonucunda aygıtların sınıfları ortaya çıkıyor. Aygıt sınıflarında ayrım, zirve sınıfı, üst sınıf ve orta sınıf aygıtlar şeklinde yapılıyor.

Bu sütunlar puanlamalar, ölçüm değerleri veya teknik bilgilerden oluşuyor. Tablolarda sadece en önemli olanları yer alıyor. Ürünleri temin edebileceğiniz firmaların iletişim bilgilerini e-CHIP'te **CHIP TOP 10** bölümünde bulabilirsiniz.

17" MONİTÖRLER

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Consumpsiyon	Kontrol Seviyesi	Renk Skala Değerlen.	Ergonomi	Sonuçlar	Teknik veriler
1	Sony CPD-G220P	94		328	76	100	97	100	95	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 Pixel
2	Sony CPD-G200P	92		375	71	100	98	97	94	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 Pixel
3	ADI Microscan G700i	80		260	74	50	95	89	93	T. CRT, 0.24 mm, 1600 x 1200 Pixel
4	Samsung SyncMaster 757 NF	80		267	76	50	94	88	93	N.Flat, 0.25 mm, 1920x1440 Pixel
5	Samsung SyncMaster 757 DFX	79		250	75	50	93	88	90	D.Flat, 0.20 mm, 1920x1440 Pixel
6	Philips 107B4	78		189	73	50	86	90	90	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 Pixel
7	Mirs 17F9S	78		206	74	50	91	89	87	D. Pitch, 0.25 mm, 1600x1200 Pixel
8	Viewsonic G577i	77		330	90	50	83	83	81	D. Pitch, 0.26 mm, 1280x1024 Pixel
9	Iyama VisionMaster Pro 410	76		382	43	50	100	91	100	D.Trin, 0.25 mm, 1600 x 1200 Pixel
10	Sony CPD-E220E	76		299	57	50	98	86	93	T. CRT, 0.24 mm, 1280 x 1024 Pixel

▲ Yükseldi, ► Aynı kaldı, ▼ Geriledi

YENİ

Bu renklerle aygıtları şu gruplara ayırıyoruz:
- Zirve sınıfı: 100-90
- Üst sınıf: 89-75
- Orta sınıf: 74-45

Bu simge ile CHIP TOP 10'a yeni giren ürünleri ifade ediyoruz.

Her ay ürünlerin son kullanıcı satış fiyatlarını güncelliyoruz. Ürünleri daha uygun fiyatlarla da temin etmeniz mümkün. Fiyat ve CHIP toplam puanından da daha sonra Fiyat/Performans puanını 5'lik okul notu sistemine göre hesaplıyoruz.

Tek tek değerlendirmelerdeki en iyi değerler sütunlarda kalın yazı tipleriyle gösteriliyor. Sadece puanlamalarda bu tip bir öne çıkarılma söz konusu, teknik özelliklerde böyle bir uygulama yok.

DEĞERLENDİRME

» Kendi kriterlerinize göre değerlendirin

TOP 10 tablolarında, CHIP Test Merkezi'nde yapılan testler sonucunda ilk 10 arasına girmeyi hak eden ürünleri, performans puanları ve teknik bilgileriyle birlikte bulabilirsiniz. Tablolarda iki ayrı puan türü yer alıyor. Bunlar Performans ve Fiyat/Performans olarak sınıflandırıldı. Sizin için ürünün fiyatından çok performansı önemli ise, size hitap edecek olan performans puanlandırmasıdır. Ama eğer bir ürünün performansından çok fiyatına önem veriyorsanız, o zaman fiyat/performans oranı belirleyici faktörünüz olacaktır. CHIP TOP 10 listelerinde ürünler sıralanırken performans puanları dikkate alınıyor. Fiyat sıralamada bir etken değil. Bu listeler her ay güncellendiğinden, fiyatların değişmesi fiyat/performans oranını da her ay değiştiriyor. Fakat fiyatın test kriterleri içinde ayrı bir başlık olmaması nedeniyle, fiyat/performans sıralamasını tabloya bakarak siz oluşturmalısınız. CHIP TOP 10 tablolarını dergide olduğu gibi CHIP Online'da da (**www.chip.com.tr**) bulabilirsiniz.

www.
win
net
mag
.com.tr

BT profesyonellerine özel
online
buluşma
noktası

Siteye üye olarak,

1. Güncel BT haberlerine,
2. Windows & .NET Magazine'in ilk sayısından itibaren tüm arşivine,
3. Sadece Windows & .NET Magazine abonelerine özel içeriğe,
4. Ücretsiz Newsletter hizmetlerine abone olduğunuz takdirde her ay e-posta kutunuza gelecek ve dergide olmayan bir çok güncel bilgi, makale ve püf noktasına **ulaşacaksınız.**

Hemen üye olun...

TOP 10 7/21/06 5:18 AM Page 146

SATA SABİT DİSKLER

	Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Disk perfor.	Gürültü oranı	Çalışma sıcaklığı	Servis ve doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler (Arabirim, önbellek (MB), dönüş hızı (rpm))
YENİ	1	Western Digital WD740GD	93	■■□□□	196	99	72	97	90	74	SATA 1,5 Gb/sn, 8,10.000
YENİ	2	Western Digital WD1500ADFD	93	■□□□□	306	98	74	89	90	150	SATA 1,5 Gb/sn, 16, 10.000
YENİ	3	Western Digital WD1500AHFD	92	■□□□□	401	100	74	94	90	150	SATA 1,5 Gb/sn, 16, 10.000
YENİ	4	Western Digital WD5000KS	88	■□□□□	339	82	92	89	90	500	SATA 3 Gb/sn, 16, 7.200
YENİ	5	Western Digital WD3200KS	87	■■□□□	132	78	83	94	90	320	SATA 3 Gb/sn, 16, 7.200
YENİ	6	Seagate ST3200827AS	86	■■■□□	93	77	79	94	95	200	SATA 3 Gb/sn, 8, 7.200
YENİ	7	Western Digital WD2000JS	86	■■■□□	89	74	97	94	90	200	SATA 3 Gb/sn, 8, 7.200
YENİ	8	Western Digital WD1200JS	86	■■■■□	74	74	91	100	90	120	SATA 3 Gb/sn, 8, 7.200
YENİ	9	Western Digital WD2500KS	85	■■■□□	103	76	86	94	90	250	SATA 3 Gb/sn, 16, 7.200
YENİ	10	Western Digital WD1600JS	84	■■■■□	76	75	100	100	90	160	SATA 3 Gb/sn, 8, 7.200

YENİ 1. SIRA: Western Digital WD740GD

10.000 RPM dönüş hızıyla birçok rekoru tarihe gömdü.

- + Yüksek dönüş hızı
- + 8 MB tampon bellek
- - Çok geniş kapasiteli değil

CHIP Toplam Puanı: 93
Fiyatı: 196 $ (vasat)

YENİ 4. SIRA: Western Digital WD500KS:

Yüksek kapasite ve bir o kadar-da hıza önem veriyorsanız, bu diski almanızı tavsiye ediyoruz.

- + Yüksek kapasite
- + 16 MB tampon bellek
- - Yüksek güç tüketimi

CHIP Toplam Puanı: 88
Fiyatı: 339 $ (kötü)

PATA SABİT DİSKLER

	Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Disk perfor.	Gürültü oranı	Çalışma sıcaklığı	Servis ve doküman.	Kapasite (GB)	Teknik veriler Arabirim, önbellek, dönüş hızı (rpm)
YENİ	1	Western Digital WD3200JB	96	■■□□□	127	100	87	94	90	320	PATA, 8, 7.200
YENİ	2	Western Digital WD1200BB	94	■■■■□	71	96	91	100	90	120	PATA, 2, 7.200
YENİ	3	Seagate ST3250824A	92	■■■□□	93	94	95	94	95	250	PATA, 8, 7.200
YENİ	4	Western Digital WD800BB	92	■■■■■	51	90	95	91	90	80	PATA, 2, 7.200
YENİ	5	Seagate ST3200827A	90	■■■□□	87	88	93	97	95	200	PATA, 8, 7.200
YENİ	6	Samsung HD300LD	89	■■■□□	105	88	83	91	90	300	PATA, 8, 7.200
YENİ	7	Seagate ST3400633A	88	■□□□□	234	79	91	94	95	400	PATA, 16, 7.200
YENİ	8	Western Digital WD2500BB	88	■■■□□	92	93	100	94	90	250	PATA, 2, 7.200

MÜREKKEP PÜSKÜRTMELİ YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (+ kdv)	Ofis baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim baskı hızı	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Teknik veriler Çözünürlük, arabirim, baskı hızı renkli
1	Canon Pixma iP5200	92	■■■■□	120 €	93	79	100	100	93	9600 x 2400 dpi, USB, 24 sayfa/dk
2	HP Photosmart 8250	88	■■■■□	169 $	87	67	86	88	95	4800 x 1200 dpi, USB, 31 sayfa/dk
3	Canon Pixma iP6000D	88	■■■■□	234 $	100	64	82	88	95	4800 x 1200 dpi, USB, 17 sayfa/dk
4	Canon Pixma iP4200	86	■■■■■	85 €	92	77	77	92	96	9600 x 2400 dpi, USB, 19 sayfa/dk
5	Epson Stylus Photo R800	85	■■□□□	319 €	82	46	64	96	100	5760 x 1440 dpi, USB, 17 sayfa/dk
6	HP Deskjet 6980	85	■■■■□	211 $	82	76	86	96	80	4800 x 1200 dpi, USB, 24 sayfa/dk
7	HP Business Inkjet 1200D	84	■■■■□	205 $	83	100	64	96	83	4800 x 1200 dpi, USB, 24 sayfa/dk
8	HP Officejet Pro K550	84	■■■■□	201 $	68	87	98	75	92	4800 x 1200 dpi, USB, 24 sayfa/dk
9	HP Deskjet 6940	83	■■■■□	123 $	78	77	82	96	80	4800 x 1200 dpi, USB, 24 sayfa/dk
10	HP Business Inkjet 1000	83	■■■■□	157 $	75	79	82	96	80	4800 x 1200 dpi, USB, 23 sayfa/dk

Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

INTEL 775 ANAKARTLAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Perfor-mans	Stabilite	Birlikte gelenler	Servis/dokü-mantasyon	Yonga seti	Teknik veriler (Bellek, ses, LAN, WLAN)
1	Asus P5N32-SLI Deluxe	100	■■■□□	254	100	100	100	100	nForce4 SLI	DDR2-667, 7.1 Kanal, 2 x 1 Gbit
2	Gigabyte GA-G1975X Turbo	100	■■□□□	280	100	98	100	100	i975X	DDR2-888, 7.1 HDA, 1 Gbit
3	Gigabyte GA-8I955X Royal	99	■■■□□	242	99	100	96	100	i955X	DDR2-667, 7.1 HDA, 2 x 1 Gbit
4	MSI P4N Diamond	98	■■□□□	286	99	92	100	92	nForce4	DDR2-667, 7.1 Creative HDA, 2 x 1 Gbit
5	Asus P5LD2 Deluxe WIFI - TV	95	■■□□□	290	99	92	92	92	i945P	DDR2-667, 7.1 HDA, 1 Gbit, 54 Mbit
6	Foxconn 955X7AA-8EKRS2	92	■■■□□	245	100	100	85	67	i955X	DDR2-667, 7.1 HDA, 2 X 1 Gbit
7	Abit NI8 SLI	92	■■■■□	86	99	92	85	83	nForce4 SLI	DDR2-667, 7.1 Kanal, 1 Gbit
YENİ 8	MSI 945GM2-F	92	■■■■■	112	100	99	75	92	i945G	DDR2-667, 7.1 HDA, 1 Gbit
9	MSI P4N SLI-FI	91	■■■■■	120	100	98	73	92	nForce4 SLI	DDR2-667, 7.1 Kanal, 1 Gbit
10	Foxconn Intense 945P7AA	86	■■■■■	116	99	96	67	67	i945P	DDR2-667, 7.1 HDA, 1 Gbit

AMD 939 ANAKARTLAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Perfor-mans	Stabilite	Birlikte gelenler	Yapısı	Servis/ doküman.	Teknik veriler (Yonga seti)
1	MSI K8N Diamond	94	■■■■□	242	100	100	93	71	100	nVidia nForce4 SLI
2	Asus A8N32-SLI Deluxe	92	■■■□□	213	88	92	100	96	74	nVidia nForce 4 SLI
3	DFI Lanparty nF4 SLI-DR	91	■■■□□	264	97	88	86	100	96	nVidia nForce4 SLI
4	Asus A8N-SLI Deluxe	90	■■■■□	150	91	88	100	88	74	nVidia nForce 4 SLI
5	MSI K8N Neo 4 Platinum	89	■■■■□	174	88	94	92	85	61	nVidia nForce4 Ultra
6	Gigabyte GA-K8N51 PVMT-9	89	■■■■■	100	94	88	82	91	80	nVidia GeForce 6150, nForce 430
7	ECS KN1 Extreme	88	■■■■□	120	97	89	87	68	65	nVidia nForce4 Ultra
8	Asus A8N VM CSM	88	■■■■■	99	91	88	86	91	74	nVidia GeForce 6150, nForce 430
9	Abit AX8	87	■■■■■	121	88	89	90	94	80	VIA K8T890
YENİ 10	Epox 9NPA+ Ultra	85	■■■■□	125	94	88	76	56	85	nVidia nForce4 Ultra0

200 $ ALTI LAZER YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (+ kdv)	Office baskı hızı	Grafik baskı hızı	Resim kalitesi	Grafik kalitesi	Arabirim	Teknik veriler (Çözünürlük, bellek, baskı hızı renkli)
1	Xerox Phaser 3122	93	■■■□□	146 $	96	100	84	86	USB, paralel	1.200 x 600, 8 MB, 20 sayfa / dk
2	Samsung ML-2010	92	■■■□□	143 $	96	94	84	100	USB	1.200 x 600, 8 MB, 20 sayfa / dk
3	OKI B4100	92	■■■□□	120 €	100	96	84	82	USB, paralel	1.200 x 600, 8 MB, 18 sayfa / dk
4	Brother HL-2040	89	■■■□□	138 $	89	84	89	80	USB, paralel	600 x 600, 8 MB, 20 sayfa / dk
5	Samsung ML-1610	85	■■■■■	89 $	81	85	84	100	USB	600 x 600, 2 MB, 16 sayfa / dk
6	HP Laserjet 1020	84	■■□□□	139 $	72	93	89	83	USB	600 x 600, 2 MB, 18 sayfa / dk
7	Xerox Phaser 3117	84	■■■■□	118 $	85	84	82	86	USB	600 x 600, 8 MB, 16 sayfa / dk
8	Canon Laser Shot LBP 2900	81	■■■□□	99 €	68	90	89	72	USB	600 x 600, 2 MB, 12 sayfa / dk

1. SIRA: Xerox Phaser 3122

Yüksek çözünürlüklü baskı yeteneğini uygun boyutları ve süratiyle birleştiren, ev ve ofis kullanımı için hesaplı bir yazıcı.

- ✚ Hızlı ve kaliteli baskı
- ✚ USB ve paralel port bağlantısı
- ✚ Linux desteği

CHIP Toplam Puanı: 93
Fiyatı: 146 $ (orta)

5. SIRA: Samsung ML-1610

Kolay kurulum ve kullanım özellikleri bulunan ürün başarılı fiyat / performans oranı ile dikkat çekiyor.

- ✚ Uygun fiyat
- ✚ Telefon ve web desteği
- ✚ Kolay kurulum ve kullanım

CHIP Toplam Puanı: 85
Fiyatı: 89 $ (çok iyi)

Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

DİJİTAL FOTOĞRAF MAKİNELERİ

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (+ kdv)	Görüntü kalitesi	Ergo-nomi	Beraber. gelen don.	Servis/ doküman.	Optik zum	Teknik veriler (USB, AV Out, çözünürlük)
1	Sony Cyber-Shot DSC-R1	89	■■■□□	899 €	100	71	99	83	5 X	2.0, AV Out, 10 Megapiksel
2	Sony Cyber-Shot DSC-H5	88	■■■■□	549 €	83	96	96	83	12 X	2.0, AV Out, 7,1 Megapiksel
3	Panasonic Lumix DMC-FZ30	84	■■■■□	690 $	85	90	93	67	12 X	2.0, AV Out, 8,0 Megapiksel
4	Sony Cyber-Shot DSC-H2	84	■■■■■	479 €	82	83	96	83	12 X	2.0, AV Out, 5,9 Megapiksel
5	Fujifilm FinePix S9500	83	■■■□□	795 $	91	80	82	50	10,7 X	2.0, AV Out, 9,1 Megapiksel
YENİ 6	Fujifilm FinePix F30	82	■■■■■	450 $	96	68	87	57	3 X	2.0, AV Out, 6,1 Megapiksel
7	Samsung Digimax Pro 815	81	■■■□□	809 $	77	100	67	83	15 X	2.0, AV Out, 8,0 Megapiksel
8	Canon PowerShot S3 IS	81	■■■□□	529 €	71	90	93	86	12 X	2.0, AV Out, 6,0 Megapiksel
YENİ 9	Casio Exilim Z1000	81	■■■■■	446 $	81	68	88	86	3 X	2.0, AV Out, 10,0 Megapiksel
YENİ 10	Casio Exilim Z600	80	■■■■■	382 $	77	64	96	86	3 X	2.0, AV Out, 6,0 Megapiksel

ÇOK İŞLEVLİ CİHAZLAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat (+ kdv)	Office baskı hz	Grafik baskı hz	Resim baskı hz	Grafik kalitesi	Resim kalitesi	Teknik veriler (Çözünürlük, bağlantı, renkli baskı hızı)
1	Canon Pixma MP830	90	■■■□□	364 €	100	91	100	98	100	9.600 x 4.800 dpi, USB 2.0, 24 s. / dk
2	Canon Pixma MP800	89	■■■□□	340 €	100	94	95	100	100	9.600 x 4.800 dpi, USB 2.0, 24 s. / dk
3	Canon Pixma MP500	88	■■■■□	169 €	95	91	94	61	79	9.600 x 2.400 dpi, USB 2.0, 19 s. / dk
4	Epson Stylus Photo RX700	88	■■□□□	339 €	99	100	100	71	95	5.760 x 1.440 dpi, USB 2.0, 20 s. / dk
5	HP Photosmart 3310 AiO	86	■■□□□	447 $	91	100	92	85	49	4.800 x 1.200 dpi, USB 2.0, 31 s. / dk
6	Epson Stylus Photo RX520	80	■■■■■	143 €	92	97	93	82	64	5.760 x 1.440 dpi, USB 2.0, 18 s. / dk
7	Epson Stylus Photo RX620	79	■■■■■	213 €	95	100	100	100	76	5.760 x 1.440 dpi, USB 2.0, 18 s. / dk
8	HP OfficeJet 6210	71	■■■■■	211 $	93	70	92	30	25	4.800 x 1.200 dpi, USB 2.0, 27 s. / dk
9	Canon Pixma MP170	71	■■■■■	115 €	88	90	85	65	64	4.800 x 1.200 dpi, USB 2.0, 17 s. / dk
10	Brother DCP-340CW	69	■■■■■	160 €	75	77	70	93	100	4.800 x 1.200 dpi, USB 2.0, 27 s. / dk

DVD YAZICILAR

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	DVD okuma prf. puanı	CD okuma prf. puanı	DVD yazma puanı	CD yazma puanı	Servis ve dok.	Teknik veriler (DVD yazma, DVD yeniden yazma, DVD okuma, CD yazma, CD yeniden yazma, CD okuma, bellek)
1	Philips DVDR-1648K	96	■■■■■	48	92	90	98	99	100	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
2	LG GSA-4167B	96	■■■■■	38	93	89	99	98	75	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
3	Plextor PX-755A	95	■■■□□	125	91	86	91	99	100	16X, 8X, 16X, 40X, 24X, 48X, 2 MB
4	BenQ DW-1640	95	■■■■■	43	96	88	98	98	90	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
5	Plextor PX-760A	94	■■□□□	153	85	87	91	96	100	18X, 10X, 18X, 40X, 24X, 48X, 2 MB
6	Plextor PX-750A	94	■■□□□	105	95	8	95	96	100	16X, 8X, 16X, 40X, 24X, 48X, 2 MB
7	NEC ND-4550A	93	■■■■■	57	95	79	96	91	85	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
8	Samsung WM SH-W162C	92	■■■■■	50	92	88	96	98	75	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
9	NEC-3550A	91	■■■■■	56	94	79	96	89	85	16X, 8X, 16X, 48X, 32X, 48X, 2 MB
10	ASUS DRW-1608P2S	88	■■■■□	48	85	79	90	80	100	16X, 8X, 16X, 40X, 32X, 40X, 2 MB

1. SIRA: Philips DVDR-1648K

Çok iyi bir performans ve güvenilir destek sunan Philips DVDR-1648K, başarılı bir çözüm.

- ✚ Yüksek performans
- ✚ Başarılı teknik destek
- ✚ Başarılı kutu içeriği

CHIP Toplam Puanı: 96
Fiyatı: 48 $ (çok iyi)

4. SIRA: BenQ DW-1640

Uygun fiyat / performans değeri sunan BenQ DW 1640'ın test sonuçları da oldukça tatmin edici.

- ✚ Yüksek performans
- ✚ Başarılı kutu içeriği
- ✚ Uygun fiyat

CHIP Toplam Puanı: 95
Fiyatı: 43 $ (çok iyi)

Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

PCIe EKRAN KARTLARI 300 $ ÜSTÜ

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	Sentetik perform.	Oyun perform.	Donanım özellikleri	Servis doküman.	Bellek/ veri yolu	Grafik yongası
YENİ 1	Leadtek PX7950 GX2 TDH	92	■■■□□	749	92	91	90	100	1024 MB GDDR3 / 512-bit	GeForce 7950 GX2 TDH
2	Sapphire X1900 XTX Blizzard	86	■■■□□	670	75	88	100	87	512 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 XTX
3	Leadtek WinFast 7900 GTX TDH	84	■■■■□	625	78	83	85	100	512 MB GDDR3 / 256-bit	GeForce 7900 GTX
4	Powercolor X1900 XTX	82	■■■□□	625	75	84	86	87	512 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 XTX
5	Asus 1900 XTX	81	■■■□□	635	72	85	98	61	512 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 XTX
6	Sapphire X1900 XTX	76	■■■□□	589	71	69	92	87	512 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 XTX
YENİ 7	Powercolor X1900 XT	76	■■■□□	579	71	75	81	87	512 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 XT
8	Palit 7900 GT Sonic	73	■■■□□	559	71	71	83	61	512 MB GDDR3 / 256-bit	GeForce 7900 GT
9	Sapphire X1900 GT	67	■■■■■	349	64	56	82	87	256 MB GDDR3 / 256-bit	Radeon X1900 GT
10	Asus EN7900 GT	66	■■■□□	550	63	66	73	61	256 MB GDDR3 / 256-bit	GeForce 7900 GT

3. SIRA: Leadtek WinFast PX7900 GTX TDH

Leadtek WinFast PX7900 GTX TDH'ın üst seviye kullanıcıların ilgisini çekeceğini tahmin ediyoruz.

- ✚ Yüksek performans
- ✚ Başarılı kutu içeriği
- ✚ Uygun fiyat

CHIP Toplam Puanı: 84
Fiyatı: 625 $ (iyi)

5. SIRA: Asus 1900 XTX

Yaptığımız testlerde birçok sonucu tarihe gömen Asus X 1900XTX Top bizden yüksek puan almayı hak etti.

- ✚ Yüksek performans
- ✚ Etkili soğutma
- ✚ Başarılı kutu içeriği

CHIP Toplam Puanı: 81
Fiyatı: 635 $ (orta)

PCIe EKRAN KARTLARI 150 - 300 $ ARASI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	3B performs	Donanım özellikleri	Servis ve dok.	Bellek/ bellek veriyolu	Yonga	Grafik yongası
1	Sapphire Radeon X850XT	75	■■■□□	255	70	83	90	256 MB GDDR3 / 256 bit	520	ATI Radeon X850 XT
2	Leadtek Winfast PX6800 TDH	64	■■■□□	239	55	85	93	256 MB GDDR3 / 256 bit	325	nVidia GeForce FX 6800 GTX
3	Sapphire Radeon X1600 XT	64	■■■□□	199	55	85	88	256 MB GDDR3 / 256 bit	590	ATI Radeon X1600 XT
4	Sapphire Radeon X800GTO	64	■■■■□	175	54	92	80	256 MB GDDR3 / 256 bit	400	ATI Radeon X800 GTO
5	Powercolor X800GT	62	■■□□□	259	51	88	90	256 MB GDDR3 / 256 bit	475	ATI Radeon X800GT
6	Palit 6600C TD21	62	■■■□□	188	53	85	83	256 MB GDDR3 / 128 bit	500	nVidia Geforce FX 6600GT
7	Gainward 6600GT	60	■■■■□	171	52	80	82	256 MB GDDR3 / 128 bit	500	nVidia GeForce FX 6600GT
8	Gigabyte GV-RX70P256V	60	■■□□□	270	44	100	93	256 MB GDDR3 / 128 bit	425	ATI Radeon X700 Pro
9	Gigabyte GV-NX66T128D	60	■■■■□	159	49	83	88	128 MB GDDR3 / 128 bit	500	nVidia GeForce 6600GT
10	Powercolor R41A-PD3	56	■■■□□	169	43	85	90	256 MB GDDR3 / 256 bit	425	ATI Radeon X700Pro

PCIe EKRAN KARTLARI 150 $ ALTI

Sıra	Marka	CHIP Top. P.	Fiyat/ Performans	Fiyat ($ + kdv)	3B performs	Donanım özellikleri	Servis ve dok.	Bellek/ bellek veriyolu	Yonga	Grafik yongası
1	Asus Geforce N6600GT Silencer	64	■■■■□	141	52	90	100	256 MB DDR / 128 bit	500	nVidia Geforce FX 6600GT
2	Palit 6600C TD11	60	■■■■□	145	50	83	80	128 MB GDDR3 / 128 bit	500	nVidia Geforce FX 6600GT
3	Leadtek Winfast PX 6600TD	47	■■■■□	119	32	78	84	256 MB DDR / 128 bit	300	nVidia GeForce 6600
4	Asus Geforce N6600 Extreme	46	■■■■□	114	32	78	85	256 MB DDR / 128 bit	300	nVidia GeForce 6600
5	Inno 3D I-6600-G3F3	46	■■■■□	107	32	78	78	256 MB DDR / 128 bit	300	nVidia GeForce 6600
6	Sapphire X1300	42	■■■■□	125	22	90	88	512 MB DDR / 128 bit	450	ATI Radeon X1300
7	Asus GeForce N6200TD GE	40	■■■■■	68	24	75	85	128 MB DDR / 128 bit	300	nVidia GeForce 6200
8	GeCube Radeon X600 XT	40	■■■□□	125	20	92	80	256 MB DDR / 128 bit	500	ATI Radeon X600 XT
9	GeCube Radeon X600 Pro	39	■■■■□	99	18	90	80	128 MB DDR / 128 bit	400	ATI Radeon X600 Pro
10	MSI NX6200 TD256E	38	■■■■□	88	21	77	80	256 MB DDR / 128 bit	300	nVidia GeForce 6200

Fiyat bilgileri ortalama değerleri yansıtmaktadır.

156 CPU OVERCLOCK

Kolayca üst uç işlemci seviyesine overclock edilebilen en ucuz çift çekirdekli CPU büyüteç altında.

160 FIREWALL GÜVENLİĞİ

Güvenlik paketi optimizasyonu: Daha fazla güvenlik, performans ve otomasyon sağlayan ipuçları.

168 SU SOĞUTMA

Sapphire Toxic hazır su soğutma eklentisi, Radeon X1900 XTX'de doping etkisi yaratıyor.

pratikçözüm

YAZI İŞLERİ KÖSTEBEĞİ

Her ay dergiyi hazırlarken biz de çeşitli sorunlarla karşılaşıyoruz ve çözümler üretmemiz gerekiyor. Bunları sizlerle paylaşmak istedik.

Video sohbette karizma denemeleri
Web kamerasıyla gerçekleştirilen video sohbetlerinin çok popüler olduğu aşikar. Artık insanlar arkadaş edinmek için bile web üzerinde görüntülü sohbet ortamlarını tercih ediyorlar. Ancak bu teknolojiyi ufak hileler yardımıyla kullanışlı hale getirmediğinizde, kaş yapayım derken göz çıkartabilirsiniz.

Öncelikle web kameralarının çok kaliteli görüntüler almak için tasarlanmadığını aklınızdan çıkarmayın. Bir web kamerasıyla görüntünüzü gönderdiğinizde, yüzünüzdeki en ufak sorunun, beğenmediğiniz bir ayrıntının, bir sivilcenin bile karşı tarafın gözüne batacak büyük bir sorun olarak görüneceğinden emin olabilirsiniz. Ayrıca, kamera arkanızdaki görüntüleri de alacağından, belki göstermek istemeyeceğiniz pek çok detayın da karşı tarafa ulaşacağını unutmayın. Bu yeni sohbet akımına kendini kaptırmış okurlarımıza yardımcı olmak için yazı işlerinde kurduğumuz sistem üzerinde yaptığımız denemeler ise karizmatik bir web sohbeti için gerekli ipuçlarına ulaşmamızı sağladı. Her şeyden önce, web sohbetinde tüm atmosferi değiştiren en önemli detay ışık. Yeterince ışığın olmadığı bir ortamda karanlık içinde kaybolan yüz hatları web sohbetini yapay bir havaya sokuyor. Dolayısıyla bulunduğunuz odanın veya en azından yüzünün doğru şekilde ışık aldığından emin olun. Bunun için bir masa lambası kullanabilir, beyaz ışık veren flüoresanın soğukluğunu, sıcak ampullü bir masa lambası ile ısıtabilirsiniz. Kameranız kaliteli, ışığınız düzgün, şartlarınız elverişli olsa da, sohbet ettiğiniz kişiyi sinirden kudurtacak bir diğer sorunun da yavaşlık olacağını unutmayın. Sohbet ederken dosya indirme programlarını kapatarak veya sınırlayarak, bağlantınızı daha hızlı video görüntü göndermek için kullanırsanız arkadaşlarınızı rahat ettirirsiniz. Son olarak, arka plandaki görüntüler, ilk defa sohbet ettiğiniz insanların sizin hakkınızda yanlış fikirler edinmesine neden olabilir. Dolayısıyla oturduğunuz sandalyenin hemen arkasına, kameranın görüş açısını kaplayacak şekilde düz, açık renk bir perde, kağıt veya kumaş germeniz yararınıza olacaktır. Evdeki portatif bir çamaşır askılığı acil bir durumda bu tür bir fon oluşturmanıza yardımcı olacaktır. İhmal etmeyin.

İÇİNDEKİLER

156 Pentium D 805 Overclock

160 Mükemmel Firewall

166 5 dakikada Windows kurulumu

168 Su soğutma

Hızlı kurulum: Tüm sisteminizi, fotoğraflarınızı ve önemli dosyalarınızı 5 dakikada kurun.

170 Ayın Freeware'leri

178 En iyi ipuçları

188 Linux dünyası

194 CHIP CD/DVD içeriği

196 Tam sürüm programlar

Overclock 7/21/06 5:33 AM Page 156

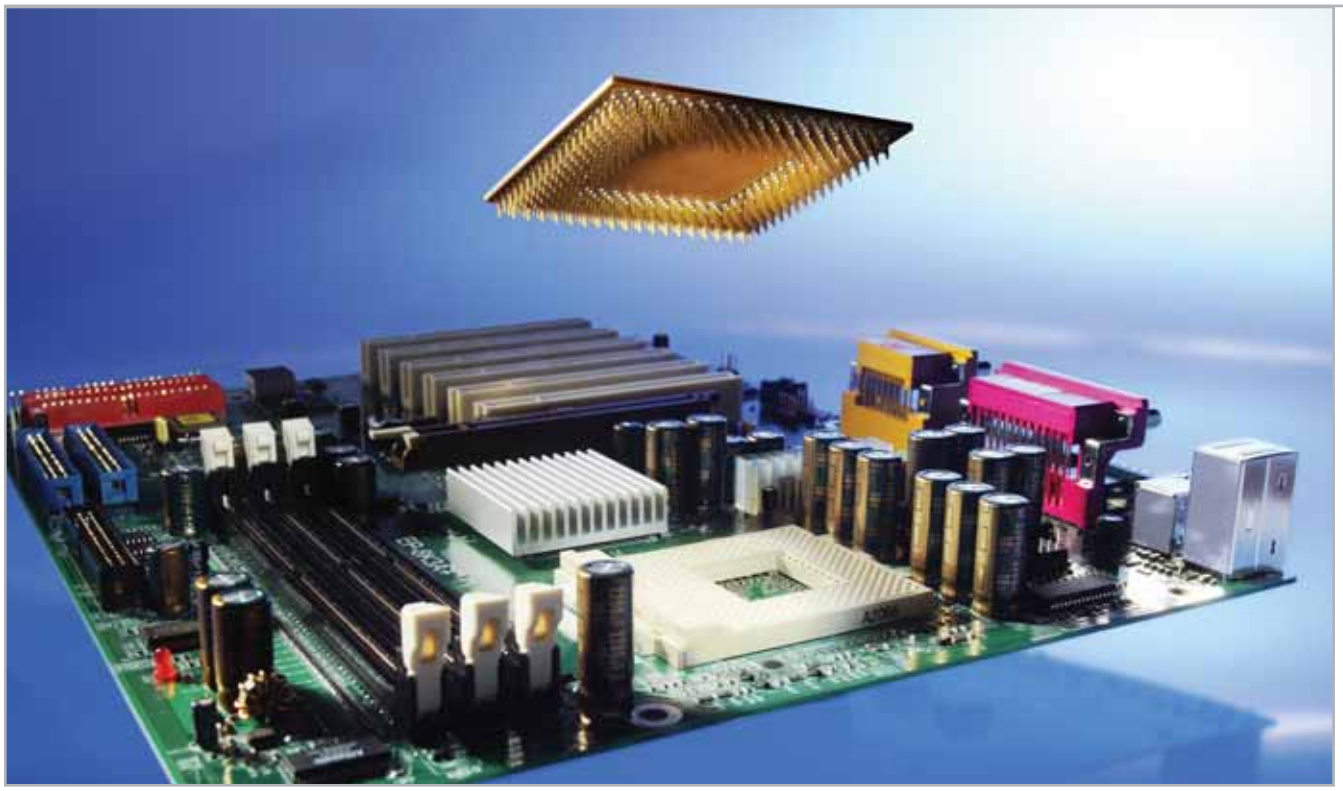

130 dolarlık çift çekirdek mucizesi

CHIP test merkezinde yer yerinden oynuyor: Pentium D 805 sadece 130 dolar ve kolayca overclock edilip 1.000 dolarlık bir işlemciye dönüşüyor.

Intel, Pentium D 805 işlemcisiyle diğer pahalı çift çekirdekli modelleri arasında hesaplı bir alternatif sunuyor. İşlemci yaklaşık olarak 130 dolarlık bir fiyata sahip. Ancak çoğu kimsenin bilmediği bir şey var: işlemci, güvenlik işlevleri ve 64 bit işlemci desteği gibi çok yeni özellikler sunuyor ve mükemmel bir şekilde overclock edilebiliyor.

"Overclock bana göre değil" mi diyorsunuz? Belki de yanlışınız var, zira birkaç BIOS ayarını değiştirmeniz yetiyor ve büyük bir zahmete katlanmadan 130 dolarlık bir işlemciyi bir çırpıda 1.000 dolarlık bir Pentium Extreme Edition 955 işlemci seviyesine getirebiliyorsunuz. Bu yazıda bunun için ne yapmanız gerektiğini göstereceğiz.

Düşük fiyata üst uç performans

Intel'in Pentium D 805 işlemcisi overclock meraklılarının rüyalarını süslüyor. Üst uç bir çekirdeğe sahip işlemci, en yeni üst uç işlemcilerin pabucunu dama atmak için ideal temel özellikler sunuyor. Düşük fiyatıyla dikkat çeken Pentium D 805, Socket 775 işlemci destekli anakartlarda çift çekirdekli teknolojinin ve 64 bit işlemin keyfini yaşamanıza olanak tanıyor. AMD'de en hesaplı çift çekirdekli işlemci Athlon 64 X2 3800+ yaklaşık olarak 350 dolar fiyata sahip. Ancak bu işlemcinin üst uç bir model olarak sayıldığını da hatırlatalım, Intel'in en yavaş çift çekirdeklisi ise orta sınıf bir işlemci olarak kabul ediliyor.

Pentium D805: Kuzu postuna bürünmüş kurt

Pentium D 805'in teknik verilerine bakıldığında aslında düşük değerlerle karşılaşıyorsunuz: İşlemci 2,66 GHz saat hızında çalışıyor, FSB (veri yolu) 133 MHz frekans ile anakarta bağlı. Günümüzün FSB standartları 166 ila 200 MHz arasında. FSB hızını dört ile çarpmanız gerekiyor (yani 667 ve 800 MHz'-

Overclockçuların rüyası: 130 dolarlık ucuz bir işlemci kolayca üst uç bir işlemci haline geliyor.

lik hızlara karşılık geliyor) ve böylece işlemciye uygun bir anabellek (RAM) satın alırken gerekli verileri de elde etmiş oluyorsunuz. FSB hızının bu şekilde dörtle çarpılmasının nedeni şu: Saat çevrimi başına dört veri değeri aktarılabiliyor, Intel buna QDR (Quad Data Rate veya kısa Quadpumped) adını veriyor.

Ancak pek az kimsenin bildiği bir şey var: Intel'in bu işlemcisi tam bir overclock canavarı. Birkaç küçük BIOS ayarıyla problemsiz bir şekilde kendisinden iki kat daha pahalı bir işlemcinin seviyesine getirilebiliyor ve biraz daha zahmet ve bilgiyle 4 GHz üzerindeki üst uç bir işlemciyle boy ölçüşebiliyor. Bu hıza overclock edilmiş bir Pentium D 805, Athlon FX 60 veya Intel Pentium 955 Extreme Edition gibi cep yakan işlemcileri geride bırakabiliyor. Böylece Pentium D 805, efsanevi Celeron 300A veya şimdiye kadarki gizli tüyo AMD Opteron 144'ün önünde overclock tacını ele geçiriyor.

Bu kadar yüksek bir hız nasıl mümkün oluyor?

Bir işlemcinin saat hızı CPU çarpanıyla FSB frekansının çarpımından elde ediliyor. Pentium D'de işlemci çarpanı sabit olarak 20'ye ayarlanmış durumda, FSB frekansı ise standart olarak 133 MHz. 20 x 133 ile CPU saat hızı olan 2,66 GHz elde ediliyor. Çarpanın ve/veya FSB hızının değiştirilmesiyle de CPU saat hızı yükseltilebiliyor. Intel işlemcilerde saat çarpanını değiştirmek mümkün değil, zira bu çarpan kilitlenmiş durumda. Eski "kurşunkalem hilesi" ile kesik veri hatlarını köprülerle birleştirmek de bir işe yaramıyor. Ancak uygun bir anakarta sahipseniz FSB frekansını artırarak kolayca işlemcinizin saat hızını da artırabilirsiniz.

Piyasada satılan RAM modülleri zaten 166 MHz veya 200 MHz hızda (DDR2-667 ve DDR2-800 MHz QDR) çalışıyorlar. Böylece teorik olarak 20 x 1666 = 3,32 GHz'lik bir işlemci hızı karşımıza çıkıyor ki, bu da 3,2 GHz'lik bir Pentium D 940 (yaklaşık 250 dolar) işlemci seviyesine karşılık geliyor.

DDR2-800 bellek modülleriyle maksimum 20 x 200 MHz = 4 GHz hıza kadar çıkmak olası. Bu da 3,6 GHz'lik bir Pentium D 960'tan (yaklaşık 600 dolar) daha yüksek bir hıza karşılık geliyor. Bu hız 1.000 dolar fiyata sahip bir Pentium 950 Extreme Edition işlemciyle bile karşılaştırılabilir. Bu işlemci 3,267 GHz saat hızında çalışıyor ve sadece bir çekirdeğe, ancak 3 MB daha büyük bir önbelleğin avantajına da sahip.

Önemli olan kullanılan donanımlar

Anakartınız hâlihazırda Pentium D işlemcileri destekliyor mu? Öyleyse bunun dışında sadece iyi markalı RAM'e, iyi bir soğutmaya ve kararlı bir güç kaynağına ihtiyacınız var.

Pentium D 805'in en iyi özelliklerinden biri de sadece 667 MHz hızında daha hızlı bellekler kullanılarak 3,32 GHz hıza çıkabilmesi ve böylece ek masraf olmadan %20 daha hızlı çalıştırılabilmesi. Daha fazla performans elde etmek için uygun markalı donanımlara ihtiyacınız var. Her halükarda 400 watt'lık kararlı çalışan bir güç kaynağına ihtiyacınız var.

RAM: En az 667 - 800 MHz hızında çalışan bir anabelleğin seçilmesi oldukça önemli.

Overclock denemelerinin ana merkezi hiç kuşkusuz anakartınız olacak; anakartın uygun overclocking işlevlerini BIOS'tan sunması ve DDR2-800 veya DDR2-1066 anabelleklerini desteklemesi gerekiyor.

Tabloda overclock için uygun anakartların listesini bulabilirsiniz. Listede anakartınız bulunmuyorsa, ilgili donanım üreticilerinin sayfalarına bakın ve hangi anakartların bir BIOS güncellemesi ile Pentium D 805 destekli hale geldiğini öğrenin.

Anabelleğin seçimi çok önemli. Corsair ve OCZ'nin bellek kitleriyle iyi deneyimlerimiz oldu. Overclock edilmiş bileşenlerin kararlı çalışması için iyi bir işlemci fanına ve yeterli bir kasa soğutmasına ihtiyacınız var. Aşağıdaki listede, kararlı olarak 3,5 GHz'lik bir hıza çıktığımız örnek yapılandırmayı görebilirsiniz. Daha yüksek bir hıza çıkmak istiyor-

OVERCLOCK İÇİN ANAKARTLAR

Üretici	anakart	Yonga seti
Gigabyte	GA-G1975X	Intel 975 X
Gigabyte	GA-81955X	Intel 955X
Gigabyte	GA-81945P Pro	Intel 945P
Gigabyte	GA-81945G (MF)	Intel 945G
Gigabyte	GA-8N-SLI	NVidia Nforce 4 SLI
Gigabyte	GA-8VT880P Combo	Via PT880 Pro
Asus	P5WD2 (Premium)	Intel 955X
Asus	P5LD2 (Deluxe, SE)	Intel 945P
Asus	P5N32-SLI	Nvidia Nforce 4 SLI
Asus	P5RD1-x	ATI Xpress 200

OVERCLOCK SEVİYE 1

FSB	Çarpan	CPU hızı	BIOS ayarı	CPU sıcaklığı	Kararlı mı?
133 MHz	x20	2,66 GHz	533 MHz	36 derece	evet
141 MHz	x20	2,8 GHz	565 MHz	37 derece	evet
150 MHz	x20	3,00 GHz	600 MHz	39 derece	evet
160 MHz	x20	3,2 GHz	630 MHz	39 derece	evet
166 MHz	x20	3,34 GHz	667 MHz	40 derece	evet

Overclock 7/21/06 5:33 AM Page 158

OVERCLOCK SEVİYE 2

FSB	Çarpan	CPU hızı	BIOS ayarı	CPU sıcaklığı	Kararlı mı?
170 MHz	x20	3,40 GHz	680 MHz	40 derece	evet
173 MHz	x20	3,46 GHz	690 MHz	41 derece	evet
175 MHz	x20	3,50 GHz	700 MHz	41 derece	evet
180 MHz	x20	3,6 GHz	720 MHz	42 derece	evet
185 MHz	x20	3,7 GHz	730 MHz	42 derece	hayır

sanız bir suyla soğutma sistemi kullanmanızı öneriyoruz.

Örnek donanım yapılandırması
- **İşlemci:** Intel Pentium D 805, 2,66 GHZ 130 dolar
- **İşlemci fanı:** Arctic Cooling freezer 7 Pro, 35 dolar
- **Anakart:** Gigabyte GA-8N-SLI Pro, Socket 775, 115 dolar
- **Güç kaynağı:** Enermax Liberty-500W, 140 dolar
- **Anabellek:** 1 GByte Kit OCZ GX XTC, PC2 5400, 120 dolar
  1 GB Corsair – XMS2 –8500 Extreme, 450 dolar
- **Ekran kartı:** ATI Radeon X1900XTX, 512 MB, 560 dolar
- **Sabit disk:** 250 GByte Serial ATA 100 dolar
- **Sürücü:** LG GSA-4152B, 45 dolar

Adım adım overclock

Üç adımda overclock: Pentium D 805 ile overclock oldukça basit. Temelde sadece hızlı bir anabellek kullanmak ve FSB hızını 166 MHz olarak ayarlamak yeterli, böylece %20'lik bir performans artışıyla ödüllendiriliyorsunuz. İkinci adımda stabil bir güç kaynağı ve iyi bir işlemci ve kasa soğutması gerekiyor. Uygun donanımlar için düşük bir masrafla, 3,4 GHz ve 3,6 GHz arasında sisteminizi kararlı bir şekilde çalıştırabilirsiniz. Overclocking ateşi sizi de sardıysa, işlemciyi biraz daha bilgiyle ve su soğutmayla 3,8 ila 4,1 GHz arasında da çalıştırmanız mümkün, bu da standart hızın tam olarak 1,4 GHz üzerinde bir hız demek oluyor. Ayrıca: gelişmiş termal yönetim işlemciyi abartı ayarlarda geç olmadan devre dışı bırakıyor, işlemcinin yanması gibi büyük bir risk böylece en aza indirgenmiş oluyor.

Kontrolsüz güç, güç değildir

Her ne kadar basit ve Pentium D 805 örneğinde uygulanabilir olsa da, overclock donanım bileşenlerinin ömrünü kısaltabilir ve satıcınızın garanti kapsamı dâhilinde değildir, bunu aklınızdan çıkarmayın. Bu yüzden sisteminizi sürekli olarak kontrol altında tutmalısınız. Çoğu anakart sıcaklık, voltaj ve fan hızı gibi değerleri sistem BIOS'u üzerinden gözetler. Bazı üreticiler anakartlarıyla birlikte, donanım bileşenlerini gösteren ve gözetleyen Windows yazılımları da veriyorlar, mesela Gigabyte "Easy-Tune" adlı bir araç sunuyor. Bu tip yazılımları kullanın. "CPU-Z", "Motherboard-Monitor" veya "Rightmark CPU-Clock" gibi programlarla (CHIP-Code Overclock) birlikte önemli ayarları her zaman görebilirsiniz. Her frekans artışından sonra PCMark veya 3DMark gibi benchmark programlarıyla sistemin kararlı şekilde çalışıp çalışmadığını test edin.

Overclock seviye 1: Risksiz, masrafsız

Gigabyte GA-8N SLI Pro anakart üzerinde OCZ'nin 667 MHz'lik bellek modüllerini kullandık. Sistem açılışında Delete tuşuna bastıktan sonra sistem BIOS'una girebilirsiniz. (i)MB Intelligent Tweaker(i) menüsü altında (i)System Clock Mode(i)'da (i)Expert(i) ayarını seçtiğinizde FSB frekansını istediğiniz gibi ayarlayabilirsiniz. Başka anakartlarda gerekli ayarlar (i)Frequency Control(i) veya (i)Advanced Options(i) altında bulunuyor.

Burada FSB için ayarladığınız sayıyı dörde bölmeniz gerekiyor, böylece gerçek FSB hızını belirleyebilirsiniz. Mesela: 533 MHz standart FSB hızıdır. Dörde bölündüğünde 133 MHz hız elde edilir. FSB hızını 166 MHz olarak ayarlamak için 667 MHz seçmelisiniz. İşlemci böylece 166 (FSB) x 20 (CPU çarpanı) = 3,34 GHz hızında çalışacaktır. İşlemci sıcaklığı için endişelenmenize gerek

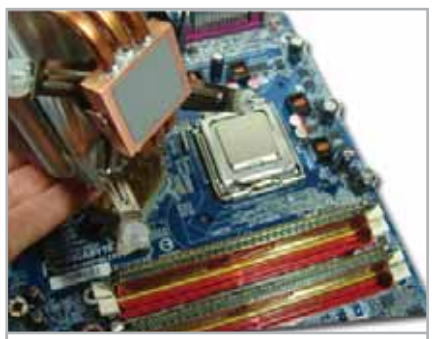

Donanım seçimi: Doğru donanımlarla ve birkaç püf noktasıyla overclock hiç sorun değil.

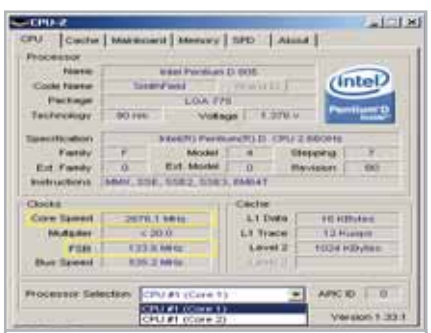

CPU-Z ile gözlem altında: Bu araç tüm önemli bilgileri gösteriyor, sarıyla işaretli alanlar değişiklikleri gösteriyor.

CPU BENCHMARK'LARININ KARŞILAŞTIRMASI

İşlemci	Saat hızı	PCMark04 CPU	3DMark05 CPU
AMD Athlon FX-60	2x 2,6 GHz	7.251 puan	6.066 puan
Intel Pentium EE 965	2x 3,73 GHz	7.050 puan	6.864 puan
Intel Pentium D 805 @3,4	2x 3,4 GHz	6.806 puan	5.256 puan
Intel Pentium EE 955	2x 3,46 GHz	6.453 puan	6.814 puan
AMD Athlon X2 4800+	2x 2,4 GHz	6.698 puan	5.743 puan
Intel Pentium D @ 3,34	2x 3,34 GHz	6.656 puan	5.192 puan
Intel Pentium D 840	2x 3,2 GHz	6.010 puan	5.383 puan
Intel Pentium D 940	2x 3,2 GHz	6.029 puan	5.678 puan
Intel Pentium D 830	2x 3,0 GHz	5.667 puan	5.310 puan
Intel Pentium D 820	2x 2,8 GHz	5.420 puan	5.062 puan
Intel Pentium D 805	2,66 GHz	5.300 puan	3.952 puan
Intel P4 650	3,4 GHz	5.240 puan	4.910 puan
AMD Athlon-64 3800+	2,4 GHz	4.578 puan	5.042 puan

Current CPU Clock	3.45GHz (266x13.0)
High Performance Mode	[Optimized]
Dynamic Overclocking	[Disabled]
Adjust CPU Ratio	[13 X]
Adjust DDR Frequency	[Auto]
Auto Detect PCI Clk	[Enabled]
Spread Spectrum	[Disabled]
PCI Express Clock	[Default]
CPU Clock	[266MHz]

Bedavaya %20 performans artışı: Pentium D 805 risksiz bir şekilde hızlandırılabiliyor.

yok. Ancak CPU hızıyla birlikte güç tüketiminin de artacağını unutmayın. FSB hızını yavaş yavaş artırmanızı öneriyoruz. Öncelikle sisteminizin yeni ayarlara karşı nasıl tepki verdiğini gözlemleyin. Tabloda overclock seviyelerimizi görebilirsiniz:

Overclock seviye 2: Az risk, az masraf

Anakart üzerindeki iki pasif soğutucu aşırı ısınıyor. Gigabyte etkin soğutma için, soğutucunun üzerine takılan bir fanı da anakartla veriyor. Biraz şanssız bir şekilde ekran kartının hemen altında bulunan diğer soğutucuya ise ek olarak monte ettiğimiz bir kasa fanıyla kalıcı bir şekilde hava akımı sağlıyoruz. Bu kasa fanının dönüş hızını anakart gözetliyor. İşlemci sıcaklığıysa Arctic-Cooling Freezer 7 Pro fanımızla kesinlikle problem değil. Diğer overclocking denemeleri için daha hızlı olan Corsair XMS2 RAM kullanıyoruz, bu bellek günümüzün en iyi overclock belleklerinden biri. Tabloda overclock seviyelerini bulabilirsiniz: 3,46 GHz'lik bir saat hızı, 1000 dolar'ın üzerinde bir fiyata sahip bir Pentium 955 EE işlemcisine karşılık geliyor. Aşağıdaki tabloda karşılaştırmalı olarak benchmark değerlerini bulabilirsiniz. Test konfigürasyonumuz normal bileşenlerle 3,6 GHz'e kadar kararlı bir şekilde çalışabildi.

Overclock seviye 3: Uzmanlara, yüksek masraf

Üst uç işlemcilerin pabucunu dama atmak istiyorsanız, daha sert önlemler almanız gerekiyor: her halükarda bir su soğutma sistemine ve oldukça kararlı bir güç kaynağına ihtiyacınız var, zira güç tüketimi 4,1 Gigahertz'e kadar olan saat hızlarında oldukça artıyor. Gigabyte anakart 2. seviyenin sonunda pes etti. Overclock denemelerinin son aşamalarında Asus P5WD2 ve Innovatek su soğutma sistemiyle daha başarılı sonuçlar elde ettik. İşlemciyi 4,1 GHz saat hızına kadar zorlamak mümkün oldu, ancak bu hızda bazı kilitlenmelerle ve takılmalarla karşılaştık. 4,0 GHz'de ise test sistemimiz kararlı bir şekilde çalıştı. Bunun için BIOS'un derinliklerine müdahale ettik ve CPU'nun voltajını da biraz artırdık. Bu da soğutma masrafını ve güç tüketimini oldukça artıran bir faktör oldu. Düşük bir masrafla ve ipuçlarımızla 130 dolarlık bir işlemciyi bir anda üst uç bir işlemciye dönüştürebilirsiniz. PC'nizi kurcalamaktan hoşlanıyorsanız biraz daha masraf ve zahmetle giriş seviyesi işlemcinizi 1.000 dolar civarındaki süper bir işlemciyle boy ölçüştürebilirsiniz. ■

CHIP Test Merkezi International /
Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr

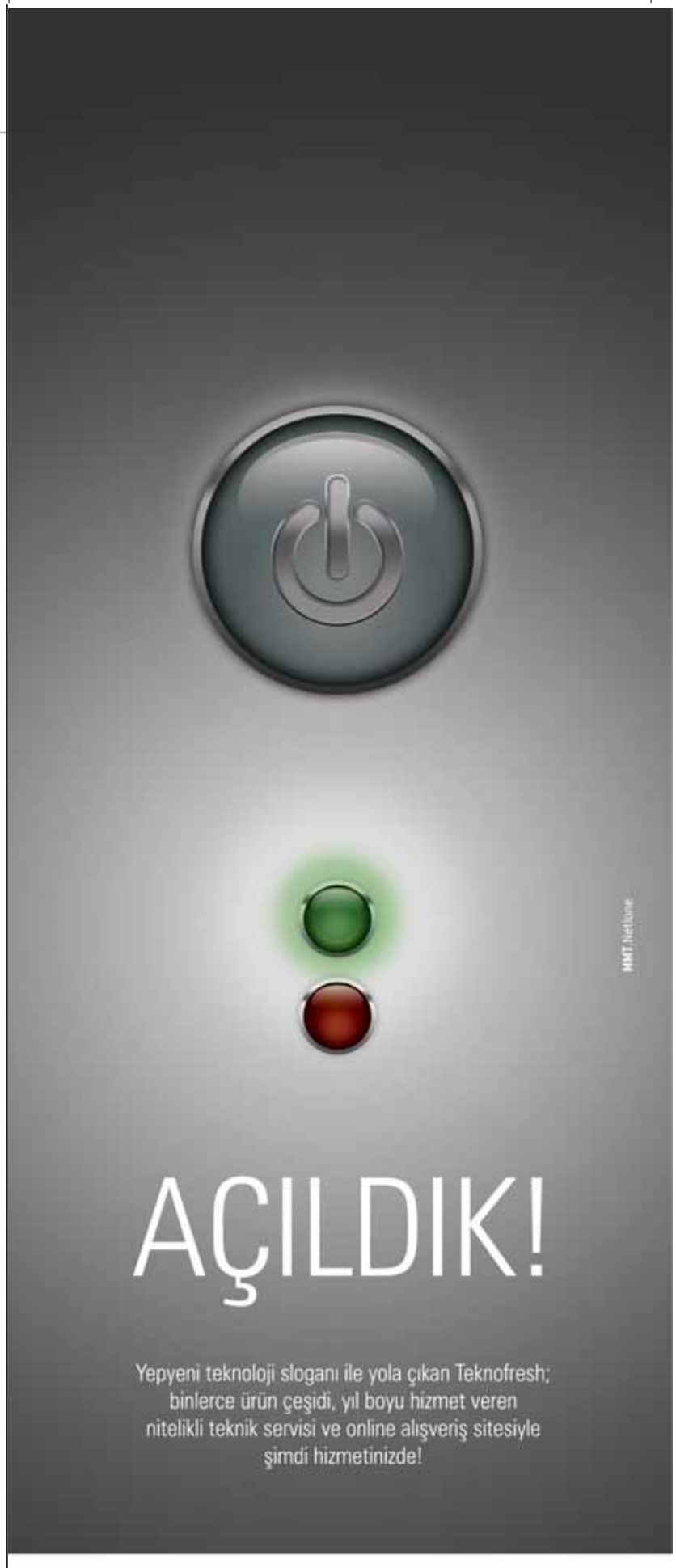

teknofresh
YEPYENİ TEKNOLOJİ
METUNET Bilgisayar Sanayi Ticaret LTD. ŞTİ.
Selanik Caddesi No: 60 Kızılay 06640 ANKARA
0 312 417 70 17
www.teknofresh.com

Firewall 7/21/06 5:50 AM Page 160

Hızlı & güvenli: kusursuz firewall

Uyum içinde çalışan anti virüs yazılımı, güvenlik duvarı ve yığın posta filtresi sayesinde performanstan ödün vermeden sörf mümkün.

» Bu yazıda

Güvenli ve hızlı: Virüs tarama motoru optimizasyonu. 160

Rahatsız edilmeyin: Güvenlik duvarı uyarılarının sınırlandırılması. 161

Filtre: Sürü posta sayısının en aza indirilmesi. 164

Uzman ipucu: Ücretsiz donanımsal güvenlik duvarı kurulumu. 162

Yazıda adı geçen programları CHIP CD/DVD'sinde bulabilirsiniz. (◎ CHIP-Code FIREWALL)

Bilgisayarınıza yeni bir güvenlik paketi yükledikten sonra performans açısından bir anda bundan 10 yıl öncesine geri döndüğünüzü hissediyorsunuz. Sistemi yeniden başlatmak, hatta e-posta göndermek bile dakikalar alıyor. Bu da yetmezmiş gibi, görüntüdeki takılmalar oyun oynama keyfinize limon sıkıyor. Güvenlik duvarı (firewall), anti virüs yazılımı ve sürü e-posta (spam mail) filtresinden oluşan günümüz komple çözümleri, güvenliği en yüksek düzeye çıkarırken, bilgisayarı da hissedilir derecede yavaşlatıyor. Söz konusu paketler PC'nizi internet kaynaklı hemen her saldırı karşısında başarıyla koruyor. Ancak yüksek bellek tüketimleri tüm sistemler için ciddi bir yük. Bu konudaki en çarpıcı örnek 91 MB sistem belleğine ihtiyaç duyan Panda Internet Security 2006. Diğer paketlerde de 40 MB sınırının altına pek inilmiyor (Bk. grafik).

Kullanıcıların hızını kesebilecek tek etken bellek kullanımı değil. Ekranda beliren uyarı mesajlarının çoğu son derece işlevsiz. Neyse ki kullandığınız güvenlik paketini "eğitmek" elinizde. Doğru ayarlarla performans kayıplarının ve sinir bozucu uyarı mesajlarının önüne geçebilirsiniz. Güvenlik araçlarını kendi sisteminize göre yeniden yapılandırmak elinizde. CHIP olarak, performans ve güvenlik arasındaki dengeyi sağlamak için atmanız gereken adımları G Data AntiVirusKit Internet Security 2006 üzerinden açıklıyoruz. Diğer paketlerde de benzer ayarlarla istenen sonucu elde edebilirsiniz.

ANTİ VİRÜS YAZILIMI

Yazılımı geçici olarak devre dışı bırakabilirsiniz

Öncelikli hedefiniz, gerekmediği anlarda bile sistemin hızını kesmeye devam eden anti virüs yazılımı olmalı. Örneğin internete bağlanmadan çalışırken ve oyun oynarken anti virüs denetimine olan ihtiyacınız ortadan kalkabiliyor. İçerisinde virüs barındırabilecek bir USB bellek ya da CD kullanmadığınız sürece sistem için herhangi bir tehlike söz konusu değil. Bu nedenle bilgisayarınıza yeni bir dosya yüklemediğiniz durumlarda dilimlerinde, anti virüs yazılımını geçici olarak devre dışı bırakabilirsiniz. G Data tarafından geliştirilen yazılımda bu amaçla şu değişiklikleri yapmanız gerekiyor: Bildirim alanındaki simgeye tıklayın ve AntiVirusKit Internet Security penceresinden *Virus Monitor* için *Disabled*'ı seçin. Bir sonraki iletişim penceresinde iki farklı seçenekle karşılaşacaksınız. Korumanın hangi zaman dili-

KAYNAK KULLANIMI

Bellek düşmanı: Güncel internet güvenliği paketlerinin bellek gereksinimi oldukça yüksek. Bazı yazılımlarda 60 MB sınırı bile aşılıyor.

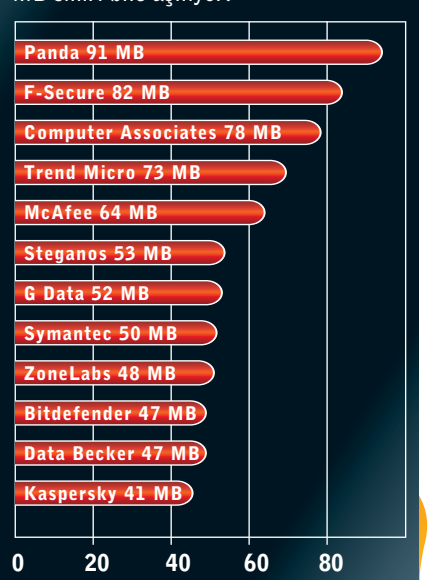

minde devre dışı olacağını belirlemek için, açılan menüden size uygun seçimi yapmanız gerekiyor. En belirgin performans kayıplarıyla MS Office gibi yazılımların orijinal CD'lerinden kurulumu sırasında her kurulum dosyasının gerekli olmasa da virüs denetiminden geçirilmesi sırasında karşılaşılıyor.

Çok sayıda dosya, büyük boyutlu resim ve video üzerinde çalışırken de anti virüs yazılımını kısa süreli devre dışı bırakabilirsiniz. Güvenlik paketlerinin birçoğu benzer bir özellik barındırıyor.

ANTİ VİRÜS YAZILIMI

Yalnızca gerekli dosyaları tarayın

İnternet bağlantısından yararlandığınızda ya da bilgisayarınıza yabancı dosya yüklediğinizde anti virüs yazılımını devre dışı bırakmak uygun olmayacaktır. Bu durumda yazılımın daha etkin çalışmasını sağlayarak mevcut sistem kaynaklarını en etkin şekilde kullanabilirsiniz. G Data Internet Security'yi açın. *AntiVirusKit* sekmesinde *Options*'a tıklayın. Bu pencereden Security Suite'in hangi anti virüs yazılımıyla çalışacağını belirleyebilirsiniz. G Data'da normal olarak iki anti virüs motoru etkinleştirilmiş durumda. İki motorun seçilmesi tarama süresini iki katına çıkarıyor. Bu durumda yalnızca tüm dosya türlerini tarayarak hızlı ve etkin bir koruma sağlayan *KAV-Engine*'i (Kaspersky) etkinleştirmenizi öneriyoruz. *BD-Engine*'i (Bitdefender) tercih ediyor ya da yalnızca bu motorla birlikte gelen bir güvenlik paketi kullanıyorsanız tarama işlemini çalıştırılabilir dosyalarla sınırlandırabilirsiniz. Bilgisayarınız bu şekilde daha hızlı çalışacaktır. Ancak bu seçim güvenlik düzeyini az da olsa aşağı çekebilir. Çünkü virüs geliştiricileri zararlı kodları gizlemek için her defasında farklı yöntemlere başvuruyor.

Bu konudaki en güncel örneklerden biri WMF hatası. Hacker'lar mevcut açıktan yararlanarak resim dosyalarına zararlı kodlar saklayabiliyor. Dolayısıyla yalnızca çalıştırılabilir dosyaların virüs denetiminden geçirilmesi yetersiz kalıyor ve Internet Explorer'da manipüle edilmiş resmi açmanız, virüsün bulaşmasıyla sonuçlanıyor.

WMF güvenlik açığı kapatılmış durumda. Ancak hacker'lar her Windows'ta yeni bir güvenlik açığı tespit edebiliyor. Bu nedenle en güvenli yol tüm dosyaların taranmasını sağlamak.

ANTİ VİRÜS YAZILIMI

Ağ sürücülerinin taranmasını engelleyin

Bilgisayarınızı yalnızca kendi ev ağınız içerisinde kullanıyorsanız hızınızı kesecek bir diğer etkeni daha ortadan kaldırabilirsiniz. Bu noktadaki ön koşul tüm PC'lerde bir güvenlik paketinin kurulu olması. Paketlerin birçoğu yalnızca yerel sürücülerle yetinmiyor ve ağ klasörlerini de gözden geçiriyor. Bu durum özellikle ağ bağlantısı farklı işler için kullanıldığında ekstra performans kaybına neden oluyor. Ağdaki tüm bilgisayarların güvende olduğundan eminseniz ağ taramasını devre dışı bırakabilirsiniz. G Data Security Suite'te söz konusu seçenek *AntiVirusKit / Options*'ta *Monitor* sekmesinde yer alıyor. Bu pencereden *Check network Access*'in onay işaretini kaldırabilirsiniz.

GÜVENLİK DUVARI

Özel ağda güvenlik duvarını devre dışı bırakabilirsiniz

Hacker saldırılarına karşı en etkin silahlardan biri olan güvenlik duvarı zaman zaman kullanıcılar için de sorun olabiliyor. Özellikle tam olarak yapılandırılmamış sistemlerde kullanıcılar sık sık uyarı mesajlarıyla karşı karşıya kalıyor ve internet bağlantısı kısa süreli olarak kesiliyor. →

Elveda firewall: Tüm bilgisayarlar etkin biçimde korunuyorsa özel ağdaki firewall'u devre dışı bırakabilirsiniz.

Virüs taraması: Anti virüs motoru sayısını bire indirerek bilgisayarınızı hızlandırabilirsiniz.

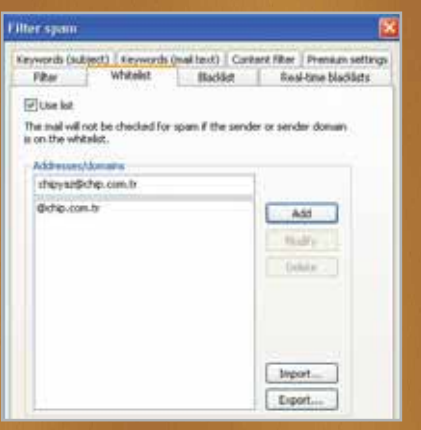

Yığın posta filtresi: Silinmesini istemediğiniz gönderici ve alan adlarını ak listeye eklemelisiniz.

Firewall 7/21/06 5:50 AM Page 162

ÜCRETSİZ PROFESYONEL GÜVENLİK DUVARI

Bilgisayarınızın üzerindeki yükü hafifletmek ve aynı zamanda sistem güvenliğini arttırmak için artık kullanmadığınız eski bir bilgisayardan ve M0n0wall adlı açık kaynak kodlu güvenlik duvarından yararlanabilirsiniz. Bu yolla ev ağını korumanın ötesinde Windows'un performansını da artırabilirsiniz.

1 Donanım: ADSL bağlantısı için en az 64 MB belleğe sahip bir 486 işlemcili bilgisayar yeterli. Bu bilgisayar bir disket sürücüsüne sahipse gelecekte güvenlik duvarı ayarlarını saklamak için bir sabit diske dahi ihtiyaç duymayabilirsiniz. Ağların fiziksel olarak birbirinden ayrılması için ayrıca iki ağ kartı edinmelisiniz.

2 Kurulum: CHIP DVD'sinde CHIP Code Security'den ulaşabileceğiniz M0n0wall, Firewall-Box'lar için tasarlanmış, açılış kalıbı biçiminde, özel bir işletim sistemi. Dosyayı Windows altında örneğin Nero adlı yazılımla açarak CD'ye kopyalayabilirsiniz. Önemli: Eski bilgisayarınızın sürücü ve BIOS'unun CD'den sistemi başlatabilmesi şart.

3 Adres girme: Sistemi yeniden başlattıktan sonra sade bir metin arayüzüyle karşılaşacaksınız. Öncelikle "1" numaralı menüden iki ağ kartını kurmalısınız. Bu aşamada ağ kablosunun takılı olması gerekiyor. "2" numaralı menüden her iki ağ kartının IP adreslerini girin. Sonraki aşama için internet kablosunu geçici olarak sökün.

4 Web yapılandırması: Diğer ayarları ağ üzerindeki herhangi bir bilgisayardan tamamlayabilirsiniz. Web tarayıcınız üzerinden güvenlik duvarının IP adresini girmelisiniz. Güvenlik duvarında standart olarak "192.168.1.1" adresi kullanılıyor. Arayüze ulaşmak için http://192.168.1.1" adresinde kullanıcı adı ve parola olarak "m0n0"yu girin.

5 Temel ayarlar: Web arayüzündeki ilk adımda *General Setup* menüsünden temel ayarlamaları yapmalısınız. Bu noktada DNS sunucusu gibi bilgilerin yanı sıra daha sonra protokol analizinde yararlanmak üzere sistem saatini girin. **Önemli:** *General Setup*'tan kullanıcı adı ve parolayı mutlaka değiştirin.

6 Firewall ayarları: Güvenlik duvarının temel ayarları için *Firewall* menüsüne başvurabilirsiniz. Burada gerçekleştirebileceğiniz değişiklikleri ve bunların beklenen etkilerini **www.m0n0.ch/wall/documentation.php** adresinden inceleyebilirsiniz. Kuralları tanımladıktan sonra internet kablosunu yeniden bağlayın ve M0n0wall'u kullanmaya başlayın.

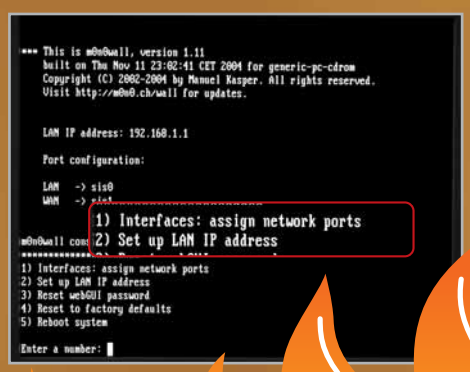

Sebep şu: Birçok uygulama, güvenlik duvarının tehlikeli olarak sınıflandırdığı ve örneğin Windows dosya paylaşımı ya da uzak masaüstü bağlantısı için kullanılan portları kullanılıyor. Söz konusu hizmetler hacker'ların en sık kullandıkları saldırı noktaları arasında. Güvenlik duvarı her ihtimale karşı bu portlara erişimi engellediğinden, kullanıcı karmaşık uyarı mesajlarıyla boğuşmak durumunda kalıyor.

İnternet bağlantısı için portları kapatmak mantıklı bir çözüm olabilir. Ancak bir ev ağı için aynı durum geçerli değil. Bu bağlantı noktalarını da açarak hata mesajlarını ve bağlantı kesilmelerini en aza indirebilirsiniz.

Güvenlik duvarını uygun şekilde yapılandırmak ve bu port adreslerinden gelen ve onlara giden trafiği engellememek için şu değişiklikleri gerçekleştirmelisiniz: Özel ağlar için üç farklı adres aralığı rezerve edilmiş durumda. Bunlar 10.255.255.255, 172.16.255.255 ve 192.168.0.255. Bu adresleri güvenlik paketinde ayrıca işaretlemelisiniz. Örneğimizde *Firewall / Networks*'ten genellikle *Yerel ağ bağlantısı* adını taşıyan ilgili bağlantıyı seçin. *Edit*'e tıklayın ve *Trusted network* seçimini yapın. Diğer paketlerde adres aralıklarını elle girmeniz gerekebilir.

GÜVENLİK DUVARI

Masaüstü güvenlik duvarını taşıyın

İnternetteki bilgisayarınız, herhangi bir koruma olmadığında en geç 15 dakika içerisinde bir hacker ya da solucan saldırısına hedef olacaktır. Ancak Windows'un hızlı ve kesintisiz çalışması için güvenlik duvarını devre dışı bırakmanız gerekebilir. Çözümsüz gibi görünen bu ikilemden çıkmak için güvenlik duvarını başka bir noktaya taşıyabilirsiniz. Ağ üzerindeki bilgisayarlarda virüs olmadığından eminseniz her bilgisayarda ayrıca güvenlik önlemi almanız gerekmez. Bu durumda ağdaki bilgisayarların internete çıktığı noktaya bir "Firewall Box" kurabi-

Firewall 7/21/06 5:50 AM Page 164

CHIP güvenlik duvarı

Ücretsiz araçlar

Bugüne dek herhangi bir güvenlik paketi kurmadıysanız ya da tüm bileşenlere ihtiyaç duymuyorsanız bilgisayarınızı korumak için ücretsiz yazılımlara başvurabilirsiniz. Bu yolla kaynak kullanımından ve yazılım lisans bedelinden tasarruf edebilirsiniz. Karşılaşacağınız tek sorun bu yolla ortak bir arayüz kullanamamak olacaktır.

Güvenlik duvarı: Sygate Personal Firewall adlı ücretsiz yazılım Windows XP'nin entegre güvenlik duvarından başarılı.

Anti virüs: AntiVir uzun süredir en iyi ücretsiz virüs avcısı özelliğini koruyor. Yazılım ücretli alternatifleri kadar iyi.

Anti spam: Spamihilator sürü e-postalardan ücretsiz olarak korunmak isteyen kullanıcılar için en iyi seçimlerden.

Anti spyware: Ad-Aware SE adlı profesyonel çözüm casus yazılımlarla savaşta büyük başarı sergiliyor.

Web sayfası saldırıları

Güvenlik paketleri bugün artık her zamankinden daha önemli bir rolde. İnternetteki zararlı kodların sayısı hızla artıyor. 2005 yılında web tarayıcılarına yönelik 1.933 farklı saldırı gerçekleştirildi. En sık kullanılan yöntemlerden biri HTML içerisinde gizlenen kodlar.

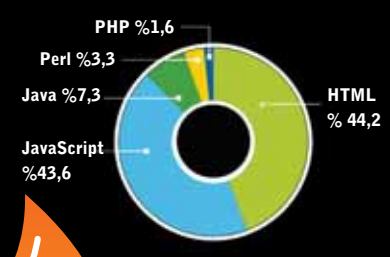

Kaynak: G Data Antivirus Lab

lirsiniz. Uygulamakta birçok kullanıcı ADSL modem içerisinde benzer bir güvenlik duvarına sahip. Ancak ADSL yönlendiriciniz bu özellikten yoksunsa eski bilgisayarınızdan kendi donanımsal güvenlik duvarınızı oluşturabilirsiniz. Detayları 162'deki "Ücretsiz profesyonel güvenlik duvarı" kutusunda bulabilirsiniz. İnternet kaynaklı saldırılara karşı bu güvenlik duvarını oluşturduktan sonra *Firewall / Networks*'ten tüm bağlantıların güvenlik duvarını devre dışı bırakabilirsiniz.

ANTİ SPAM

"Ak liste"lerle e-postaları daha hızlı sıralayın

Yığın postalar (spam mail) kullanıcılar için gerçek bir zaman kaybı. Güvenlik paketindeki filtre etkin bir biçimde yapılandırıldığında bazı önemli e-postalar reklâm içerikli olduğu varsayılarak yanlış sınıflandırılabiliyor. Ak listelerle (whitelist) güvendiğiniz alıcılardan gelen e-postalarda sorunların önüne geçebilirsiniz. Örnek güvenlik paketinde *AntiSpam / SpamFilter / Whitelist*'den liste oluşturabilirsiniz. Buradan size yığın posta göndermeyeceğinden emin olduğunuz e-posta adresi ve domain'leri işaretleyin. Örneğin "chip.com.tr" kaynaklı e-postaları güvenilir olarak işaretlemek için *Addresses / Domains* alanını doldurarak *Add*'e tıklamalısınız.

Aynı şekilde "chipyaz@chip.com.tr" adresini işaretlemek için *Add*'e tıklamanız yeterli. Tek bir adımda çok sayıda gönderici için düzenleme yapmak istiyorsanız adres ve etki alanı listelerini başka bir kaynaktan alabilirsiniz. Bunun için *Spam Filter / Whitelist / Import* seçeneğini kullanabilirsiniz. Kaynak dosya metin biçiminde olmalı ve her satırında bir e-posta adresi ya da etki alanı adı içermeli. F-Secure gibi bazı güvenlik paketleri istemcinin adres defterinin ak listeye taşınması için ayrı bir seçenek sunuyor. Ayrıca kara listeler (blacklist) üzerinden engellenmesini istediğiniz adresleri de işaretleyebilirsiniz. Ancak sürü e-posta göndericilerinin adreslerinin sık sık değişmesi bu yöntemi anlamsız kılacaktır.

ANTİ SPAM

E-posta virüs denetimini kapatabilirsiniz

Güvenlik paketlerindeki e-posta yazılımları virüs denetimi yaparak sistemin daha da yavaşlamasına neden oluyor. E-posta servis sağlayıcınız kendi virüs denetimini gerçekleştiriyorsa bu özelliği devre dışı bırakabilirsiniz.

G Data Internet Security 2006'da *AntiVirusKit / Status / E-Mail virus blocker*'da *Incoming Mails* ve *Outgoing Mails*'in onay işaretini kaldırarak aracı devre dışı bırakabilirsiniz. Bu adımla bilgisayarınız az da olsa hızlanacaktır. Ancak OutbreakShield gibi yazılımları sürekli devrede tutarak servis sağlayıcının virüs tarayıcısının tespit edemediği yeni tehlikeleri engelleyebilirsiniz.

ANTİ SPAM

Gereksiz bileşenleri devre dışı bırakın

Tüm güvenlik paketleri çoğu kullanıcının ihtiyaç duymadığı çok sayıda ekstra özellikle birlikte geliyor. Web filtresi ve çocuk güvenliği araçları da bu grupta. Söz konusu araçlar sistem kaynaklarını tüketmekle kalmıyor, aniden web sayfalarının görüntülenmesini engellemeye başlayabiliyor. Genel olarak yalnızca gerekli araçları etkinleştirmenizi öneriyoruz. Kullanmadığınız ve tanımadığınız araçların tek etkisi sisteminizi yavaşlatmak olacaktır. Gereksiz yükten kurtulmak için iki farklı yola başvurabilirsiniz. Bunlardan ilki kaldırma sihirbazı üzerinden ihtiyaç duymadığınız araçları silmek. Diğeri ise yapılandırma merkezi üzerinden ilgili hizmetleri devre dışı bırakmak. İkinci yol kaynak kullanımını aynı derecede azaltmasa bile araçların neden olduğu anlaşılmaz hata mesajlarının önüne geçecektir. ■

VP, Ozan Ali Dönmez ozand@chip.com.tr

CHIP PRATİK **Norton Ghost 10**

5 dakikada Windows kurulumu

İşletim sistemini, güncellemeleri, kullandığınız yazılımları, fotoğraflarınızı ve önemli dosyalarınızı 5 dakikada kurmak ister misiniz?

Harika bir bilgisayar aldınız ve işletim sisteminizi kuracaksınız. Biraz zaman alıyor ama gene de bilgisayarınızla neler yapabileceğinizi düşündükçe bu zahmet, yerini keyifli bir bekleyişe bırakıyor. Yaklaşık bir saat sonra işletim sistemi tamamıyla hazır. Şimdi sıra geldi güvenlik işlemlerine. Hemen bir anti virüs programı kurmalıyız. "Ne olur ne olmaz" diyerek bir de güvenlik duvarı yazılımı kuralım. En fazla yarım saat içerisinde de bu işlemleri hallettik diyelim. Önümüzde hemen atmamız gereken ciddi bir adım daha var: O da güncellemeler. Hem donanım sürücülerinizi hem işletim sisteminizi hem de anti virüs programlarınızı ve diğer yazılımları güncellemelisiniz. Bunun için internete ihtiyacınız olacak. Hızlı bir ADSL bağlantınız olsa da, yeni kurulmuş bir işletim sistemini güncellemek en az bir saatinizi alır. Anti virüs ve diğer programlarını güncellemek de herkesin bildiği gibi az zaman alan işler değil. Tüm bu işlemlerin sonunda güvenli bir bilgisayara sahip olacağınızı bilmek, bu zahmeti de görmezden gelmenizi sağlıyor. Güvenlik de tamam. Şimdi sırada kullanacağımız yazılımları kurmaya sıra geldi.

Bazen bilgisayarı yeniden kurmak sorunları çözüyor

Her zaman güzel şeylerden bahsetmeyi biz de isteriz ama bir bilgisayar kullanıcısı olarak, dijital dünya içerisinde her zaman birçok tehlike ile karşı karşıyasınız. Virüsler, korsanlar, solucanlar, kullanıcı hataları, yazılımların kendisinden doğabilecek hatalar ve daha niceleri. Tüm bu tehlikeler, gününüzün yarısını harcayıp da kullanılabilir hale getirdiğiniz bilgisayarınıza, ağızlarının suyunu akıtarak bakıyorlar. Maalesef çoğu da başarılı oluyor.

Herhangi bir tehlike olmasa bile zamanla yavaşlayan ve hantallaşan bilgisayarlardan da hepimiz şikâyetçiyiz. Oysa bilgisayarınız ilk kurulduğunda ne kadar da hızlıydı. Her şeye yeniden başlamak ne kadar da sıkıcı değil mi? Düşünmek bile insanı çileden çıkarıyor. Bu sorunların üstesinden gelmek için en kısa zamanda işletim sisteminizin kurulum CD'sini alıp yeniden işe koyulmayı mı düşünüyorsunuz yoksa? CHIP, bu konuda size başka bir seçenek

daha sunuyor. Bilgisayarınızı her şeyiyle (işletim sistemi, anti virüs programı, güvenlik duvarı, diğer yazılımlar ve kullandığınız önemli dosyalar) istediğiniz gibi yeniden geri getirmeye, hem de tüm bu işlemleri 4 dakika gibi bir zamanda yapmaya ne dersiniz? Büyük firmaların bilgi işlem sorumlularının bile haberinin olmadığı bu uygulamayı mutlaka inceleyin.

Norton'un sevimli hayaleti diskinizi kurtarıyor

Yapılan iş, bir mucize değildir. Kısaca tanımlamak gerekirse diskimizin bir fotoğrafını (image-imaj) çekiyoruz ve bu fotoğrafı kullanarak daha sonra ihtiyaç duyduğumuzda aynısını diskimize aktarıyoruz. Hatırlatılması gereken bir nokta, uygulama içerisindeki adımlar sadece kopyala-yapıştır işlemlerinden oluşmuyor. O nedenle, "Bu uygulamayı yazılıma ihtiyaç duymadan da yaparım" demek doğru olmaz. Bize bu konuda Norton Ghost 10 yardımcı olacak. Program, önceki tecrübelerinden ve sunduğu araçlardan dolayı diğer alternatiflerinin bir adım önünde. Şimdi yazılım ile veriler de dâhil olmak üzere tüm sistemin yedeğini nasıl alabileceğimizi inceleyelim.

Norton Ghost 10'un bilgisayarınıza kurulumu

http://www.download.com/3001-2242_4-10458759.html adresinden 45 MB büyüklüğündeki kurulum dosyasını indirin ve çalıştırın. Karşınıza gelen sihirbazı takip edin. Ayarları değiştirmeyip devam ettiyseniz Norton Ghost, Program Files\Symantec\Norton Ghost klasörü altına hızlı bir şekilde kurulacaktır. Güncelleme işleminden sonra bilgisayarınızı yeniden başlatmanız gerekiyor.

Programı çalıştırdığınızda karşınıza gelen ekranda yazılımı 15 gün boyunca deneyebileceğiniz söyleniyor. *Next* butonuna basarak bu ekranı geçtikten sonra, sisteminizin yedeğini alacak olan pencere ile karşılaşıyorsunuz. Bu yedek için herhangi bir ayar yapmanıza gerek yok. Ekran görüntüsünde de izleyebileceğiniz gibi, alınan yedeğin nereye kaydedildiği de belli. Bu işlem biraz zaman

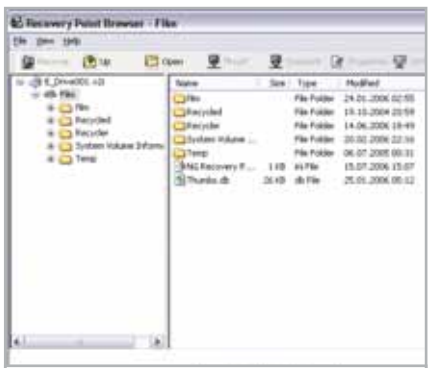

Kurtarmak: Yedek aldığınız dosyadan verilerinizi kurtarmak için sadece o dosyayı seçmeniz yeterli.

alabilir. Siz onay vermeden, yazılım başlar başlamaz yedek alınması size garip gelse de açıklamasını duyunca siz de hak vereceksiniz: Yazılım, sistemi baştan aşağıya kurup kaldırma yeteneğine sahip olduğundan, karşılaşabileceğiniz herhangi bir sorunla beraber sisteminizin göçmesi durumunda, alınan bu yedek devreye giriyor ve yazılımı kurduğunuz güne geri dönebiliyorsunuz. Aslına bakarsanız bu anlattıklarımız, yazılımın çalışma prensibini de özetlemiş oluyor. Yine de Norton Ghost 10 ile ilgili detayları, bu yazıda sizinle paylaşacağız.

Diskinizin fotoğrafını çekin ve rahat edin

ilk yedek alındıktan sonra Norton Ghost 10'u çalıştırdığınızda, sizi aslında beklediğinizden daha kolay bir arabirim karşılıyor. Sisteminizi 4 dakikada kuran yazılımın, hepi topu 3 ana bölümü bulunuyor. Şimdi bu bölümlere sırayla göz atalım;

Backup: Bu bölümde bulunan butonlar sayesinde sisteminizin yedeğini alabiliyorsunuz. *Backup Now* butonuna bastığınızda, sabit disklerinizin listesini göreceksiniz. Yedeğini almak istediğiniz disk, eminiz ki Windows'un kurulu olduğu sabit disk olacaktır. Diski seçtikten sonra *Backup Now* butonuna tekrar bastığınızda yedek hemen alınacak.Bu bölümde bulunan *Edit My Backup Schedules* seçeneği yardımıyla, yedek alma işlemini zamanlandırabilir ve bunu, belli aralıklarla otomatik olarak gerçekleştirebilirsiniz.

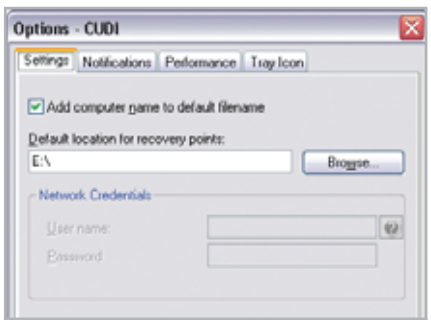

Seçenekler: Yazılımın kullanımı gayet kolay olduğundan seçenekler çok karışık değil.

Bir diğer önemli araç olan *Copy My Hard Drive* için önce güzel haberi, sonra da kötü haberi verelim. Diyelim ki sisteminizin yedeğini alacaksınız ve başka bir sabit diske aktaracaksınız. Ama siz, bu işlemin, Norton Ghost'un diğer uygulamaları gibi birkaç dakika içerisinde ve kusursuz olmasını istiyorsunuz. Bu araç da tam olarak bunu yapıyor ve sisteminizi olduğu gibi, bir başka sabit diske taşıyor. Gelelim kötü habere. Bu araç, deneme sürümü için maalesef kullanılamıyor. Yazılımı satın almanız gerekiyor.

Recover: Alınan yedeği kullanmak istediğiniz zaman bu bölümdeki araçlar, imdadınıza yetişiyor. *Recover My Computer* bağlantısına tıkladığınızda daha önce aldığınız yedeği göstererek sisteminizi eski haline getirebilirsiniz. Bu bölüm, sabit diske veya DVD'ye kaydedilen yedekler için geçerli. Yani çalışan sistemlerin yavaşlaması ve hata üretmesi halinde kullanılıyor.

Recover My Files bağlantısına tıkladığınızda, sistemin tamamını kurmak yerine sadece yedek alınan dosyalardan bazılarını kullanabiliyorsunuz. Açılan pencerede seçtiğiniz yedek dosyasına tıkladığınızda tüm dosyaları bir pencere içerisinde tıpkı Windows Gezgini'ndeymiş gibi görebilirsiniz. Dosyaların güncelleştirme işlemini de bu pencerede kolayca yapabiliyorsunuz. Aynı şekilde, sistemin yedeğini aldığınız DVD ile bilgisayarınızı açtığınızda, size sunulan seçenekler yardımıyla birkaç dakika içerisinde bilgisayarınız eski haline gelebiliyor ve siz de gereksiz işlemle saatlerce uğraşmamış oluyorsunuz. ■

Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr

Su sogutma 7/21/06 5:59 AM Page 168

Zehirli mucize

Sapphire'ın Toxic adlı hazır su soğutma eklentisi, ATI'ın son grafik yongası olan Radeon X1900 XTX'de doping etkisi yaratıyor.

ATI ve nVIDIA ardı arkası kesilmeyen bir hızla yeni grafik yongalarını çıkartarak, oyun severlerin yüzünü güldürüyor. Yeni yongalar güncel oyunlardan daha fazla performans alınmasını sağlıyor, ancak artan çekirdek ve bellek frekansı, daha güçlü bir soğutma sistemi kullanımını da zorunlu kılıyor. Yeni grafik çekirdekleri eskilere oranla daha fazla ısındığından, pasif bloklarla soğutulacak gibi gözükmüyorlar. Her ne kadar üreticiler çekirdeklerin ısı toleransını CPU'larınkinden yüksek bir seviyeye çıkartmış olsa da, yeni canavarlar soğutulmak için bir yuvadan fazlasını kaplayan soğutuculara ihtiyaç duyuyor.

X1900 serisi: Hızlı ama gürültülü

Özellikle ATI'ın R520 ve R580 yongasına sahip X1800 ve X1900 ailesinin referans soğutucuları oldukça gürültülü ve iki genişleme yuvasını kaplayacak büyüklükte. Birçok üreticinin bu soğutucuları kullanıyor olması, bu kartları satın almak isteyenlerin iki kez düşünmesine sebep oluyor. ATI firmasına yakın bir donanım üreticisi olan Sapphire, Toxic adlı yeni ürünüyle ekran kartı gürültüsünden mustarip olan kullanıcılara farklı bir grafik çözümü sunuyor. Bu yılın Mart ayında Hannover'de yapılan CeBIT fuarında bizlere Blizzard adıyla tanıtılan bu grafik kartının adı, sonradan Toxic olarak değiştirildi.

Sapphire ürünlerini yakından bilenlere Toxic adı yabancı gelmeyecektir. Sapphire'in güçlü soğutma sistemlerine sahip ekran kartı modellerine verdiği bu ad, başarılı soğutmasıyla yazımıza konu olan X1900 XTX modeline de isim babası oluyor.

Ancak Toxic X1900 XTX, diğer Toxic'lerden bir yönüyle ayrılıyor. O da, bu kartın su soğutmalı ilk Sapphire ekran kartı olması.

Sapphire Trixx: Kolay overclock

Ürünün kutusunu açtığımızda geniş bir kutu içeriğiyle karşılaşıyoruz. Yazılımlar içerisinde en çok ilgimizi çeken, Sapphire'in kendi yazılımı olan Trixx oluyor. Bu yazılımı kullanarak Windows işletim sistemi altında kolayca overclock yapabilirsiniz. Bunun dışında kartın ViVo bağlantısını desteklemek için Cyberlink'in PowerDirector adlı multimedya işleme yazılımı da mevcut. Bu yazılımı kullanarak, video girişine takacağınız bir kameradaki görüntüleri kolayca aktarabilir ve üzerinde değişiklikler yaparak profesyonel bir görünüm katabilirsiniz.

Böyle güçlü bir kartla birlikte oyun hediyesi de unutulmamış. Sapphire Select adlı CD'yi taktığınızda kurabileceğiniz dört farklı oyun (Brothers in Arms, Prince of Persia, Richard Burns Rally, Tony Hawk's Underground 2) yer alıyor. Bu oyunların deneme sürümlerini oynadıktan sonra, CD üzerindeki seri numarasını kullanarak bir tanesini tam sürüme dönüştürebilirsiniz. Kutu içeriğinde ViVo ve HDTV adaptörünün yanı sıra, kompozit ve S-video bağlantı kablosu, iki adet DVI-I adaptörü ve kartı çalıştırmanız için gerekli olacak güç bağlantı kablosu da mevcut.

Zahmetsiz su soğutma terfisi

Toxic hakkında asıl dikkat çekici nokta, grafik çekirdeğine bağlı ikinci bir kart daha bulunması. Üzerinde bir adet fan bulunan bu kart, aslında bir su soğutma paneli. Bu panel de kasanın içerisine yerleştiriliyor, zira kart üzerindeki soğutucu bloğa sıvı aktarımı gerçekleştirmek üzere iki ince boruyla bağlı. Panelin altındaki plastik soket, bir genişleme kartı yuvasına takılabilmesini sağlıyor. Bu kartı da boş bir yuvaya yerleştirdiğimizde montaj tamamlanmış oluyor.

Eğer bu tarz bir soğutma sistemini ekran kartınıza takmak isterseniz, sizi çok daha uzun bir süreç bekliyor. Su soğutma sisteminin ekran kartı için olan özel soğutma bloğu, genelde su soğutma setlerinde bulunmuyor. Dolayısıyla bunun için ek bir masraf yapmanız gerekiyor. Bu bloğu satın aldıktan sonra, ekran kar-

Marka Model	Sapphire Toxic X1900 XTX	Sapphire X1900 XTX
Bilgi için	Arena, Beko, Datagate	Arena, Beko, Datagate
Telefon	(212) 364 64 64, *, **	(212) 364 64 64, *, **
Fiyat ($+KDV)	670	580
Teknik veriler		
Grafik işlemci	Radeon X1900 XTX	Radeon X1900 XTX
Bellek / Bellek veriyolu	512 MB GDDR3 / 256 bit	512 MB GDDR3 / 256 bit
İşlemci / Bellek frekansı (MHz)	675 / 1600	650 / 1550
GPU işhattı sayısı	48	48
Performans değerleri		
3DMark 2006		
1600 x 1200	5.009	4.302
1600 x 1200 8XAF	4.546	4.144
PCMark 2005 (Graphics)	7.358	6.326
Quake 4		
1600 x 1200, High Quality	109,4	73,3
1600 x 1200, Ultra Quality, 4AA	70,1	46,9
Call of Duty 2		
1600 x 1200, High Quality	47,4	30,1
1600 x 1200, Ultra Quality, 4AA AF	37	24,5
CodeCreatures		
1600 x 1200	90,1	78
1600 x 1200, 4AA	72,7	59
Counter Strike: Source		
1600 x 1200	182,56	186,18
1600 x 1200, 4AA 8AF	161,93	138,12

*Beko: (212) 444 1 404, **Datagate (212) 321 41 41

tınızın üzerindeki soğutma sistemini söküp, bu bloğu monte etmeli, daha sonra da soğutmayı sağlayacak sıvı borularını radyatöre bağlamalısınız. Halbuki Toxic için bunların hiçbirisini yapmanız gerekmiyor. Bu panel, Sapphire için Thermaltake tarafından özel olarak üretilmiş. İlk bakışta Thermaltake'in Tide Water adlı su soğutma çözümünde yer alan grafik soğutucuya benzese de, bu panel Tide Water'a oranla daha uzun ve ince bir yapıya sahip. Ekran kartı çekirdeğine yerleştirilen soğutucu ve radyatörden oluşan kartta bakır malzeme kullanılmış. Malzemenin bakır olması ısı iletim kalitesini ve dolayısıyla soğutmanın etkisini artırıyor. Panelin çalışması için arka kısmındaki güç bağlantısını da güç kaynağınıza bağlamanız gerekiyor.

Ayarlanabilen fan: Sessiz mi performanslı mı?

Panelin yan kısmında yer alan minik düğmeyle soğutma gücünü belirlemek elinizde. Bu seçim, panel üzerindeki fanın dönüş hızına etki ediyor. Sapphire Toxic X1900 XTX'in düşük hız seçiminde, 2.000 devirde 18 dB, yüksek hızda ise 2.500 devirde 26 dB ses çıkarttığı kutu üzerinde belirtiyor. Biz bu verilerle yetinmedik ve Sapphire'ın ATI için ürettiği X1900 XTX referans kart ile karşılaştırarak, kullanıcıya olan getirisini ölçtük. Ölçümlerimiz sonucu gördük ki, Toxic referans kartın neredeyse yarısı kadar gürültü çıkartıyor. Gürültü çıkartıyor dediğimize bakmayın, Toxic, eşdeğer performanstaki ekran kartlarına nazaran sessiz bir grafik çözümü.

Kart ilk piyasaya çıktığı Blizzard adıyla şu anki Toxic'e oranla ufak farklara sahipti. Örneğin ekran kartı iki yuva gerektiriyordu. Kart tek yuva kaplasa da, arka kısmındaki uzantı iki yuvayı kapladığından boş yuvaya herhangi bir genişleme kartı takılamıyordu. Sapphire burada hatasını fark ederek arka kısmı sadece bir yuva kaplayacak şekilde değiştirmiş. Toxic'te, ilk halinde olduğu gibi soğutma panelinin arka kısmında fan ayar düğmesi bulunmuyor. Bu düğme sadece yan kısmında olduğundan, değişiklik yapmak istediğinizde kasanızın yan kapağını açmanız gerekiyor. Bu fikir, açıkçası pek hoşumuza gitmedi. Sapphire'in Blizzard'ı Toxic haline getirirken yaptığı değişiklikler bununla sınırlı. Peki, ATI'ın referans kartına göre ne gibi farklar var? Kartın güçlü soğutması dışında, Radeon X1900 XTX'ten bir farkı daha bulunuyor. Sapphire Toxic'i hazırlarken güçlü bir soğutma eklemekle yetinmemiş ve çekirdek hızlarını da artırmış. Yani Toxic fabrika çıkışı overclock'lu olarak geliyor. 650 MHz'lik çekirdek hızı 675 MHz'e, bellek hızı da 1.550 MHz'den 1.600 MHz'e çıkartılmış. Bu değerlerin yükseltilmiş olması, performans ölçümlerinde kendisini hemen gösteriyor. Aradaki farkı görebilmeniz için, performans sonuçlarının olduğu bir tabloyu da yazımıza ekledik. Bunun dışında, iki kart arasında herhangi bir fark bulunmuyor.

Tablodaki sonuçlara bakarsak, çekirdek ve bellek frekansındaki artışın özellikle oyunlarda fark yarattığını görüyoruz. Bu kadar ufak değişikliklerde performansın yüzde 25 oranında artmasında su soğutma sisteminin de büyük etkisi olduğunu belirtmeliyiz. Yüksek çözünürlüklerde, AntiAliasing ve Anisotropic Filtering açık olacak şekilde yaptığımız testlerde bile Toxic performansından ödün vermeden çalışıyor. Yeni yonga setini etkili ve sessiz bir su soğutma paneliyle birleştiren Toxic'in fiyatı elbette cep yakıyor, fakat yüksek performans meraklılarının yazımızı okuduktan sonra bu kartın peşine düşeceğinden de eminiz. ■ Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr

Hızlı ve sessiz: **Toxic, eşdeğer performanstaki ekran kartlarına göre daha sessiz bir çözüm.**

freeware 7/21/06 7:53 AM Page 170

FREEWARE & OPEN SOURCE

Ücretsiz akıllı araçlar: Bu ayki ücretsiz araçları kullanarak günlük işlerinizi hafifletin.

» CHIP DVD'de

eCHIP Code ◎ FREEWARE

FREEWARE

1 **CustomizeGoogle** Google'ı reklamdan arındırın
2 **PPLive** Avrupa futbolunu izleyin
3 **Amok Playlist Copy 1.7** Çalma listelerini kopyalamak
4 **World Football Clubs** Futbol stadyumlarını bulmak
5 **Finale Notepad 2006** Bilgisayarda beste yapın
6 **PHOTOMEISTER 2.6** Fotoğraf albümü hazırlamak
7 **SYNCOTUNES 0.95** iTunes'u senkronize edin
8 **DVD Planner BASIC** Profesyonel DVD'ler hazırlayın
9 **StationRipper 2.33B** Radyodan ücretsiz MP3 kaydı

GÜNCELLEMELER

Firefox 2.0 Alpha 3
ArtRage 2.1
SiSoft Sandra Lite 2007a

OPEN SOURCE

10 **jPodder 1.0** Podcast'leri takipte
11 **Eraser 5.8** Güvenli dosya temizliği
12 **TrueDownloader 0.82** Dosyaları daha hızlı indirin
13 **Xpy 0.9.6** Windows güvenliğine dikkat
14 **TrueCrypt 4.2** Dosyaları şifreleyin
15 **iSafer Firewall 3.0** Web'de güvenlik duvarı
16 **PWGen 1.40** Parola oluşturmak
17 **DQSD 3.1.9.2** Hızlı arama yapmak

◎ CHIP DVD'de

1 Reklamsız Google — CUSTOMIZEGOOGLE

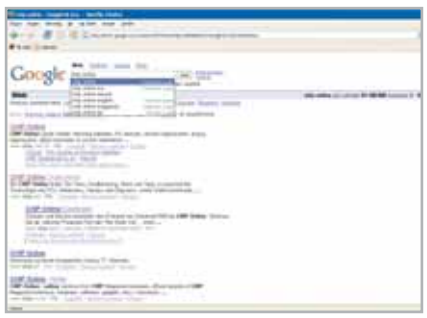

► CustomizeGoogle adlı Firefox eklentisi, Google reklâmlarını filtreliyor ve kullanıcılara bu arama motoruyla ilgili birçok ek özellik sunuyor. Bu eklenti, arama satırına girilen anahtar sözcüklerle ilgili sonuç sayısının anında görüntülenmesini sağlıyor. Sonuç listesi diğer arama motorlarının bağlantılarıyla görüntülendiğinden, mevcut listeden memnun olmayan kullanıcılar tek tıkla diğer alternatiflerden yararlanabiliyor. Resim araması sırasında önizlemeye tıklayarak doğrudan ilgilenilen resmi görüntülemek mümkün. Tüm bu özellikler eklentinin kendi menüsünden devre dışı bırakılabiliyor.

İPUCU: *Filtre* seçeneğinden sonuç listesinde yer almasını istemediğiniz siteleri filtreleyebilirsiniz. Bu sayede örneğin, herhangi bir ürünle ilgili bilgi ararken alışveriş sitelerinin görüntülenmesini engelleyebilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, NT, 2000, XP
DİL	Türkçe
BİLGİ İÇİN	www.customizegoogle.com

2 Avrupa futbolu PC'nizde — PPLIVE

► PPLive adlı yazılımla, Asya ülkelerinde yayın yapan çok sayıda televizyon istasyonunu takip etmek mümkün. Bu yolla Çince altyazı ve İngilizce seslendirmelerle de olsa güncel sinema filmlerine, Avrupa'daki çeşitli futbol liglerinden ve NBA'den çeşitli maçlara, internet üzerinden ulaşılabiliyor. Yayını kesintisiz izleyebilmek için DSL bağlantısına, Real Player'a ve Windows Media Player'ın 9 ve sonrası sürümlerine ihtiyaç duyuluyor.

İPUCU 1: Herhangi bir yayını izlemek için sağdaki listedeki isme iki kez tıklamanız yeterli. Fare işaretçisini herhangi bir kanal adının üzerine getirerek o kanalın önizleme resmini ve detaylı bilgileri görüntüleyebilirsiniz.

İPUCU 2: Favori kanallarınızı işaretlemek için listedeki ilgili öğeye sağ tuşla tıklayın ve açılan menüden *Add to favorites*'i seçin.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.pplive.com/en/

freeware 7/21/06 7:53 AM Page 172

3 Çalma listelerini taşıyın
AMOK PLAYLIST COPY 1.7

► AmoK Playlist Copy, aynı çalma listesinde fakat sabit diskin farklı klasörlerde yer alan müzik dosyalarını seçili klasöre aktarabiliyor. Bu sayede MP3 dosyalarını taşınabilir müzik çalarınıza aktarmak için çalma listesini kopyalamanız yeterli oluyor. Yazılım Winamp, iTunes, Foobar ve Windows Media Player çalma listelerini destekliyor.

İPUCU: *Copy / Save*'den yalnızca çalma listesini kopyalamayı seçebilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.amok.am

»Yeni güncellemeler

En popüler ücretsiz yazılımlarla ilgili güncel bilgileri burada bulabilirsiniz.

Firefox 2.0 Bon Echo Alpha 3
Popüler internet tarayıcının alpha sürümü aslında son kullanıcılara yönelik değil. Ancak Firefox kullanıcılarını bekleyen yenilikler hakkında bilgi almak için özellikle tabbed browsing ve eklenti yöneticisi arayüzündeki değişikliklere göz atmak isteyebilirsiniz.
Bilgi için: www.mozilla.org

ArtRage 2.1
Araç, çizim programının önceki sürümdeki standart özelliklerin sayısı arttırılmış ve menüler, hız konusunda çeşitli iyileştirmeler gerçekleştirilmiş. Ayrıca artık daha fazla seçenek sunan ücretli bir tam sürüm de söz konusu.
Bilgi için: www.artrage.com

SiSoft Sandra Lite 2007a
Sistem analiz aracının yeni sürümü yenilenmiş bir arayüz, dört yeni karşılaştırma testi ve daha kapsamlı donanım desteği vaat ediyor.
Bilgi için: www.sisoftware.net

4 Futbol stadyumlarını bulun
WORLD FOOTBALL CLUBS

► Google Earth'ün eklentisiyle dünyanın farklı noktalarındaki yaklaşık 5.000 futbol kulübü hakkında bilgi edinebiliyorsunuz. Kulüp adına iki kez tıklayarak stadyumun konumunu öğrenebilir, uydu fotoğraflarını izleyebilir ve ilgili bağlantıları görüntüleyebilirsiniz. Eklenti, Türkiye'den de bilgiler sunuyor.

İPUCU: KMZ uzantılı bu eklentiden yararlanmak için dosyayı DVD'teki Google Earth yazılımı üzerinden yükleyin.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	http://bbs.keyhole.com/ubb/

5 Bilgisayarda besteleyin
FINALE NOTEPAD 2006

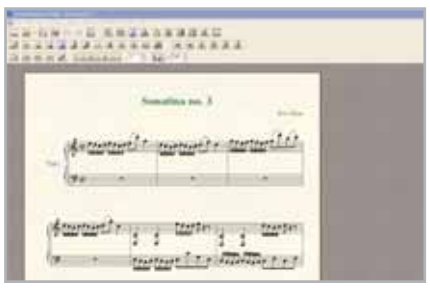

► Finale Notepad kendi bestelerini hazırlamak isteyen kullanıcılar için 46 farklı enstrüman ve ses sunuyor. Yazılım bu besteleri seçilen enstrümanlarla çalarak, eser hakkında fikir edinmenizi sağlıyor. Finale Notepad'de gitar ve bas tabları da kullanılabiliyor. Hazırladığınız eserleri yazılıma ait siteden diğer kullanıcılarla paylaşabilirsiniz.

İPUCU: Şarkı sözlerini eklemek için mevcut metin aracından yararlanabilirsiniz. NotePad girdiğiniz metni otomatik olarak besteye uyarlıyor.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.finalemusic.com/notepad/

6 Fotoğraf albümü
PHOTOMEISTER 2.6

► PhotoMeister adlı resim düzenleme yazılımı, web albümü oluşturma araçlarıyla dikkat çekiyor. HTML ya da flash biçimindeki bu albümleri, dilerseniz FTP bağlantısı üzerinden doğrudan web sunucusuna aktarabilirsiniz. PDF biçimli fotoğraf albümleri, arka plan müziğiyle zenginleştirilmiş slayt gösterileri de hazırlayabilirsiniz.

İPUCU: Photomeister'in CD\DVD yazıcınızı tanımaması durumunda alternatif ASPI sürücülerini Adaptec'in sitesinden yazılıma ait klasöre kopyalayın.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.photomeister.com

7 iTunes'u senkronize edin
SYNCOTUNES 0.95

► SyncOtunes birden fazla bilgisayara sahip kullanıcıların iTunes kitaplıklarını senkronize etmelerini sağlıyor. Senkronizasyon için her iki sistemin de birbirine ağ üzerinden erişebilmesi gerekiyor. SyncOtunes kitaplıkları gözden geçirerek, eksik parçaları diğer bilgisayardan söz konusu sisteme aktarıyor.

İPUCU: İlk aşamada yapmanız gereken kitaplıkları işaretlemek. Bu kitaplıklar standart olarak *Belgelerim / Müziğim* klasöründe, "iTunes Music Library.xml" adlı XML dosyasında tutuluyor.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	http://homepage.mac.com/oligrob

freeware 7/21/06 7:53 AM Page 174

8 Fiyatları karşılaştırın
PREISPIRATES 3.0

► Pricepirates adlı yazılım, kullanıcıların eBay açık arttırmalarında ve uluslararası alışveriş sitelerinde ilgilendikleri ürünle ilgili en iyi fiyata ulaşmalarını sağlıyor. Aranan ürün için fiyat aralığı belirlemek ve onunla ilgili detaylı bilgilere doğrudan ulaşmak mümkün. Bu listedeki öğelere tıklayarak ürünün sunulduğu sayfayı görüntüleyebilirsiniz.

İPUCU: Arama ekranındaki *More Options* seçeneği üzerinden sonuçları satıcı adı ve açık artırma bitiş tarihi gibi ek kriterlerle filtreleyebilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, NT, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	http://www.pricepirates.com

9 Kendi DVD'nizi hazırlayın
DVD PLANNER BASIC

► DVDPlanner uzman kullanıcılar için tasarlanmış kapsamlı bir DVD Authoring yazılımı. Ücretsiz alternatiflerinden daha fazla araç sunan yazılım giriş düzeyi kullanıcılara hitap etmiyor. Basic sürümü seslendirme ve altyazı dosyalarının sayısını kısıtlıyor. Ancak ürün diğer özellikleriyle 30 dolarlık tam sürümünden geri kalmıyor.

İPUCU: Yazılımla ilgili İngilizce kullanım kılavuzuna üreticinin web sayfasındaki *FAQ and Guides* menüsünden erişebilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.dvdplanner.com

10 Ücretsiz MP3 kaydı
STATIONRIPPER 2.33B

► StationRipper adlı araç, internet üzerinden yayın yapan radyo istasyonlarından kayıt yapabiliyor. Bağlantı hızına göre ücretsiz sürümle aynı anda iki farklı istasyondan yararlanabilirsiniz. Yazılım şarkıları MP3 biçiminde ve etiket bilgileriyle sabit diskte saklıyor.

İPUCU 2: Yazılım, standart ayarlarla tüm gün boyunca kayıt yapabiliyor. Kayda ara verilmesini istediğiniz zaman dilimini belirlemek için aynı menüdeki *Don't record during this hours* seçeneğinden yararlanabilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.stationripper.com

11 Podcast'leri takip edin
JPODDER 1.0

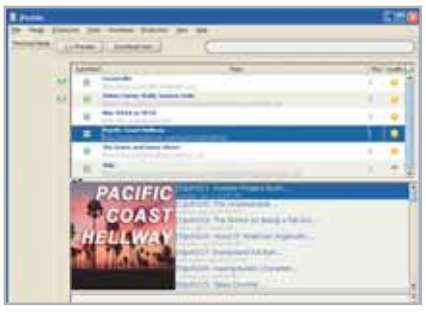

► Podcasting, kullanıcıların kendi hazırladıkları ses dosyalarını RSS feedler üzerinden yayınlamalarına izin veren bir teknoloji. jPodder abone olduğunuz feedlere otomatik olarak ulaşmanızı sağlıyor. jPodder çok sayıda podcast entegre edilmiş halde geliyor.

İPUCU: Abone olduğunuz RSS feedleri belirli aralıklarla denetleyerek yeni podcastlerden haberdar olabilirsiniz. *View / Settings / Scheduling*'ten *Automagic* seçeneğini etkinleştirin.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.jpodder.com

12 Güvenli dosya temizliği
ERASER 5.8

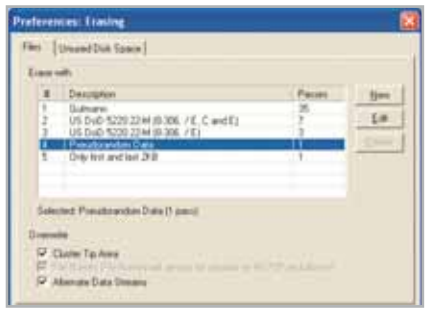

► Silinen dosyalar onları Geri Dönüşüm Kutusu'ndan kaldırıldığınızda bile kurtarma yazılımlarıyla geri alınabilir. Oysa Eraser sayesinde kimsenin ulaşmasını istemediğiniz dosyaları laboratuvar ortamında dahi kurtarılamayacak şekilde, CIA ve Pentagon'un da kullandığı yöntemlerle silebilirsiniz.

İPUCU: Herhangi bir dosyaya sağ fare tuşuyla tıklayarak onu "Eraser Secure Move" komutuyla güvenli bir şekilde taşıyabilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, NT, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.heidi.ie/eraser

13 Dosyaları daha hızlı indirin
TRUEDOWNLOADER 0.82

► TrueDownloader hızlı ve güvenilir dosya indirme amacıyla kullanabilecek bir yazılım. IE'den farklı olarak yarım kalan dosya indirme işlemlerine devam edebiliyor ve download sunucusuyla sekiz eş zamanlı bağlantı kurarak hızı arttırıyor. Yazılım Internet Explorer ve Firefox'a entegre edilebiliyor.

İPUCU: *Options / Connection*'dan dosya indirme hızını *Max. number of segments* ve *Max simultaneous downloads* değerlerini 8 yaparak sınırlandırın.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 98, Me, 2000, XP
DİL	Türkçe
BİLGİ İÇİN	http://francis.dupont.free.fr

freeware 7/21/06 7:53 AM Page 176

14 Güvenliği artırın
XPY 0.9.6

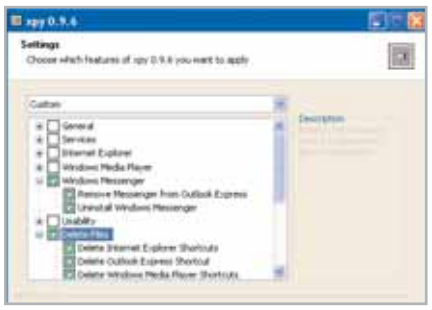

► Windows XP standart kurulumda çok sayıda güvenlik açığıyla geliyor. Xpy'la bu açıkları kapatabilir ve casus yazılımların bilgisayarınıza yerleşmesini engelleyebilirsiniz. Yazılım Windows'un Microsoft'a bilgi göndermesini de engelliyor.

İPUCU: *Windows Media Player / Import music as MP3*'e onay işareti ekleyerek, Media Player'ın müzik CD'lerini WMA yerine MP3 olarak sabit diske kopyalamasını sağlayabilirsiniz.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	http://sourceforge.net/projects/xpy

15 Dosyaları şifreleyin
TRUECRYPT 4.2

► TrueCrypt sunduğu 448 bit anahtarla önemli dosyalarınızı tüm Brute-Force saldırılarına karşı etkin bir biçimde şifreliyor. Dosyalara yeniden erişmek için TrueCrypt Image'ı harici bir sürücü olarak yüklemelisiniz. Yazılımla disk bölümlerini ve USB bellekleri de şifreleyebilirsiniz.

İPUCU: Dosyalarınızı saklamada, örneğin bir film dosyasından yararlanmak için, *Create Volume / Create Hidden Volume* menüsünü kullanın.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.truecrypt.org

16 Hızlı arama yapmak
DQSD 3.1.9.2

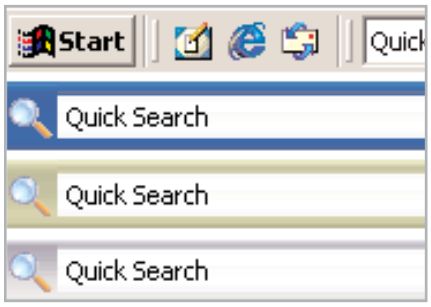

► Artık herhangi bir konuda bilgi almak istediğinizde öncelikle internet tarayıcınızı başlatmanız gerekmiyor. Dave's Quick Search Deskbar'la (DQSD) tek yapmanız gereken görev çubuğu üzerinden anahtar kelimeleri girmek. Bu sayede Google otomatik olarak başlatıyor ve tüm sonuçlar ekrana geleiyor.

İPUCU 1: Kurulum sonrasında DQSD'yu etkinleştirmek için görev çubuğuna sağ tuşla tıklayın ve *Araç Çubukları*'ndan *Add Quick Search*'ü seçin. Görev çubuğu üzerinde özel bir *Search* alanı belirecek.

İPUCU 2: *Search*'e iki kez tıklayarak DQSD'yu açıp kapatabilirsiniz. Ancak XP Service Pack 2 yüklü sistemlerde bu özellikten yararlanamayabilirsiniz. Bu durumda görev çubuğuna sağ tuşla tıklayarak *Görev çubuğunu kilitle* seçeneğini devre dışı bırakmalısınız.

İPUCU 3: Google yerine ancak çeşitli kısaltmalarla diğer servisleri de kullanabilirsiniz. Bu amaçla araç çubuğunun sağındaki ok simgesine tıklayın ve mevcut arama motorlarını gözden geçirin. Servislerin hemen yanındaki kısaltmaları kullandığınızda, örneğin *amaz windows* komutuyla, Amazon üzerinden "Windows" sözcüğünü aratabilirsiniz.

İPUCU 4: Arama satırından çeşitli yazılımları başlatabilirsiniz. Örneğin *run calc* ile Windows Hesap Makinesi'ne erişebilirsiniz. Bu yolla çalıştırabileceğiniz yazılımlar DQSD'nin *Functions* menüsünde listeleniyor.

İPUCU 5: Dave's Quick Search Deskbar Search Wizard ile DQSD'ye yeni arama motorları ekleyebilirsiniz. Söz konusu araç DQSD'nin web sayfasında ücretsiz olarak sunuluyor.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	www.dqsd.net

17 Güvenlik duvarı
ISAFER FIREWALL 3.0

► Etkin bir güvenlik duvarı olmaksızın internete bağlanan kullanıcılar veri casuslarına açık bir kapı bırakıyor. Oysa XP'nin entegre güvenlik duvarından daha fazla seçenek sunan iSafer Firewall'la sistem güvenliğini arttırmak elinizde. Detaylı yapılandırma seçenekleriyle uğraşmak istemiyorsanız ön tanımlı güvenlik seviyelerinden birini seçin.

İPUCU: Farklı port ve yazılımlar için özel kurallar oluşturmada için *F/W Rule Set / Add Rule* menüsüne başvurmalısınız.

İŞLETİM SİSTEMİ	Win NT, 2000, XP
DİL	İngilizce
BİLGİ İÇİN	http://winsockfirewall.sourceforge.net

»Yeni projeler

Open Source sahnesinde hemen her gün farklı amaçlara yönelik yeni projeler ortaya çıkıyor. CHIP, ilginç projeleri sizin için derledi. Araçları **www.sourceforge.net** adresinden indirebilirsiniz.

MP3val
Herhangi bir MP3 dosyası çalınamıyorsa bu dosya standart dışı ya da bozuk olabilir. MP3val adlı araç farklı biçimlerdeki MPEG ses dosyalarını analiz ederek gerektiğinde onarıyor.

Vinetto
Yazılım, Windows'un ön izleme resimleri için oluşturduğu "thumbs.db" dosyasından ön izleme resimlerini ve etiket bilgilerini alıyor. Web sayfanız için ön izleme resimlerine ihtiyaç duyuyorsanız bu araçtan yararlanabilirsiniz.

HTML Strip
Araç HTML kodlarındaki gereksiz etiketleri ve artıkları temizliyor. Özellikle Word üzerinden HTML olarak kaydedilen belgelerde bu tür gereksiz kodlar bolca yer almakta.

katalog 7/21/06 7:40 AM Page 178

AYIN İPUÇLARI AĞUSTOS 2006

WINDOWS 178

1 **Windows 98, Me, 2000, XP:** Klavyenin fare olarak kullanılması

2 **Windows XP:** Oturum açma ekranındaki bazı hesapların gizlenmesi

3 **Windows XP:** Eski görev çubuğu simgelerinden kurtulmak

4 **Windows XP:** Son dosya erişim tarihinin kaydedilmemesi

UYGULAMALAR 180

5 **Word 2000, XP, 2003:** Tek tıklamayla ek güvenlik kopyasının oluşturulması

6 **Excel 97, 2000, XP, 2003:** Özel işlevlerle ilgili yardıma hızlı ulaşabilmek

7 **Excel 2000, XP, 2003:** Hücre referanslarında hataların engellenmesi

İLETİŞİM&İNTERNET 182

8 **Firefox:** İşaretçinin bağlantıya uygun olarak şekil değiştirmesi

9 **Opera 9:** Gelişmiş ayarlara daha kolay ulaşmak

10 **Google:** Özel Google servislerinin konforlu kullanımı

DONANIM 184

11 **Dizüstü bilgisayarlar:** Dizüstünde güncel nVidia sürücülerinin kullanılması

TIPS & TRICKS

Donanım ve yazılım sorunları bilgisayar kullanıcılarının günlük hayatlarının bir parçası. CHIP size sorunları kolayca çözebilmeniz için önerilerde bulunuyor.

1 Windows 98, Me, 2000, XP

Klavyenin fare olarak kullanılması

Kablosuz farenizin pilleri tükendi ve yanınızda hiç yedek pil bulunmuyor. Elbette Windows'u klavye kısayollarıyla da yönetebilirsiniz, ancak her durum için doğru tuş birleşimini anımsamak son derece zor. Bu noktada Windows'un sunduğu bir araç en ince fare hareketlerini bile klavye üzerinden yapmanızı sağlayabilir.

İPUCU: Benzer bir durumda Windows'un entegre fare tuşlarından yararlanabilirsiniz. Aracı başlatmak için [Alt]+[Shift]+[Num] tuş birleşimini kullanın ve açılan pencereden *Tamam*'a tıklayın. Aynı tuşlar aracı devre dışı bırakmanızı da sağlıyor. Fare tuşları etkinleştirildiğinde bildirim alanında fare simgesi belirecektir. Bu simge, Windows'un klavyenin sağındaki sayı bloğu üzerinden yönetilebileceğine işaret ediyor. [5] sol fare tuşunun [+] ise çift tıklamanın yerini alıyor. Sağ tıklama için önce [-]'ye, daha sonra [5] ya da [+]ya tıklamalısınız. [*] ile orta tuşu etkinleştirebilirsiniz. [/] ise ilk duruma geri dönmenizi sağlar.

İPUCU: Fare tuşlarını harici bir fareyle de kullanarak grafik tasarımında bu ek araçtan yardım alabilirsiniz: Bu tuşlarla kolayca kusursuz yatay ya da dikey çizgiler oluşturabilirsiniz. Ayrıca [←], [↑], [→] ve [↓] ile işaretçiyi 45 derece açıyla hareket ettirebilirsiniz.

2 Windows XP

Oturum açma ekranındaki bazı hesapların gizlenmesi

Windows XP oturum açma ekranı sistemdeki kullanıcı adlarının açığa çıkmasına neden olur. Birden fazla kullanıcı tarafından paylaşılan PC'lerde sistem yönetimi için özel olarak oluşturulan kullanıcılardan birini gizlemek akıllıca olabilir.

İPUCU: Gerekli değişiklik *Başlat / Çalıştır* menüsünden "regedit" komutunu çalıştırarak ulaşabileceğiniz Kayıt Def-

1 **Son çare:** Bu simge fare tuşlarının etkinleştirildiğini gösteriyor.

katalog 7/21/06 7:40 AM Page 180

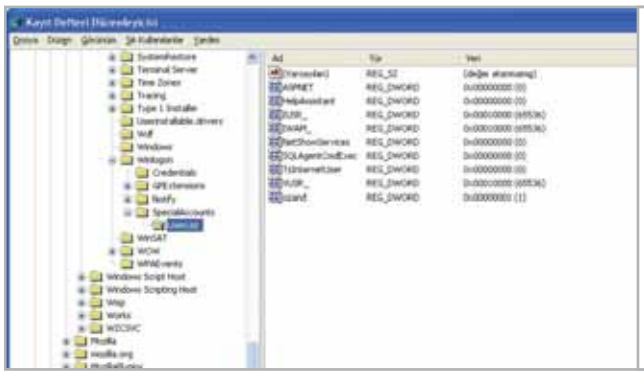

2 Gizli saklı: Tanımlanan kullanıcı adlarını, oturum açma ekranında görünmesini engelleyebilirsiniz.

teri Düzenleyicisi üzerinden gerçekleştirilebiliyor. "HKEY_LOCAL_MACHINE\ SOFTWARE\Microsoft\Windows NT\CurrentVersion\Winlogon\SpecialAccounts\UserList" anahtarını seçin ve burada *Düzen / Yeni / DWORD değeri*'yle yeni bir kayıt oluşturun. Bu kayda gizlemek istediğiniz ve yönetici haklarına sahip olan kullanıcının adını verin. Daha sonra Kayıt Defteri Düzenleyicisi'nden çıkın. Sistemi yeniden başlattığınızda Windows XP artık bu hesabı oturum açma ekranında görüntülemeyecektir. Ancak yine de bu hesaptan yararlanmak istediğinizde bu pencerede [CTRL]+[Alt]+[Del] tuş bileşimiyle kullanıcı adı ve parolayı girebileceğiniz iletişim penceresinin ekrana gelmesini sağlayabilirsiniz. Eski ayarlara geri dönmek için Kayıt Defteri'nde az önce oluşturulan DWORD değerini silmeniz yeterli.

3 Windows XP

Eski görev çubuğu simgelerinden kurtulmak

Windows, etkin olmayan simgeleri gizle seçeneğini etkinleştirdiğinizde bildiri alanında geçerli öğelerin yanı sıra "Önceki öğeler"i de listeler. Kaldırılan yazılımlara ait simgeler bu listede görünmeye devam eder.

İPUCU: Windows'un otomatik olarak oluşturduğu listeyi *Özellikler / Görev Çubuğu*'ndaki *Özelleştir* düğmesi üzerinden doğrudan silmek mümkün değil. İlgili pencereden yalnızca davranış seçimi yapılabiliyor. Ancak Kayıt Defteri üzerinden listeyi temizlemek elinizde. *Başlat / Çalıştır*'dan "regedit" komutuyla Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın ve "HKEY_CURRENT_USER\Software\Microsoft\Windows\CurrentVersion\Explorer\TrayNotify" anahtarını seçin. Windows, değerleri bir binary dosyasında sakladığından kayıtları ayrı ayrı silmek mümkün değil. Ancak onları tümüyle silerek işletim sisteminizin listeyi daha sonra kendiliğinden yeniden oluşturmasını sağlayabilirsiniz. Sağdaki pencereden *IconStreams*'i ve *Past IconStreams*'i işaretleyin ve silin. Daha sonra Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni kapatın ve bilgisayarı yeniden başlatın. Bu yolla önceki öğelerin tümünden kurtuldunuz. Windows sistemde hala kurulu yazılımlara göre simgeleri yenileyecek ve kullanılmayanları gizleyecek.

4 Windows XP

Son dosya erişim tarihinin kaydedilmemesi

Windows herhangi bir dosya yalnızca görüntüleme amaçlı olarak açıldığında dahi son erişim tarihini güncelliyor.

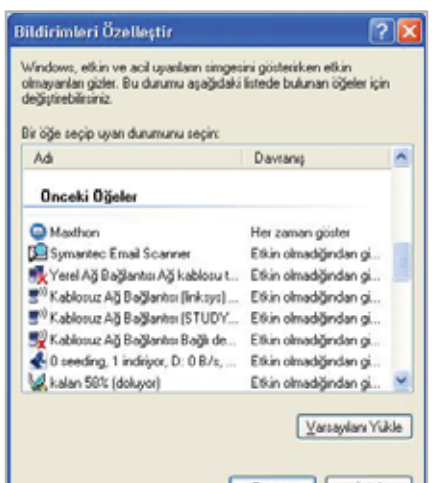

3 Gereksiz: "Önceki öğeler" başlığı altında silinen araçlara ait simgeler de yer alıyor.

Güncelleme kullanıcı yalnızca dosya özelliklerine erişmek istediğinde de yapılıyor. Bu durum örneğin çeşitli hesaplamaların arşivlenmesi sırasında kafa karışıklıklarına neden olabilir.

İPUCU: Bir Kayıt Defteri değişikliğiyle bu durumun önüne geçebilirsiniz. *Başlat / Çalıştır*'ı seçin ve açılan pencereden "regedit" komutunu girin. *Tamam*'a tıklayarak Kayıt Defteri Düzenleyicisi'ni başlatın. *HKEY_LOCAL_MACHINE\SYSTEM\CurrentControlSet\Control\FileSystem* anahtarına tıklayın ve pencerenin sağından "Ntfs Disable-LastAccessUpdate"ı bulun. Bu ada sahip bir öğe yoksa *Düzen / Yeni / DWORD Değeri* ile yeni bir öğe oluşturun. Üzerine çift tıklayarak değer verisini "1" olarak değiştirin ve *Tamam*'a tıklayın. Windows yeniden başlatıldığında son erişim tarihini kaydetmeyi durdurur. Sistemi eski özelliklerine döndürmek için "NtfsDisable-LastAccessUpdate" değerini "0" olarak değiştirmeniz ya da silmeniz yeterli.

5 Word 2000, XP, 2003

Tek tıklamayla ek güvenlik kopyasının oluşturulması

Disket simgesi ya da [CTRL]+[S] tuş birleşimi, üzerinde çalıştığınız dosyayı kaydetmek için yeterli. Ancak bu adımda önceden seçilen klasör kullanılıyor. Oysa farklı bir sürücüde ek bir güvenlik kopyası oluşturmak normalde mümkün olmuyor.

İPUCU: Küçük bir makroyla bu boşluğu doldurabilirsiniz. *Araçlar / Makro / Makrolar*'a tıklayın. Uygun bir ad girerek *Oluştur*'a tıklayın. Visual Basic Düzenleyicisi'de bu makroyu seçerek aşağıdaki satırları girin:

```
Sub Guvenlikkopyasi()
WordBasic.CopyFileA _
Filename:=WordBasic.[FileNa-
me$]() , _
Directory:="F:\WORD\BACKUP"
End Sub
```

Directory satırındaki konumu dilediğiniz şekilde değiştirebilir ve sunucu üze-

katalog 7/21/06 7:40 AM Page 182

4 **Gizli anlaşma:** DWORD değeri oluşturarak son erişimin kaydedilmesini engelleyebilirsiniz.

rindeki bir diski ya da USB belleği seçebilirsiniz. Word gelecekte dosyaları bu klasörde yedekleyecek. *File / Save normal*'a tıklayın. Daha sonra "*File / Close and Return to Microsoft Word*'le Visual Basic Düzenleyicisi'nden çıkın. *Araçlar / Özelleştir*'de *Seçenekler* sekmesinden *Klavye*'ye tıklayın. *Makrolar*'dan az önce oluşturduğunuz makroyu işaretleyin. *Yeni kısayol tuşuna bas* alanından herhangi bir tuş birleşimi seçin. Bu amaçla [Alt]+[S] gibi daha önce kullanılmayan bir kısayoldan yararlanabilirsiniz. *Ata* ve *Kapat*'a tıklayın. Dilerseniz *Komutlar* sekmesinden bu makroyu çalıştıracak bir düğme oluşturabilirsiniz. *Kapat* ile işlemi tamamlayın.

Oluşturulan makro daha yeni VBA komutu kopyalama işlemi için etkin dosyalardan yararlanamadığından eski bir komuttan yararlanıyor. Belgeyi yedeklemek için pencereyi her defasında yeniden kapatmak pratik olmayacağından bu komuta ihtiyaç var. Neyse ki bu komut yazılımın güncel sürümlerinde de korunmuş.

6 Excel 97, 2000, XP, 2003

Özel işlevlerle ilgili yardıma hızlı ulaşabilmek

Tablolarınızda Excel'in sunduğu bazı özel işlevlerden nadiren yararlanıyorsunuz. Bu nedenle işlevin adını anımsasanız bile söz dizimi ve argüman konusunda emin olamıyorsunuz. Bu durumda en kısa sürede gerekli yardımı alarak vakit kaybını en aza indirmek isteyebilirsiniz.

İPUCU: Excel, kullanıcılarına kapsamlı iletişim pencereleri üzerinden gereken yardımı sunuyor. Yardıma ulaşmak için formülün adını girdikten sonra [CTRL]+[ALT] tuş birleşimini kullanın. Bu adımla *Fonksiyon bağımsız değişkenleri* penceresine ulaşabilirsiniz. Söz konusu pencere değişkenlerin niteliğiyle ilgili kısa bir bilgi de sunuyor. Dilerseniz *Fonksiyon yardımı* bağlantısı üzerinden Excel yardım dosyasındaki ilgili başlığa ulaşabilirsiniz. Tüm değişkenleri girdikten sonra sonucu aynı pencere üzerinden anında görüntüleyebilir ve gerektiğinde düzeltme yapabilirsiniz. *Tamam*'a tıkladığınızda fonksiyon son haliyle tablodaki yerini alacak.

İPUCU: Fonksiyonun adını girdikten sonra [CTRL]+[SHİFT]+[A] tuş bileşimine başvurarak daha küçük çaplı bir yardım alabilirsiniz. Excel, parantez içerisinde gerekli değişkenlerin tanımlarını görüntüleyecektir. Artık tek yapmanız gereken tanımların yerine değerleri yerleştirmek.

7 Excel 2000, XP, 2003

Hücre referanslarında hataların engellenmesi

Yazdığınız formülde "A3" mutlak değeriyle A3 hücresine işaret ettiniz. Ancak A sütununu sildiğinizde sonuç satırındaki değerini yerini "#BAŞV!" hatası aldı. Yeni A3 hücresine atıfta bulunmak için bir yol arıyorsunuz

İPUCU: Sorunu dolaylı bir hücre başvurusu kullanarak aşabilirsiniz. Örneğin A3 hücresinin değerine 10 eklemek için şu formülü kullanabilirsiniz:

```
=DOLAYLI("A3")+1
```

Bu noktada hücre adresinin her iki yanında tırnak işareti bulunduğundan ve Excel'in bu işlev kullanıldığında başvuru metnini renkli göstermediğinden emin olun.

8 Firefox

İşaretçinin bağlantıya uygun olarak şekil değiştirmesi

Herhangi bir bağlantıya tıkladığınızda yeni bir tarayıcı penceresi açılabileceği gibi mevcut pencere de kullanılabilir. Bağlantı üzerinden bu yöntemlerden hangisinin seçileceğini öngörmek mümkün değil. Ancak bu bilgi söz konusu adresi yeni bir pencerede açmak için nesne menüsüne ihtiyaç olup olmadığını anlamak için gerekli.

İPUCU: Bu noktada fare işaretçisinden yardım alabilirsiniz. "userContent.css" dosyasına yeni öğeler ekleyerek Stylesheet'i genişletebilir ve fare işaretçisinin söz konusu bağlantının özelliklerine bağlı olarak daha farklı görünmesini sağlayabilirsiniz. İhtiyaç duyulan sistem dosyası yazılıma ait "chrome" alt klasöründe bulunuyor. Öncelikle Firefox'u kapatın. Windows Gezgini'ni başlatın ve "%AppData%" komutuyla uygulama verilerinin yer aldığı klasöre ulaşın. Daha sonra "Mozilla\Firefox\Profiles\Profil_adı\chrome" alt klasörüne geçin. Bu klasördeki "userContent.css" dosyasını herhangi bir metin editörüyle →

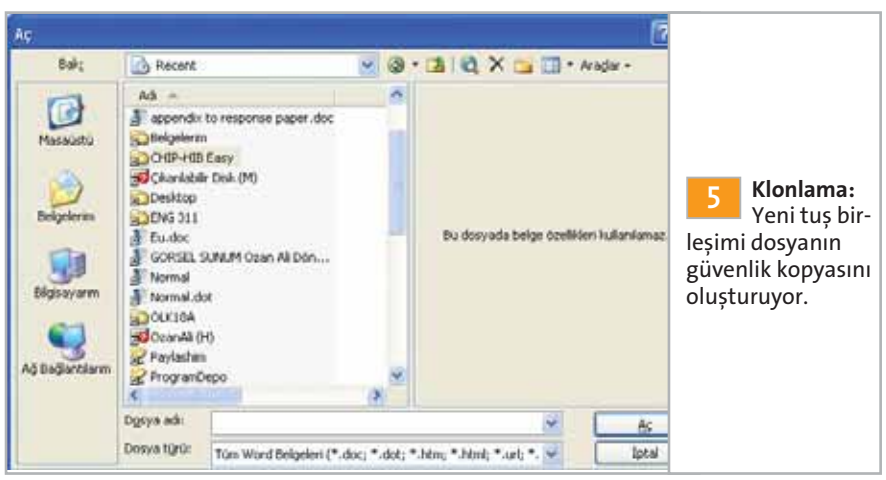

5 **Klonlama:** Yeni tuş birleşimi dosyanın güvenlik kopyasını oluşturuyor.

katalog 7/21/06 7:40 AM Page 184

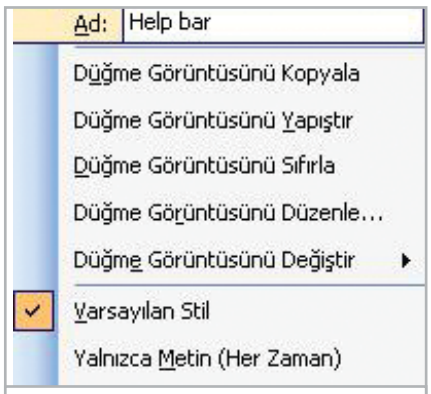

6 **İlkyardım:** [CTRL]+[A] ile seçili işlevle ilgili açıklamalara ulaşabilir ve değişkenleri işaretleyebilirsiniz.

açın. Bu adı taşıyan bir dosya bulunmuyorsa onu oluşturun. Dosyanın sonuna şu satırları ekleyin:

```
:link[target= "_blank"], :
visited[target="_blank"],
:link[target=„_new"], :
visited[target=„_new"] {
cursor: crosshair; }
```

Bu sayede tüm izlenmemiş (link) ve ziyaret edilmiş (visited) bağlantılarda yeni bir pencere açıyorsa değiştirilmiş bir işaretçi görüntülenmesini sağladığınız. Farklı işaretçi biçimleri kullanabilirsiniz. "crosshair" işaretçinin hedef göstergesi biçimini almasını sağlıyor. "wait" bekleme uyarısı için kullanılan kum saatini "help" ise yardım için kullanılan işareti temsil ediyor.

9 Opera 9

Gelişmiş ayarlara daha kolay ulaşmak

Opera internet tarayıcısı en önemli ayarları "opera.ini" dosyasında saklıyor. Bu dosya herhangi bir metin düzenleyiciyle değiştirilebiliyor. Ancak doğru seçeneklere bu yolla ulaşmak güç. Oysa etkileşimli bir iletişim penceresinden yararlanmak size zaman kazandırabilir.

İPUCU: Opera 9'da tıpkı Firefox'taki gibi gelişmiş yapılandırma seçeneklerine tarayıcı penceresi üzerinden doğrudan erişebilirsiniz. Bunun için adres satırına "opera:config" yazarak [Enter]a tıklamanız yeterli. İnternet tarayıcınız tüm seçenekleri farklı kategoriler altında kendi penceresi üzerinden listeleyecek. Pencerenin üst kısmındaki *Quick find* satırı aranan değerlere kolayca ulaşmanızı sağlıyor. Opera 9, girilen harf birleşimine uygun kayıtları anında görüntülemeye başlıyor.

10 Google

Özel Google servislerinin konforlu kullanımı

Google, standart web araması dışında çok sayıda özel işlev ve hizmet sunmakta. Bu sayede örneğin yalnızca resim dosyaları, videolar ve PDF'leri taramak mümkün. Ancak söz konusu hizmetlere ulaşmak için çoğu kez karmaşık kısaltmalar kullanmak gerekiyor.

İPUCU: **www.soople.com/soople_int.php** adlı İngilizce web sitesi sayesinde özel Google servislerinden yararlanmak için artık çeşitli komut kısaltmalarını akılda tutmak zorunda değilsiniz. Sitedeki çok sayıda iletişim alanından birine anahtar sözcüğü girerek tek bir tıklamayla ihtiyaç duyduğunuz Google servisinden anında yararlanabilirsiniz. Bu yolla doğru arama satırı üzerinden müzik, film, video dosyaları ve kitapların yanı sıra özel dosya türlerini ve resimleri de tarayabilirsiniz.

Yine aynı web sitesi üzerinden benzer nitelikte içerik sınan web adreslerine, tanımlara da ulaşabilirsiniz. Tek yapmanız gereken anahtar sözcüğü girmek. Artık Google'ın gerektirdiği diğer seçenek ve ayarlarla uğraşmanız gerekmiyor.

11 Dizüstü bilgisayarlar

Dizüstü PC'ye güncel nVidia sürücülerinin kullanılması

nVidia'nın yüksek performanslı ekran kartlarından biriyle donatılmış bir dizüstü bilgisayara sahipsiniz ve güncel sürücü paketiyle birlikte sunulan yeni özelliklerden yararlanmak istiyorsunuz. Ne var ki bilgisayarınız, örneğin Toshiba Qosmio G30, bu güncel sürücüleri kurmanıza izin vermiyor. Ancak üreticinin web sayfasında bu sürücülerin güncel sürümleri bulunmuyor.

İPUCU: nVidia'nın sürücü paketleri, sürücünün uyumlu olduğu tüm ekran kartı modellerini listeleyen çok sayıda dosya içerir. Kurulum aşamasında mevcut ekran kartının geçerli sertifikaya sahip olup olmadığı bu dosyalardaki kayıtlar üzerinden kontrol edilir. Sonuç olumsuzsa kurulum yarıda kalır. Birçok dizüstü bilgisayar modelinde, çoğu kez de üreticinin isteğiyle; ilgili kayıt kurulum dosyasından çıkarılır. Sebeplerden biri, ekran kartı sürücü ayarlarını değiştirmek için kullanılan kısayollardaki farklılıklar.

Ancak nVidia ekran kartına sahip dizüstü bilgisayarların büyük bir kısmında bu sorunu basit bir şekilde aşmak mümkün: Tek yapmanız gereken yeni sürüme ait dosyaların tümünü dizüstü üreticisinin sunduğu sürücü paketinin içerisine kopyalamak. nVidia'nın sürücü paketleri Zip dosyasına benzer bir yapıya sahip. **www.nvidia.com/drivers** adresinden indirebileceğiniz en yeni sürümü Winzip gibi bir yazılımla (**www.winzip.com**) açın. Paketindeki tüm dosyaları işaretleyin ve eski sürücü klasörüne kopyalayın. Bu klasör birçok modelde sistemin kurulu olduğu disk bölümünde yer alır. Eski dosyaların üzerine güven içinde yenilerini yazdırabilirsiniz. Değiştirilmesi gerekmeyen dosyalar sizin ekran kartınızla ilgili ek bilgileri içerenler. Kurulumu başlattığınızda herhangi bir sorunla karşılaşmayacaksınız. Örnek sistemimizde 78.82 sürümünden 84.21'e geçiş Toshiba G30'un 3B performansını büyük ölçüde artırdı ve 3DMark05 testlerinde 500 puanlık bir artışla yaklaşık 3.500 değerine ulaşıldı. ■

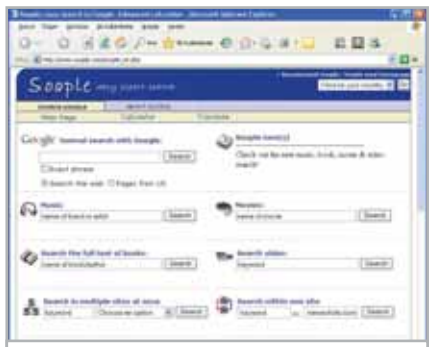

10 **Aranıyor:** İletişim pencereleri üzerinden Google'ın sunduğu arama işlevlerinden yararlanabilirsiniz.

Özgür Linux dünyası

ARMADOR Bilişim A.Ş.'nin katkılarıyla Linux köşesi devam ediyor. Bu köşeden, Linux ile ilgili genel sorularınıza cevap bulabilirsiniz.

Akıllara bu kadar özgürlüklerle dolu bir yazılım sektöründe nasıl para kazanılacağı sorusu gelebilir. Düşünüldüğünde Red Hat Enterprise firması, SUN Microsystems, IBM vb. dev kuruluşlar, açık kaynak kodlu ürün ve hizmetlerden gelir elde etmektedir. Bu bağlamda, yazılım sektöründe bir oyuncu olunsun ya da olunmasın faydalanılabilecek birçok yöntem bulunmaktadır.

Hizmet destek sağlayıcı

Bu modelde şirket, yazılım ürününü bedelsiz dağıtır. Şirket, karşı tarafa yazılımın kullanıldığı dönemde verdiği destekten, yeni sürüm güncellemelerinden, eğitimden para kazanır.

Model RedHat tarafından başarıyla uygulanmıştır ve şirket 5 yıl gibi kısa bir süre sonra NASDAQ Borsası'nda yerini almıştır. RadHat, bütün yazılım ürünlerini GPL lisansı altında dağıtmayı bir iş politikası haline getirmiştir. RedHat çalıştığı şirketlerin istekleri ve dinamiklerine uygun birçok değişik Linux dağıtımı çıkarmaktadır. Bunun yanında sunduğu sertifika programları, yarı iletken sektörüne vermiş olduğu mühendislik desteği diğer gelir kaynaklarıdır. Ülkemizde ise Armador Bilişim A.Ş., Gelecek A.Ş. vb. firmalar bu gözlem ile birçok firmayla işbirliği yapmaktadır. Yerel markalara masaüstü veya sunucu ürünlerinin işletim sistemlerini Linux tabanlı sunmakta ve son kullanıcıya ücretsiz işletim sistemi kullandırarak rakiplerine karşı maliyet konusunda avantaj sağlamaktadır.

ÖNÜMÜZDEKİ AY

Gelecek aydan itibaren yeni yazı dizisi olarak LPI 101 seviyesi, Linux işletim sistemi eğitimine başlıyoruz. Bundan sonra, herkes Linux'un ustası olacak!

Maliyet azaltma modeli

Bu modelde açık kod yazılımı, doğrudan kazanç sağlama amaçlı kullanılmaz, yazılım ile ilintili masrafları azaltır. Bilinmektedir ki, bir kapalı kod üründe, yazılımı üreten şirkete bağlı kalınmakta ve alınması zorunlu olanürün hem pahalı hem de çoğu zaman yetersiz olmaktadır. Bunun yanında açık kodlu bir yazılımın maliyeti düşük ve her bir kopya için ayrı bir ücret vermek gerekmemektedir, zira lisansı dolayısıyla ihtiyaç durumunda istenildiği kadar çoğaltılabilir. Bu tür yazılımların açık kod olmasından dolayı desteği herhangi bir yazılımcıdan, haber gruplarından da alabilir.

Bu modelin etkinliği Almanya, Fransa, İtalya ve Danimarka tarafından, yazılım maliyetlerini düşürmesi bakımından kabul edilmektedir. Ülkemizde birçok kurum ve kuruluş, açık kaynak kodlu uygulamalardan Apache ile ağ sunucusu ihtiyacını çok düşük maliyetler ile karşılamıştır. Yine çoğu sigorta firmasının kullandığı Otohasar Yönetim Sistemi'nin kurulum ve işletim maliyetlerini Linux/Apache/MySQL/PhP (LAMP) dörtlüsü yüz binlerce dolardan çok düşük bedellere çekmiştir.

Donanım satışı modeli

Bu model önceki modellerle ilintili olup, donanım şirketleri tarafından tercih edilmektedir. Donanım şirketleri için yazılım kâr değil, bir gider teşkil etmektedir. Bunun yanında açık

kod yazılım sayesinde daha düşük maliyete daha güvenli sürücü ve arabirimler yapabilmektedirler.

Silicon Graphics, bu modelde çalışan bir şirket olup, bir açık kod projesi olan Samba ile çalışmıştır ve bu yazılımı kendi işletim sistemi olan IRIX'e taşımıştır. Samba, IRIX'lerde standart gelen bir yazılımdır.

Bu model yukarıda yazılan uluslararası uygulayıcıları dışında, ülkemizde de Datron tarafından ısrarla kullanılmaktadır. Dizüstü üretimine odaklanan ve NEC bilgisayarlarının dağıtımcılığını yapan Ufotek firması, son kullanıcıya verdiği ürünlerde işletim sistemini seçimlik bırakarak kendisi için özel olarak hazırlattığı Linux dağıtımını kullanmaktadır. Bu sayede son kullanıcıya işletim sistemi masrafı ödetmeyerek maliyet noktasında rakiplerine karşı üstün bir duruma geçmektedir.

Son iki senede Datron markasının satış rakamları, izlenen politikanın ne kadar doğru olduğunu fazlası ile ortaya koymuştur. Tabii ülkemizdeki açık kaynak camiası büyük dünya markalarının da Linux konusunda ortaya bir irade koymasını beklemektedir. Her daim "Linux'a destek veriyoruz" demeçleri veren büyük markaların bu konudaki samimiyeti su götürür bir konudur.

Patentli yazılım promosyon modeli

AT&T tarafından tanınan bir iş modelidir. Şirket açık kod yazılımı, patentli ürününün reklâmını yapmak için kullanır. Ürününün özel bir sürümünü açık kod olarak piyasaya sürer. Bunun avantajı, ürününün açık kod camiası tarafından değerlendirilecek olmasıdır, böylece ürün için yeni öneriler, geliştirmeler, hata düzeltmeler olacaktır. Ürünü beğenip de, bu özel sürümden tatmin olmayanlar patentli sürümü alacaklardır.

Teknoloji promosyon modeli

Bu modelde şirket teknolojisinin reklâmını yapmak için açık kod yoluna başvurur. Bu modelin bir öncekine göre farkı, ürünün tam sürümünün açık kod olarak çıkarılmasıdır. Bu durumda şirketin beklentisi teknoloji ile ilintili donanımları, yazılımları satmak ve destek vermektir. HP'nin e-speak ve SUN'ın Java teknolojileri için kullandığı yoldur.

Yazılım komisyoncusu modeli

En başarılı açık kod modellerinden biri olarak kabul edilir. Şirket ürününü açık kod olarak piyasaya çıkarır ve gelişimini sadece bünyesinde barındırdığı programcılara bağlı bırakmaz. Böylece şirket bünyesinde çok iyi programcılar barındırmak zorunda kalmaz. Gelişimini dünyanın herhangi bir yerindeki spesifik bir dalda iyi programcılarla da yapabilir.

Güvenlik şirketi olan SourceForge ve CollabNet'in kullandığı modeldir. Özellikle SourceForge normal şartlarda gelişimi 2-3 sene olarak öngörülen Snort I.D.S. çözümünü bu sayede 8 ayda ayağa kaldırmıştır. Sadece iyi programcıları bir nevi komisyoncu olarak kullanmakla kalmayıp, güvenlikle az da olsa ilgilenenleri tişört, şapka gibi hediyelerde yazılımın basit modüllerini ve dokümantasyon çalışmalarını ilerletmek için kullanmıştır.

Yazılımcı lisans modeli

Bu ilginç modelde söz konusu yazılım, bireysel ve ticari olmayan kullanım için ORBacus Royalty Free Public lisansı altında bedelsiz verilmektedir. Lisans, kullanıcının programı kendi dinamiklerine göre değiştirmesine ve ticari olmamak şartıyla istediği gibi dağıtmasına izin verir.

Eğer yazılım ticari olarak kullanılmak istenirse, kullanıcının lisans alması gerekmektedir. Bu durumda kullanıcının yazılımın değiştirilmiş halini dağıtması, değişikliklerin şirkete bildirilmesi ve onaylanması durumunda gerçekleşir. Object Oriented Concepts (O.O.C.) tarafından Corba'yı geliştirirken kullanılmıştır. Kopya başına ücretten para kazanmıştır, kullanıcıların geliştirme ve önerilerinden faydalanmıştır.

Teknoloji sponsor modeli

Asıl amacı para kazanmak olmayan bir modeldir. Apache grubu tarafından benimsenmektedir. İlk olarak Apache piyasaya sürüldüğünde, çeşitli programcı ve webmaster'lar tarafından hata giderme yapılmaya başlandı. Daha sonra bu geliştiriciler bir grup olarak koordine çalışmaya başladılar ve bir seneden daha kısa bir süre içinde, dünyanın en iyi ağ sunucusunu yaratmış oldular. Dünyadaki web sunucularının %70'ine yakınını oluşturan böyle bir sunucunun gelişimi, kendi iş çıkarlarına uygun olduğu için IBM ve SUN gibi şirketler tarafından sponsorluk adı altında destekleniyor.

Kayıp lider (loss leaders) modeli

Bu modelde ürün, diğer lisanslı ürünlerin kullanımını sağlamak için kayıp lider olarak piyasa sürülür. Netscape tarafından yıllarca uygulanmış bir modeldir. Kullanıcılara Netscape ile kullanılabilen bazı iş ve tüketici kanalları sağlanmıştır. 30 milyon üyesi bulunan NetCenter ürünü ile kullanıcılar kendilerine özelleştirdikleri bilgilerine ulaşabilmiş, e-postalarına bakabilmiştir. Bu da Netscape'in asıl kazancını oluşturan reklâm şirketlerinin ilgisini çekmiştir.

Etkin reklâm modeli

Bu iş modelinin asıl amacı, toplumun şirkete bakış açısını değiştirmektir. Normal işi yazılım satmak olmayan bir şirket, açık kodlu bir yazılım piyasaya sürer, dolayısıyla kaybedeceği bir şey yoktur. Bu sayede, açık kod ürünlere medyanın böyle bir ilgisinin olduğu dönemde, şirketin bedava reklâmı yapılmış olur ve şirket toplum nezdinde de iyi bir imaj kazanmış olur. Ericsson tarafından kullanılmış bir modeldir. Firma, telekomünikasyon sistemlerinde kolay bir altyapı sağlayan Prolog ile benzer dildeki Erlang programlama dilinin kodlarını açmıştır. Sonuçta işi yazılım ürünü satmak olmayan şirketin bundan bir kaybı olmamıştır. Aksine, şirketin bedava reklâmı yapılmış, Erlang birçok geliştirici tarafından kullanılmıştır.

Aksesuar modeli

Açık kod pazarında kullanılmakta olan bir iş modelidir. Basitçe Linux oyuncak penguenleri, tişörtler, kupalar gibi açık kod yazılımları ile ilgili ürünlerin satışıdır. Bunu kitap satış- →

Linux 7/21/06 6:19 AM Page 190

SIKÇA SORULAN SORULAR

Dr. Penguen, bu köşeden sorularınızı yanıtlayacak. Yanıt aradığınız soruları chip.linux@armadorbilisim.com'a gönderebilirsiniz.

Dağıtıma bağlı olmayan genel sorular

1- Linux yüklü bilgisayarıma Microsoft Windows kurdum. Şimdi Linux'a ulaşamıyorum. Bu sorunu nasıl çözerim?
Windows kurulduğunda, bilgisayarınızda bulunan Linux işletim sisteminin açılmasını sağlayan Grub'ın yazıldığı alanı siler ve yerine kendi açılış yükleyicisini ekler. Windows açılış yükleyicisinde Linux işletim sistemi tanımlı olmadığından, bilgisayarınız açıldığında otomatik olarak Windows'a geçer.Bu sorunu halledebilmek için öncelikle canlı bir Linux CD'sine ihtiyaç duyulur. Bunun için Knoppix gibi bir dağıtımın CD'sini elde ederek bilgisayarınızı başlatın. Konsola girildikten sonra yapılacaklar:

a- fdisk –l komutu verilerek bilgisayarınızın disk yapısını öncelikle gözlemlemeniz gerekiyor. Biz aşağıda örnek bir disk yapısı ile anlatımımıza devam edeceğiz.
Disk yapımızda hda1 Windows, hda2 Linux swap, hda3 Linux kök ve hda4 ise Linux Home bölümü olarak ayrıldığı varsayılsın.
b- mount /dev/hda3 /mnt/hda3 (komutu vererek Linux kök bölümünü bağlamış olacağız. /mnt altında hda3 isimli bir klasör olmayabilir. Bunun için cd /mnt/ enter dedikten sonra mkdir hda3 yazarak bu klasörü oluşturun.
c- chroot /mnt/hda3
d- source /etc/profile
e- grup

Karşınıza çıkan bu adımı da kendi disk yapınızı hatırlayarak geçebilirsiniz.

a- root (hd0,2)
b- setup (hd0)
c-quit

İşlem başarı ile tamamlandıktan reboot komutu verin. Bilgisayarınız işletim sistemi seçim menüsünü çalıştırarak karşınıza getirecektir. Böylelikle bilgisayarınızın her açılışında istediğiniz işletim sistemini seçebilirsiniz. Bu çözüm, Grub açılışı kullanan Linux sistemleri için geçerlidir.

2- Linux üzerinden ADSL ile internete bağlanamıyorum. Ne yapmalıyım?
Ethernet üzerinden bağlamış olduğunuz ADSL modeminizin otomatik IP numarası atamasına karşın bilgisayarınız bunu almıyorsa, muhtemelen sorun dhcpclient'in çalışmamasıdır. Bunu çalıştırabilmek için, kullandığınız dağıtımdaki yapılandırma programını çalıştırmalısınız. Mandriva için drakconf yazarak ağ ayarlarınızı yeniden yapılandırabilirsiniz.

3- Resimlerin uzantılarını ve boyutlarını konsoldan değiştirebilir miyim?

a- convert resim.jpg -geometry 192*156 resim.jpg ile resim boyutunu ayarlayabilirsiniz.
b- Eğer resimleriniz Windows biçiminde (.bmp) ise iki adımda değişiklik yapmanız gerekecektir.

```
convert resim.bmp image.jpg
convert resim.jpg -geometry
192*128 resim.jpg
```

4- Bir dosya içersindeki tüm resimlerin biçimini ve büyüklüğünü nasıl ayarlarız?
Bunun için küçük bir bash script yazmanız gerekmektedir.

```
for each in
*jpg do
convert $each -geometry
192*128 $ech
echo $each
done
```

yazmanız yeterli olacaktır.

5- Bilgisayarıma bağlı olan modemime ping atabiliyorum ve cevap alabiliyorum, ancak internet adreslerini açamıyorum.
vi /etc/resolv.conf dosyasına modemin IP adresini girmeniz gerekmektedir. Modem IP'sini ipconfig ile öğrenebilirsiniz.

6- Konsoldan takvim görüntülenebilir mi?
`cal 2006 [enter]` komutuyla 2006 yılının takvimini görüntüleyebilirsiniz.

7- Konsoldan tarihi nasıl görüntülerim?
`date [enter]` komutuyla bilgisayarın tarihini görüntüleyebilirsiniz.

8- Bilgisayarımı istediğim saatte nasıl kapatırım?
`shutdown - h dakika [enter]` komutuyla, bilgisayarınız belirttiğiniz süre sonunda kapanır. İptali için `shutdown -c` komutu verilmelidir.

9- Komutları aklımda tutamıyorum. Belirli komutları kendi isteğime göre nasıl değiştiririm?
Örnek olarak ls komutu bulunduğunuz alandaki dosyalarınızı listeler. Bunu Windows'tan bildiğimiz dir komutu olarak da düşünebiliriz. Ls komutuna "dir" takma adını vermemiz için, `alias dir=`ls` [enter]` yazmamız yeterli. Dikkat edilmesi gereken, komutta verilen tırnakların tek tırnak olduğudur.

10- Windows uygulamalarını çalıştırmak için Linux'ta emülatör var mıdır?
DOS uygulamaları için DosBox + Freedos çözümünü, Win32 uygulamaları için Wine'ı ve .NET uygulamaları için Mono'yu deneyebilirsiniz.

ları da kapsamaktadır. O'Reilly, SSC gibi kitap şirketleri açık kod ürünler ile ilgili piyasaya sürdükleri kitaplardan çok iyi satış elde etmişlerdir çünkü genelde açık kod ürünleri yapanlar, ürün ile ilgili kitap yerine çok ayrıntılı olmayan dokümanlar hazırlarlar. Bu da ürün hakkındaki bir kitabı cazip hale getirebilir.

Bireysel başarı motivasyon modeli

Açık kod camiasında ün sahibi olmak, çoğu programcı açısından cezp edici bir unsurdur. Kritik bir hatayı düzeltmek, sağlam bir açık kod proje yapmak bu camiada tanınmak için yeterlidir. Buradaki fark, eğer ticari olarak bir şirket altında programı geliştiriyorsanız bu yazılımda şirketin adının bu-

lunmasıdır. Ama açık kod camiasında her yazılan kodda, düzeltilen her hatada, programcının ismi geçecektir. Camiada oluşan rekabet bazen "kim daha optimal ve hızlı bir çözüm yapabilir?" tarzında yarışlara bile neden olmaktadır. Bu sayede kazanılan ün ve şöhret o kişiye değer katacak, kendisine programlama, danışmanlık ve destek olarak dönecektir.

Bu motivasyon unsuru, doğal olarak açık kod yazılımların daha kaliteli olmasını sonucu doğurmaktadır. Kapalı kod sistemler diğer programcılar tarafından görülemediği için, çoğu zaman daha düşük kaliteli olmaktadır.

Ülkemizde sadece Armador OS 2006 işletim sistemi içerisinde, tüm açık kaynak kodlu yazılımcıların adı ürünün "geliştiriciler" kısmında yer almaktadır. Bu da ürün içerisinde yazılımcı olarak yer alan herkesin değerini artıran bir referanstır.

Aktivasyon promosyon modeli

Bu modelde şirket açık kod bir projeye sponsor olur. Bu modeli kullanan şirketler genelde bu açık kod proje temelli komple çözümler sunarlar. Model kısa zamanda iyi kalitede bir ürün elde etmek için idealdir. Bunun yanı sıra şirketin medya tarafından ücretsiz reklâmı yapılmış olur ve popüleritesi artar. Vovida firması VOCAL ürünü için bu modeli kullanmış, ayrıca açık kod hizmet ve yazılım firması Lutris de bu modeli benimsemiştir.

TERMİNAL SUNUCULAR ve İNCE İSTEMCİLER

İnce istemci, ağ üzerinden bir terminale bağlanır ve terminal üzerinde yüklü bulunan uygulamaları (ofis, e-posta, internet tarayıcısı) çalıştırır. Uygulamalar terminal üzerinde çalıştığından, ince istemci ve terminal arasında sadece video/klavye/fare bilgisi taşınır.

Terminal çalışma mantığı tamamen çok kullanıcılı sistemlerle aynıdır. Her bir ince istemci için bağlantı sırasında ana bellek ve sistemde oturumlar yaratılarak, her kullanıcının ayrı ekran ve ayarlarla çalışması sağlanır.

İnce istemciler aşağıdaki avantajları sağlar:

- Düşük toplam sahip olma maliyeti
- Minimum donanım gereksinimleri
- Kolay yönetilebilirlik
- Devamlılık
- Güvenlik
- Uzak bağlantı olanakları ve düşük ağ hızları
- Teknik destek maliyetleri
- Çabuk öğrenim süresi
- Geri dönüşüm süresini öteler

Terminal sunucu, yerel ağ ortamında çalışan disksiz (thinclient – ince istemci) makinelere işletim sistemi hizmeti verir. İnce istemciler içinde sabit disk, CD ROM, disket sürücü gibi depolama alanları barındırmayan, bu sebeple de normal PC kasalarına göre çok ufak olan cihazlardır.

Standart bir PC ölçüsü 38 x 38 x 19 cm iken, standart ince istemci ölçüleri 19 x 14 x 4 cm civarındadır. İnce istemciler, normal bir PC için vazgeçilmez birkaç donanım fiyatına alınabilir makinelerdir.

Bu ince istemciler sabit disksiz olduklarından, işletim sistemi olmadan, yerel ağ üzerindeki terminal sunucudan işletim sistemi çekebilir ve normal bir PC ile tamamen aynı davranışları gösterir. İnterneti kullanabilir, çıktı alabilir, müzik ve film dosyalarını çalıştırır.

Eğer yerel ağda bir terminal sunucu ve ince istemciler varsa, bu şu anlama geliyor:

- Çalışma masalarının üslerinde çalışma alanını kısıtlayan büyük bir kutu veya masa altlarında kabloları ayaklara dolanan, zemindeki tozları içine çekmeye çalışan bir PC yok. Gürültü yok. Karışıklık yok.

Sistem yöneticileri için, bu sunucu daha anlamlı, çünkü:

- Sunucu olarak belirleyeceği ve donanım yapılandırmasına bakıldığında sunucu niteliği taşıyan bir makineye terminal sunucu kurup, yerel ağ yapısına göre yapılandırdığında yöneticinin işi aslında bitmiştir. Bu noktadan sonra yöneticinin yapması gereken, kutusundan çıkardığı ince istemcilere fare, klavye, monitör, ağ kablosu takıp, açma düğmesine basmaktır.

Terminal sunucunun yazılım ve güvenlik tarafında da sistem yöneticisinin işini kolaylaştırır. Terminal sunucu üzerindeki işletim sisteminin aynısı tüm istemcilere gönderilir. Ama gerçekte çalışan tek işletim sistemi, sunucunun üzerindekidir. Bu aynı zamanda güvenliği ve kararlılığının takip edilmesi gereken tek makinenin sunucu olması anlamına gelmektedir. Sunucu nasıl çalışıyorsa istemcileri tamamı da aynı şekilde çalışacaktır.

Güvenlik politikası, güncellemeler, yeni programlar sadece sunucu üzerinde olur. Diğer kullanıcılar sunucudaki uygulamaların tamamına tabi olur.

Terminal sunucuya ince istemciler ile bağlanılabileceği gibi, donanım seviyesi artık güncel uygulamalara yetmeyecek durumdaki eski PC'ler de değerlendirilebilir. Bu durumdaki makinelerin ihtiyacı olan tek şey, ethernet kartının PXEboot disketinin, disket sürücüde olmasıdır. Ethernet kartının çeşidine göre internette PXEBoot açılış disketi oluşturmaya yarayan siteler bulunmaktadır.

Ayrıca artık yeni anakartlar da PXEBoot özelliğiyle gelmektedir. Bu yüzden yeni masaüstü ve dizüstü bilgisayarlar, BIOS ayarlarından yapılacak birkaç düzenleme ile üzerine hiçbir işletim sistemi yüklemeden, ağdan yüklemeli işletim sistemi ile kullanılabilmektedir.

Kaynaklar:

- TOSSAD (tossad.org) dokümanları, Kullanılabilirlik ve Ekonomik & Sosyal Faydaları, Mart 2006.
- Görkem Çetin, Pamukkale Üniversitesi, Akademik Bilişim Yayınları, Mart 2006.
- Linux Kullanıcıları Derneği internet sayfaları ve Penguence dergileri
- ELİAR A.Ş., Açık Kaynak Dokümanları, 2005.
- Free Software Foundation.

ARMADOR Bilişim A.Ş. BT Müdürü Ali KIZIL, Pazarlama Müdürü Alper ARSLAN, Satış Müdürü Fatih KILIÇ

e-CHIP 7/21/06 3:44 PM Page 194

DVD + CD'li sürümü için

DVD / CD'lerde göze çarpanlar

Sizler için her ay özenle seçtiğimiz kullanışlı ve ilginç yazılımlarla dolup taşan eCHIP'lerin içeriklerini ve bu DVD / CD'lerde yer alan bazı yazılımlara dair açıklamaları bu sayfalarda bulabilirsiniz.

MS EXPRESSION Microsoft'tan tasarım araçları

Yazılımın her alanına imza atmak isteyen Microsoft daha çok işletim sistemleri ve ofis araçlarıyla ön plana çıksa da, oyundan, güvenlik yazılımlarına kadar birçok alanda lider programlar üretti. Frontpage ile görsel web tasarımını yaygınlaştıran Microsoft, şimdi de yeni tasarım araçlarıyla Adobe gibi firmalara rakip olmayı planlıyor.

Microsoft Expression Interactive Designer
Bu araç, Windows altında çalışan uygulama hazırlamak isteyenler için esnek bir programlama ortamı sunuyor. Vektör ve bitmap grafikler, 3 boyutlu içerik, video, ses ve metin; animasyona dönüştürülebilir, 3 boyutlu bir donanım tabanlı sunum motorunda bir araya geliyor. 3 boyutlu elementler kadar 2 boyutlu materyallerden de faydalanarak tasarımın farklı elementlerini güçlü bir görsel sonuca dönüştürebilirsiniz.

Microsoft Expression Web Designer
Modern standartlarda web sitesi tasarlamak için Microsoft'un ürettiği profesyonel bir tasarım

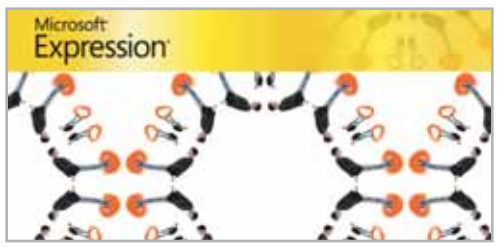

aracı olan Expression Web Designer, dinamik site hazırlamanız için çeşitli kolaylıklar sunan bir yazılım.

Microsoft Expression Graphic Designer
Vektör ve piksel çizim yeteneklerini bünyesinde birleştiren Expression Graphic Designer aracı, yaratıcılığınızı farklı bir şekilde konuşturmanızı sağlıyor. Hazır stiller ve doku, boyutlar gibi çizim programlarının üzerine fazla eğilmediği konularda detaylı grafik özellikleri sunması kadar, flu efekti, renk düzeltme, gölgeleme ve çeşitli filtrelerle değişik sonuçlar elde edebilirsiniz.

»CHIP DVD/CD

! DİKKAT:
Bu sayfalar promosyonlu CHIP ile birlikte verilen DVD ve CD'deki içeriği tanıtmaktadır. Bu sayfaların, DVD ve CD içermediğinden Promosyonsuz versiyon (CHIP Compact - 3,50 YTL) için bir fonksiyonu yoktur. Makalelerde adı geçen yazılımları **www.chip.com.tr/download** adresinde de bulabilirsiniz.

DVD / CD'niz çalışmıyorsa: Çizik, kırık veya başka nedenlerle çalışmayan DVD/CD'lerinizi değiştiriyoruz. Bunun için **yardim@chip.com.tr** 'ye adres ve telefon bilgilerinizi içeren bir e-posta gönderebilirsiniz.

CHIP TV HD fragmanlar, ilginç videolar

İlginç videolar: Reklâmlar, amatör video çekimleri veya canlı yayınlarda meydana gelen aksaklıklar gibi çeşitli konu başlıklarında sizle paylaştığımız ilginç videolarda bu ay rezil olan Bush, ilginç futbol görüntüleri, enteresan spor kazaları ve gözlerinize inanamayacağınız videolar yer alıyor. Tabiî unutmamanız gereken bir şey var; sakın evde denemeyin!

Oyun videoları: Kardeş dergimiz LEVEL'ın katkılarıyla hazırlanan bu bölümde, en yeni ve henüz piyasaya çıkmamış oyunların, dünyanın en önemli oyun fuarı E6'da yapılan tanıtımlarından videolar izleyebilirsiniz. Bu ayın oyun videoları: Dirty Harry, Disciples III - Renaissance, Fable 2, Half-Life 2 - Episod 2, Pirates of the Caribbean Online, Sadness ve Test Drive Unlimited.

HD fragmanlar: Vizyona henüz girmemiş filmlerin yüksek çözünürlüklü HD fragmanlarını bu bölümde izleyebilirsiniz. Bu ayki fragmanlar: Spiderman 3, 300, Descent, Ghost Rider, Pulse, Quinceanera, The Italian, Night Listener, U.S vs John Lennon ve World Trade Center.

KÜLT FİLM Plan 9 from Outer Space

Şimdiye kadar yapılmış en kötü, en sıkıcı, en düşük bütçeli film sayılan Plan 9 from Outer Space, 1959 yapımı. Edward D. Wood Jr. yönettiği filmin aynı zamanda senaristi. Filmin adı bir grup uzaylının San Fernando Vadisi'ndeki bir mezarlığı, sekiz başarısız denemeden sonra yağmalama ve buradan bir zombi ordusu kaldırma çabalarına gönderme yapıyor. Bütün bu zevksizliğin içinden kendine yol açıp takdir edecek bir şeylere ulaşmak için izleyicinin gerçekten ince bir zevk sahibi olması gerekiyor!

Bir Ed Wood şaheseri

Plan 9 kötü ün sahibi Edward D. Wood Jr.'ın yaratıcı şahikası sayılır. Film kendine uluslararası arenada yapılmış en kötü film unvanını kazandırmıştır. Unvan verilirken filmin sadece Wood'un diğer filmleriyle karşılaştırılmış olması muhtemeldir. Plan 9, film yapımcılığının en temel amaçlarını, sürükleyici yahut eğlenceli olma gereğini, hiçe sayar. Film oyuncuların performanslarının bir sebeple oyalanması ya da yapmacıklaşması ve çekimlerin imajları geliştirmekten ziyade yakalaması gibi sebepler yüzünden sönük bir başarısızlık örneğidir. Wood'un yönetmenliği fiilen "yok"tur, hatta film jenerik ham görüntülerden oluşmuş gibidir.

Çoğu bilimkurgu filmi tek bir temayı uygulamayı hedefler. Plan 9'da ise elliler sinemasındaki bütün popüler temalara dokunmayı hedefler gibidir. Mezar soygunu, UFO'lar, canavarlar, çılgın bilim adamları... Wood sadece klişeleri kullanmakla kalmaz, onları kucaklar, hiçbir bilim adamı "fazla" deli ya da hiçbir zombi insan kanına "fazla" aç değildir.

Wood'un hırsı filmin mahvedilmiş işlenişine rağmen açıkça ortadadır. Amacı son derece belirgindir: bilimkurgu, drama, korku, gerilim ve az miktarda politik olmak üzere, tüm türlerin unsurlarını bir araya getirmek. Plan 9 dâhilinde bu çabaların hepsi, yazık ki, başarısız olmuştur. Yine de ilginçtir ki, yapıtının herhangi bir inanılabilirlik seviyesinden kopup gitmesini izlemek, hayatınızın seksen dakikasını iyi değerlendirmiş olmaktır.

Bela Lugosi

Bu film o kadar bariz bir şekilde izlenebilirdir ki, her sahnesi, her karesinden mizah fışkırmaktadır. Bu standarda göre, yapılmış en kötü film sıfatının yanından bile geçmemektedir. Fakat bu yargı filmin iyi olduğu anlamına da gelmez.

Plan 9 takip edebileceğiniz bir film değildir, siz sadece filmin akıp gitmesine bakarsınız. Konu detayları da en az karakterler kadar rastlantısaldır. Film, bu çabanın işlenişin önüne geçtiği nadir örneklerdendir.

Bu film o kadar yanlış yönlendirilmiş hırs ve sınırlı kaynaklarla doludur (anlaşıldığı kadarıyla, çalışan bir el feneri en kıymetli sahne donanımıdır) ki, Wood'un başyapıtı kabul edilen film bir tür sempati uyandırır. Filmdeki mizah sessiz bir ümitsizlikle incelikle ortaya çıkar.

Bela Lugosi, Wood'un kıymetli oyuncusuydu. Lugosi Wood'un üç filminde rol almıştır ve Plan 9'un birincil kötü adamlarından olarak bir anlamda filmin en gülünesi detayı haline gelmiştir. Filmin girişinde Lugosi'nin evinden çıkıp bahçesindeki gülleri koklamasını (hayatı ne kadar sevdiğinin bir temsili olarak) gösteren bir sahne vardır. Aktörün filmin çekimleri bitmeden öldüğü dedikoduları sebebiyle bu sahne Lugosi'nin filmdeki tek sahnesidir. Karakter (gizemli bir şekilde, "Ghoul Man" olarak geçer) ölür ve uzaylılar tarafından ilk canlandırılan zombilerden olur. Lugosi'nin yokluğunu hissettirmemek için çekimlerin geri kalanına kendisine benzeyen biriyle devam edilmiştir. Film boyunca bu kişiyi yüzünün alt tarafı bir peçeyle örtülmüş olarak görürüz. Wood, ölüleri de filmdeki uzaylıları hatırlatırcasına şapşalca diriltmiştir.

Alışılmadık bir deneyim

Plan 9 izleyicinin sabrını denemek için mükemmel bir alıştırmadır. Toy olanı medeni olandan ayıran bir filmdir, daha sofistike zevkleri olanları ödüllendirirken daha geçerli bir şeyler bekleyenlere hakaret eder. Basitçe, hiçbir şey beklendiği kadar kötü - ya da ne beklendiğine göre değişerek, iyi - değildir. Bu şekilde beklenmedik anlarda mizah yaratan bir film hakkında söylenebilecek şeyler elbette vardır. Bu açıdan bakıldığında film, Wood adına yanlış anlaşılmış bir zaferdir denebilir. Wood'un filmografisine aşina olmak kişide bu kötü şöhretli yönetmenin bakış açısı hakkında bir fikir oluşturur. Nihayetinde oluşan görüntü ise megafonu bilgisi dışında tersine dönmüş bir yönetmendir.

Tam surum son (zeynep) 7/24/06 10:12 AM Page 218

ATÖLYE Sony ACID XPress 5.0

Bestelerinizi ortaya çıkarın

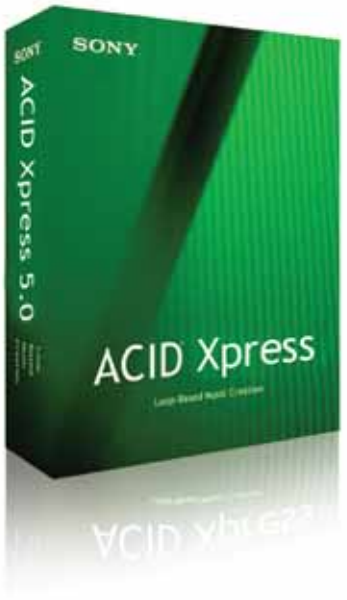

Ses dosyalarını birleştirerek harika remix'ler ve güzel projelere imza atabilir, hazırladığınız şarkıları MP3 yapıp paylaşabilirsiniz.

Sony'nin ACID XPress yazılımı ile profesyonel müzik bilgisine sahip olmasanız da rahatlıkla başarılı kompozisyonlara imza atmanız mümkün.

1 Kurulum yaparken dikkat edilecekler

Yazılımın kurulumunu gerçekleştirmeniz için aslına bakarsanız yazmaya değer bir şey yok. Kurulum sihirbazı, bu konuda gereken her şeyi size soruyor ve adımları teker teker geçerken bazen uzun süren beklemelerle karşılaşabiliyorsunuz. Biraz sabrederek bu bölümleri de bekleyin ve sonrasında kayıt ekranına geçin. Bu ekrandaki alanları doldurmak zamanınızı almıyor. E-posta adresinizi doğru girmeniz gerektiğinden asla baştan savma bilgiler girmeyin. Bu bilgileri girip devam ettiğinizde, masaüstüne yerleştirilen bir html dosyasını göreceksiniz. Bu dosyayı çalıştırdığınızda, kayıt esnasında girdiğiniz e-posta adresine bilgi gönderileceğini belirten mesaj ile karşılaşacaksınız. Gerekli onayı verip *Submit* butonundan sonra yazılımı kullanmak için gereken kodu e-posta hesabınızdan alabiliyorsunuz. Gelen kodu kopyalayıp, yarım kalan kurulum ekranına girerek Sony ACID XPress 5.0'i kullanmaya başlayabilirsiniz.

2 Başlangıçta örnek çalışmalarla başlayın

Yazılımın kurulumunu gerçekleştirdikten sonra ilk açtığınızda sizi başarılı bir çalışma karşılayacak. Bu çalışmada kullanılan sesler ve seslerin başarılı yerleşimi kısa da olsa bir müzik ziyafeti yaşatacak. Bu çalışma üzerinde deneme yanılmalar yaparak yazılıma olan hâkimiyetinizi daha da arttırabilirsiniz. Tıpkı bir resim dosyası üzerinde çalışıyormuş gibi farklı renklerde olan ses dosyalarını taşıyabilir ve kendi zevkinize göre şarkının tamamını yeniden keşfedebilirsiniz. Örnek projelerin sayısı neredeyse sınırsız. Bunlara ulaşmak isterseniz **http://www.acidplanet.com/loops/8packs/** adresini ziyaret etmeniz yeterli. Her hafta bir yenisi eklenen bu çalışmaları beğeneceğinize şüphemiz yok. Zip dosyası olarak sunulan bu çalışmaları doğrudan indirebilirsiniz.

3 Eserlerinizi paylaşın, diğerlerini dinleyin

Yazılımın en beğendiğimiz özelliklerinden biri de tasarladığınız şarkıları internet üzerinden diğer kullanıcılarla paylaşabilmeniz. Bunun için, dosya üzerinde çalışmalarınız bittiğinde *File* menüsünden *Publish* seçeneğini tıklamak. Karşınıza gelen yeni pencerede kullanıcı adı ve şifresi girmeniz istenecek. Eğer üye değilseniz en kısa zamanda üye olun ve yüzlerce kişi arasına siz de katılın; eserlerinizi paylaşıp diğer eserlere ulaşın.

4 Projenizi MP3 dosyası yapın ve saklayın

DVD'deki "Tam Sürüm" bölümünde verilen ses dosyaları ya da internetten bulduğunuz ses dosyalarıyla oluşturduğunuz projeyi, MP3 veya tek bir dosya haline getirip, e-posta ile gönderilebilir hale de getirebilirsiniz. Bunun için *File* menüsünden *Render As* seçeneğine tıklamanız gerekiyor.

2 İlk zamanlar: ACID XPress 5.0'i ilk defa çalıştırdığınızda karşınıza gelen örnek eseri incelemelisiniz.

4 MP3 oluşturun: Projenizi MP3 veya WAV dosyası yaparak daha az yer kaplamasını sağlayın.

Sony ACID XPress 5.0'in tam sürümünü CHIP DVD'sinden yükleyebilirsiniz.

202 SENSIBLE SOCCER 2006

Efsane oyunun yeniden yapımı gerçekçilikten ziyade oyun oynamaktan zevk alan futbol meraklılarına hitap ediyor.

208 DESPERADOS 2

Vahşi batıda yine silahlar konuşuyor. Copper ve adamları Copper'ın kayıp kardeşinin peşine düşüyorlar.

210 TITAN QUEST

Mitolojik tanrılara karşı bitmeyen savaşta yerinizi almaya hazır mısınız? Diablo'nun tahtını zorlayan bir oyun.

oyuneğlence

Bu ay neler oynadık?

Heroes V ve Titan Quest'in çıkmasıyla ofiste editörler için uykusuz geceler başlamış oldu.

Mükemmel bir oynanabilirliğe sahip olan ve taktiksel becerinin öne çıktığı Heroes of Might & Magic, yeni bölümüyle nihayet serinin fanatiklerinin gönlünü bir kez daha aldı. Sıra tabanlı strateji ve FRP oyunlarının müdavimi olan Cem ve Ufuk, ay boyunca karşılıklı olarak fantastik yaratıklarını ve taktiksel becerilerini kapıştırdılar.

Yine uzun zamandır beklenen Titan Quest'in CHIP ofisine ulaşmasıyla da tam bir Diablo fanatiği olan Ufuk, oyunu oynarken sürekli olarak "Diablo gibisi yok" dese de oyuna kendini öyle kaptırdı ki, ay boyunca başka oyunlara elini bile sürmedi. Redaktörümüz Barış, tükürükler saçan bir kurbağayı yönettiğiniz Zuma adlı oyunu bitirmek için bütün ay uğraştı durdu ancak şimdilik başarılı olamadı.Ecevit, Test Merkezi'nde esir aldığı çırağı Batu'yla Worms tarzı oyunlar oynadı. Ecevit'in yeni dayak kurbanı Batu böylece oyunlarda da Ecevit'in gazabından nasibini aldı. Test Merkezi'ndeki Ecevit işkencesine daha fazla dayanamayan Batu, çareyi yangın merdiveninden kaçmakta buldu.

Ofisin grafikerleri Fatoş, Zeynep ve Sultan ise ay boyunca Mahmut'la birlikte iMac Photo Booth'ta kendilerini kılıktan kılığa sokup gülme krizine girdiler.

Heroes V: İki kişilik mod taktiksel becerinin öne çıktığı oldukça eğlenceli saatler sunuyor.

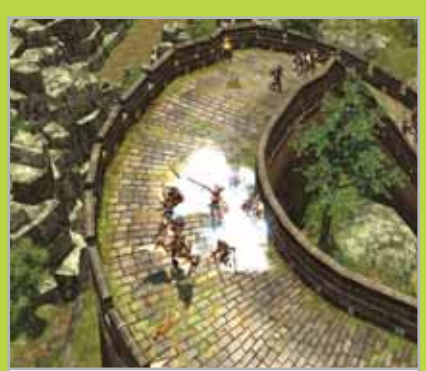

Titan Quest: Mitolojik bir çağda kılıçların ve büyülerin çarpıştığı epik savaşlar editörleri esir aldı.

İÇİNDEKİLER

200 Ön bakış: Settlers 2
200 Ön bakış: Huxley
202 İnceleme: Sensible Soccer 2006
206 İnceleme: Auto Assault
208 İnceleme: Desperados 2
210 İnceleme: Titan Quest
212 Geleceğin Oyunları

SİZ DE DENEYİN !

Level dergisi Ağustos sayısında 14 günlük World of Warcraft deneme sürümü veriyor! 6 milyon kişinin sürekli oynadığı bu muhteşem online oyuna katılma şansını kaçırmayın.

Settlers 2: The Next Generation

ESKİ OYUNA YENİ GÖRÜNÜŞ

Settlers 2 makyajlı haliyle yine karşınızda.

Settlers 2:The Next Generation veya Settlers 2: The 10th Edition. Ne derseniz deyin ilk göz ağrımız Settlers monitörlerimize geri dönüyor. 1996 yılında, belki de bu yazıyı okuyanların bir bölümünün henüz ilk ya da ortaokula başladığı dönemlerde ortaya çıkan Settlers, kısa zamanda çok popüler olmuştu. İlk olarak Amiga için yapılan oyun, teknolojinin gelişimiyle sonraki bölümlerinde daha iyi grafiklerle ortaya çıkmıştı. Serinin onuncu yılı nedeniyle yapılan oyunun yeni grafiklerle yeniden yapılmasının yanında, yeni medeniyetler ve çok kişilik oynanış yeralıyor. Özellikle ilk oyundaki tadın yeniden yakalanması üzerine yoğunlaşılan yeni Settlers, oyunun meraklılarına arşivlik bir yapım sunacak. Sonbaharda piyasaya çıkacak olan ve Blue Byte tarafından yapılan oyunun demosunu **www.thesettlers.com** adresinden veya internetteki büyük oyun sitelerinden

Tür ▸Strateji ***Dağıtım*** ▸Ubisoft
Yapımcı ▸BlueByte ***Çıkış*** ▸2006 Sonbahar

Nostalji: Yeni Settlers ilk oyundaki tadı vermeyi amaçlıyor.

Huxley

İNSANLAR VE MUTANTLARIN SAVAŞI

Devasa online savaş oyunlarına yenisi ekleniyor

1932 yılında Aldous Huxley tarafından yazılan Brave New World romanından esinlenerek hazırlanan Huxley bir Devasa Online Savaş oyunu. FPS kısaltmasıyla bildiğimiz türün 200 kişilik savaş alanlarına kaydırıldığını ve içine rol yapma oyunlarında bulunan özelliklerin eklendiğini düşünün. Bunun üstüne 5000 kişilik şehirleri ve seviye atlayabilmeyi ekleyin. Büyük savaş araçlarını ve Unreal 3 motorunu da çorbamıza kattığımızda Huxley servise hazır olacak. Battlefield 2 veya bir sonraki Planetside olarak düşünülen oyun hem Xbox 360 hem de PC oyuncularının aynı oyun içerisinde olmalarına imkan veriyor. Tabii ki bu iki platform birbiriyle karşılaştırılmayacak. Çünkü klavye-fare üstünlüğü ile PC sahipleri büyük bir avantaja sahip. Gelecekte geçecek oyunda büyük felaketlere maruz kalan dünya da insan ırkı ve evrim geçirmiş başka bir insan ırkı türevi karşı karşıya gelecek. En fazla 50. seviyeye kadar atlayabileceğiniz oyunda her seviye oyuncuya daha iyi silah ve zırhlara kavuşma imkanı tanıyacak. Fakat oyunda başarılı olmanızın asıl yolu el-göz koordinasyonunuzdan geçecek. Oyuncuların birbiriyle karşılaşması dışında çeşitli görevlere de çıkabileceği oyunu ise 2007 yılından önce göreme-

Unveal 3 motoru: Huxley'de grafikler muhteşem görünüyor.

Tür ▸Devasa Online FPS ***Dağıtım*** ▸Webzen
Yapımcı ▸Webzen ***Çıkış*** ▸2007

2 sayfalik fatos 7/25/06 11:52 AM Page 202

Auto Assault

AUTO ASSAULT KONUSUYLA BENZERSİZ BİR OYUN

Yıkım sonrası dünyada, motorlu araçların hüküm sürdüğü bu devasa online oyun, kurgusuyla sizi cezp edecek.

Mel Gibson'ın başrolünü üstlendiği 1979 tarihli yapım Mad Max, nükleer savaş sonrası dünya kurgusuyla oldukça beğeni toplamış bir filmdi. Büyük savaşın ardından petrolün ekmek su gibi kıymete bindiği dünyada Mad Max Rockatansky, benzinle vicdanı arasında kalan bir çeşit Son Mohikan'ı canlandırıyordu. Film o kadar etkili oldu ki üç serilik bir kült oluşturmasının yanında başka yapımlara da esin kaynağı oldu. Bir Devasa Online Rol Yapma Oyunu Auto Assault da benzeri bir konu üzerine kurulmuş. İnsanlar tarafından savaşın yıkımına uğratılan dünyada üç tür ortaya çıkmış: Mutantlar, biomekler ve insanlar.

Mutantlar doğayla uyum içinde bir yaşamdan hoşlanıyor. Mutantlara karşı kullanılmak üzere üretilip daha sonra bombardıman altında kaderine terk edilen biomekler ise yarı mekanik yarı insan vücutlara sahip. İnsanlar ise biomekleri terk edip bombardımandan korunmak için yeraltına kaçmışlar. Her türün kendine özgü özellikleri var. İnsanlar bir koruma kalkanı açabiliyor, mutantların sağlığı kendi kendine yenileniyor ve biomeklerin sağlık puanları diğerlerine göre daha yüksek. Seçebileceğiniz sınıflar ise genel olarak dörde ayrılıyor. Commando, Bounty Hunter, Engineer ve Liutenant. Her türde farklı isimlerle anılsalar da, temelde tüm Rol Yapma Oyunları'ndaki temel sınıfları temsil ediyorlar. Commando bir savaşçı, Bounty Hunter bir ödül avcısı, Engineer şifacı ve Liutenant ise bir büyücü. Size tavsiyemiz bir commando seçmeniz. Çünkü hem sağlık puanları ve zırhları yüksek hem de yüksek derecede hasar yaratabiliyorlar. Ayrıca tek başına birçok görevi rahatlıkla tamamlayabilecek bir yapıdalar. Oyun her ne kadar büyük yaratıklar için "konvoylar" yani oyuncuların bir araya geldiği grupların oluşturulmasını teşvik etse de, commandolar başının çaresine bakabiliyor.

Dört tekerlek üstünde devasa rol yapma oyunu

City of Heroes, Guild Wars ve Lineage gibi oyunları yapan NC Soft'un geliştirdiği oyun Eve Online'ı çağrıştırıyor. Nasıl Eve Online'da uzay gemimize atlayıp diğer gemileri patlatıyor ve üslerde karakterimizi yönetiyorsak, burada da aynı şekilde karakterimizi yönetip, aracımızı kullanıyoruz. "Araç" dememizin nedeni, oyundaki arabaların aslında savaş için tasarlanmış olması. Bir görevi onu yerine getirmeye çalıştığımız ya da amaçsızca etrafta dolaşabileceğimiz oyun, bilindik görev düzeninde ilerliyor. İlk önce üssümüzden aldığımız ve oyunu öğrenmemizi sağlayan bir dizi görevden sonra, arazideki üslerde asıl görevlerimizi almaya ve canımızı tehlikeye atmaya başlıyoruz.

Oyundaki görevleri şehirlerde veya arazide bulunan NPC'lerden alıyoruz. Size görev vermek için sabit duran ve herhangi bir animasyonu dahi bulunmayan bu NPC'ler, genelde "getir götür" tarzı görevler veriyor. Görevleri yapmaya başlamadan önce etrafta bulunan tüm görevleri toplamanızı tavsiye ederiz. Çünkü seviyenize göre verilen bu görevler genelde birbiriyle çakışıyor ve birini yaparken ister istemez diğerini de yapıyorsunuz. Yani bir taşla iki hatta bazen üç kuş dahi vuruyorsunuz, birkaç görevi birden bitiriyorsunuz.

Araziye çıkmışken su başında biraz dinlenseydik

Araziye çıkmanızla birlikte, dört tekerlekli bir araca dönüşüyorsunuz. Aracınızın üzerinde üç adet silah yuvası bulunuyor. Bu silahlardan yalnızca biri sabit. İki silahınız öne ateş ederken, üçüncü silah ise arkaya takılıyor ve mayın bırakma gibi işlerde kullanılıyor. Bunlar dışında-

2 sayfalik fatos 7/25/06 11:52 AM Page 204

ki en büyük silahınız ise çarpma yeteneğiniz. Oyunda karşınıza çıkan neredeyse her şeye çarparak yıkabilir veya zarar verebilirsiniz. Üstelik çarpmanın size hiç bir zararı da yok; boyu sizden büyük yaratıklara bile çarpabilirsiniz. Yok ettiğiniz yıkıntılardan, kutulardan, eski arabalardan, yaratıklardan, kısacası her şeyden bir şeyler üretmek için kullanabileceğiniz malzemeler düşüyor. Bu yüzden her şeyi vurmaktan çekinmeyin. Hatta düşman piyadelerini toplu halde ezerseniz ya da arka arkaya düşman yok ederseniz ekranda "Killing Spree" yapıp fazladan %5 tecrübe puanı bile kazanabilirsiniz. Aracınızla yaptığınız artistik puanlar ise size bir şey getirmese de, yaptığınız hareketle ilgili bir kutlama mesajı alıyorsunuz. Aracınız sadece geriye ve ileriye gittiğinden dolayı, savaşlarda diğer aksiyon tarzı devasa online'larda olduğu gibi yana doğru kaymanın (strafing) avantajını kullanamıyoruz. Fakat aracınızın ateş edeceği nesneyi farenizle seçip tıpkı FPS'ler de olduğu gibi bizzat siz ateş ettiğiniz için, seçili hedefe otomatik kilitlenip sonra çeşitli yetenekleri simgelere basarak aktive etme mantığı burada yok. Hedefi siz tutturursanız vurursunuz, ıskalarsanız gene sizin suçunuz.

Öldüğünüzde bir hava aracı gelip sizi alıyor ve en yakın üsse bırakıyor. Ölümün cezası ise yok.

Zanaatkârlık bir oyunda ancak bu kadar anlamsız olabilir

Her oyunda olduğu gibi burada da bir şeyler üretebilirsiniz. Hammaddeleri oyun içerisinden toplayabilir, daha sonra bunları birleştirip silahlar, motorlar üretebilirsiniz. Bir şeyi ürettikten sonra bunu sık sık tekrarlamanız, yapılış biçiminin aklınızda kalması için hayli önemli. Üretim sırasında ilgili fabrikanın yanında "durmalısınız", çünkü fabrikanın uzağında üretim yapılamıyor. Fabrikanın yanında durarak bir şeyler üretmek, bize mantıksız geldi. Daha da kötüsü üretim için gereken malzemelerin satılmaması.

Her şeyi oyun içerisinde yaratıklardan düşürerek veya oyunculardan satın alarak elde edebiliyorsunuz. Bu da yeteneğinizi geliştirmenizi zorlaştırıyor. Üstelik yüksek seviyeli araç gereçleri üretmek için tek bir yeteneğe konsantre olamıyorsunuz. İlerledikçe, daha düşük seviyedeki diğer yeteneklerinizi de geliştirmeniz gerekiyor. Yazıyı yazdığımız şu sıralarda oyunu oynayan çok fazla oyuncu olmadığından, açık olan üç sunucu birleştiriliyor. Böylece malzeme satan daha çok oyuncuya rastlayabilirsiniz.

Oyunda her tür kendine ait bölgede oyuna başlıyor. Bu üç bölgenin ortasında ise diğer oyuncularla kapışabileceğiniz bir PvP (Player versus Player) alanı bulunmakta. Fakat yüksek seviyelere ulaşmadan bu alan girmeniz son derece mantıksız, çünkü sağ kalma ihtimaliniz sıfır. Açıkçası, yalnızca keşif için girebildiğimiz bu alanda boyumuzun ölçüsünü alıp arkamıza bakmadan uzaklaştık, çünkü her ne kadar arabayı kullanma yeteneğiniz PvP'de işe yarasa da, rakiplerin üzerinde bir çizik bile bırakamadan ölüyorsunuz.

Oyunun son derece ayrıntılı bir el kitapçığı var ve özellikle dünyanın tarihini anlatan bölümünü okumanızı tavsiye ederiz. Sizi biraz havaya sokacaktır.

Auto Assault hayallerinizin oyunu değil. Grafikleri iyi sayılır, ses efektleri ve diğer görsel öğelerde tatmin edici olmasına karşın oyun sanki hala Beta Test aşamasında gibi. Savaş dinamikleri oturmuş olmasına karşın üretim, görev çeşitlendirmesi, haritalar ve araçlar üzerinde hala çalışılması gerektiği çok açık. Oyun tıpkı NC Soft'un Guild Wars'u gibi ücretsiz olsaydı daha çok oyuncu çekeceğine eminiz. Şu anda ise ancak araba delilerine ve Mad Max filmini sevenlere hitap ediyor.

Karakter gelişimi: Oyunda başarılı olmak için sağlam bir karakter şart.

INC hizmeti: Öldüğünüzde en yakın üsse bırakılıyorsunuz.

Yardımlaşma: İhtiyacınız olan malzemeleri diğer oyunculardan alabilirsiniz.

Auto Assault

Grafik	70
Ses	60
Oynanabilirlik	70
Multiplayer	70
Eğlence	70

CHIP PUANI 72

Son karar

Kaliteli bir oyun olmasınra rağmen daha da geliştirilmeliydi.

Tür ▸Devasa Online RYO ***Dağıtım*** ▸Net Devil
Yapımcı ▸NC Soft ***Minimum sistem*** ▸1,5 GHz işlemci, 512 MB bellek, 128 MB Gfx

2 sayfalik fatos 7/25/06 11:52 AM Page 206

Desperados 2
Cooper's Revenge

VAHŞİ BATIDAYIZ

Yepyeni bir Desperados'la bu sefer aksiyonun tam içindeyiz. Vahşi Batı'nın çılgın dünyasına hazır mısınız?

Desperados piyasada örneğine az rastlanan vahşi batı konseptli oyunlardan. Commandos'tan sonra aynı oyun dinamiklerine dayanarak tasarlanan oyunun ilk bölümü, başarılı yapay zeka ve yaratıcı kurgularıyla bizi geceler boyunca esir almıştı.

İşimiz zor: Kaçırılan bir kardeşi aramak için Vahşi Batı yeryüzündeki en uygunsuz yer olmalı.

Yeni Desperados ise bu defa bizim aksiyon içerisinde yer almamızı sağlıyor. Oyun alanına tam hakimiyet kurup rahatça strateji kurabilmemize olanak sağlayan üstten görünüş, hala oyunun oynanış tarzını belirliyor. Bununla birlikte artık zoom yapıp karakterin seviyesine inebiliyoruz. Böylelikle karakterle aynı görüş seviyesinden aksiyona dalabiliyoruz. Karakterin birebir kontrolünü sağlayabildiğimiz bu açıdan çatışmaya girebiliyor ya da dövüşebiliyoruz.

Ekibimiz daha da genişledi

Oyunun konusu basit bir hikayeye dayanıyor. Ana karakterimiz olan Cooper, giriş demo'sunda gördüğümüz kardeşini arıyor. Kardeşinin izini sürerken bir yandan da eski dostlarını yeniden toplayıp ekibini oluştururup yeni dostlar da kazanıyor. Eski oyundan tanıdığımız Mia ve maymun bu defa ortalarda yok. Fakat onun yerine sessizliğiyle çok işimize yarayan kızılderili Hawkeye geliyor. Üstelik Hawkeye diğer karakterlerin aksine "yüzebiliyor". Oyunda vahşi batıyı konu alan tüm filmlerden ufak tefek alıntılar bulunuyor: İyi, Kötü, Çirkin filminden müzikli cep saati; Bir Avuç Dolar İçin filminden pis ama komik Meksikalı ve çiftesi, her filmde olan çekici ve işveli kadın modeli ve derin yırtmacı, vahşi ama arkadaşlarına bağlı kızılderili ve siyah pardesülü "cool" keskin nişancı gibi.

Bahsettiğimiz tüm bu karakterlerin hepsi ayrı özelliklere sahip. Ana karakterimiz John Cooper ise bir kelle avcısı ve elinden her türlü "iş" geliyor. Düş-

manları cazibesiyle kandırıp çalı arkasına çekmek ve burada arkadaşları tarafından paketlenmesini sağlamak Kate O'Hara'nın işi. Etraftaki her şeyi patlatmak Sam Williams'ın uzmanlığı. Yaralarımızı sarıp bizi iyileştirirken keskin nişancılığı sayesinde kapanmayacak yaraları düşmanlarda açan Doktor Mc Coy. Düşmanların içki için kavga etmesini ve çiftesiyle onların sonsuza dek cehennemde kalmasını sağlamak ise Sanchez'e düşüyor. Takımdaki tüm karakterleri yerinde ve doğru zamanda kullanmak ise bizim işimiz.

Fakat zamanlama demişken oyundaki en önemli sorunda takılıp kalıyoruz. Desperados oynarken hızlı kararlar vermek ve bunların hızlı uygulanmasını sağlamak zorundayız. Bildiğiniz gibi filmlerde silahını en hızlı çeken düelloyu kazanır. Fakat oyunda animasyonlar o kadar uzun sürüyor ki, bu hız avantajını hiç kullanamıyoruz. Karakterlerimiz silahlarını çekerken bile ömrümüzden ömür gidiyor. Bu yüzden birçok yerde bölümü baştan oynamak zorunda kalabilirsiniz. Çatışmalarda karakterleri yerlerine oturtup her şeyi tek karakterle yapmanın keyfine varırken, bir yandan da arkadaşlarınıza tabancalarının mermilerinin bittiğini ve doldurmaları gerektiğini söylemek zorunda değilsiniz. Bu oyunda karakterleriniz silahlarını kendiliğinden dolduruyor.

Zor görevler: Desperados 2'de köyden içeri girerken bile ecel terleri dökeceksiniz.

Maceranın dibine kadar dalalım

Eğer stratejiden sıkılırsanız zoom yapıp aksiyonun içine girmenizi öneririz. Özellikle sessizlik gerektiren görevleri bizzat gerçekleştirmek son derece keyifli olabiliyor. Üstelik karakterinizin bulunduğu alanı onun gözünden gördüğünüzde, stratejinizi daha sağlıklı olarak kurabiliyorsunuz. Spellbound, zoom olayını ve yapabileceğimiz hareketleri çok iyi kotarmış. Hareketleri gerçekleştirirken hiçbir zorluk çekmiyor ve rahatlıkla yeniden üstten görünüşe geçebiliyorsunuz. İlk başta biraz garipsenebilecek bu özelliğin, kullanıldıkça faydası görülüyor.

Oyunda düşmanlarınızın hangi alanları gördüğünü belirten bir gösterge yer alıyor. Radar gibi çalışan bu gösterge ile rakiplerinizin görüş alanını inceleyip, özellikle sessizlik gerektiren bölümlerde stratejinizi daha iyi belirleyebiliyorsunuz. Yeni oyunda ayrıca bir de duyma göstergesi bulunuyor. Yani düşmanlarınız çıkan sesleri duyabiliyor ve buna göre tepki veriyor. Her iki özelliğin de çok iyi çalıştığını söylemek zor. Düşmanlarınız, görülmesi ve duyulması gereken birçok şeyi ıskalayabiliyor. Yanındaki arkadaşını vurduğunuz bir asker hiçbir şey olmamış gibi davranabiliyor. Bu da oyundan aldığınız keyfi düşürüyor. Görselliğe bakacak olursak, yeni grafikler harika görünüyor. Aynı şeyi karakterler için de söyleyebilmemize karşın oyundaki askerlerden yerleşimcilere kadar, ana karakterler hariç herkesin iki farklı modelden oluşması can sıkıcı. Yani iki tip asker, iki tip kızılderili, iki tip haydut var.

Her şey kardeşim için: Kardeşin mi var derdin var

Oyun mantık hatalarından da kurtulamamış. Hikâye, kardeşimizi aramak üzerine kurulu olmasına karşın, bir sürü ilgisiz göreve çıkıyoruz. Yaptığımız görevlerin kardeşimizi aramakla hiçbir akalası yok. Ayrıca görevlerde kullandığımız karakterler değişirken neden herkesi kullanamadığımız ve biz görevi yaparken kimin nerede olduğu tam bir muamma.

Toparlayacak olursak, oyunda bölüm tasarımları ve görseller başarılı. Atmosfer iyi bir şekilde yansıtılmış. Fakat hep aynı yöntemle çözülebilecek problemler ve bazı bölümlerin aşırı zorluğu üzerine buglar da eklenince yeni oyun eskisini aratıyor. Heyecanla beklememize ve elimize geçtiğinde sabırsızlıkla bilgisayarlarımıza kurmamıza rağmen, ilk oyunun havasını yansıtamaması hevesimizi kursağımızda bıraktı. Yine de ilk oyunu bilmiyorsanız, standartların üstünde olan bu oyunu size tavsiye edebiliriz.

İşbirliği: Başarılı olmak için takım çalışmasına çok sık başvurmanız gerekecek.

Desperados 2: Cooper's Revenge

Grafik	80
Ses	60
Oynanabilirlik	60
Multiplayer	70
Eğlence	60

CHIP PUANI 72

Son karar

İlk oyun kadar olmasa da, standartların üzerinde bir oyun. İlk bölümü oynamayanlara tavsiye ederiz.

Tür ▸Strateji ***Dağıtım*** ▸Spellbound
Yapımcı ▸Atari ***Minimum sistem*** ▸1,5 GHz işlemci, 512 MB bellek, 128 MB Gfx

2 sayfalik fatos 7/25/06 11:52 AM Page 208

DIABLO ÖLDÜ, YAŞASIN TITAN QUEST!

Mitolojik tanrılara karşı süre giden savaş bu kez de Titan Quest cephesinde. Kılıçlarınızı kuşanın!

Yıllar önce Doom bilgisayarlarımıza yüklendiğinde, FPS diye bir tür ortaya çıkmıştı. O zaman oyunun benzerleri için "Doom gibi" derdik. Diablo'yu ilk oynadıktan sonra onunla aynı çizgiyi takip eden oyunlara ise daha acımasızca "Diablo taklidi" yakıştırmasını yaptık. Diablo bizi atmosferi, oynanışı ve hala kulaklarımızda çınlayan müziğiyle öyle etkilemişti ki, ondan sonra yapılan hiçbir oyunu onun tahtına koyamadık. Piyasaya çıkan en iyi hack & slash oyunlarından olan Sacred bile eleştirildi. Fakat artık Diablo'yu klasiklerin yanına yerleştirmemiz ve saygıyla anarak yolumuza devam etmemiz gerekiyor. Eğer Titan Quest, Diablo'dan önce piyasaya çıksaydı, belki de ona alışacak ve Diablo'nun gotik atmosferini sıkıcı bulacaktık.

Tanrılar yeryüzüne inmeden önce ne yapardı

Age of Empires'ın yapımcısı Brian Sullivan'ın ekibi tarafından hazırlanan Titan Quest, Yunan Mitolojisi'nden tanıdığımız ve mitolojiye göre bir zamanlar dünyayı yönettiği düşünülen titanlar üzerine kurulmuş. Bu kurguya göre, Yunan tanrıları titanları büyük bir savaştan sonra hapsediyor. Fakat titanlar bir yolunu bulup yeniden dünyaya dönüyor ve bu defa onları yok etmek bir kahramana yani bize düşüyor.

Titan Quest'te farklı bir karakter yaratma şekli var. Başta bir karakter seçip ikinci seviyede bir sınıf belirliyoruz. Fakat belli bir seviyeden sonra karakterimize onu tamamlayan ikinci bir sınıf seçmemiz gerekiyor. Bu çok önemli tercihle yolumuz ve oyun tarzımız belirleniyor. Ne olursa olsun oyunun başında, elinize hançerinizi alıp işgal altındaki Yunanistan'da sıradan bir savaşçı olarak maceranıza başlıyorsunuz. Hikaye sizi Yunanistan'dan Eski Mısır'a ve oradan da Asya'ya kadar sürüklüyor. 40 saatten fazla oyun süresi sunan Titan Quest, bu tip oyunlardaki kes-ilerle mantığından tam sıkıldığınız anda bitiyor. Ama bu üç bölge arasındaki konsept değişikliği ve bölüm tasarımları sıkıntıya fırsat bırakmıyor. Özellikle Mısır oldukça keyifli.

Sınıf seçimi işin püf noktası ve tüm statejilerini belirtiyor

Titan Quest'in anahtarı sınıf seçiminden geçiyor. Tüm oyun tarzınızı etkileyecek bu seçim aynı zamanda oyunun çeşitli sınıflarla tekrar oynanabilirliliği-

ni de oldukça arttırıyor. Bir savaşçının (Warfare) yanında Rogue, Hunter, Defence, Earth, Storm, Nature ve Spirit seçebiliyorsunuz. Bu sınıfların hepsi özellikle RYO oyuncuları için oldukça tanıdık gelecektir. Oyun, göğüs göğüse savaş ağırlıklı olduğundan bir büyücü yerine savaşçı seçmenizi tavsiye ederiz. En esnek sınıf yine savaşçı üzerine kurulu. Rogue oldukça hızlı zarar veren fakat birden çok yaratıkla karşılaştığında zorlanan bir sınıf. Hunter yayıyla çok etkili. Defence, savunmamızı oldukça güçlendirmemize imkan tanırken Earth, ateş topu gibi büyüler yapabilmemizi sağlıyor. Storm ise şimşek tarzı pırıltılı büyülerle alakalı.

Nature ise iyileştirme büyüleri ve yanınıza kurt gibi yardımcı bir hayvan çağırmanızı sağlayan yetenekleri içeriyor. Spirit ise enerji emebileceğiniz büyüler ve çağırdığınız yaratıklarla kendi ordunuzu yaratabilmeniz üzerine kurulu. Zaten tüm bu sınıfların yetenek ağaçlarını inceleyerek kendi tarzınıza göre ikinci sınıfınızı seçebilirsiniz. Fakat seçiminizi çok dikkatli yapın. Çünkü sınıf içerisindeki yeteneklerinizi şehirlerde bulunan bir adam yardımıyla geri alabilmenize karşın, seçtiğiniz sınıfı değiştiremiyorsunuz.

Oyun temel olarak karşınıza çıkan yaratıkları kesip cesetlerden dökülenleri toplamaya ve sandıkları açarak yağmalamaya dayanıyor. NCP'lerden görevler alıp, bunları da yerine getirdikçe daha hızlı seviye atlıyorsunuz. Her seviyede özelliklerinize puan dağıtılıyor ve yeteneklerinizi seçerek geliştiriyorsunuz. Yuvarlak çerçeveli yetenekler her zaman etkinken kare çerçeveli yetenekleri alttaki hızlı kullanma çubuğuna sağ tuşla çubuk üzerinde tıklayarak oyun içerisinde kullanabiliyorsunuz.

Oyunda [ALT] tuşuna bastığınızda, açabileceğiniz sandıkları ve toplayabileceğiniz eşyaları görebiliyorsunuz. İlk başlarda para biraz sorun olsa da, bir süre sonra hesabını bile tutmuyorsunuz. Çünkü tek para harcadığınız şey su gibi içtiğiniz sağlık ve mana iksirleri oluyor. İksirler dışında bulacağınız eşyalarla zırhınızı ve silahlarını rahatlıkla temin edebiliyorsunuz.

Dünya kazan biz kepçe: Bitmeyen savaşlar0

Yaratıklardan düşen ve "charm" denen minik madalyonları ise birleştirerek daha güçlü bir madalyon haline getirebilirsiniz. Bu madalyon parçalarını, daha sonra istediğiniz zırh veya silahı büyülemekte kullanabilirsiniz. Harcarken iki defa düşünmenizi tavsiye ederiz çünkü kullanıldıkları anda kayboluyorlar. Bulduğunuz silah ve zırhların çeşitli renkleri olacaktır. Oyunun başlangıcı dışında beyaz eşyaları asla toplamayın. Önem sıralaması ise beyaz, sarı, yeşil ve mavi şeklinde. Mavi eşyalar büyülenemez fakat çok yüksek özellikler içerir. Aynı zamanda mavi eşyalar bir setin parçasıdır ve ne kadar set parçasını tamamlarsanız o kadar güçlenirsiniz.

Oyunda bölüm tasarımları can sıkmayacak kadar keyifli ve büyük. Dar alanlar ise akıllı tuzaklar ve mantıklı yaratık karmalarıyla sizi eğlendiriyor. Bölüm içerisindeki nadiren bulunan ve bölüm sonu canavarı diye adlandırılan yaratıklar ise genellikle tahmin edilen yerlerde bulunurken bazıları rast gele karşınıza çıkabiliyor. Böyle durumlardaa neye uğradığınız anlamadan ölebiliyorsunuz. Her bölüm içerisinde öldüğünüzde bölüm başına gitmeden oradan başlayabileceğiniz ve yanına gittiğinizde etkinleşen havuzlar bulunuyor. Ayrıca şehirlerde teleporterlar yer alıyor; etkinleştirerek hemen kullanabilirsiniz. Çantanız dolduğunda boşaltmak için gene tek tuşla bir geçit açıp istediğiniz şehre gidebiliyorsunuz. Seviye atladıkça çanta sayınız da artıyor.

Fakat çantaları yönetmek büyük bir işkence. Eşyaları kendiliğinden sığdıran ve yer açan bir tuş maalesef yok. Ayrıca oyun ara ara çökebiliyor. Bu çökmelerden birinde oyunu sakladığımız dosya ve dolayısıyla saatlerce süren emeğimiz de çöpe gitti diye sinirimizden köpürürken oyunun yaması yardımımıza yetişti. Yamayı mutlaka edinin ve kurun. Böylelikle birçok teknik sorunun önüne geçeceksiniz. Oyundaki yaratıklar devamlı olarak çevrenizi sarmaya çalışıyor. Bu yüzden birden fazla yaratığa aynı anda vurabildiğiniz veya alan etkili yapabildiğiniz büyüleri mutlaka edinin. Bu büyüler ve yetenekler size çok zaman kazandıracaktır. Son bir ipucu daha verelim. Eğer bölüm sonu canavarları sizi çok zorlarlarsa kaçın. Bir süre sonra peşinizi bırakacaklardır. Fakat enerjileri dolmayacaktır. Eğer ölmeden kaçmayı başarabilirseniz tüm canavarları vur-kaç taktiğiyle öldürebilirsiniz.

Bitmeyen hayatlar: Bolca reankarnasyon yaşayacaksınız.

Sınıflar: Hen sınıfın özellikleri dengeli biçimde dağıtılmış.

Titan Quest

Grafik	80
Ses	70
Oynanabilirlik	80
Multiplayer	70
Eğlence	70

CHIP PUANI 81

Son karar

Çok iyi tasarlanmış bir oyun ama yamasını kurmadan oynamayın.

Tür ▸RYO ***Dağıtım*** ▸Iron Lore ***Yapımcı*** ▸THQ
Minimum sistem ▸2.0 GHz işlemci, 512 MB bellek, 128 MB Gfx

2 sayfalik fatos 7/25/06 11:52 AM Page 210

Sensible Soccer 2006

FUTBOL DA NEŞELİDİR

1992 yılından bugüne aklımızdan hiç çıkmamıştı. Sensible soccer eğlenceli oynanışıyla geri döndü.

Eski bir oyunun, özellikle de bir klasiğin tekrar yapılması büyük bir risktir. Eski oyunun özelliklerine bağlı kalmanın yanında, yeni teknolojiyi kullanarak oyunu daha da keyifli yapmak çok zordur. Oyunun ruhunu çok iyi analiz ederek yeniyi aynı ruhla aktarmanız gerekir. Sensible Soccer 2006, bunu yapmaya çalışan ama beceremeyerek arada derede kalan yapımcıların işini gözlemleyebileceğiniz çok iyi bir örnek.

Piksellerden kocaman kafalara

Eski oyunu oynamış olanlar pikseller arasında giden ve kontrolü son derece zor ve karambolden bir sürü gol atabileceğiniz bir oyun olduğunu bilirler Sensible Soccer'ın. En azından futbol oyunu oynamayı beceremeyenler için bu böyledir. Ünlü oyun, haritada yeri belli olmayan ülkelerin alt liglerine kadar tüm takım ve oyuncu isimlerini içeren ve taktik yapabilmenizi sağlayan alt yapısıyla büyük bir oyuncu kitlesi yaratmıştı. Birden çok platforma çıkmasıyla geniş bir oyuncu sayısına ulaşan Sensible Soccer, futbol meraklıları için son derece tatmin edici bir oyundu. Ne zaman ki FIFA yapıldı, eski oyunların da pabucu dama atıldı. Gerçekçiliğin ön planda olduğu Pro Evolution Soccer ve FIFA gibi oyunlardan sonra Sensible Soccer, ister eski ister yeni olsun, sıkı oyuncular için çerezlikten başka tat

Donanım dostu: Geçmişe sadık kalınması sisteminize rahatlık sağlıyor.

Eğlenceli: Görsel olarak vasat olsada eğlenceli bir oynanışa sahip.

Gol taktiği: Sensible Soccer'da gol atmak için kaleyi karşınıza alıp çerçeveyi tutturmanız yeterli.

vermiyor. Tepeden görünüşlü oyun, yeni grafiklerle ve kocaman kafalı oyuncularıyla zaten eğlencelik olduğunu daha başından gösteriyor. Telif haklarından dolayı oyuncu isimleri birer harfle değiştirilerek para ödenmekten kaçınılmış. Bu özellik bile futbol meraklılarını oyunda soğutmaya yetebiliyor. Ronaldo'yu Rineldi ismiyle görmek ve bunun gibi birçok minik harf oyunu oynanarak oyunculara yeni isimler verilmesi kendi kendinize "acaba bu hangi oyuncu" gibi minik bir bulmaca oyunu oynamanızı sağlıyor. Gerçek ismi tahmin ettikten sonra ise nasıl bulmuşlar bu ismi deyip gülümseyebiliyorsunuz.

Oyuncuların kocaman kafalı, koca gözlü ve kalın kaşlı olarak çizilmeleri zaten yapımcıların oyunu sırf eğlence için yaptıklarının en belirgin göstergesi.

Pas, şut, gol!

Eski oyundaki her şeyi tek tuşla yapabilme özelliği burada üçe çıkartılmış. Şut, pas ve hızlı koşma tuşları var. Top ayağınızdayken atabileceğiniz yönü gösteren bir ok beliriyor. Şut çektiğinizde topa falso verebilmeniz mümkün. Aynı tuşları top karşı takımdayken ayağa yumuşak veya sert kaymak için kullanabiliyorsunuz. Ayrıca eski oyunda olmayan hızlı koşu eklenmiş. Maç temposunun düşük olmasından dolayı bu güzel bir özellik. Fakat devamlı koşmamızı engellemek için koşmaya başladığımızda oyuncunun tepesinde bir çubuk gösterge beliriyor ve biz koştukça bu gösterge azalıyor. Devre aralarında oyuncular dinlendiği için bu çubuk biraz doluyor.

Topun sekiz yöne atılabilmesi ince ayarlar yapabilmenizi engelleyen bir özellik. Ayrıca savunma veya hücumda oyuncu değiştirme tuşu yok. Bunu boşu boşuna arayıp değişik tuşlara basmayın bulamazsınız. Bu tuşun eksikliği bizce oyunun en büyük hatalarından biri çünkü fırsatları kaçırmanıza ve taktik kuramamanıza sebep oluyor. Taktik demişken…

Oyunda sabit taktikler var. Kendinizinkini yaratamıyorsunuz. Ayrıca veri tabanında mili takımımız dahil bir çok ülke eksik. Eski oyundaki editör ve geniş veritabanı oyunun en çok puan toplamasına neden olan özelliklerinden biriydi. Custom team ile kendi takımınızı yaratabiliyorsunuz. Fakat bunu yaparken çok dikkatli olun. Çünkü bir hata yaparsanız geri dönüp düzeltemiyorsunuz. Ayrıca istediğiniz tüm takımları tek tek veritabanına girebilirsiniz ama bu büyük bir işkence olacaktır. İnternette bizim ve diğer takımların olduğu veritabanlarını bulabilirsiniz.

Korner, penaltı vs. vs.

Eğer futbol delisi değilseniz ve futbol oyunlarını beceremiyorsanız bu oyun tam size göre. Çünkü oyuna alışmak ve oynamak son derece kolay. Maçlarda 10-15 gollü skorlar görebilirsiniz. Takım ya da oyuncuların özelliklerini gösteren ekranda fazla sayıda yıldız görseniz de, sahada neredeyse aralarında hiç bir fark yok. Oyuncu geçmek zor ama sık ara paslarla bu açığı kapatabiliyorsunuz. Kaleyi orta sol veya orta sağ taraftan görüp kolayca çerçeveyi tutturabiliyorsunuz. Kaleciler bazen çok çevik çıksa da, çerçeveye gelen bir şutunuz yüksek bir olasılıkla gol oluyor. Fakat aynı şeyi ortalarda söylemek zor. Orta yaptığınızda genelde top ayağa iniyor.

Keyifli müzikler ve eski oyundan alınmış birçok efekte karşın, aslında bu oyuna bir yeniden yapım demek çok doğru değil. Sensible Soccer 2006, basit ve eğlenceli bir oyun olmuş. Ama yalnızca eğlenmek isteyenlere yönelik. Eğer FIFA veya PES seviyorsanız, bu oyun sizin için sadece zaman geçireceğiniz veya yeni bilgisayar oyuncularının futbol oyunlarına başlamak için kullanabilecekleri bir basamak olacaktır. Bu arada fırsat bulursanız çok oyunculu modunu da deneyin. ■

Sensible Soccer 2006

Grafik	70
Ses	70
Oynanabilirlik	70
Multiplayer	70
Eğlence	70

CHIP PUANI 70

Son karar
Eğlenceli, esprili ve basit.

Tür ▸Futbol ***Dağıtım*** ▸Kuju Entertainment
Yapımcı ▸Codemasters ***Minimum sistem*** ▸1.8 GHz işlemci, 512 MB bellek, 128 MB Gfx

Geleceğin oyunları

Playstation 3, Xbox ve Windows Vista: Yeni görüntü teknolojileri önümüzdeki aylarda oyun piyasasında yeni bir rüzgâr estirecek.

Playstation 3'ün sonbaharda piyasaya çıkacağını düşünecek olursak, oyunlar açısından 2006/2007 yılları özellikle görüntü kalitesi açısından çok büyük gelişmelerin yaşandığı yıllar olarak akıllarda kalacak. Piyasaya çıkacak bilgisayar oyunları, etkileyici coğrafî öğeler, çarpıcı ışık ve patlama efektleri ve detaylı karakter animasyonları sunacak.

Aksiyon: Mükemmel Efektler

Battlefield 2142 ve Unreal Tournament oyunlarının, eskiden bildiğimiz S.T.AL.K.E.R. isimli oyun ile karışması sonucunda iki tane aksiyon klasiği daha gün yüzüne çıkıyor. Bahsettiğimiz oyunların hepsi de görsel açıdan etkileyici ve zevk katsayısını arttırıyor.

Unreal Tournament 2007: Bu senenin sonunda ya da en geç 2007'nin ilk çeyreğinde, bilgisayar ve PS3 kullanıcılarına görsel bir ziyafet sunmayı hedefleyen aksiyon dolu Unreal Tournament 2007'nin piyasaya çıkması bekleniyor. Xbox 360 sahiplerinin, kendi konsollarında uçaksavar, çeşitli araçlar ve geliştirilmiş silahlarla bu güzel düelloyu yapıp yapamayacağı ise şimdilik belli değil. Oyunun görsel efektleri, yeni Unreal grafik motoru sayesinde en yeni ekran kartlarının hesaplama gücünün tamamını sömürebiliyor.

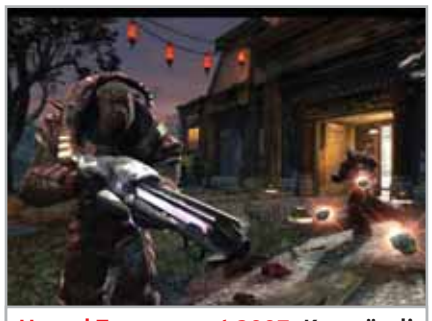

Unreal Tournament 2007: Kısa süreli ve çok oyunculu shooter turnuvası yeni sezona giriyor.

Fakat oyunların tasarlanması aşamasında, 1999 yılında piyasaya ilk çıkan sürümü ve "Unreal Tournament 2004" oyununu anımsatıyor. Araçları kullanmak artık daha kolay. Conquest isimli yeni bir mod sayesinde oyun severleri script tabanlı olaylarla kendine esir edecek. Hayran kitlesi içerisindeki geliştiriciler için çok sayıda iyileştirme yapılmasıyla birlikte, "Unreal Tournament 2007"yi internette sürekli yeni bölümlerle oynamak da mümkün olacak.

Battlefield 2142: Yeni Battlefield'da, öncekilerde olmayan bir şey olacak: Kar. Bugüne kadar hep yeşil çayırlarda, gri ya da kum renkli ortamlarda savaştınız. Karlı ortamlar yaratılmasının sebebi, içerisinde bulunulan bir buz çağı sırasında "Avrupa Birlikleri" ve "Asya Koalisyonu" fraksiyonlarının kuzey Af-

Battlefield 2142: Taktiksel shooter tarzı oyunun en yeni bölümünde, bir parça toprak için savaşıyorsunuz.

rika, batı Asya ve Avrupadaki son verimli ve donmamış toprakları ele geçirme çabası.

Savaş ve buz devri kadar soğuk başka bir şey ise, birbirlerine karşı savaşan metalden yapılmış bir çok battlemech. Pilotluğunu yaptığınız bu makine ile güdümlü roketler ve ikili Gatling makineli tüfeği de kullanımınıza sunulmuş. Güçlü robotların yanında daha birçok çeşit araç bulunuyor. Bunlardan en ilginçleri zırhlı tanklar ve saldırı gemileri. Ayrıca askeri sınıflama yedi taneden dört taneye indirilmiş. Spec-Op, bombacı ve öncülerin görevleri destekçi, yıldırım askerleri, keskin koruma ve anti tankçılar arasında bölüştürülmüş.

Bilim kurgu yapısındaki görsellik son derece detaylı ama tam anlamıyla oturmamış. Digital Illıusions firmasının yılsonuna kadar gerekli ince ayarları yapmak için bolca vakti olacak.

S.T.A.L.K.E.R. Shadow of Chernobyl: "S.T.A.L.K.E.R." isimli oyunun ikinci bir "Duke Nukem Forever" (Done, when it's done!) vakası haline gelmesi, nedeniyle incelemelerimizde bu oyundan son defa bahsedişimiz olmayacağına emin olabilirsiniz. Piyasaya çıkış tarihi daha şimdiden bu senenin sonuna kalan oyun, THQ çıkış tarihleri listesinde 2007'nin başlangıcında yer alıyor. Bunlara rağmen "S.T.A.L.K.E.R." isimli oyunun arkasındaki oyun felsefesi gerçekten yeni çünkü karşı karşıya kaldığınız yapay karakterler ile dünyanın sonu senaryosu birleştiğinde, oyunu gerçekten etkileyici hale getirmiş.

Bütün bu bahsettiklerimizin teknik anlamdaki bedeli, oyun severlerin ilgisini çekmeye başlamasından bu yana iki sene geçmiş olması. Çünkü geliştirme süresi çok uzun. Duke Nukem Forever oyununun yapımcısı "3D Realms", oyunun üç boyutlu motorunu birkaç defa değiştirerek epeyce zaman kaybetmiş. Bu sayede gecikmeden faydalanarak talihsiz nükleer reaktör Çernobil'in dehşet verici ortamını etkileyici bir biçimde oyuna aktarmışlar. Bu da gösteriyor ki, radyoaktif olarak kirlenmiş bir bölgede ilginç ve gizemli tarihi kalıntılar arayacağız.

RYO: Bitmeyen savaşlar

RYO'lar (rol yapma oyunları) her geçen gün daha çok aksiyon içermeye başladı. Her şeyden önce birincil şahıs ve omuzdan bakış açıları, daha iyi görselliğe sahip. Oyunlarda yaratılan dünyaların atmosferi, insanı yeni yerler görmek için maceraya atılmaya teşvik ediyor.

Gothic 3: Gothic isimli oyunun yaratıcısı Piranha Bytes firması ümitli. "The Elder Scrolls IV: Oblivion"ın başarısından sonra, Almanya kökenli şirket yeni arayışlar içerisine girmiş. Kendilerine daha önce de duydukları güven ile daha iyi bir FRP için kafa kafaya vermişler. "Gothic 3"ün en son görüntüleri, bu umutlarını onaylıyor. Birkaç ay öncesine kadar ortada bazı görsel öğeler ve temel teknikler dışında bir şey yokken, şu anda oyun dünyası daha fazla hayat ve macera dolu. Piranha Bytes ve JoWood firmaları, değişken karakterlerle birleştirilmiş sayısız muhteşem hikâyeler ve bölümler vaat ediyor.

Görsel açıdan "Gothic 3" oyununun, diğer oyunlardan aşağı kalır bir yanı yok. Şehirler son dere canlı görünüyor. Bütün dükkânlar ve şehir sakinleri, özelliklerine uygun düşünülmüş. Kendinizi gerçekten de karşınızdaki dünyaya ait hissediyorsunuz. "Gothic 3"ün hangi ortamda geçeceği ve savaş tekniklerinin nasıl olacağı konusunda ise biraz daha beklemek gerekiyor. Piranha Bytes firmasının, bu hızla bütün işi bu yılın sonuna kadar bitirip, yıl sonunda oyunu piyasaya süreceğinden hiç şüphemiz yok.

Hellgate: London: Flagship Studios firmasındaki ekip, 2003 yılında bir araya gelen eski Blizzard çalışanlarından oluşuyor. Şanslılar çünkü ekiptekilerin çoğu "Diablo" oyununun yaratılış sürecinde yer almış. Tabii bu yüzden kendi başlarına gerçekleştirmeyi düşündükleri projenin de bir aksiyon RYO olması normal. Fakat bu sefer ortam farklı. 2038 yılına gelindiğinde Londra artık eskisi gibi değildir. Şeytanlar ve garip yaratıklar, şehrin altındaki kanallardan bütün şehre yayılmış vaziyettedir. Oyuna ismini veren cehennem kapısı da buradan geliyor. Oyundaki göreviniz bu yaratıkların kökünü kazımak ve cehennem kapısını yok ederek dünyayı kötülüklerden kurtarmak.

Görsel açıdan birçok siber punk öğeye sahip olan oyun, her şeyden önce karakter geliştirme ve oynayış tarzı açısından iddialı. Çeşitli modlar sayesinden doğaüstü güçlere sahip sihirli araçlara ya da donanımlara sahip olabilirsiniz.

Two Worlds: Bugüne kadar hep isimleri "Earth" ile başlayan gerçek zamanlı strateji oyunları üzerinde çalışan Zuzzex ve Reality Pump şirketleri, bu sefer klasik RYO tarzında oyunlara el atmış. →

Gothic 3: Kılıçlar çekildi, "Oblivion" sonbaharda tahttan düşecek gibi görünüyor.

Hellgate London: Blizzard'ın kıdemlilerinden oluşan ekip, hareketli yeni bir bilimkurgu FRP için kolları sıvadı.

oyun 2006 7/24/06 10:25 AM Page 88

Two Worlds: Zuxxez, görsel açıdan mükemmele yakın FRP'si ile, "Gothic 3" şovuna bir son vermeyi planlıyor.

Görsel öğeler, maceranın nereye doğru gittiğinin bir göstergesi: Pixel Shader 2.0 ve 3.0, High Dynamic Range Rendering ve eşi benzeri bulunmayan bir ışıklandırma motoru, görsel açıdan lezzeti yakalamanızı sağlıyor. Kullanılan görsel öğelerin yanında, planlanan özellikler de dikkat çekiyor. Dinamik savaşlar, meteorolojik ve rüzgâr efektlerine sahip karmaşık bir çevre düzeni, ayrıca karakterinizi geliştirmenize yardımcı olacak birçok olanak da şimdiden keyifli bir oyun olacağının habercisi.

Bütün hazırlıklara bakılırsa, Zuxxez bu yılın sonuna doğru "Gothic 3" ile kapışacak gibi görünüyor; hatta geçebilir de. Her şeye rağmen, köklü ve sevilen bir oyunla rekabet etmek zor olacaktır.

Çevrimiçi oyunlar

Dünyanın en başarılı üyelik sistemine dayalı online FRP'si "World of Warcraft", eklentilerini bedavaya dağıtırken, "Yüzüklerin Efendisi" oyunu da artık online hale geldi. FRP'lerin büyük babası Richard Garriot ise her iki oyuna da "Tabula Rasa" ile bir karşılık vermek istiyor.

Lord of the Rings Online: Shadows of Angmar: Eğer "World of Warcraft" serisinin üye tabanlı oyunlar arasındaki hâkimiyetine son verebilecek bir oyun varsa, o da Codemasters firmasının "Lord of The Rings Online" oyunudur. Hem J.R.R. Tolkien'in "Yüzüklerin Efendisi"nin en sevilen fantezi yapıtlarından biri olarak görülmesi, hem de orta dünyanın çok katmanlı yapısı sayesinde oluşturulabilen sayısız mekân ve macera bakımından daha avantajlı.

Turbine firmasındaki geliştiricilerin yarattıkları oyun, teknik açıdan güncel bir görünüme sahip olmasa da, bu zamana kadar filmler yoluyla akıllara kazınan görsel malzeme çok çekici ve atmosfer de muhteşem. "Lord of the Rings Online" ile Hobbit, Elf ya da insan ırkını oynayabiliyorsunuz. Düşmanınız ise karanlık güçler. Orta dünyaya giden yolda efsanenin ana kahramanları karşınıza çıkıyor. Güçlü düşmanlar sadece büyük gruplar halinde alt edilebiliyor.

Tabula Rasa: Gelecekte geçen oyunda insanlar, güçlü yaratıklara karşı karmaşık bir savaş veriyor. Tabi savaşa gideceklerin bulunduğu listenin başında da siz varsınız. "Tabula Rasa" aslında FRP ve FPS karışımı bir oyun. Oyunun hızlı ve akıcı yapısı, iyi düzenlenmiş bir karakter geliştiricisiyle birleştirilmiş. "Guild Wars"ın aksine, yaratıklara karşı verdiğiniz savaş ön planda gerçekleşiyor.

Ekran görüntüleri ve fragman gösteriyor ki, karşımızda muhteşem görsel efektlerle dolu ve iyi tasarlanmış bir oyun var. Toplu katliamların eğlence dozu yüksek ama isterseniz düşman hatlarının arkasında, savaşı kazanmak için yapabileceğiniz şeyler de var. Bu oyun "Ultima Online" oyununun yaratıcısı ve "Tabula Rasa" oyununun başyapımcısı olan Richard Garriot için neden çevrimiçi RYO'ların büyük babası denildiğini gösteriyor.

World of Warcraft: The Burning Crusade: Dünyanın en başarılı çevrimiçi RYO'ya (rol yapma oyunu) sonbaharda gençlik aşısı yapılacak. Oyunu bir yıldan daha uzun bir süre boyunca internetten oynayanlar arasından Level olarak 60'ı geçenler için, 70. seviyede yeni düşmanlarla savaşabilecekleri bir eklenti geliyor. Yeni özelliklerin tadını çıkartmak isteyen oyuncular, ücretli eklentiyi almak zorundalar. "Lord of the Rings Online" oyununun ciddi rakiplerden biri haline geldiği günümüz piyasasında, bize sorarsanız bu pek de cazip bir seçenek gibi görünmüyor.

Yeniliklerin çoğu, mevcut oyun dünyasını yaklaşık üçte biri oranında büyüten yeni "Outlands" kıtasının büyük bir bölümünde yer alıyor. Irklarda da bazı yenilikler söz konusu: Horde ilk defa Blutelfen ile gerçekten sevimli bir halk halinde yaşarken, bu ittifak Draenei yüzünden savaşa sürükleniyor. Yeni görevler, çok sayıda macera ve engel sayesinde oyun fanatiklerinin dikkatini üzerinde çekmeyi amaçlıyor.

İnşa ve Strateji: savaş alanından kusursuz görüntüler: Almanya'nın en çok satan oyun serisi "Anno", inşa simülasyonları konusunda yeni bir akım başlattığı sırada Electronic Arts firması da "Command & Conquer 3" ile başarılı bir serinin devamını getiriyor.

Command & Conquer 3: Tiberium Wars: Sonunda belli oldu! Yeni bir "Command & Conquer" ortaya çıkıyor. "Tiberium Wars" başlıklı oyun, Electronic Arts imzasını taşıyor. Oyunun piyasaya çıkış tarihi ise en erken yılsonu gibi gözüküyor. Fakat çıkış tarihini tutturup tutturamayacakları konusunda şimdiden bahisler açıldı bile. Çünkü şu ana kadar ortalıkta sadece birkaç ekran görüntüsü ve bir fragman dolaşıyor. Bunlardan anladığımıza göre görsel açıdan

Lord of the Rings Online: Frodo, Aragorn ve arkadaşları, "World of Warcraft"ın tahtını zorluyor.

World of Warcraft: The Burning Crusade: En başarılı çevrimiçi RYO'ya gençlik aşısı yapılacak.

GTR 2: **Sürüş fiziği ve görsel açıdan üst seviyede gerçekçilik sunan GTR2 yarış severlerin yeni gözdesi olacak.**

çok gerçekçi ve güncel donanımların bütün inceliklerini sonuna kadar kullanacak bir oyunla karşı karşıyayız. Oyunda yine NOD ve GDI karşı karşıya geliyor ama bu sefer 2047 yılında, kendini tekrar yaratıp bütün dünya yüzeyine kar gibi yayılan Tiberium için savaşacaklar. GDI'lar, Tiberium mineralini tekeline alıp kısıtlamaya çalışırken, büyük iştahlı düşmanı NOD kardeşliği bu minerali dünya üzerindeki hâkimiyetini güçlendirmek ve GDI'ları dünyadan silmek için kullanıyor.

Anno 1701: Kasımın sonuna hazır olması beklenen oyun, yine başarılı olduğu Almanya'da piyasaya çıkacak. "Anno 1701" ile Sunflowers en sevilen ve ilgi duyulan temel prensipleri kaybetmemiş: Ticaret, para kazanmak ve şehirler inşa etmek. Yeni bölüm, daha çok deniz ticaretinin yoğun olduğu zamanlarda geçtiği için, sık sık keşif seyahatleri yapıyorsunuz ve el değmemiş adalarda ekonomik değere sahip öğeler buluyorsunuz. Görsel açıdan "Anno 1701" alışılmış bir etki yaratıyor. Sudaki yansımalar, doğadaki çeşitli detaylar, hayvan ve bitki dünyası, ayrıca oyundaki şehir sakinlerinin animasyonları ise bu simülasyon oyununa renk katmış. Korsanlar, ayaklanmalar ve doğal felaketler, şehri yönetmenizi zorlaştırıyor. Yarattığınız şehir ve halkınız için girdiğiniz zahmetin karşılığını ise günün sonunda sarayınıza çekilerek alıyorsunuz.

Company of Heroes: "Dawn of War" oyununun yapımcısı Relic Entertainment firması tarafından geliştirilen ve THQ desteğini alan en yeni gerçek zamanlı strateji oyunu "Company of Heroes" ile Normandiya çıkartmasıyla senaryo görevlerine başlıyorsunuz.

Oyunun güzel yanı, görsel motor ve fizik motoru "Essence" ve "Havoc" üstlenmiş fakat bunların bir arada çalıştığını görmek gerçekten de insanı büyülüyor. Yeni nesil programlama kodları sayesinde görsel açıdan etkileyici ve fiziksel açıdan dinamik dünyalar yaratarak, oyuncuyu gerçekten de bu dünyanın içindeymiş gibi hissettirmek mümkün oluyor. Ayrıca, fiziksel kesinlik sayesinde hiçbir savaş, bir diğerine benzemiyor. Taktiksel planlarınıza göre savaş alanındaki binaları yıkarak kendinize en uygun savaş alanını yaratabilirsiniz. Buna ek olarak düşmanlarınızın ve ekibinizdekilerin yapay zekâsı, gerçekçiliği artırıyor. Böylece askerleriniz sürekli siperleri arayabiliyor ve düşmanı alt etmek için takım çalışması yapabiliyorlar.

Spor ve araba yarışı

Hızlı bir oyun ve yüksek derecede gerçekçilik. Spor oyunları sonbahara doğru PC ve oyun konsollarını ısıtacağa benziyor. Arabaların direksiyon kontrolü gerçeğe son derece yakın.

GTR2: İlk oyunda olduğu gibi "GTR 2" de daha fazla hareket yerine daha fazla gerçekçilik tercih edilmiş. Yarış simülasyonundaki arabalar neredeyse gerçekleri gibi tepki veriyor. Islak bir yol gibi değişik durumlarda, gazı topuklamak yerine pedalı parmak ucuyla okşamak gerekiyor.

Oyun görsel açıdan muhteşem gölge, hava durumu ve ışık efektlerine sahip. Ayrıca yağmurun yağışı ve bunun sonucunda yerin ıslanması, gerçekten de etkileyici. Arabaların kaportaları, ıslak yolun üzerinden yansıyor ve yağmurun şiddeti gözle fark edilebiliyor. Yağmurun ıslatmasıyla beraber, pistin karakteri değişmeye başlıyor, tıpkı gerçek motor sporlarında olduğu gibi. Yağmurdan sonra asfalt her yeri eşit şekilde kurumuyor ve yolun ıslak kısmıyla kurumuş kısımları arasındaki geçişler, simülasyon meraklılarını sonuna kadar zorluyor.

Pro Evolution Soccer 6: Konami bir kez daha FIFA serisini alt etmeyi deniyor. Bu sefer EA Sports'un futbol oyununun resmi lisanslı oyunlardan nasıl daha başarılı olabildiğini görüyoruz: Kullanılan oynanış prensibi. Daha kolay gol atılabilmeli, oyunun akışında daha fazla hareket olmalı ve her şeyden önce daha hızlı oynanmalı. Bütün bu yenilikler mantıklı bir şekilde seriye eklenirken, oyunun şimdiye kadarki komplike yapısını oluşturan strateji unsurları göz ardı edilmedi. Yeni başlayanlar ayarları otomatiğe alabiliyor, böylece FIFA fanatikleri gerçekçilik konusundaki geçiş sürecini atlatıyor.

Lisanslar açısından birkaç yenilik var: Tüm Hollanda ligi ve dört tane yeni milli takım mevcut. Yeni oyun modları sayesinde, Dünya Kupası'ndan sonra televizyondaki karşılaşmalardan gazı alan futbol fanatikleri için aylarca doyumsuz futbol zevki sunuyor.

WWE SmackDown vs RAW 2007: Güreş oyunları konusunda THQ tam bir banka. Resmi WWE lisansları sayesinde bu vahşi sporun bütün müsabakaları en azından Amerika'da garanti hit olmuş durumda. Avrupa'da da bu tarz oyunların konsoldaki sürümlerine duyulan ilgi her geçen gün artıyor. Sonbaharda Playstation 2 ve 3, Xbox 360 ve PSP'de piyasaya çıkacak "WWE SmackDown vs RAW 2007", hareketli dövüşleri sıkı grafiklerle ve etkileyici bir arena atmosferinde yansıtacak.

Sezgisel kullanıma olanak tanıyan yepyeni bir analog oyun kumadası ile yeni başlayanlar oyuna hızlı bir geçiş yapabilecek. İyileştirilmiş bir hikâye modu ile birleştirilen görsel öğeler, gerçek dövüşleri aratmıyor. ■

Mete Pınar, mete@chip.com.tr

Pro Evolution Soccer 6: **Konami daha iyi bir oyunla FIFA fanatiklerini çekmeyi hedefliyor.**

kunye+ gele cek sayi 7/24/06 10:40 AM Page 264

CHIP KÜNYE

ISSN: 1300-9419

Yayın Koordinatörü Mahmut Karslıoğlu, mkars@chip.com.tr
Genel Yayın Yönetmeni Ufuk Yamankılıçoğlu, uyaman@chip.com.tr
Yazı İşleri Şefi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Haber Merkezi Cem Şancı, cemsanci@chip.com.tr
Yazı İşleri Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
Hakkı Alkan, alkan@chip.com.tr
CHIP Test Merkezi Koord. Ecevit Bıktım, ecevitb@chip.com.tr
CHIP Test Merkezi Şahin Ekşioğlu, esahin@chip.com.tr
Yavuz Şahin, yavuz@chip.com.tr
Aytun Çelebi, aytun@chip.com.tr
CHIP DVD/CD Korcan Meydan, korcan@chip.com.tr
CHIP Online İçerik Koor. Kadir Tuztaş, ktuztas@chip.com.tr
CHIP Online Teknik Koor. Selçuk İslamoğlu, sislamoglu@chip.com.tr
CHIP Online Uğur Seven, Onur Seven, uguronur@chip.com.tr
Redaksiyon Barış Alkım, balkim@chip.com.tr
Berk Ergin, berk@chip.com.tr
Katkıda Bulunanlar Garo Antikacıoğlu, Uğur Seven, Onur Seven, Mete Pınar, Ozan Ali Dönmez, Savaş Murat Alkım, Sultan Yanmaz, Sinan Ödeş, Kaan Ezgimen, Markus Hermannsdorfer (MH), Dominik Grau (DG), Andreas Hentschel(AH), Niels Held (NH), Manfred Flohr(MF), Julian Bühler (JB), V. Pletzer VP), F. von Keudell (FK), Nicole Ott (NO), Thomas Littschwager(TL), Martin Jäger(MJ),
Görsel Yönetmen Fatoş Teymur, fatos@chip.com.tr
Grafik Asistanı Zeynep Bilmez, zeynep@chip.com.tr
Genel Müdür Hermann W. Paul
Genel Müdür Yardımcıları Beste Özerdem
Gökhun Sungurtekin
Finans Müdürü Aylin Aldemir
Pazarlama Müdürü Özlem Cenker
Halkla İlişkiler Müdürü Ayten Çar
Abone Satış Müdürü Asu Bozyayla
Abone Servisi Ebru Cinek, Ayşe Yılmaz, Fatime Hanlı Şahin
Dağıtım Müdürü Cem Cenker
Dağıtım Asistanı Mehmet Çil
Üretim Koordinatörü Turgay Tekatan
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü Gökhun Sungurtekin, sgokhun@chip.com.tr
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş. adına sahibi
Hermann W. Paul
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
VOGEL MEDYA YAYIMCILIK REKLAM GRUBU
Satış Müdürü Güler Okumuş, oguler@vogel.com.tr
CHIP Reklam Müdürü Yeliz Koyun, kyeliz@vogel.com.tr
Müşteri Temsilcisi Zuhal Söylemez, zuhal@vogel.com.tr
Özden Aliyagiç, ozdena@vogel.com.tr
Gonca Arat, goncaarat@vogel.com.tr
Reklam Trafikeri Aynur Kına, aynur@vogel.com.tr
Renk Ayrımı- Film ve Baskı ASIR Matbaacılık Ltd. Şti.
San 1 Bulvarı 3.Bölge 6.Cad. No:33/A
Çakmaklıköyü/Büyükçekmece/İSTANBUL
Tel:0212 886 99 89 (pbx)
Dağıtım DPP A.Ş.
Yönetim Yeri Adresi VOGEL BURDA MEDYA YAYIMCILIK ve TİCARET A.Ş.:
Vefa Bayırı Sok. Gayrettepe İş Merkezi No:6
B Blok 34349 Gayrettepe/İstanbul
Telefon: (212) 217 93 71, Faks: (212) 217 95 32
Abone Faks: (212) 217 94 23
Abone web: http://abone.vogel.com.tr
Yayın Türü Yaygın, süreli, aylık

REKLAM İNDEKSİ

AIRTIES	165
AJANS PRESS	183
AMD	71
AVITEC	133-135-137
AXESS	23
AYMAKSAN	129
BENQ SIEMENS	56-57-59
BİLGE ADAM	177
BILKOM	181
BİRCOM	175
CEBIT	185
COMINIC	197
CORELINK	153
ÇÖZÜM	143
DPP	201
DATA TEKNİK	101-107
DENİZ YÜKSEL	111-113-115
ECS	103
EKSEN	41
ENDEX	123
GOLD	33-35-47-49-63-65-97
GOLDAŞ	79-81
HAN ELEKTRONİK	75
HEPSİ BURADA	226-A.K.İ.
HIZLISİSTEM	18-19-131
HITACHI	139
İSTANBUL BİLİŞİM A.Ş.	141
KONT	25-31-179
KOYUNCU	7-11-15-17
LEXMARK	125
MARKET	216-217-218-219-220-221
MINTON	163-Ö.K.İ.
MSI	55-73
MYNET	192-193-205
PANASONIC	93
PENTA	83-151
PHILIPS	37
PQI	37
RITEK	37
SNC	37
SONY ERICSSON	37
TBD	37
TEKNOFRESH	37
TELSİM	37
TURANLI	37
U.S ROBOTICS	37
UFOTEK	37
WEBLEBİ	37

kunye+ gele cek sayi 7/24/06 10:40 AM Page 265

GELECEK SAYI

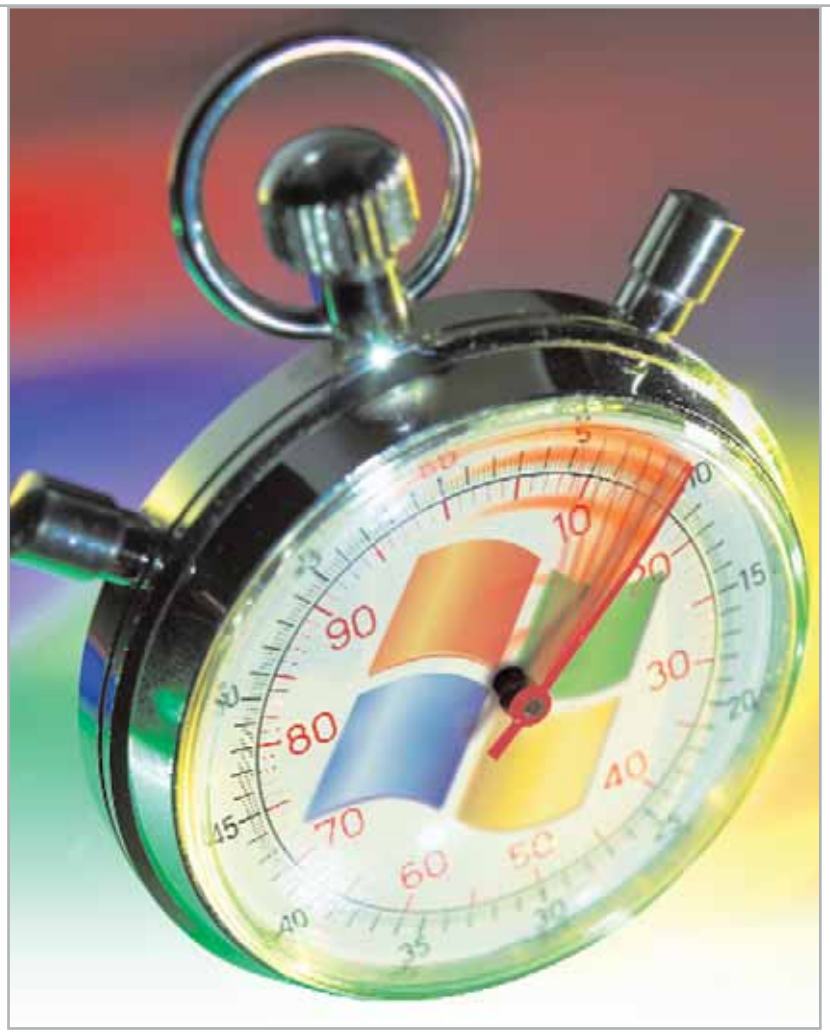

23sn'de Windows açılışı

Sisteminize hız katacak Windows araçları ve profesyonel ipuçları ile Windows masaüstünüze 30sn'den daha kısa bir sürede ulaşabilirsiniz. CHIP inanmamanız gereken tuning yalanlarını da gözler önüne seriyor.

Yazılım

Kendi kablosuz ağınızı kurun

10 adımda evinize sorunsuz ve güvenli bir WiFi ağ kurmak istiyorsanız bilmeniz gerekenler bu yazıda.

Pratik

Kendi e-Ticaret sitenizi kurun

İnternet üzerinde kendi sanal dükkanınızı kurup para kazanmak ister misiniz?

DİĞERLERİ

- **Webin görünmeyen yüzü**
  Sadece popüler arama motorlarını kullanıyorsanız webin derinliklerinde yer alan birçok detayı kaçırıyorsunuz
- **Google Earth plug-in'leri**
  Şimdiye kadar şehirleri kuş bakışı izlememize olanak tanıyan Google artık binaları üç boyutlu olarak görüntülememize ve gizli askeri binaları izlememize de imkân sağlıyor.
- **Spyware'e son!**
  eposta kutunuzu dolduran istenmeyen mesajları kolaylıkla engelleyebilecek en yeni anti-spam araçlarını sizler için test ettik

CHIP, gelecek sayının içeriğinde güncel gelişmelerden kaynaklanan değişiklikler yapabilir.